

B.L. lat. pag. 558

Emst 399

66c 1/2

**EPISTOLÆ
FAMILIARES.**

EPISTOLÆ
FAMILIARIS.

EPISTOLÆ FAMILIARES

AD

AMICOS,

ET

NOTOS SCRIPTÆ

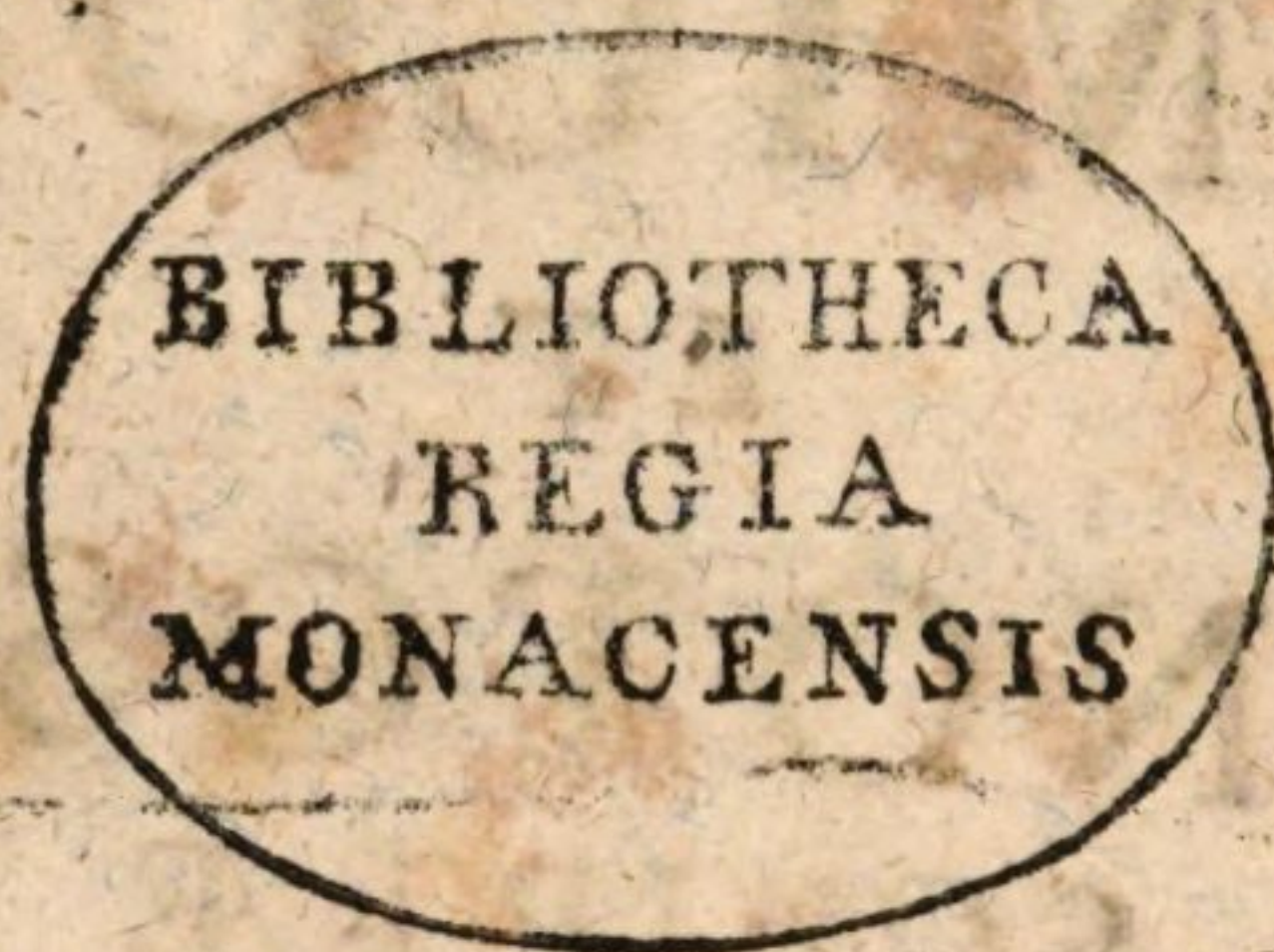
à

P. FRANCISCO LANG,
SOC. JESU.

*CUM PRIVILEGIO SAC. CÆS. MAJ.
ET FACULTATE SUPERIORUM.*

INGOLSTADII ET AUGUSTÆ VINDEL.

Sumptibus JO. FRANC. XAV. CRÄZII,
& THOMÆ SUMMERI, Bibliop.
ANNO M D C C XLVII.

ILUST
EXCELL
DOMIN
O A
VIMIL
ELL, FRA
XAVERI
Sac.
C
EYS
mfs.
no, à C
dora
min

ILLUSTRISSIMO,

ET

EXCELLENTISSIMO

DOMIMNO DOMINO

JOANNI

MAXIMILIANO EMMA-

NUELI, FRANCISCO, ADAMO,

XAVERIO, PANCRATIO,

Sac. Rom. Imperij

COMITI

DE

PREYSING &c. &c.

Sereniss. Elect. Bavar. Came-

rario, à Consil. Intim. Act. & Ele-

ctoral. Princ. Supremo Stabuli

Præfecto &c.

Domino ac Patrono Gratioſo Feli-
citatem.

21 (o) 20

angularia, quæ de
hausisti, munera,
ssime Comes, virt
na, & eximia do
quibus emines
lula favoribus
pli veneration
admiratione f
illi in alio
t, in te
dicant.
a pars
in cuij

Singularia , quæ de cœlo
hausisti , munera , Excel-
lentissime Comes , virtus , do-
ctrina , & eximiæ dotes natu-
ræ , quibus emines , dignum
te Aulæ favoribus , ac totius
populi veneratione , affectu ,
& admiratione faciunt. Quid-
quid illi in alios dispersum vi-
dent , in te uno collectum
prædicant. Ut adeò spei pu-
blicæ pars magna quiescat in
te , in cuius virtute , pruden-
tia,

tia, & cultissima humanitate
 Magnates exemplum suspici-
 unt, inferiores verò fortuna-
 rum suarum, ac necessitatum
 tutorem agnoscunt. Dum in
 Aula versaris, ita tractas illius
 officia, ut potiozem sacrorum
 curam tibi esse ostendas, dum
 tam in publicis Ecclesiarum
 conventibus, quàm frequenti
 Divinorum Mysteriorum usu,
 summum te æterni Numinis
 veneratorem, & Christianæ
 pietatis cultorem eximium,
 communi omnium cum ædi-
 ficatione profiteris. Pluribus
 non onero modestiam tuam,
 con-

jus inscriptionem tam Illustre
 Nobilitatis, & Excellentiae si-
 dus, dedicari sibi sustineat. Pri-
 vata mea nomina, quibus jam
 à prima ætate hucusque me
 tibi divinctum profiteor, &
 ipse pernôsti, tacitus prætereo,
 cùm dignè me illis respondere
 non posse, lubens profitear.
 Singularis tamen humanitas
 tua me animat, tenue licèt o-
 pusculum bonis gratijs te ac-
 cepturum, cùm amplissimam
 saltem in me voluntatem, &
 honoribus tuis devotissimum
 ferviendi studium agnoscas.
 Deus Opt. Max. pientissimis
 votis

votis meis id tribuat, ut diu-
 turna cum incolumitate in te
 eximia hæc tua decora pluri-
 bus incrementis augeat, & ad
 tuam pariter, totiúsque Illu-
 strissimæ Familiæ tuæ, ac de-
 mum universæ reipublicæ feli-
 citatem consummet. Mini-
 mam verè Societatem no-
 stram, & me postremum in il-
 la, ut gratiosis tuis favoribus
 dignari constanter velis, toto
 animo submississimè precor,
 et voveo. Quod quidem tan-
 tò efficacius contendo, quia
 gloriæ tuæ, famæ, virtutis, &
 Excellentissimæ conditionis
 tuæ

tuae perpetuus admirator, &
devotissimus encomiaſtes ſum,
eróque dum vixero.

Excellentiæ Tuæ

*Obſequioſiſſimus cultor,
& ſervorum minimus.*

**Franciſcus Lang
Soc. JEſU.**

FACULTAS

R. P. Provincialis

Cum Privilegio Cæsareo.

Cùm D. Joannes Franciscus Xaverius Cræz, Bibliopola Academicus Ingolstadiensis Typis iterum vulgare desideret librum, Cui Titulus: Epistolæ Familiæres, à P. Francisco Lang Soc. Jesu Sacerdote compositum, ego Magnus Amman Societatis Jesu per Germaniam Superiorem Præpositus Provincialis, potestate mihi facta ab A. R. P. N. Francisco Retz, Universæ Soc. Præposito Generali, facultatem
illi

illi ad hanc secundam duntaxat editionem impertio, simulque communico Privilegium Cæsareum, quô aliis Bibliopolis, atque Typographis prohibetur, dictum litrum citrà consensum Superiorum recudere, aut intrà S. R. I. fines, & hereditarias S. C. M. ditiones importare. In cujus rei fidem has Ei manu propria, & consuetô officii sigillô munitas dedi Ingolstadii 8. Martij 1747.

Magnus Amman.

**EPISTOLÆ
FAMILIARES.**

CENTURIA I.

EPITOME

FAMILIAR

CEWERTIN

EPISTOLA I.
REINHARDO REVISSANO
AMICO SUO SALUTEM, ET
FELICITATEM.

*De difficultate Operis, & causis, has
Epistolas non edendi in lucem.*

DUM tibi scribo, amicissime
Revissane, posteritati scri-
bo, cui per te excusatus esse
cupio de opere, quod mo-
lior. Urgebant me amici,
& tu inter illos, Epistolas meas, priva-
tim scriptas, in publicum dare. Renite-
bar, ut licuit. Quid enim in meis, pro-
perè expeditis, eruditi legant, quod
arrideat, quod profit? Istud ingenuè
fateor, operam me discendis literis de-
disse cum annis. De profectu suffra-
gium ferant, qui legere, ac reluctan-
tem

tem impulêre ad publicationem. De horum ergo iudicio securus, & invidiâ liber, audeo, quod petor. Epistolas igitur communico, familiari stylo amicis inscriptas, non elaboratas studio ad nitorem. Id si quando in consilio mihi, & facultate fuisset, eligenda utique the-mata fuerant utilia publico. Quæ hîc leguntur, pleraque familiarium privata sunt, quæ ad manum aliorum, usumque vix faciunt. Quamquam & inter illos altioris notæ sint, quos revereo, & colo. Quæ verò legentes sui fori non esse iudicant, fastidiunt cum neglectu. Id meis metuo. Abiectæ fordebunt inter pulveres, perduto laborum fructu. Tu mi Revissane, cassas in publicum nunces me spargere utique non voles? Hæc una sat firma mihi causa repugnandi fuerit, vel una si fuerit: audi plures. De dictione, stylóque si rationem postuler, facilem benevolis dabo: aliis illam reddat sua humanitas. Optare id liceat, si non mereri. Si uno tecum omnes in me animo forent, probari me spe-

sperarem omnibus. Nam te parario moneta mea, privatim cusa, alienas nunc in manus emittitur. Id nec mihi in mentem venisset unquam, nisi sæpius in mente fuisssem tuâ. At modò cùm quilibet suam Minervam colat, laureatam unus, hastatam alius, cum timore se prodit, qui sapit. Hastatam qui sequitur, laureatam non amat, carentem acumine. Floridam qui ambit, cuspidem hastatæ refugit, quia pungit. Utriusque insignia uno in scuto jungere, heroum est. Vides hîc, quàm varia sint hominum ingenia, & sæpe diversa magis, quàm edentium orexis. Escam iis nemo ad saporem coxerit, à quo abhorrent, non obsonatoris vitio, sed convivæ. Neque hoc solùm de Poëtica dixerim, ubi Pegasus absque fræno volitat. De Epistolica majus negotium est: quæ nisi amato adipe condita sit, desipit. Esurire dignoscenseam, qui non nisi uno farre saginari desiderant. Cum iis sentio, qui Epistolas esse volunt faciles, claras, naturali

colloquio conformatas. Sed vae meis! ab hoc legentium encomio quàm procul remotis. In iis, dicent illi, affectata latinitas, obscura brevitās, & latentis sensûs perplexa ambiguitas. Sic neque naturam Epistolæ, nec familiaritatis gratiam habet scriptio. Optime Revissane, quid tu adhæc? Vindica Langium, si potes, aut vapulanti condole. Neutrum si voles, mecum patere, qui hortando commisisti, ille scribendo quod fecit. Tamen bonâ omnium veniâ id mihi concessum velim, ut meo mihi liceat modo, stylôque scribere, uti omnibus licuit suo. Eruditorum seria gnome est, tam proprium cui libet scriptori suum esse stylum, quàm faciem. Per hanc Nisus dignoscitur ab Eurialo; per illum Cicero ab Attico, Lipsius à Baudio. Sicut lineamenta faciebus omnibus communia, singulis sua propria; sic & verba, & modus in scriptoribus. Uni diffusa dictio placet, alteri stricta, & incisa brevitās. Sic & ego ferebar, quò ducebat genius. Aliò ire quem lubet,
Mu-

Musis faventibus eat: non sequentem non damnet. Nolim enim & ego ullum in hæc vestigia provocare, aut non valentem, aut vetitum per illa incedere. Quid quisque possit, liceátve, sua illum discretio doceat, vel aliena. In meis autem si quem offendat latinitas, affectatæ dictionis rea, veniâ me dignum, & suâ humanitate faciat. Ad literatos dabam mea folia. Ipsorum dignitatî, & meo studio id me debere putabam, ut in trivio non incederem; quamvis nec procul ab illo. Legebam, fateor, authorum epistolas, & earum gratiâ excitabar ad usum, qualem consequi ingenio possem. Istud tamen liberè, verèque pronuntio, literas me scripsisse, non meditatum. Pro genio & tempore in chartam fudi, quod dictabat animus; anxie non excolui. Hinc si quæ impolita, humilia, in pluribus repetita, benevolè excuset precor, qui legerit. Si aliud iudicium à lectoris venerit, ferendum illud mihi, uti illis aliorum. De occulto verborum sensu le-

Etorem metu, & suspitione absolvo. Talis in pectore, qualis in verbis est. Qui perperam cogitat, argutiâ id agit suâ, in qua iudicium, aut amicitiam desidero. Ab animo meo calliditatem procul esse, fidenter assero. Si quæ tamen nuces latere credantur in putamine, latere sinantur, quia nuces sunt, habentes aliquid familiaris olei, nihil fellis. Etiam aromata operculis egent, ne exhalent spiritum. Nec ideo amaror in testa, quia clausa est. Cum amicis mihi negotium fuit, estque hodie, quorum idioma syncretitatem loquitur. Istud sciat oportet, qui colloqui amicis volet. Tu mi Revissane, quia è primis illorum es, interprete non eges. Ex his cunctationem excusabis credo, à me factam tibi, epistolas meas petenti ad typum. Scio, quàm arduum sit, eniti partum, qui placeat. Varius, & delicatus est gustus legentium. Multos tædet rimari sensum, nisi palam in quadra positum. Caponum segmenta locari in mensa cupiunt; deartuandi laborem fugiunt.

Alij

Alij vicissim aliud amant. Suis ingenijs aliquid dari postulant, quod rimentur, ut suâ sibi in inventione placeant, remotâ licet à scriptoris animo. Sunt insuper, quibus nil purum satîs ad nitorem. Si vel umbra lendis intra comas hæreat, pectunt, & repectunt unguibus, ne tonfores non audiant, nisi glorum crinium ostentent, evulsum capite. Si æquitatis ad leges ducant pectinem, laudanda fides. Aliter, si aliter. O quoties candidæ Musæ merguntur sepia, quas Apollo suo dignas catalogo vellet, nisi mori mallent, quàm occidi. Sed hæc fata rerum sunt, ac temporum, ad quæ cum sublimes cedri contremiscunt, vili miricæ quis metum eximet? Ut ut demum volvantur humana, mihi serum est, vela vertere. Te remige, optime Revissane, extra portum mea cymba navigat. Unum superest, felices illi ut optem zephyros, ne impacta scopulis ruat. Amici lectores spirabunt illos, ut pacificè feratur in benevolentiae portum, & fructum revehat, dicandum æter-

æterno Numini. Ab hoc principium laboris venit, etiam finis ab eodem veniat, ipsi gloriosus, alijs utilis. Sic habeo, quod mens bona desiderare potuit, & pius labor mereri. Tu porrò, mi Revissane, veterem amicum & cultorem tui stabili affectu prosequere: Facies istud, si libellum hunc meum, te hortatore confectum, tuo etiam subsidio foveas. Ego verò vicissim ero, qui sum, fuique semper, cum omni observantia amans tui. Vale.

EPISTOLA II.

HUBERTO HORTULANO
CAUSARUM FORENSIUM
ACTORI.

Modum & leges præscribit bene gerendi publica negotia.

Solido trimestri penes me sunt tuæ literæ, otiante calamo ad responsum. Ut ne lentori succenseas, ejusdem nunc tibi vel excusationem, vel rationes

tiones fero : utraque amico. In æstuarum versabaris hætenus, de fortuna dubius, quodnam in littus illa te natantem emissura demum esset, ubi quietem figeres. Interim supersedendum scriptione censui, dum consideres post motum. Deinde quæ tibi decreta esset officii statio, tardiùs comperi. Et quò tunc ego literas darem? Nunc te sub Quercu tentorium fixisse intelligo. Et hem! te hospitem ibidem saluto, quin & incolam. Ita vos Curiarum candidati, velut vagi Thraces, migratis per dicasteria, vel quò merita quemque sua, vel grandium favor ducit, nonnunquam deprimit invidia. Si quernæ glandes desipiunt, sustine, dum suavioribus tibi Montes pluent. Priora stationes tibi utiliter, & cum honore servatas gratulor. De secuturis idem ominor, quin & opto, & voveo vehementer. Ad ea officia, quæ te manent, ita dispones animum, & ordinabis labores, ut tibi proficua sint ad honestatem fa-

mæ , proximis ad utilitatem , Deo summo ad gloriam. Vide , mi Hortulane , ut omnes oculo puro , & affectibus libero aspicias , quibuscum agere te contigerit. Justitia præter virtutem , & vitia nihil spectat in tribunalibus. Aberrabis ab illa , si alieno in vultu , in murice vestium , in munerum splendore , obtutum fixeris. In interna hunc merge , & aliorum in sinum te penetra , synceræ veritatis arbiter. Ex istius judicio compone sententiam , bonis propitiam , improbis severam , utrisque justam. Miseriorum indigentiam sublevare auxilio si poteris , leva : si non poteris , fictis promissionibus ne falle. Duplici tormento infelices crucias : uno falsæ spei expectatione ; altero , inopinatæ frustrationis dolore. Si pœnam exigit reorum culpa , mitiùs plecte , quàm postulet delicti gravitas. Mederi malis emplastro si licet , cultro , & causticis abstine. Exulcerantur magis vulnera , dum tractantur asperius. In omni casu
ani-

animum ne prodas, potiùs iratum reo,
quàm delicto. Illud si feceris, in ipso
Justitiæ foro perdes Justitiæ titulum.
Hæc talia sub initium ardua videbuntur
tibi : sed dies, & exercitatio mollient.
Scias, absque nisu virtutem non nasci.
Ab hac & honor, & honesta utilitas
venit, cujus utriusque incrementum à
Superis spera. Jam verò de meis in te
beneficijs, de quibus loquuntur tuæ li-
teræ, dum gratus cogitas, dignum te
reddis, nova recipere. Id meæ facul-
tatis cùm tua dignitas esse non pa-
titur, defectum supplebit ille, qui po-
test, qui & vult, quantum id tua
salus exiget. Illi pro me tua vota si di-
xeris in mentis solitudine, abundè pero-
rasti, facundus Orator in silentio. In-
ter hæc publica vires tuas ut serves, cu-
ra. Opus iisdem ad labores, quos ex-
erces, quos exercebis in ævum, idque
fors longiùs, quàm omineris. Non
illi audentem terreant, hisce meis præ-
munitum ad aspera, quæ vitam hanc
nostram comitantur, ac pænè stipant.
Per

Per ista æternum Numen te æternis pareret, quæ tibi felicia precor, & meritis fœcunda. Vale.

EPISTOLA III.
AMBROSIO MELINOTO
REGIMINIS VALLONENSIS
CONSILIARIO.

De filio ritè literis informando.

Officiosam Epistolæ tuæ facundiam mirabar, dum legi. Eandem nunc laudo, uti paternâ de filio solitudine, ita & Romano nitore plenam. Inter paucos tuæ conditionis te numero, qui sectari hanc velint; inter paucissimos, qui possint. Rara gloria hujus sæculi, talium virorum eruditione ornari, qualem te calamus tuus, & culta humanitas probat. De hoc aliàs: nunc de filio. Stitit illum mihi hospes, qui eundem à te accepit in contubernium, recens auctorandum signis nostris scholasticis. Ju-
eun-

cundum mihi, gratumque venit, in illo tuo te parentem videre, spem magnam in flore. Utrique sua perennitas à Superis crescat. De causa porro filii tui paterfamilias retulit, ad examen doctrinae vocatum illum ab instructore domestico, non satis comparatum videri, qui cum eminentia progrediatur inter hujates suae ætatis. Detinendum proinde domi, dum privatâ disciplinâ efformetur ad perfectionem. Placuit consilium, ut abstineret tantisper à ludo publico, dum stare, ac ire disceret cum primis: ut solitariâ instructione id ageretur, non placuit. Ad inferiores extra Gymnasij limina mittendum censui, ubi æmulatio plurimum stimulat animos ad profectum. Umbratiles pædagogi plerumque rem suam curant, ut nempe vivant commodè, non semper suorum solliciti, quod deberent. Hinc aggredi solent calidè, mox in frigus recidunt, tandèmq; jacent penitus, laboris tædio, & suâ impatientiâ fracti. Quale hinc commodum alumnis? Hæc
repo-

reposui curatori filij tui, & plura subdi-
di confidenter. At invitis auribus ly-
ram duxi, tunc maximè inamœnam,
ubi publici magistri nomen edixi, cui
filium commendatum vellem. Hujus
ego vitam, & mores, plurium anno-
rum usu condidici, viri ex asse boni,
& in suorum informatione indefessi.
Hunc ipsum meis obsequijs devinctum
teneo, studiosiorem in illius educatio-
ne futurum, quem à me sibi traditum
acciperet. Sed in hunc patrisfamilias
affectus, ut noto, pronus non est; vel
in sui domestici utilitatem justò pronior.
Hinc ad consilia mea non ibat. Rece-
pit in se tamen scribendi officium, ut
tuam de hoc negotio sententiam ex-
quirat. Ista & meæ operæ moderamen
dabit, quæ unum spectat tuum obse-
quium, & tuorum utilitatem. Utere
affectu, studiòque meo, cui bene cupio,
& faxo bene, dum fata, dum facultas
siverint. Isthæc monui, ne quid ne-
scires, quod necessarium foret ad feren-
dam sententiam, quam expecto. Bene-
volen-

volentiam simul ut in me pronam serves, impensè precor. Vale.

EPITOLA IV.

JULIO TAMERINÆ,
IN PELETANO NOBILIUM COL-
LEGIO VERSANTI.

Quomodo vivendum inter multos.

ET si non libenter te dimisimus,
Nobilissime Tamerina, florem
& decus Athenæi nostri; tamen
quia sic visum illustrissimo Parenti tuo,
affectus noster illius imperio cedat
oportet. Vero, fidèque testimonio di-
co, quòd mores, & indoles tua nos ce-
perint, dum hîc eras. Et votum sit, tui
similes adesse quàm multos. Sed quo-
niam ita volebant rationes familiæ, esto
ibi exteris idea honestatis, nobis gloriæ,
unde prodiisti, tot naturæ, gratiæque
dotibus insignis. Habent illi tui, quod
imitentur in te; tu in illis, quod caveas,
ne aberres à recto. Inter multos pri-
mæ

mæ ætatis illæsam stare, cordati animi, & in omnia vigilis exercitium sit. Notâram in nuperis, quas dedisti ad me, aliquid horum jam experiri te cæpisse, ut videas, etiam ibi lapides obstare euntium vestigiis, qui pedes lædant. Nihil hoc equidem præter communem semitam est. Uti agrum tribuli, sic itinera scopuli obsident. Pergendum, velis, nolis. Delicatus viator sit oportet, qui calcibus suis teneriùs de scrupulis timet. Etiam basilisci, & dracones calcandi fortiter, & insidiosæ cerastæ animosiùs proterendæ, quò periculosiùs mordent. Scio, quis tali loco, qui te habet, fatalis genius sit, ubi multi figuli una in officina sudant, & ad orbitam gyraunt sua ingenia. Inter diversa vasa, eaque multa, compressiones, & angustias quis miretur? Nobiles inter animos ardet æmulatio, sanguine, opibus, fastu genita, vel nutrita. Quid facies? Contrahendus in modestiam animus, & involvendus intra se, ne propinquis in testis

stis rimam faciat, vel patiatur in se. Sic agere virtus docet, suadet modestia, imperat prudentia. Ita fiat, etiam cum tormento proprii sensûs, & judicii. Utrumque temperari oportet, extingui non potest. Vivit ille in inferiori nostri parte; istud dominatur in superiore. Malè agitur cum homine, si deterior meliori imperet. Sed in hoc infelicitè peccatur non rarò, quòd injustè id nobis accidere judicemus, quod accidit, quia dolentiùs sensum affligit. Fatebor amicè, quod in animo teneo. In nobis sæpe vel totius causa doloris est, vel majoris. Versando intra nos amaritudinem nostram, acescit acriùs accensibilis, & ebullit vehementiùs, quò coquitur diutius. Removendum pabulum suadeo, ut intepe scat ex mora. Quale illud? Quod imaginatio subministrat, eaquæ, vel erronea ex toto, vel justò tenacior impressi stigmatis. Hic enim vero se labor, & studium affert, viris dignum, quod supremus agonotheta miretur in suis, & muneret.

B

cium

cium proinde vocandi sumus à nobis, & ad seriam libellam trutinanda injuria. Fallar luculenter, nisi aliquid adulterini ponderis imaginatio nostra injiciat in lancem. Corrigendus hic error, si sapimus; bis miseri futuri, nisi sic sapimus; semel alieno errore (plerumque solum error est) semel nostrâ culpâ. Nam culpâ non vacat, alteri culpam impingere, quæ in nobis est. Quod si aliunde offensa veniat, non nascatur in nobis, gaude, si multum potes: si minus, file; si parum, querere, sed modestè coram amico, ut decrementum ab honesto solatio capiat dolor. Non est infra dignitatem excelsi animi hoc refrigerium. Ignosce candori meo, nobilissime Tamerina. Ita soleo cum amicis, quorum omnia debent esse communia. Me quidem ego virtutis magistrum non statuo; tyronem fateor. Dixi tamen ex animo in animum, è bono in bonum, quod usus docuit. Mi Tamerina, quam durè litigamus cum affectibus nostris!

nostris ! Sed pretiosâ victoriâ , quia laborioso certamine. Materiam litis in sinu gerimus , dum viatores hîc sumus. Sopita inter cineres favilla quovis flabro animatur in flammam ; o ! si non in incendium. Quare virili eloquentiâ solare dolorem tuum , ut non timide morsus alienos ferat , aut humani favoris defectum. Utriusque experimentum occurret etiam invito : maxime in hac vitæ conditione , quam tenes. Inter juvenes versaris , & illos nobiles , quibus leve verbum crabrones ciet , facturos etiam vulnera , nî cautus prohibes. Versaris & inter magnates , morum tuorum arbitros , & correctores. Si adversas tibi illorum frontes videris , ne mentem generosam demitte ad plebejam formidinem. Cura bonus esse : virtutis præmium Superis cede. Sinunt illi quandoque mitti aurâ destitui vela nostra , ut illa impleri petamus sanctiore Spiritu. Cessat denique , quod humanum est. Nonnunquam in medio cursu ventus ille

navem destituit, qui ab hominum gratia spirat. Valeant hæc caduca, quæ ab invitis abeunt, neque redeunt volentibus. Figenda in illis anchora, quæ non fallunt. Hæc è fluctibus scribo: nemirare, si liquida sint. Dabam hæc leniendo sensui tuo, non tollendo. Quare memineris tui, nobilissime Tamerina, ut te non deseras: mei verò, ut in prosperis, durisque me ames. In vices æternum affectum spondeo. Vale.

EPISTOLA V.

SYMPHORIANO BUSSERETO
ASCETERIJ PATRITIANI
RECENS ELECTO
PRÆSULI.

ET si Iani Calendæ præ foribus non essent, quas tibi Reverendissime Præsul, cum votorum chiliade faustas velim, tamen scriberem. Quod utrumque nunc ago, pro mea in
te

te reverentia, & benevolo tuo in me affectu, diu, multisque comprobato. Hunc ipsum ut prosequi non cesses, uti ego illam, confidenter postulo. Honoratas sollicitudines, excelsa animo tuo dignas, tuorum humanitas tibi imposuit, nescio, an volenti, certè non ambient. Feres utiliùs, quò modestiùs. Ingenita menti tuæ hæc virtus, te tuis gratulari me jubet, patrémque ominari, amantem illorum, & amatum illis. Sic omnino liberale cælum evenire faciat, quod opto, quod honoribus tuis, & gaudio tuorum voveo. Sed & mihi hanc benevolentia dotem à te precor, ut eo in me animo esse velis, quo fuisti. Sæpius animare verecundiam meam ad scribendum, & dandum publico consuevisti, quin & reluctanti movere conscientiam. Quamquam hujus rationes mihi formidandas non ducam, darem tamen aliquid tuis monitis, si per vires liceret. Utinam entheus ille in me caleat, qui quondam ! adhuc hoc clamantem audias ad Pindi

convallia. Ita seriò me tibi testor, Reverendissime Præsul, & credi â te mihi, cupio, non meâ lubentiâ excessisse Musarum castris. Laboribus attritus calor, & illorum iudicium effecêre, quorum nutus pro imperio mihi fuerat. Nunc flaccidus tepor invalescit sensim, quo languere incipio emaciatus stolo, deciduo vertice in scrobem pendulus. Excutiat opto, manus ossea iners pondus, & suam in quietem deponat. Nunc maximè, ubi nova succedunt, veteribus pejora. Metire scribentis sensum, & illius in sinum dole. Tibi patent mea intima, quæ alios latent, remotiores â fundo pectoris. Jam ultra quid exoptem? Equum aratro fessum, sua restis manet, qua religatus ad sepem, ferientis clavam expectet, commune fatiscentis naturæ salarium. Sic meo involutus languore, hominem me ploro. Abrumpo, currente gemitu in manum. O virorum pientissime, tres illas mihi Deas exora, ut stamen properent, sinente Numine.

Satis

Satis vixi, si illi satis. Ab annis plusculis satietas me habet, & nunc in dies fortior. Patiamur denique lubentes avehi, si ultrò non festinemus pigri viatores. Imò ut contentiùs eant rotæ, meis ego suspirijs axes ungam, ne morrentur aurigantis vota. Præeo: & cùm lex ita jubet, sequere, sed serò, Quorsum ego hæc tibi? ut videas, Reverendissime Præsul, quis modò sit Langius tuus, quem tuâ gratiâ sic amas, vix dignum gratiâ. Benignè & comiter â te factum accipio, méque in vinculum necessitudinis venire profiteor, favoris tui laudator ad posteros futurus. Et is ego aridus pumex, aliquid liquoris daturus tibi videor, aliorum gustui quod sapiat? Velle quidem in me sit, vix tamen exequi. Unde nec polliceri decorum, quod fidei securitatem non habet. Tu inter sublimes officij curas modò positus, ad inferiores rerum mearum cogitationes ne te demitte. Si tamen vigor aliquis in me redeat, parebo monitionibus tuis. Ita sanctè spondeo,

etsi sciam, neque me, neque mea, nisi
â vestro amicorum affectu, pretium ha-
bere. Tu verò quo me loco habuisti
hactenus, eodem ut serves, rogo. Vi-
rum te veneror, & tuis virtutibus cla-
rum, & alienis amicum. Talem te
subditi ament, laudent posteri, & in-
ter suos cælum numeret. Vive, ac
vale.

EPISTOLA VI.

DOMINICO LAMPSONIO
VEREDORUM PRÆFECTO AB
EPISTOLIS.

*Non delectari se novorum narratiunculis.
Aliqua de sua invaletudine.*

EXcusa responsionis moram, si me
amas. Talis ego in te cùm sim,
ex æquo vices repeto, & veniam
silentij. Nam nec animus (en quàm
apertè) nec argumentum scribendi ad
manum. Novas rerum narratiuncu-
las

las â me nolim expectes, quales passim
alatis mendacijs volant per compita.
Illas ego non aucupor, si non ipsum
extra mundum, extra aream tamen
curiositatis positus, publicorum planè
incuriosus. Hæc plerumque ex offi-
cina affectuum prodeunt, manca, mu-
tila, colorata, ficta, uti artifici lubet,
aut prodest. Nasus mihi meus venalis
non est, ut illum ludibrio trahentium
temerè exponam. Sic publica meas
ad literas non faciunt. Vix mea priva-
ta. Da his sic habeto. Morbidæ vio-
lentiæ me nuper quassavit aries, dicam,
aut frigidus caper febrium. Biduanâ
inediâ repressi impetum; non superavi.
Caustica siccitas urit fauces, & fibras
lentâ spissitudine; vel ideò molestâ,
quia lentâ. Quid enim nos hîs teneat,
mi Semproni, ubi tædia, dolores, me-
tus? Ubi nec fides, nec amor. Festi-
nemus in patriam, quò nos ille vocat,
& trahit, qui viatores nos esse voluit, &
fecit. Interim dum exire jubear, ea
curo, quæ profint etiam alijs. Tibi

non poterunt, acturo alia quam quæ
ipſus ago. Velim tamen hæc profint
& tibi, affectu ſaltem meo, ſi non &
tuâ operâ. Sic aliorum conſilijs obſe-
quor, & voluntati; quæ ſi me fallant,
ſimplicitati id meæ condonent, qui nô-
runt. Atque ita meis laboro. Et nul-
lum certè momentum elabitur volenti;
aliqua nonnunquam eripiuntur invito.
Sed nec iſta in arenam cadere ſine fru-
ctu credam, cùm vel amicis dentur il-
la, vel indigis. Sunt enim, qui &
meum non rarò tripodem pulſent, ma-
ximè quibus potior ſacrorum cura eſt.
Hæc meæ domi. At veſtræ quid?
Reſciam illa proximè, ſed absque ta-
lione, cujus tibi venia non erit à me,
qualem à te mea poſtulat innocentia.
Vale.

EPISTOLA VII.

ÆMILIANO VERAMONDO,
NOBILISSIMO JUVENI,

*Abdicatis sæcularibus curis ad Religionem
aspiranti.*

GAudebam de manu tuâ, ut eam in
literis vidi : ampliùs de animo,
quem inijs legi. Tu, nobilissime
Juvenis, ab hac mundi pompa, ad so-
litudinem ? Superi ! quale hoc à vobis
consilium est ? A vobis certè venit,
æterna quod sapit. In hac putrilacuna
uniones non crescunt, cælo congeniti,
nisi superni roris influxu fæcundetur
concha, quæ partum gerit. Hanc tibi
felicitatem gratulor, renovantem in te
virtutum decora, alijs imitanda. Te ipsum
inspice ; collecta in te videbis, quæcun-
que in flore nobili amare vanitas velit,
aut prudens æstimator poterit. Gene-
rosus majorum sanguis, avitæ stirpis
gloriam transfudit in te, aut parem,
aut

aut majorem illis futurum, quos celebrârunt antiqua sæcula, & præsens suspicit. Ab his fortunarum apparatus venit, ornamentum nobilitatis ad externam speciem. Corpus agile, firmum, ac venustum natura finxit. Tu illud probato studio, ad candidam morum elegantiam perpoliisti, sine affectatione quæsitæ gratiæ ad vanitatem. De cælo indolem hausisti, honesti amantem, & summi cupidam. Pulcherrimo, castoque Musarum amori, florentem hucusque ætatem dicâsti, à fori strepitu abjunctus. Hæc gratiæ ac naturæ dona honorem peperêre tibi, & amorem, utrumque merito ob culturam. Illa Superis debes, hanc tibi. Talis cùm sis, Æmiliane Nobilissime, tu sic degenerare? Dic per Deum; sic fixum est, illa tua obliquo vertice intueri? Eò venisti, ut jam Majorum scuta in te suspendere paret felicitas, tu illa aspernari obverso tergore? Non nisi mundo altior mens istud audeat. Ma-
ste animo, mi Veramonde! cælorum
Genij

Genij te ad alta fuscitant. Multorum cupiditas in sæculi amplexum calet, paucorum fortitudo in contemptum. Istam tibi efflictim gratulor, & si quid possum, potenter hortor, ut bene cæpta promoveas. Quid enim, si bona consultrix tibi ratio sit, â proposito te trahat? Vides, quæ conditio humanorum sit. Ad sui gustum imperitos alliciunt, expertis fastidium creant. Opes, aut laboriosè quæruntur, aut possidentur sollicitè, aut infelicitè perduntur: tranquillitatem certè non pariunt, quia semper periculis obnoxia, aut formidini. Gloria quid? Vanitas. Si fronti blanditur favens aura, mens in angoribus hæret, uti aries Isaaci in vepribus, hostia futurus ferientis gladij. Quid misero ad mali medelam laudum strepitus? Foris plausum audire, intus colubrum mordentem pati, quæ felicitas? De voluptatum sensu nihil infero. Aut vanæ sunt illæ, aut turpes. Ita veritatis oraculum probat. Ad digitos numera calculorum ordines,

nes, assertionem ipse firmabis. Necesse-
sitatem illarum erubescimus; abusum
detestatur honestas. Etiam qui tales
non sunt, dici amant, & videri, ne
forDESCANT proborum iudicio. Habes
in synopsi idola mundi, cui potior pars
mortalium sua genua curvat, & vel cu-
piditate, vel usu deservit. Te beatum,
dum ab utroque procul, uni summo te
mancipas, cui servire, regnare est.
Iterum te beatum, cui æterna in desi-
derio, præsentia in contemptu. Plus
intimæ dulcedinis ab horum fastidio,
quàm ab haustu bibes. Acris absen-
tium sitis est, præsentium nausea. Cæ-
lestis ambrosia inexpertis non sapit.
Amurcam putant, quod Ægyptum non
olet. His allia orexin movent, quia
panem non delibârunt, è supernis lap-
sum. Solitarijs paratur hæc esca, pro-
ficiscentibus ad meliorem patriam. In
via es: perge animosè, nec tuorum
blanditijs, nec severitate prohibitus.
Deum senties, præsentem tibi, & sua-
vi robore ungentem fibras, ut impetum
susti-

sustineas insultantis mundi. Diris devotum me cupio, si quid præter verum. Constantia tibi de cælo veniat, ut perstes in consilio, terris altior, vicinus Deo. Istum precor, ut pondus det huic voto. Tu verò, Nobilissime Æmiliane, spes nostras latis successibus imple, utrinque beatus, & Vale.

EPISTOLA VIII.

PAULO RIVERNÆ, VIRO CONSULARI, ET COLLEGIJ NOBILIJM CURATORI.

De bono ejusdem regimine, & illorum laudatis moribus.

PLANÈ humaniter, ac benevolè mihi facis, judicando tuorum laudes, quos hinc Athenæo vestro adlectos, inter tuos nunc habes in contubernio. Gratulor tibi fructum industriæ, & amoris tui in illos. Id solùm perquàm seriò velim, perennes ut sint surculi, qui

qui succrescant. Sterilefcit modò pomarium nostrum, nec Ludacium habet alterum, quem à vobis abeunti similem substituat. Ipsi tuus favor elogium scripsit, publicis dignum. Erit istud, ubi vaticinio eventus responderit. Interim aurei testimonij custodem me tenes, dum lucem postulet secreta veritas. Vovere liceat, ut brevè. De Parmenio mihi novum planè, atque inexpectatum venit, sic illum in urbanitatis domo cruduisse, ut altori suo importuna diceret. Nihil ille torvitatis ante tulit præ se, dum hîc erat. Excitatum alieno stimulo suspicor: vel si irritatum suo, nescio, quî abierit à se, & à suo genio, semper miti, ac moderato. Utut sit, sollicita mater sciat erratum, cui aperire factum juverit, ad correctionem filij. Sic à se migrant Juvenes, dum semel à recto. Sed unius protervia, plurium honestati suffragium dicit. Inter multos unum delirare, quid tanti? Laus tuæ industriæ ut, adeò gnaviter curantis disciplinam do-

domûs , & virtutis culturam. Deinceps submittendi cura mihi erit , quos fortuna dederit , patientes legum , ac disciplinæ. Illis tua dexteritas manum dabit ad bonum. Triste fatum Calle-rij mei nuntio tibi , & tuis per te. Tibi quidem pro suffragiis ; his etiam pro exemplo. Nuper studijs fessus , quæ ipsum calidè habebant semper , ad flu- men egressus , otiosam ibi cymbam re- perit. Inscendit , excidit , haustus perijt. Miserandum funus adhuc inter aquas sepultum conditur , hucusque non repertum post hebdomadas. A- criùs dolerem , si probissima Juvenis vita , solatium melioris non daret. Tu illi precare bene : eandem mihi quo- que habiturus pietatem , si me ad illam abijisse intellexeris. Ego Superis vota dicam pro te , ut valeas diu , & me ames.

EPISTOLA IX.

PAULO WALTENHOFIO.

*De lento progressu Considerationum, sub
prelo versantium.*

UT piæ Charites ament Waltenhofium meum, conflatum ex humanitatum gratijs. Æterni manes! mihi virum servate, tam studiosum charitatis pristinæ, multis usibus firmatæ, & si Superi finant, servandæ pluribus. Pariabo nunc vota mea cum tuis, unôque suspirio dicam, felicitas æviterna amicorum optimo. Sic in crusta ovum immortale offero tibi, Paschalis anastasis sacrum pignus. Scriptiones meas sub prelo hærentes, festinari tandem in lucem cupis. Sed curiositas tua, & plurium, nondum satiabitur, in longum eunte typothetarum labore. Explicatûs effari, non audeo lentoris causas. Id satis, in dies crescere fastidia, etiam à quibus illæ non veniant. Ro-
finus

finus quidem operam subduxit revidendis characteribus, quam interim utcunque sustinet Thuribius. Mihi certè, quod testabar sæpius, non feritur, ut ajunt, metiturve. Ab hoc tamen agro abesse velim denique, ubi plus tribulorum, quàm spicarum germinat. Unde ne nec te, optime Waltenhofi, collecti manipuli pæniteat. Veniet ille maturè fatis in tuum horreum, nisi pia peregrinatio aliò viatorem transferat. Opto id tibi, sic volenti: mihi nolenti haud opto. Faciat me Deus syncero amico diutius frui, cui me talem vicissim devoveo. Vale.

EPISTOLA X.

PASSIANO TARSETÆ.

De illius periculo ex lapsu, & alijs ejus negotijs.

UTinam nos fallat malum nuntium de concussione tuâ, per eversionem currûs factâ in itinere. Mille vota Superis lito pro incolumitate tua

optime Tarseta, ut vel integra servetur, aut fiat. Sic me consolor, dum tu id mihi præsens facias. De ara, quam ad mentem tuam à fabris parari nuper scripseram, modò rem irritam nuntio. Unde ad reditum tuum differetur expeditio, dum ipse coram de illa statuas. Judicabam, sic expedire, ne geminato labore, geminatae pariter expensae crescerent. Nova nobis, & inopinata venit Dunteni profectio, hinc evocati, ut Principi à consiliis esset. Quo animo is è foro ad aulam eat, tu iudex esto. Ego quidem hominem, mediocribus assuetum, abesse procul à turbis malle, quàm ijs intricari, prudens ominor. Nec abeuntem celavi iudicium meum, quod probavit. Cætera sunt, ut erant. Numquid alia demum futura, post hæc misera? Optamus, & præstolamur meliora, & te cum illis. Ego testor seriò, consuetudinem tuam mihi charam semper fuisse, ac in votis esse adhuc hodie. Liceat iterum oculos amato conspectu pascere, & animum reficere sermonibus. Veni igitur in nostra desideria,

deria, & da te amicis ad colloquium, quod illi mecum ardentem cupiunt, & ego cum illis. Vale.

EPISTOLA XI.

ARBOGASTO HARPHIO.

Literarum Humaniorum studium commendatur.

SUadet affectus meus, sed & candor tuus, mi Harphi, ut ad te scribam. Agnoscis tandem inquieti genii tui seu culpam, sive errorem, de quo sæpius tecum per sermonem, nunc etiam per literas. Dum inter Musas versabaris, averso ut plurimum oculo videbas earum formam, & vitabas alloquium, nisi cum subterfugere non posses. Illæ tamen perquam humanæ in te, faciles se tibi exhibebant, ut te in sui amorem pellicerent. Torvo renutu respuebas consortium, & animum ad alia inclinabas, studium & laborem perosus, quo lucrareris earum gratiam. Nunc er-

râsse te fateris, idque mihi significas confidenter. Placet synceritas: sed confessio tua, ut ut aperta, vereor tamen ut æqua sit, quia proposito defectam suspicor. Utinam fallar denique, toties non falsus â tuâ inconstantia. Novi indolem tuam, annosæ consuetudinis ligatam legibus. Sed quid agendum? Ingenio candori condonandum, quod est culpæ; at non â me, cui peccatum non fuit. Id potius doleo, semper mihi dolendi materiem esse in te. O si quid in figendis tuis spiritibus valuisset mea industria, næ ego charissimis parentibus tuis, bonisque omnibus, tui amantibus, ingens gaudium; & tibi laurum fixissem in vertice. Tu modò ad aliam festinas laurum, floridis vernantem baccis in Philosophiæ viridario. Eò te, inquis, ingenium, & inclinatio flectit, ut extra pulveres quieto tibi esse liceat, nec tamen sine honore. Itâne tam in tempestivè tu manum retrahis â labore? Quasi non & ibi, etsi non tam calidè, festitandum ad pulpitem. Absque hoc, nec ibi flores. Si tamen ita lubet, me sinente perges

perges, quo vis, etsi non eò, quò possis, quò debeas. Heus tu, mi bone, si in illo tuo saltu venari chimæras contigerit, unius detractam pellem tibi retine, valituram adversus æstatis frigora. Ex quo intelliges, quàm non ad iudicium meum sit tua levitas. Quia tamen sic ire cæpisti, fortunatum tibi cursum voleo, & vehementer opto, ut lentè prope- res illud iter. Sic erit, ut optimi parentes te habeant in severiori, quem frustra speraverant, & ego sollicitè volui, in mitiori Musarum schola. Cautè ut ambules, amicè suadeo. Sic exigit juvenum mos, ire volentium, quò lubet, non semper, quò expedit. Hinc periculosa pravorum consortia, & animorum lues ex illis. Unum aliquem exempla otiosorum, aut respectus in declivia trahit, alium sua libido. Si te focium junxeris in conversatione, compar eris in turpitudine. Memento tui generis, honestatis, ac Dei. Quamdiu horum in te cura fuerit, mortalibus pretium eris, Superis delictum. His offensis,

C 4

fis,

fia, dedecori eris familiæ, honestati probam, cælitibus abominatio. Mi Harphi, procul ista à te, & tu procul ab illis. Ita voveo, amans tui, ita Deus faxit. Cum hoc tu vive semper, & vale.

EPISTOLA XII.

BOHEMUNDO COMITI SANCTA-
CRVCIO &c.

De usu Exercitiorum Spiritualium.

Mens mea sæpius ad te venit, Excellentissime Comes, literæ rariùs; invitatae licèt ab humanitate tuâ, & vix non iussæ. Nunc istas cum illa mitto, etsi non provocatas. Cura tui his meis alas addidit (quod amoris est) ut volarent, cùm ire lentum sit, ferio volentibus bene. Audio, Gastonem amicum tuum, tecum nuper in sermonem venisse de sacris Commemorationibus, institui solitis ad vitæ emendationem. Improbare modum diceris, ut novum, insuetumque humanis
usi-

usibus. Itáne verò ? Novitatem medicinæ miraris, & non miraris morborum necessitatem ? Audeo viro loqui. Et talis cùm sis, verique patientem te habeam, citra formidinem, aut pal-pum enuntio, quod intus teneo. Quæ demum ætas tot ardebat caloribus, quælibus nunc ædes publicæ fumant, summæ, infimæ ? Per omnes pænè caminos nidor Veneris exit, quo incolarum æstuant foci. Certè obstipæ naris sit oportet, qui non odoretur mephitim. Tu auram purgari vetas, ne pestilens contagio pueros inficiat ? Curijs exulat Justitia; tu illam reduci non voles ad sua subsellia ? Morum licentia, & vestium luxus in compitis ambulat, ultra honesti leges profusa; tu nolis illam honestatis velamine tegi ? Vitia passim omnia in larvis eunt; imò & sine illis; ægrè ne feras, velim, si pudorem doceantur, quem posuere. Hoc prohibet, qui hominum mentes â sacris revocat. Solitariae considerationes arma suspeditant, quibus pugnatur in hostes, semper ad-

versos timori Numinis, & honestatis
amori. Ab ijs venit, ut seipsos pernô-
rint mortales, qui seipsos perdiderunt
inter hæc vana. Multorum mensium,
quin & annorum nævi, velut una in ta-
bula descripti leguntur, dum animus
seipsum inspicit, collectus intra se. Inde
horror fædarum imaginum, quas vitia
inspersere folijs cordium. Ista legerunt
permulti, & tu cum illis spectabis tua, si
tibi solitaria pietas velamen removerit
â cordis clauso speculo. Quanquam
quid mirer, vel justè succenseam aver-
so â facris animo tuo, inter hæc tempo-
ralia sollicitè versanti, & occupato in
multis? Exterioribus distractus, habi-
tare secum vel non finitur, vel negligit.
Aliud tibi suadeat cura tui, ut ingrediaris
tantisper intra te, & rationes conferas
tecum, dum licet. Vereor, ut serò pos-
sis, maturè nî velis. Ufu discuntur
divina, & conatu laboriosæ solitudinis
perficiuntur magis, quàm volatico de-
sideriorum jactu. Ad istud mentem
promovet abscessus à curis mundi. Ibi
pen-

pennæ succrescunt animæ, quibus ad superna se levet, ne mali aucupis illigetur retibus, suffocanda denique variorum pondere, & suâ impotentiâ. Dese- rendus proinde nonnunquam ad dies aliquot præsentium usus, dum æternorum consideratione vegetior spiritus ad æterna se referat, rediturus meliori animo ad sua. Absque isto adminiculo absorptus jacebit in sordibus, immemor almi Numinis, & sui finis. Hic ad mansura nos vocat, ubi fixa quies nobis est, non peritura cum perituris. **Ta-**lia documenta cum nobis solitaria Asce- sis inferat, ut illam ne saltem reproba, si fugis. Illud alijs noxium; istud tibi. Tanti viri contradictio terret minores, ne bonum audeant, quod velint. Amplius: unâ contemnent veritatis asser- ta, quorum alios, genere præsertim, atque æstimatione illustres, pretium non habere, dignoscunt. Patere, Excel- lentissime Comes, â me tibi in aurem dici, ut de re tanti momenti cum ma-
iori-

joribus sentias. Erant tunc, qui dicerent, in his exercitationum tenebris se miravidiſſe. Putabant curioſi, etiam ſe viſuros talia. Factum, ubi ſe ſpectârunt, & conſcientiæ labes, nunquam viſas antea. Si tibi orexis calet, arbitrandi paria, ſubi & ipſus hanc ſpeculam, ubi erraticorum planetarum maculas obſerves, & tuas in illis. Crede, illarum affatim parebit oculis, hucusque hallucinatis inter vana. Et cur non voles? Ad iſtud animæ cura te vocet, ac propriæ ſalutis neceſſitas. Nam quid proſit, abundare præſentibus & egere futuris? Boni conſule affectum in te meum, ſalubria ſuadentis, & inter illos me habe, quos tuis favoribus dignaris. Vale.

EPISTOLA XIII.

ROSINO HAMIRATO,
URBIS LODIANÆ PAROCHO.

*De morte ſororis, & fratre ejus ad
Religionem aspirante.*

Triſtia mihi tulerunt tuæ litteræ,
chara veſtrorum funera. Dolorem
ami-

amicis refero viventibus, preces & suffragia de mortuis. Ægrè senserit optimus parens vester dilectæ filiæ præco-
cem obitum, aptæ jam ad usum familiæ. Sed morti legem quis scribet? Superavit soror vestra, quod nobis adhuc pug-
nandum est prælium. Quies illi æterna sit, quam & nobis paremus per vitæ o-
pera, seriùs, citiùs adeundam vocante Numine. Altera soror vestra, rapto marito vidua, quinque prolium mater, curam parentibus dabit. Sed & ista componetur piorum studio, & amico-
rum charitate, qui nunquam defunt bene merentibus. Tu quæso, consolationem ex me dic afflictis, & ad Deum erige, qui manum suam extentam gerit in auxilium indigentium. Hæc ad tristia vestræ domus. De causa fratris tui vix lætiora. Egi illam coram Reverendissimo Præsule, ut potui. Merita exposui, dotes, & fervoris constan-
tiam. Audiit lubens, & probavit omnia. Nunquid & annuit? Aliter. Non ad solitudinem Chori, sed ad labores pub-

publicos inter Myſtas ablegat Juvenem, manipulos lecturum ex agricolarum mapalibus. Ad hæc egregia mittat cogitationes ſuas, & diſponat animum. Ita Præſul Reverendiſſimus ad me : tu hæc eadem ad fratrem. Contra torrentem niti non licuit, immoto illo ad ſermonum tela. Credo, contra tuam, fratrisque mentem futura hæc nova, ſi nova ſint. Quid ages? Suspende remum, dum alius ſpiret zephyrus. Mitior tunc fortè fluctus movebit ratem, & deſideratum in portum vehet. Quanquam ipſe ego de ſucceſſu pollieri nil auſim. Triſtia ſcribenti veniam dabis, cupienti ſcribere lætiora. Vale.

EPISTOLA XIV.

HENRIETO SOLANO
DYNASTIÆ LETAVIENSIS
PRÆFECTO.

*Ominatur ejus fratri novam dignitatem
poſt mortem antecęſſoris.*

A Nnuum vectigal pendo, vir conſul-

sultissime, grati animi testimonium amicis favoribus, & continuandæ prosperitatis votum tuæ familiæ. Filios tuos, etiam mihi amandissimos, meo isto affectu prosequor, quibus prosperitatem uberem voveo ad tuum solatium. Istud à me petunt solemnes feriæ, quæ annum euntem finient, & aperient subsequenter. Utrarumque faustitas tibi accidat jucundissima, precor, & officij tui curas prosperis successibus coronet. Expedit Reipublicæ, tam præcellentem gubernatorem plurimum commodo superesse diutissimè. Interim à discessu hinc tuo tria funera luxit mæsta patria. Ethniani primum, Lampsonij alterum, tertium Metanij, quem postremum labens Decembris tumultu intulit, suis honoratum, & civibus. De hoc famam ad te venisse haud putem, procul diffitum à nobis. Si primus ego fati tabulam tulero, præmium dati nuntij spero, cum fratri tuo præclari muneris successionem ominor. Istud Superi faxint, cujus me vatem habes.

bes. De tua valetudine, semper firmâ, gaudium mihi inspirârunt tuorum literæ. Lubens audij : & Deum precor, ut servet. Crebriori affatu amicas aures compellâsssem, nî via longior, & tua publicorum negotia tenuissent. Quanquam & meum fatear plumbeum ad literas esse calamum, ut nôsti. Hinc faciem â te mihi veniam accipio, quam & reddo. Unum vix ignovero, promissam bellorum historiam, quibus etiam vestri montes arserunt, te cessante intercidere. Remittenda tamen etiam ista expectationis frustratio, quia non omissionis tuæ culpam, sed officij necessitatem interpretor. Quid autem deinceps? Fama est, iterum præ montibus Martem stare, & minaci hastâ pulsare fores. Nova vicissitudo turbabit incolas, si rursus in turbas iverit patriæ discidium. Nos hîc in sermone pacis toti sumus; in pace ipsâ non omnes. Optant aliqui, timent alij, quidam rejiciunt, ut quemlibet affectus trahit, aut ratio. Sunt, qui putent, sce-

ni-

niorum esse fabulam, quod geritur, ad ludibrium spectantis mundi. Væ regnis, si hoc ita. Princeps Pacis, propediem nasciturus orbi, suâ felicitate beet Germaniam. Is ipse te mei amantem servet, ac foveat diutissimè. Vale.

EPISTOLA XV.

JOSEPHO CASTULO
NOBILI JUVENI AD ACADEMIAM
ABEUNTI.

Instructio parænetica.

DE profectiōe tuâ, quam ad Academiam cogitare diceris, cor mihi sollicitudine palpitat, Optime Castule. Mirari te timorem meum haud miror. Nescis enim, quò te ferant literarum necessitas & tua desideria. Illas discere, tua conditio, & nobilitas exigit: hæc juvenili cupiditate ad libertatem te ducunt. Sed adverte: ad glaciem ire te putes velim, dum eò properas, ubi rude frigus, densæ nives, lubrica glacies, & frequen-

D tes

tes accidunt lapsus inter quotidiana pericula. Cautè figendi pedes, & solidè statuendi, ne labent. Ex Humaniorum modesta solitudine, liberum in campum egrederis, imperitus viarum, & discriminum. Aliqua prudens præmoneam, ut vites. Hucusque gymnasticarum legum observantia te ad ordinem tenuit literarum, sacrorum, virtutis. Deinceps neque sonorum æs ad sacrificia, neque menstrua consuetudo ad divinum epulum te citabit: vel certè citantis neglectui multam non pendes. Sed nec oculus erit, qui præsentem te arbitretur. Aut si quis monitor sit, qui vigilet; vereor, ne aliorum licentiâ perversus, ea vel negligas, vel seriò non cures. Inde torpor, & ignava remissio. Post eam, literarum incuria, & honestatis derelictio. Istud efficit fallax persuasio libertatis, vel aliorum garrula irritatio, & exemplum. Si morum præfectus, à patre sociatus tibi, urgeat meliora, puerum te haberi vel tua, vel aliena cavillatio clamabit, nec patietur. Ad matutinas

tutinas si citet, tergiversaberis inter
plumarum mollia. Interim sacrorum,
& literarum periodi current: tu fines
currere, utrorumque fructu vacuus.
Hinc tuis in folijs crebra spatia, & de-
sperata difficultas laboris. Inde otium,
& noxia evagatio ad vanos, & cum his
ad vana, ad inhonesta. Tempus ef-
fluet sine fructu, exulabit pietas cum
damno, sæpe irreparabili. Sic paula-
timeris, qualis modò non es, & esse
perhorrescis. Istud in te laudo; illud
metuo. Crede, mi Castule; te ipsum
nisi rexeris, nullius te cura custodiet sa-
tis. Atque ita sensim ibis in devia:
peribis. Ideo pro te vigilat sollicitus a-
mor in me, ut à lapsu te servet, in
quem tam crebrò vel optimi ruunt. Li-
beralis tibi genius est, & ad egregia fa-
ctus. Serva; & integrum illi redde, à
quo venit. De contubernio mihi scri-
bes, quale illud tibi obtigerit. Inter-
est, securam nancisci stationem, & ab
improbis puram, ne similem te illis
conversatio fecerit. Præ omnibus vi-

ro prudenti regendum te dabis, cui te penitus fatearis, & tua. Id, per Deum, ne omitte. Is anhelantem te ad vana si serio cohibeat, corrigentem ne devota, ne desere. Pater est, qui amet, qui bene tibi velit, ac faciat. Felicitatem tuam fugies, si illum. Fac me nosse, quem elegeris, ut cum illo per literas agam de te, quod tu per sermonem. Pauca nunc te monui, daturus plura, si tuæ voluntatis id fuerit, atque usus. Interim à bono animo hæc habe; lege, si tanti tibi sint, & vale.

EPISTOLA XVI.

JOANNI BOISSOTO.

Petit ab ipso subsidium pro paupere familia, agit etiam de Considerationibus, typo imprimendis. Commendat pictorem profaciendo cenotaphico.

PRorsus opportuna mihi venit epistola tua, peramande Boissote, in usum, ut spero, duriter egentis familiaræ.

liæ. Condoleo miserandæ viduæ, & desolatis filiis, ditiori fortunâ dignis, & patronorum subsidijs. Aliquid ab illo amico, quem appellâsti, accedet afflictæ domui, cum boni operis occasionem nacta fuerit boni hominis liberalitas. Istud egi, quod debui, utinam cum emolumento. De typo Scenicarum Considerationum quid angeris? Vereor, ne præconceptionum de illis iudicium, vel affectus benevolentia te fallat. Si quando me bona faustitas ex hac molestiarum lacuna traxerit, nulla amicorum violentia in alteram rursus induet. Sed emergendum denique, reflante licet spiritu meorum cursui. Doleo tamen, id me non posse, quod plures tecum expetunt. Quod scribis de immaturo meo ad plures abitu, citra auxesin nuntio, nuperâ ægritudine disponi me cæptum ad postrema. Revaluit tamen vigor, respirante sensim naturâ ad valetudinem. Ist hac utar, dum licebit, ad labores, quorum finem ultimus finis dabit: citò, lente,

perinde huic animo. Nunquid hæc
fatis ad tuum? Quæso te, Numen æter-
num ora, ut per me velit effectum, quod
suâ scripsit in dihpthera. Sic tandem
absoluto penso quiescam securiùs. An-
drio vestro, novum centotaphium pa-
ranti, Heribertum pictorem commen-
do, virum bonæ fidei & manûs. Ut-
râque probatum se faciet, si conduci
mereatur ad laborem. Neminem ego
invitis obtrudo; compellatus de obse-
quio, rogatori lubens illud offero. A-
gitote, quod è re fuerit, & me ami-
cum habere. Vale.

EPISTOLA XVII.

UBALDO COMITI TUSCULANO,
AD QUIETEM AB AULA DISCE-
DERE COGITANTI.

MUltum mihi de suffragij mei suc-
cessu gratulor, quo motus, Il-
lustrissime Comes, famulatio tuo adle-
gere juvenem dignatus es, quem misi.
Fa-

Facietis, spero, bonæ vitæ, ac servitiij studio, ut & tuæ gratiæ, & meo conatui liberaliter respondeat. Evergetes tibi Superos voveo, qualem te clienti præstitisti. Sed quid illud, quod sub calcem tua mihi epistola tulit? Tu ab aula discedere, ne novâ insigniaris dignitate, quam Princeps cogitat, & optant proceres? Boni cælites! aliam mentem date. Meipsum vix reperi, dum legi. Animus tibi meus loquitur, Illustrissime Comes, fuci nescius, & puri candoris amans: consilij tui ratio nondum mihi assensum probat. Publicos honores parari cum officio tibi; tu cessare ab usu; quæ hæc opinionum discordia? De his quidem aliquid mihi nuper sub ænigmate Jurunæus dixit: nunc œdipum in Sphinge veneror, cujus gratiosa manus aperuit mysterium, nondum solvit. Mihi quidem fautorum mentes ominari fas non est: at nunquid criticorum sermones effugient? Aut illos ferio non egisse, aut te improvidè declinasse, dicetur palàm. Dudum mi-

rabar tuam modestiam; nunc illam magis animosam velim, qualem peroptabam sæpius! Quodsi tamen fixum est, nova decora non admittere, antiquos lubeat non demittere. Sic tuo, & benevolorum pariter honori consules, quem illi conferendo, tu modestè recusando tenebitis. Viam aliam per hæc præcipitia eundum non censeo. Quanquam temerarius ego quid audeo? Præfidentiam excuset affectus, quo tuam felicitatem prosequor. Eo dictante hæc scripsi: eodem impellente, totum me tuis officijs dedico, gratiosis tuis favoribus æternùm devotus. Vale.

EPISTOLA XVIII.

MATHIÆ RASONI,
VALANIENSIS PARÆCIÆ AD-
JUTORI.

De puerorum, quos in literis primis instruxit, inurbanitate querenti.

Affectum in me tuum, & amicam
con-

confidentiam in nuperis tuis aperuisti, querelarum plenis. Dum ab anno uno, alteroque Valaniensi Paræciæ socialem operam addixisti, sponte tuâ erudiendos tibi sumpsisti adolescentulos, literis aptandos sensim & Musicæ. Fecisti officium gnaviter cum illorum fructu. Nuper cum ad scholarum justitium pergerent, per posticum elapsi sunt ad suos, te non salutato ante discessum. Tu indignaris illorum inurbanitati, ut pænè laboris te pæniteat, locati illorum profectui. Immane delictum, mi Raso, à vagâ juventute humanitatis officium negligi. Anguillam tenueris facilius, quam puerorum levitatem, semper pronam ad ludicra, rarò seriam ad seria. Delicatiores tibi stomachus est, qui nuces non concoquit, intritas ab immaturâ puerorum manu. Si à viris robustiores boli injicerentur ossæ tuæ, glutienti cum juscule, quis tibi sensus ad esum tunc foret? Valde alienus à gratijs omnibus sis, hæc levia si ab officio charitatis te revocent. Serium ma-

gis doloris argumentum mihi nuper Glaveria tulit, oppidi Granifiani Parochus, ex affe mihi notus ab annis. Inter amicos pænè primos censuit ille Stephanium, & Aurallum, primores in sua patria. De his ita nuper ad me in epistolâ suâ, atramento doloris exarata. Stephanus ait, & Aurallus defecere palàm ab amoris consuetudine, & uterque in cornibus est. Oculos tuos in fidem mihi esse volo, probe conscios amicitiae in illas meae. Manum illis aptavi, primò laborantibus in tenui fortunâ. Præter omnia mea me ipsum vix non dedi ad ipsorum utilitatem, quin & ad honorem. Nunc abscissionem faciunt à veteri stylo; & quod asperrimum amanti, in me culpam suae culpæ congerunt. O hominum fidem! Ferrum ego credidissem priùs abiturum in ceram, quàm illos meos à se, & veteri affectu. Stephanus quidem, ad consulatum subinde evectus, cum officio mentem posuit. Nam ubi ambulare cum Consulibus dicit,

dicit, amicorum simul humilia dedi-
dicit. Positis licet fascibus adhuc secu-
rim gerit, aliorum cervicibus, suæ
famæ, & nostræ amicitiae gravem. Au-
rallus muscas venatus in suo cerebro,
mihi aculeum tribuit, quem infixit sibi.
Quid agam? Sic ille. Ecce mi Rasos,
virorum offensas persentiscit, & dolet
Glaveria; tu de puerorum impruden-
tia quereris. Solabar hominem, ut
licuit. Nunc & tibi notam meam odem
recino: sine natarè cymbam. Non
semper sic. Etsi semper sic, uni sem-
per honestati intentus, non gratiæ, non
laudi, non mortalibus vaca. Ab his
mens æqua boni operis mercedem ha-
bere non debet. Id etiam suggessi Gla-
veriae, cui fatebar ingenuè; indigna
ab amicis pati, etiam in virtute ama-
rum esse. Sic vides, mi Rasos, non te
solum inter nimbos ire, sed tecum plu-
res. Tu ergo bona consilia non desere,
ut ob levia deflectas ab utilitate publi-
câ. Quos rudire cæpisti, ad apicem
promovere non cessa. Hac ipsâ gno-
me

me ad constantiam me quoque in laboribus excito, concussum sæpiùs adversorum impetu. Feramus, & meliorum fiduciâ consolemur nos æternis. Reluctantes, patiemur molestiùs, quod premit. Id suasi Glaveriæ, id nunc tibi. Idem & mihi in cura erit, quod utrique vestrûm amicè suggero. Vale.

EPISTOLA XIX.

FRANCISCO GENSERICO,
VAGO JUVENI.

Bona monita ad emendandos mores data.

SAlvum te esse cupio, mi Genserice; & talem omnino te facerem, si meæ facultatis id foret. Saltem, quod unum modò licet, votis omnibus precor. Tu studium meum in tuam utilitatem convertes, bona monentem si audieris. Vagum te dicunt tui, nec unquam expeditum ad utilia. Hunc ipsum dolorem de te suum mihi quæsta est

est mater tua, Matrona honoratissima,
& gemma sui sexûs. Anxiè illa insti-
tit, ut ad saniora volentem te ducerem,
restitantes urgerem. Facio, & auctor
tibi sum, ut & matris sollicitudini pa-
reas, & meo ductui. Juvenis es, a-
mænioribus literis aptandus ad seve-
riores, & per has ad alia, quæ per vitæ
cursum exercebis. Totam corrumpis,
si primitias illius calidè non tractes.
Crede mihi, ut ipsi Fidei, ætates hu-
manæ, velut annulis nexæ catenæ, suis
membris cohærent. Neglectum unius
non ritè compensabit altera. Naturam
consule: hæc si cui mollia ad rectitudi-
nem cruscule non finxerit, valgis in
senium ibit. Tu verò, mi bone, citra
curam litterarum domi vagus, errare
per ambulacra diceris, & cubicula,
tum per fenestras ad forum. Sic oti-
antem ad diverticula socij avocant. Cum
his versaris perdius; forsitan & pernox,
nî vigilaret oculus matris. Ita horas,
& dies perdis, negligens tui, & secta-
tor illorum, quos non decet. Sine
tuo

tuo periculo, aut damno, consuetudinem cum illis non coles. Primum à literarum cultu, tum & ab animo etiam tuo te avocabunt si sequeris. A te si recesseris, quò divertes? Extra se habitare, prudens qui volet? Quodsi modò illorum usu carere non velis, vereor, ut olim possis, cum voles. Pravorum societas, velut ulmum hedera stringit: sine violentia nexum non solves, coalitum semel mutuo complexu. Faciliùs declines istud vinculum, quàm rumpas. Vates tibi sim (en quam nihil blandè apud te tuâ causâ dicam) bonus non eris, nisi cum bonis. In cono vitreo aqua pura ut maneat, os obtura, ne sepie influat, qua pereat nitor primæ originis. Vel una stillula colorem mutat: cyathos opus non erit, qui atrox copiâ nitorem vitiet. Dolendum, imprudentem juventutem hæc pericula non intelligere; & ab illis refugere, qui doceant. Illa, quia levia, discrimen occulunt: atque ita non vitata perimunt. Si manum quis porrigat, reducturus à præcipitio, fugiunt, ne abstrahant.

strahantur ab illecebris, quas amant. Perire volentibus quis medebitur? Animal sociabile Philosophus hominem dixit: maximè Juvenes, quibus omnis disciplina, carcer est. Genio ut vivant suo, septa transfiliunt, sæpius extra orbitam honestatis errantes. Certè periclitari malunt incauti, quàm sui juris non esse. Aliquos propria cupiditas eò allicit, alios vanus timor, aut respectus. Illi sponte in lacunam saliunt: hi impelluntur violenter; tamen volentes, quia denique cum voluptate. Positâ semel verecundiâ, ultro currunt ad inhonesta, & animosè pergunt absque formidine. Quos coluere quondam morum rectores, torvè respiciunt, & tanquam silvestres Satyri in abdita nemorum se recipiunt, desperato ad pulchra reditu. In hos scopulos ne impingas, optime Genferice, honesta monentem ne metue; ne fuge. Sinus amantis patet, notus tibi, semper & mansuro, & reversuro paratus. Unam hanc vocem precantis audi: Heu! fuge

ge

ge crudeles terras, fuge littus avarum.
Quin & fuge littus amorum, ad quos te
impij ducent, si post illos iveris. Quid
verbis me diffundo? Meliora suscipe,
& age. Sic matris pientissimæ timori
medeberis, & mea implebis vota, sa-
lutis tuæ studiosissimi. Pluribus jam
non fatigo legentem, daturus plura
indigenti. Toto me tuo in bonum tu-
um utere, & Vale.

EPISTOLA XX.

WOLFGANGO MIRISIO,
ODILONI ABBATI COMPENSI AB
EPISTOLIS.

*Queritur, non responsum sibi ad itera-
tas suas literas.*

AB anni fine initium scribendi fa-
cio. Istum ego tibi feliciter exa-
ctum gratulor: parem prosperitatem
ab insequenti lætus ominor, pius pre-
cor. Non istæ solius calami hono-
ratæ phrasæ, sed animi verba sunt, a-
mico

mico sensu, & affectu plena. Scio, hæc tibi dudum nota ad fidem, quam testem genuinæ veritatis stipulor. Sed miraris, me ad tuas â bimestri filuisse. Causam accipe. Reverendissimo Abbati tuo, in negotio nobilis Candidati supplices miseram, & expectabam alias vicissim, ut vel clientem meum obtentæ susceptionis nuntio solarer, vel rejectum, aliò dirigerem. Nihil obtinui. Deinde, alteras misi cum volumine, in lucem recens edito per typum. Tenui munere venerari patronum volui, Musarum cultoribus faventem semper, ac benevolum. Iterum nihil. Quid cogitem, vir Religiosissime? An bajulus librum non detulit? Ordinarius est: rationem dicat commissi fasciculi. An in me aliquid, quod displiceat? Dum hæc morosus ruminor, respondere tuis piguit. En causa tarditatis. Si hac te offensum quereris, vide, quem culpes. Ego quidem ab humanitate vestra, vel unam annutûs, renutûsve voculam mihi pollicebat: sed utrâque carentem,

tacens solabatur modestia. Anxiè tamen multa disputabam in animi secreto, fateor, quo fonte flueret taciturna vestra parcitas. Quæso te, vir religiosissime, Theseus esto, erranti in incertis. Siquid â me requiritis, fâc sciam, ut meo me debito expediam. Aliter, ut illud â vobis exigam. Reverendissimi tui favoribus per te consecrari cupio, tibi que in amoribus esse. Vale.

EPISTOLA XXI.

CANO VIRNIÆ.

De Gintareno amico, qui mortuus dicebatur. De morte Pelemij, aquis hausti.

VAlet Gintarenius tuus, de quo quæris, â tumulo, & â morbo procul. Ita rumor fefellit credulos, vel etiam cupidos speratorum è funere. Alia verò, ut audio, vexant virum; â quibus tamen mors non venit, nisi per ambages. Curas inquam, natas è famæ periculo, & officij. Publicum illud

lud gerit ; & hætenus cum dignitate. Si notam à culpa traxerit (ut quidam mussant in foro) vereor, ne id fiat, quod amici metuunt, æmuli cupiunt. Ego tecum meliora precor, & spero. Sed heus tu bone ! eccur nuper ab itinere tuo non etiam huc ad nos ? Certè adventum tuum nos præstolari iusserant viatores sacri, qui tecum sermonem miscuerunt, illuc peregrinati ad templorum solemnia. Utrique nostrum jucunda, & utilis futura fuerat amica conversatio, si huc te donâsses. Quando id tandem ? Obliterantur interim dicenda plurima, vel excidunt penitus, quæ nunc calent. Quid autem duriusculè cum fatis tricolor, à quibus istud venit ? Nunc tibi triste nuntium fero. Adverte animum, & ad luctum para. Polemius noster, à Musis, & morum laude insignis, emenso literarum cursu, cum gloriâ redux in patriam, haustus aquis interiit. O dolor parentum ! Bene precare mortuo, annis digno, digniori æternis. Id ipsum & mihi fe-

ceris, ubi me hinc migrâsse tibi fama dixerit, aut literæ. Tu verò diu vive, ac Vale.

EPISTOLA XXII.

SIGISMUNDO LECANTÆ.

De sacra peregrinatione, cum eodem obitâ.

INurbanus sim, nî tuam humanitatem pari studio venerer, quo tu meum amorem. Toleravit me charitas tua longiori contubernio, quo jungebamur dulciter. Et adhuc me tibi in memoria esse, atque in affectu, testatur epistola, quam servo. Verè gaudeo in lucro amicitiaë tam præclaro, tuâ inquam, in me bonâ voluntate. Opto, durare illam in ævum. O quoties Ratiportuensis peregrinatio in recordationem mihi venit, & in sermonem. Una si abfuisset fatigatio tua ab itinere, cætera verè læta. In illa tua, fateor, peccavit mea confidentia.

tia. Quod pænitet. Verùm ita, ut iterari cupiam felicitis culpæ argumentum. Beatus, si similem porrò viatorem à bonâ sorte accepero, dum adhuc mihi vigor in pedibus durat. Istis quidem opus ad terrestria. Æterna illa curruntur etiam sine his. Tu illud iter precibus tuis expeditum mihi fac, expectaturo te serum advenam in patria, copiosis tamen frugum manipulis gravem. Ita nos cælum amet, sociandos ibidem, & unâ futuros in sinu æterni Numinis. In hoc voto nunc solatium nobis est, tunc quies in possessione. Interim in labore curramus ad metam, quæ fixa nobis ante oculos paret. Mi Lecanta, per omnem amicitiam te obtestor; Deum ora, ut fessum viatorem soletur in itinere, firmet, ac roboret. Tum post istud domi suæ beatum faciat. Vale.

EPISTOLA XXIII.

FRANCISCO TENERMANNO,
VIRO CONSULARI ACATHO-
LICO.

Manus tua, vir consultissime, nu-
per profusè liberalis in hono-
rem nostrum, hodie mihi calamum in
manum dedit, qua tester gratum ani-
mum meum, tibi debitum. Cum Hip-
polyto Possevino, ductore nostro, ve-
stram in urbem venimus, ignoti tibi,
& alterius Religionis à tuâ. Nos Ro-
manam, vos Augustanam profitemini.
Tu hospites domum duxisti, elegantem
illam, & cultu decenti conspicuam.
Nec fatìs. Urbis vestræ monumenta,
& officinas automatarias, profusâ hu-
manitate hospitibus aperuisti, soluto ho-
noris præmio. Tota tua benevolentia
advenis ad officium fuit; æquum, ut
nos tibi ad salutem. Istam tibi quotidie
ad aram dixi, dicámque, dum dein-
ceps

ceps ad eandem stetero. Audiat utinam
cæleste Numen mea pro te suspiria, té-
que in viam ducat, qua securus ad æter-
na pergās. Tu virorum optime, pre-
cibus meis tuas junge, ut idem cupias,
quod profit. Unus Deus, una fides.
Nos veteri insistimus, tu novæ cum
tuis. Uter nostrum tutiori ambulet viâ,
sana ratio dictabit, antiqui mores, an-
tiquæ leges, antiqua omnia, si sequi
non renuas. Quam hæc in articulis
Martini vestri non reperias, nupero in
colloquio deprehendi, quod fecimus.
Certè formidinem omnem tua tibi Re-
ligio non eximit; nostra non potest,
quam non amplecteris. Sic semper in
dubio versari, vitam miseram constituit,
miseriorem exitum. Hunc ut evites,
tutiora elige. Si tua illa regula,
quam tenes, ad beatitatem dux recta
non sit, roga doceri; doctus autem
ne respue. Utrumque verè petenti
pater luminum dabit. Inter dubios
calles eundum securiori, petroso licèt,
scrobibusque impedito. Eundo sen-

sim complanatur iter, ut tutum non tantum sit progredi, sed & jucundum. Crede tot millibus, per hæc ipsa gradientibus cum voluptate, quæ horres. Inter hos me primum habe, id serio volentem tibi, cuius me beatum velim. Hac certè non irem, si cum formidine erroris irem. Nec ipse fecetis, si sapias. Timida spes, quæ molliorem tibi doctrinam exhibet, à severiori disciplina te avertere non debet. Inconcussum tibi dogma sit; hinc errasse, æternum est. At montes geminos obstare tibi quereris, sæculi bona, & patrium consuetudinem, quibuscum sentis. Infelicem te viatorem! cum tuis in scrobem ruere, quando in patriam securus ire cum cæteris queas. Non quibuscum eatur, sed quò eundum sit, considera. Utrorumque ubi finem perspexeris, ad eorum leges vitam compone, quorum exitum voles. Bona fortunæ teneriùs amas, quàm deceat, & profit. Quibus carere præstat, si carere necesse sit, quàm exulare cælo.

Illorum jacturam præsentī beneficiā
remunerari Deus poterit, facietque,
si salutē conducāt tuā. Aliud te velle
non oportet. In supernis ditior eris,
si modicus in præsentibus. Grande
lucrum, terrarum nugis cælum mer-
cari. Sed altior hæc veritas timidum
cerret, nondum potentem, sublimia
sapere. Aude modò confisus Numini,
& poteris. Unum cave, aurem vo-
canti non obstruas. Colendissime Te-
nermanne, bona sidera tibi luceant,
precor, ut recta videas, & sequeris. Ad
ea te sancta veritas vocat, & conscien-
tia: ut facias, honestas tua, & pia indo-
les sperare me jubent. Scis, virorum op-
time; abeundum denique ex his vanis.
Ea nunc para, quæ hîc tranquillum te
faciant, & ibi beatum. Utrumque
toto animo â superis tibi posco, & suf-
fragijs curaturum promitto. Vive, ac
Vale.

EPISTOLA XXIV.

ADRIANO CELLARIO,
PHILOSOPHIÆ STUDIOSO.*In electione statûs requirendum arbitri ju-
dicium.*

SUB exitum prioris annî tuas ad me, bonis cum votis, dedisti; sub initium euntis ego meas repono cum votis paribus. Ad sacrae Religionis asylum tua consilia ferri, non improbo, talia si sint, nimirum prudenti cum iudice agitata, discussa, firmata. Si â te solo venerint, timidè assentior. Præsertim eâ de causâ, qua moveri te asseris. Inter cives, ac Dominos patriæ tuæ fervent diffidia. Tu putas, illa te sacro habitu sopitutum. Ego tibi fidenter assevero, spem componendi lites ad te non pertinere. Fervescantibus discordijs, nec domestici tui actorem te volent, nec adversarij admittent, quorum fores irritò pulsu sollicitabis. Si tamen admiserint; verendum, ne sopi-
ta-

tabilis rursus æstuet. Quis tunc mihi spiritu mulcebit animos? Istud arbitro tuo fidus aperi, & illius ita effato. Prima voluntas severioris claustris, quam dudum senseras, probata Superis non fuit: quid si nec altera? Non ego violentus monitor à sacris abstraho, aspirantem ad illa. Quin euntem stimulo, & ut licet, hortor seriò. An ad normam altioris providentiæ sit conatus tuus, nondum solidè judico. Et hoc est, quod sollicitam pro te hanc mentem distrahit. Experimentiâ didici, Superum rationes à nostris opinionibus non rarò abludere. Nostris, inquam, à propriâ inclinatione natis potiùs, quàm à vero spiritu infusis. Quo authore regatur tua intentio, ab alterius judicio veniat, non tuo. Mutantur hominum consilia, si firmior manus illorum lapsus non fulciat. Felicitati tuæ, meoque in te affectui prolixè gratulabor, si te extra mundi pericula securum videro. Ut fiat, ardenter cupio, additurus

turus operam , tuo commodo devotam. Serio hæc lege , & Vale.

EPISTOLA XXV.

ANDREÆ MARONIO.

*De icone Considerationum æri incidenda ,
& alijs.*

OMne punctum humanitatis tulisti, mi Maroni, quia & beneficium amico fecisti, & quia citò. Qua vice prosequar industriam? Exige, quam sciveris me posse. Proæmialis folij delineatum schema, patronorum judicio censum, atque probatum, remittam proximè, scalp pro elaborandum à chalcographo. Sine illorum oculo iudice, imaginem curare me non decuit, non libuit. Sermones tuos eucharisticos accepi, & lustravi, non evolvi, præripiante illos mihi alterius aviditate, cui cessi tantisper; at secuturus cum morâ. Synopsin Scenæ vestræ totam volvi, quam & mirarer, authorem nisi nôsem.

fem. Sed vel sic miror, cùm noverim. Istud autem sermonis argumentum sit, non calami. Interim dum hoc erit, amare me perge, & amicum pati. Vale.

EPISTOLA XXVI.

ANDREÆ ALCIMO.

Ut characteres pro typo à fusore fieri procuret.

OMnia turbant inter Martis tympana, quæ nunc strepunt. Musis tamen suum otium est. His ut operer, signa typica tibi mitto, paranda ad prelum per te. Tu amabo, id tibi laboris, mihi gratiæ fac, ut illa festinari cures per fusorem. Optem ego, ut mora prolixa non sit; citra defectum tamen, aut vitium operis. Ægrè fero, invitum me implicari huic negotio, planè non meo, quamquam & meo. Quin ab illo me velim abesse longiùs, quam Calecutum à nobis. Agendum tamen, quia cæptum. Sed velut in
um-

umbra, ne quid Cerasio suboleat, suspicaci sine fructu, & zelotypo sine charitate. Miror illum ego; non capio. Tu mihi opportunitatem sermonis effice tuâ præsentiâ, semper gratâ, semper optatâ. Fabulabimur candidè de atro livore temporum, quæ nos habent. Laceri vexilli centones hinc inde sparsos, in unam rursus telam melior fortuna consuet, cujus spem fecere ominosa præludia. Curiositatem acue, dum scias. Amici, quos nôsti, salutem optant tibi, quam mallent dicere. Cum illis ego mea vota multiplico in tuam felicitatem. Tu me habe in tuo pectore, & vale.

EPISTOLA XXVII.

FRANCISCO ROTIOMIO;
MILENSI TOPARCHÆ.

*Ad Pactum Marianum in Sodalitate
admitti postulanti.*

Multo mihi solatio fuit epistola tua, nobilis vir, tum ob mei
Offi-

officiosam memoriam, tum ob pium
tuum Mariani fæderis desiderium.
Summè probo utrumque, & utrique
respondere posse cupio; illi quidem per
affectum, huic per industriam ad fe-
licem desiderij tui successum. Scito,
me post lectas tuas, illico meas dedisse
ad Oratorij Præsidentem de hac tua causa.
Tu vide, ut eundem compelles, ge-
mino assultu occupandum securius.
Quodsi primus aries non referârit osti-
um, tentandus & alter erit, dum vel
amicæ importunitati annuat, vel ces-
sare me jubeat à conatu. Istud amico
ne fecerit ejus humanitas. Unde qui-
esco, spe firmus de eventu. Cæterum
scintillas aliquot antiqui caloris depre-
hendi in tuis. Utinam bonus ali-
quis Genius insufflet spiritum, qui
tepidos carbones in flammam su-
scitet. Impigrè farmenta congeram,
in pabulum novorum ignium. Sed
hæc vota sunt, & familiaris eutrapeliæ
amici sales. Stemus in eo limite, quo
nos æterna manus posuit, in id unum
nos

intenti ut per hæc mortalia , quæ cessant, evadamus ad illa , quæ non pereunt, quæ durant. Ibi præstolemur mutuam præsentiam; fruituri eâdem inter delicias melioris vitæ, quam præstolamur. Vale.

EPISTOLA XXVIII.
CHRISTOPHORO CARO.

Stimulus additur ad egregia.

EPistolam tuam legi, quam ad amicum dedisti, bono in me affectu plenam, & verè de meis in te meritis supra modum facundam. Minora sunt illa, quàm quæ tunc posse volui, aut adhuc hodie velim. Si quid tamen à me fuit utile consilijs tuis, illi supremo mentium rectori refer, qui te interiori stimulo ad mei usum impulit, tunc liberum inter plures. Amo humanissimam tuam bonitatem, arida in arbore ramos laudantem, in sterili manu agnoscentem beneficia. Quin & hortor amanter, ut citra tædium te futuris pares,
res,

res, animo magno, ac generoso. Literæ nunc discendæ : virtus semper. Utrarumque experientiam quotidianæ vitæ conditio fert, & necessitas. Ad ardua vocantis Dei favor animabit spiritum, ut ad maturitatem elaboretur indoles tua, magnorum capax. Opto, & oro, ut votis par sit felicitas. Grandis hæc fuerit, si talis. Divi Numinis gratia sublevabit laborum molestias, & fructum dabit, qualem humana industria, sibi relicta, non fecerit. Oro Deum, ut in te perficiat, quod cæpit, ad spem nostram, tuam salutem, & bonum publicum. Vale.

EPISTOLA XXIX.

SIMONI LAVENDULÆ,
PRINCIPIS ARCHIATRO.

De effectu præscripti pharmaci.

Tardiùs rescribo, quàm officij mei sit, & forsan etiam tuæ expectationis. Periclitari malebam priùs ro-
F bur

bur pharmaci, quod manus clementissima tui Principis misit per te. Quæ benignitas tanti Domini, se demittentis ad memoriam servi? Reverenti osculo veneror & jubentem, & parantem salubre antidotum. Gratias utrique Superi ferant. Interim in humorem noxium pugnare cæpi, dubiâ tamen hucusque victoriâ. In dextero latere læsi verticis sua castra fixit pertinax prædo, nondum statione motus, nescio, an movendus. Ultra mensem durat conflictus: de successu nondum pronuntio. A limbo cranij in mandibulam excurrit hostis, crebrisque punitionibus laceffit auriculam; dentes residuos luxans in excidij periculum. Pulvere aromatico, non pyrio, suis illum sedibus tentavi excutere: sed clusit cunicularium fomitem, & adhuc in vallo gingivæ, aggréque dentium sedet. Quid porrò? victrix patientia laurum spondet, nî demum prævaleat ars tua, & Principis tui beneficentia. Utrique vestrûm debellati hostis suspendam spolia, & me in
illis,

illis, favoribus vestris perpetuò obstric-
tissimus. Vale; & per te clementissi-
mi Principis pedes osculor.

EPISTOLA XXX.

FLORENTIO CEDRO.

*Ex immissa ægitudine monetur, ne-
glectæ vocationis.*

DUm tibi felicia festa parabam di-
cere, præter opinionem de af-
fecta valetudine tua triste mihi nunti-
um venit. Indolui vehementer, &
velideo magis, quòd causam mali, ipso
pænè malo, acerbiorè intellexerim.
Unde & ægritudo mihi gravior venit,
quòd difficiliùs utrique liceret mederi.
Ita sanè de te fama inter amicos hîc est,
cui uti fidem omnem negare non de-
beo, ita peracerbum mihi cadit, eidem
assentiri. Explicatiùs istud jam non
enuntio, dum certius mihi quidpiam
innotuerit de te. Facies istud, si per
vires integrum tibi fuerit, ut de statu
me tuo cum primis edoceas. Hoc cu-

pio, hoc expecto. Interim prioris animi tui quem tibi, desertâ mundi vanitate, ad æmulanda meliora charismata, inditum sentiebas, meminisse te jubeo, & si quid illius fortè defecit, pristinum in fervorem reducere, Altior manus ad hoc te stimulat salubri verbere, ut eandem osculeris ad sanitatem. Vides, mi Florenti, quæ fides humanorum sit. Alliciunt illa imperitorum, maximè Juvenum, cupidinem, & grandem sui orexin concitant. Libata desipiunt. Ita curiosi deliciarum amasij, ubi dulcedinem in illis reperturos se sperant, amaritudinem sentiunt. Quorsum hæc inexpectata parænesis? Ut te ipsum non perdas, si missis melioribus, hæc vana secteris. Amici tui, in te verè benevoli ex animo, has mihi literas imperârunt, quia utiles tibi, ac pænè necessarias. Curæ illorum istud dabis, ut bene accipias scribentis affectum, tui semper, ut nôsti, studiosum. Ingratus is tibi nî fuerit, conabitur ille se totum tuæ utilitati impendere. Mi
Flo-

Florenti, utere bono tempore, & syn-
cero in rem tuam affectu meo, ac vale.

EPISTOLA XXXI.

JOANNI PAVERIÆ,

*Excusatio, quòd postulatis responde-
dere non possit.*

Justa est, si quæ alia, de longiori meo
silentio tua indignatio. Duas acce-
pi à te intra menses duos: & ecce ho-
die cæpit tertius currere, quo utrique re-
spondeam. Me lentum scriptorem,
& indignum amicorum benevolentia!
Excusare non ausim defectum officij.
Quod fuit, palàm enuntio. Quæ pe-
tebas, integrum mihi non erat mittere,
operis imperfecti folijs adhuc hærenti-
bus sub prelo. Ut festinetur illud ad
aliorum vota, mihi quoque in votis est;
ut perficiatur, non est meum. Fuguræ
Musicæ lentâ manu componuntur in
ordinem: hinc fastidia, urgentium la-
borem, & typothetarum indignatio,
ultra mensuram compelli se quiritan-
tum

tium ad festinandum. Quid faciam? Ipse torqueor, & ipse aliorum differri doleo. Utrisque hîc imperatur patientia. Ego certè (quod tibi, mi Paveria, citra velamen aperio) meipsum increparem austerius, si quid mei arbitrij vel conaminis accessisset, ut privati centones mei producerentur in publicum. Nunc securus mei, asperam fortunam rideo. Eat, non eat negotium, mihi certè nec pili canescant, nec frons in rugas desinet. Nunc ad tua. Parænesin meam ad gustum tibi fuisse, utrique nostrum gratulor. Habeo in illa fructum amicitiae, tu verò utilitatis. Sed illam tantopere suspici, humanitatis est tuæ, non meæ operæ. Subitò tunc egeffi aliqua sine delectu, nec ad calorem iudicij purgata fatis. Sapuisse tamen legentis orexi crudam parospidem, citra voluptatem quoque meam non fuerit. Regustare si lubet, non veto, sed inde ut pinguescas cupio. In epistola tua manum etiam alteram vidi, meo
no-

nomini devotam, Epilogum isthæc scripsit, & in illo mihi novæ venerationis exordium. Veteris amici notas legisse me contestor, quo affectu debui. Malebam tamen ipsummet hîc præsentem venerari, nuper à comitijs reducem. Opportunitas non favebat volenti. Vices meas nunc agere calamum jubeo. Hoc interprete leget ille gratum animum meum, aliàs notum sibi à meo genio, quo dictante, meam in illum venerationem, & affectum testor. Tu verò, mi Paveria magnis passibus ad alta subi, quæ te manent: sed quæso te, mei tecum memoriam ut feras. Nunc autem dilationem libelli mei patienter sustine, dum absolutus exeat laborantium è manu. Mutilum tibi exhiberi, non expedit. Opto, ut illud ad lubéntiam tuam fiat, & brevi. Tu me ama ut tuum, & vale.

EPISTOLA XXXII.

HENRIETO SOLANO,
DYNASTIÆ LETHAVIENSIS PRÆ-
FECIO.

*Gratulatio de nova dignitate fratris, &
promotione alterius Juvenis, per ipsum
facta.*

MOrtuali tædâ fumabant nuperæ,
quas dedi: hodiernæ virent lauro,
& oleâ. Illæ funus nuntiabant Illustris
Præfecti Vallonenfis; Istæ germani tui
successionem in officio ferunt, quam
ominabar. Huic ego auspdatum regi-
men precor, tibi fraternam felicitatem
gratulor: utriusque officiosum me ve-
nerationem profiteor. Occasionem
festinatæ mortis venisse ajunt ab exor-
to domi incendio. Inde subitus ter-
ror in mentem, in membra languor,
& mors. Excitavit illud unius incuria.
Quod quidem celeri operâ restinctum
â concurrentibus ad necessitatem; fata-
lis

lis tamen consternatio non sopita virum
sustulit, & fratri tuo aditum fecit ad
clavum. Huc virum eximium sua me-
rita extulerunt, mitis in omnes animus,
& in Superos pius. Fruatur diu dig-
nitate suâ, ut nos diu patrono. Istud
tibi pro strena lubens voveo; mihi verò
primi nuntij præmium expecto. Par
votis, majusque meritis recipiam, si
me porrò tuum esse permiseris, & cla-
rissimi fratris tui cultorem perpetuum.
Cæterùm quæ in causa Robeliana di-
sposuit sapiens tua circumspectio, plenè
mihi probata sunt. Sic merentur soli-
dæ rationes, sic tua voluntas; in bonum
juvenem ex æquo propensa. Precor,
ut perennis hæc sit. Merebitur illam,
& meretur pretiosus cliens, qui si tuo
etiam judicio bonus sit, planè optimus
erit. Istud enim mihi tanti est, ut illud
dignâ veneratione assequi non præsu-
mam. Verùm & mihi gratulor, testi-
monium meum, modestum illud &
probum, ad mentem, experientiæ ve-
ritatem fuisse. Unde mihi fidem tuam

etiam deinceps polliceor. Certè nullus diffidet, hunc animum qui novit, assuetum dicere, quod sentit. Ego juventuti faveo, vocante Deo, & ducere eam velim in rectam viam studiorum & virtutis, quam pauci constanter tenent. Tu juva, ut inter honestos perstet, quem juncto studio promotum cupimus. Tibi ferias, & mite otium à laboribus opto, simul ut & me stabili benevolentia prosequaris. Vale.

EPISTOLA XXXII.

JOANNI TARANDÆ,
MUSICÆ PRÆFECIO,

Actæ gratiæ pro labore, corrigendis considerationibus Musicis impenso.

AGrè patior, ab humanitate tuâ præceptum mihi esse scribendi omnium. Gratum tamen, veterem amicum in folio legisse, & in illo mei memoriam, cum affectu. Molestum verò, illo carere, cujus chara semper,
&

& jucunda fuit conversatio. Votum meum sit, reddere gratias me posse, quas nunc dico solùm sterili phrasi per epistolam. Ita meretur industria tua, edendo per typum operi Musico locata. Te hinc avulso, nutabat illud, invitis omnibus ad eam operam. Post multa, Rossius tandem cantare cæpit ad numerum, & servat tenorem adhuc hodie. Spiridion certè nec dimidio cum animo ad obsequium venit, omnino averfus à labore, Tu divina-bis, an istud ferio, an, ut pretiosam faceret operantis manum. Ohe! me Taranda : illud Spiridionem non decuit ; istud non debuit. Mercedem boni operis polliceri charitas poterat: sine illa, totum in labore amarum est. Hinc effugia, moræ, tergiversationes, alia. Quoties tunc ego præsentiam tuam optârim, ille numeraverit, qui arenas in calculum ducit. Hæc tamen vota epomidi tuæ obstare non velim. In uno meis precibus gratificari ne renue, ut mei etiam tecum memoriam feras.

Reno-

Renovent illam sciatericæ horarum lineæ, quibus earum ordines in tabula distingues. Nobile hoc studium te vocat, amantem sui. I sanè! non refragor. Meridiem tui ut videas diutissimè, serò autem occasum, sol ille æternus faxit, qui me precatore, annos tuos felices augeat. Vale.

EPISTOLA XXXIV.

ARNOLDO CORDESIO BIBLIOPOLÆ.

De libris, quos mitti sibi petijt.

Libros petijsti à me: & misi. Nunc audio, tuo gustui illos non esse. Hinc cessare me jubes, nec alios addere, quos paraveram. Perquam molestum mihi venit, improsperè tibi laborâsse meam industriam, usuum tuorum tam studiosam, tam cupidam. Contraho vela, cùm sic velis, & alteri clavum cedo, qui fortunatiùs velificetur tuis desiderijs. Referat ille, opto, merces

ces ad vestra littora, à novitate aliquâ suâ, si minùs à puriori vero pretiosas. Historia Indica Maffei quam petebas, dudum impressa, dudum vendita, ad votum emptoris non fuit. Misi, qui fora scrutaria lustrent, reperturos illam fortè inter reliquias pauperis fortunæ. Hucusque nihil profecit vigilantia. De futuris dubiè auguror. Faxo tamen, ne quid in me desideres. Error ille (si quis error) totus venit à mea gratificandi promptitudine. Si distinctè scripsisses mittendorum catalogum, loculi tui expensis numis non ingemiscerent. Veniam tu ipse tibi dabis, à quo causa. Sed ne quæ deinceps à me veniat, cavebit sedulitas mea, & constans animus, quem nôsti. Malleoni meo, veteri amico, salutem ac venerationem, toto affectu dico. Tu, mi Cordesi, cum illo Vale.

EPISTOLA XXV.

MAURITIO,

S. R. I. PRINCIPI & EPISCOPO
LAMBERTINO.*Honorificum de scriptis à se editis
judicium veneratur.*

CLementissima Celsitudo tua Reverendissime Princeps, ad aulam suam me vocat, vix animo, minùs calamo ausurum subire augusta limina, nisi benignissima humanitas tua nutum dedisset verecundo hospiti. Marinus Altesius, consiliorum intimus arbiter, è tua voluntate ad me detulit, quàm honorificè de me sentias, meisque scriptiunculis. Erubesco tenuitatem meam, & tuam benevolentiam veneror, ita censentis de me, ita loquentis. Nunquam rebar, accessum ad aularum intima datum iri rusticis Musis. Tu tamen timidas invitâsti ad te, familiariter illarum alloquio delectatus. Nomen etiam vilissimi hominis

nis

nis in memoria tibi, crebro in sermone, & (fateri sine rubore non licet) liberali cum encomio. Quæ mihi gratia ab hoc favore? Pietati publicæ dicavi mea folia, typis edita, tractus aliorum arbitrio, non meâ voluntate. Nam quid ego sic delirarem â recto, ut crederem, aliquid me literatis daturum, quod probarent? Nihil certè elegantioris formæ in meis reperio, quod magnis placeat, inter quos te tua dignitas, Celsissime Princeps, tua indoles, & eruditio posuit. Quod autem in ijs gratum, â tua benevolentia venit, & affectu. Utrique respondeo reverenti cultu, quem testor. Quid enim â tenuitate mea speres aliud? Utinam mihi facultas, & copia sit, stylo & operâ serviendi tuæ gloriæ. Superi faxint, quod opto. Tu verò, Clementissime Princeps, favere Musis continuò velis, & me perpetuum tui cultorem tuis gratiis fovere.

EPISTOLA XXXVI.

RUDOLPHO VOGTIO,
PAROCHO GADENSI.*Doctrinae, ac virtutis studium commen-
dat, ad functiones Parochiales neces-
sarium.*

SÆpe meam operam compellâsti ad
tua obsequia. Fideliter petita præ-
stiti, etsi litteris non comprobata. O-
pere testari mea studia volui, non ja-
ctare phrasibus. Commendavi Eri-
mandro evergeti clientem tuum. Et ille
lubens egit, quod rogavi. Gaudeo,
utriusque desiderijs successum annuisse.
Curabo deinceps quoque, in rem tuam
quod potero. Nunc gratias rependo
tuis gratijs, & ampliùs gratificandi
desiderium. Adhibe illud ad tuum
commodum. Pro novi anni princi-
pio, & progressu, geminata tibi vota
inscribo, qualia tuus in me affectus ob-
tulit. Ascetica præcuriosis te volver,
lu-

lubens intelligo, quia pietatis te magis studiosum probas, quam scientiæ. Utriusque augmentum in opem tuorum crescat, quos pro officio curas. Eruditus sis oportet, ut doceas; pius, ut prosis exemplo. Contemptui est doctrina, quam virtus non ornat. Hac, & illâ te pollere, scio, & gaudeo. Constantiam tuis conatus firmabit, & Superum favor. Pro me istud amice precor, ut sacrificijs tuis meam inopiam subleves, & cælitum favoribus citare studeas, donec erimus. Vale.

EPISTOLA XXXVII.

JULIO THAMESINO.

Amicum ejus Macrobium permoveri non posse, ut scripta sua in publicum edat.

QUO te bona indoles rapuit, amantissime Thamesine! Non extra te quidem, quoniam tota in te est. At extra limites certe mei meriti, si non veri. Urges, & instas cum amicis
G
alijs,

alijs, ut Macrobiū ad edendas per typum scriptiones suas impellam. Parui vestris hortatibus, & repetitis instabam machinis. Omnem excepit arietem, & suo in proposito stetit sine motu. Obsequeretur ille petentium desiderijs, si vester genius in aliorum oculis, animisque viveret. At modò nescio, quid de successu sperem. Proinceffate tandem, & me, & illum compellere ad laborem. Ego hortando fessus, hominem monere desino, apertæ lucis refugium. Sub modio securam sibi quietem ambit: extra illum lubens non trahitur. Quod si trahitur, invitus sequitur. Sed nec istud finet, si suus esse finitur. Lippiens ulula, qualem seipsum indiget, acutas inter volucres poni metuit, unguibus & rostris territa. Atque adeò mitiùs agere, nec ultra volentis patientiam figite calcaria, ne latus fodiat cum sanguine. Quin amicè obtestatur, ut sua folia non evocetis è scrinio, utcunque fors digna audiri per sermonem, non legi morosè ad pulpitem. Sic

Sic obfirmatus judicat, sine vi non avel-
lendus à proposito. Hæc ad te tuosque
ex mente Macrobij, quem ego quidem
ultra laceffere non sustineo, ejusdem
pænè cum illo sententiæ. Fratres tuos,
optime Thamesine, ad magna factos,
bonæ sorti commendatos cupio, & per
hanc ad illa evehi. Tu cum illis ad sum-
ma enitere, ac Vale.

EPISTOLA XXXVIII.

ARSACIO MAMIRODÆ

A CONSILIJS INTIMIS.

*De moribus Labrucij, ad dignitatem
ab ipso promoti.*

ERubescere me facit tua humanitas,
vir Excellentissime, qua humi-
lem de sublimi respicis, & literis etiam
à manu tua salutas. Honorem mihi
præstas, & gratiam, dum te mihi in-
dulges, aliàs septus severis negotiis. Am-
plector benevolentia pignus, scriben-
tis manum, & in sinum fidus repono,

quæ postulas. Per omnes humanitatis Genios te obtestor, ut candorem meum non arguas, si animosior ille, quæ sitis tuis respondeat. Scire cupis à me, quâ mente vulgus nostrum, vel etiam primatûm aliqui tua gesta in rempublicam acceperint. Ideo ais, te mihi de his negotijs scribere, quòd de mea Syn- ceritate confidas, verum sine fuco accepturus. Multum debeo & affectui, & tuo de me iudicio. Tamen in angustias me datum intelligo, aut in leges prudentiæ impingendi, aut in fidem. Refragari imperio, inurbanum; fucata nuntiare, indecorum; veritatem scribere, invidiosum. Etsi ipse de tuo me favore securum esse jubeas, tamen verecundia me prohibet, & garritus alienos evolvere. Ecce! quos in scopulos me pellat tua benignitas. Attibi dum pareo, vereri culpam non debeo. Igitur de Labrucio quæris, quibus animis ejus officium populus ferat, promoti per te. Modestè fateor, Vir Excellentissime, sollicitor famæ tuæ, cujus favor

favor eò hominem extulit, ut epar-
chiam Othonianam Prætor regeret. A
tuo iudicio, & populi votis procul er-
rant illius mores. Totus esse dicitur
in cymbalis, sed malè sonantibus in
ruricularum auribus, pejùs in animis.
Ex horum grege huc nuper venêre, qui
querelas suas loquerentur aulæ per pa-
tronos. Timendum, ne vel tuum illa con-
siliu damnet, si audierit prefforum ge-
mitus; vel hi neglecti in te graviùs exæ-
stuent. Utrumque nolim honori tuo in
scopulum fieri: sed ita cautum, ut ne quid
sinistri ab illius nomine derivetur in tu-
um. Querelarum summa est, quòd
duriùs agat cum suis, auctoritate tuâ
firmatus, & per te sui Principis. Co-
lonorum ærumnas vel cum supercilio
despicit, vel ludificat querulos cum
amaritudine. Fetus ille pulvillis gra-
tiæ, vel æstimare nescit labores civium,
vel durus negligit. Pauperem car-
nonarij familiam, iniquè vexatam, pa-
go expulit, nec liberorum lacrymis
tus, nec afflictorum parentum

mollitus. Singula non recenseo. Ipse sibi vicissim deberi putat omnia, nihil à se alijs. Lamentantur agricolæ pariter, ac domestici, asperam cervicem esse Labrucio, & immitem ad æumnas pauperum cum fastu. Silicem terebrabis citius, quàm illius asperitatem mollias. Qui vel gratiâ, vel largitionibus valet, totum hominem tenet. Alteri nec aditus ad sermonem, nec ad purgationem rimâ panditur. Sic innocentia sine præsidio vapulat, nec rarò iniquitas coronatur sine merito. Hinc factum, ut desperato meliorum successu, subditorum plures convasârint sua, aliò dilapsi, ut Prætoris asperitatem effugerent. Exemplavis inferam? Dabo sine fraude, sine metu. A discessu Tribulij vacabat officium actoris, quod in oppido gesserat. Urgebat necessitas, successorem substitui. Non erat, qui vellet, qui posset. Solianum, honestum civem, & utiliter laborantem in suis invitavit Prætor ad negotium, gratiam pro gratia habiturus, si susceptâ civi-

civium curâ ipsum Labrucium liberaret suâ. Vir bonus & rectus, ut in angustiis posito præstaret operam, laborem suscepit, & gessit gnaviter. Interim scena mutavit chorum, reperto altero, quem gratum sibi fovebat Prætor. Tum elapsus è cippo, cùm Soliani operâ jam non egeret accepti obsequij, & datæ fidei oblitus domo exegit hominem. Exul ille cum liberis, in vili tugurio desolatus tacet, cui cives de inhumanitate exactoris dolentes adgemunt. Ecquis amicè illum habeat, à quo talia in suos? Ita alter ad alterum missitat in plebe. Uxor cum liberis inter lamenta consumit dies, oppressæ innocentiae testimonium. Alterum de Arsenio, viro integerrimo sic habe. In hunc bilem suam & caput posuit Labrucius, ut amoveret illum à curia, cui assessor aderat. Id cùm ageret, obstitit senatus; preces interposuit populus. Ne cruda negatio utrosque offenderet, annuere videbatur postulatae gratiæ. Interim clandestinis machinis idem egit, ut vel Arsenium

cogerentur dimittere, vel timere Præ-
torem. Sic indefensus à suis abiit.
Nunc institoriam tabernam parat extra
patriam, & merces tractat. Hinc a-
micorum desolatio, & desperata con-
silia; si tamen consilia sint, quæ despe-
rata. Vereor ulterius progredi
in hac sylva, ut nostrum utique
parcam. Mihi, ne tot tristia scribam;
tibi, molesta ne audias. Doleris certè,
Vir Excellentissime, si questus civium
ad aures venirent tibi, sine spe lugen-
tium sua incommoda. Prudentiores
quidam modestè tolerant hominis fa-
stum, maxime tui causâ. Indignan-
tur alij, & mille votis ad Thulen mit-
tunt despoticum exactorem. Væ duro
capiti, si execrationes prefforum in la-
pides congelascerent. Certè tubera
darent, & vulnera. Da candori idem
meo, ut verum nuntiem. Illorum pars
aliqua etiam in te jacitur, Excellentis-
sime Adriane, tanquam primum ho-
minis evergetem, quo succollante le-
vatus

vatus is est ad subsellia. Populares illæ grandines etsi caput tuum non feriant, scrupulos tamen subdere pedibus tuis poterunt, mansuetè, ut soles, ambulantes inter subditorum miseras. Virum te virtus, & prudentia fecit, sublimibus celsiorem. Talis palam audis à tuis meritis. Hinc gravius iisdem dolet, asperam sibi per te sortem venisse, dum illorum fortunis te putabas consulere. Hæc culpa tuæ voluntatis non fuit, sed illius, promoti per te, rigide utentis tuâ gratiâ, ad dolorem gementis populi. Quantum alieni de te sermones animo meo offecerint, censebis ipse ex affectu, quem scis, fuisse semper tuo nomini devotissimum. Ipse ego querebar sæpius de Labrucij duritie, qua te vulgi calumnijs exposuit, amatum aliàs, & reverenter cultum ab omnibus. Si quid in laudem tuam, & aliorum solatium velis, fac, ut ad stivam redigas immitis genij virum, docendum, modestius arare cum agricolis, quorum labores non æstimat,

G §

quia

quia fodere non didicit. Quanquam quis futurum hoc speret? Da veniam, suggerenti consilium, quo ipse abundas, non indigus alienæ operæ. Sublime tuum iudicium dicet, quid te deceat, quid profit tuis. Istud ad oppressi populi levamen satis, quod illum oppressum scias. Medeberis certò, medicinæ si locus. Aliàs ferendum, quod necessitas imperat. Obsecutus officio in te meo, Excellentissime Domine, ad silentium redeo. Si quid gratiæ hoc meo studio à te merui, eam conferri ad istud cupio, ut expeditum aliàs ad tua, simili deinceps officio in invidiam ne voces. Alienam certè famam invita peccit hæc manus, nunquam istud ausura, quod fecit, nisi iubente tuâ gratiâ, semper à me pro imperio habitâ. Hac ut constanter dignari me velis, officiosissimè postulo. Ego vicissim Numen æternum precor, ut te diutissimè fortunatum præstet, & tuos consolatos per te. Vale.

EPI.

EPISTOLA XXXIX.

JANO PERLAMOTTO

PRÆTORI.

*De laude filiorum, & Refferij infelici
morte.*

UNa hebdomas geminam mihi à tua manu epistolam tulit. Utraque humanitatem eximiam præfert, ac eruditionem. Errat illa tamen, quòd præclariùs de me sentiat, quàm merita finant. Velim ego quidem sic amari à gratijs, uti tibi videor. Falli tamen metuo, si id velim. Familiam tuam bene valere, ad hujus animi votum est. Venfonio tuo, quem ad sacra dimisisti, singularia cupio, & uni propria. Crescat in spiritu, & hic in ipso, qui teneram occupavit animam, & porrò perducatur ad summum. Ægrè mihi nuper factum, quòd Ignatio tuo peregrinanti ad nos, tantum obsequij præstare non licuit, quantum libuit. Sed neque valedicere abeunti
me

me fivit prærepta occasio. Addidiffem
tenui munusculo verborum aliquid in
aurem patris, quod fixum hæere lite-
ris, tempestivum non pitem. In con-
temptum, quæso, ne veniat curta su-
pellex libraria, quam simplex à me baju-
lus tulit. Aliud ad offerentis arbitri-
um non fuit donarium, quo testari af-
fectum volui, non expungere debitum
contracti censûs. Placuerit saltem Li-
psiana Constantia, si visa prius, aut le-
cta non fuerit. Quin visa, & lecta pla-
cuerit denuo, cùm te lectorem naçta,
authori consimilem. Quem ego qui-
dem præ multis veneror, latini sermo-
nis decus, & doctorum fidus. Quin
& illi cultum, ac æstimationem in po-
steris voveo, qualis in me erga illum
viget. Isthoc magistro neminem pu-
deat, Stoæ Christianæ tyronem di-
ci. Ego certè in illius verba jurare ni-
hil trepidem. Sed vah! quale nunti-
um ad nos fama tulit de tristi obitu Ref-
ferij, celebris quondam Roscij in sce-
nis, nunc Ministri in Aulis? Veréne
sic

sic quòd repentè confossus occidit? Heu
fatum, quod oculi piorum fleant! Ces-
sârunt illi nunc omnia; & illa cæpe-
runt, quæ non cessabunt. Si quando
scribetur facinoris historia, exemplar
unum mihi exoratum cupio, ad sub-
sidium memoriæ. Bene sit occisi ma-
nibus, quibus ego quidem requiem
æternam precor, inter aræ mysteria
quotidianus orator. Veniam dabis pe-
titioni meæ, alienam imploranti ma-
num ad hæc obsequia, non illam tu-
am, hætenus tam profusam in me, ac
meos. Culpæ mihi duxerim, te tot
forensibus fatigatum, ad usus meos
revocare, & scriptitando laceffere.
Repeto vota, quibus tibi, & domui
tuæ felicitatem constantem voveo.
Vale.

EPISTOLA XL.

ANDREÆ BASSIANO,

*Post auditam Philosophiam, ad Theologiam
Scholasticam aspiranti.*

Diu debeo tibi literas. Et sanè volebam eas debere diutius, nisi annus, sensim cadens, urgeret me tandem pandere, quod tacitum mallet. Mi Bassiane, scripsi ad Academicos in rem tuam, ut locum tibi pararem inter illos. Literas retuli: sed ô! quàm non ad spem meam, non ad tua vota, & merita? Pigebat me, illarum acerbitate animum tuum concutere, & oculum vulnerare punctiunculis, quarum plenæ tunc erant, plenæ repudiij. Quid porrò? In littus alterum vertenda sunt vela; vel potius ijs dimissis, figenda in portu anchora, quem tenet. Standum, ajo, in arena, ubi pedem statuisti, cùm aliò migrare non sinant facta. Etsi ibidem singula ad commodum non sint; ferenda incommoda, quæ

quæ sunt, & utendum præsentī fortunā in utilitatem tuam. Erit, spero, ut meliora curet providum Numen, ubi proficuum judicaverit. Viatorem te esse noveris in hoc climate. Nec stabiles in illo pluviae, nec firma serenitas. Miscentur. Tu animum indura ad utrorumque vices. Magnam hanc artem sacra te volumina doceant, quæ ut frequens, & seriò lustres, suadeo, & hortor seriò. Ego te citat vitæ conditio, quam moliris. Opto, te valere, optime Bassiane, virtute, ac doctrinā crescere ad summi Numinis gloriam, & tuum bonum. Vive mei memor, & vale.

EPISTOLA XLI.

RICHARDO LAMIDÆ,
SACELLANO CASTRENSI, ABI-
TUM MOLIENTI AB OFFI-
CIO.

Multa cogitavi de causa tua, quam
meis etiam consilijs commisisti.
Su-

Supremo militiæ duci per annos à facris eras, domi, forisque individuus periculorum comes. Nunc quietem respicis, laborum fessus, & metu adversorum territus. Rogas, quid expediat. Anceps negotium. Ariadneò ad illud opus est glomere, quo ducatur ad exitum. Uno passu finiretur quaestio, si tuus ille relictis castris rediret ad suos, quod multi cupiunt, nemo suadet. Verum, ut audio, recedet ille ad montes cum impedimentis. Improbant omnes præcep̃s & consilium. Terrebar & ego, cum de eo nuntium acceperam. Videat ille, ne serius pæniteat. Quodsi cum eodem secesseris, particeps intempestivæ profectionis iudicaberis, vel primus author. Utriusque invidiam feres, si ferre poteris: si non poteris, opprimêris. Ab illius obsequiis abscedere, à quo tantò opere fovebaris; nec humanum satis, nec tuæ conditioni conveniens. Tamen si is bene sibi suaderi non sinat, expedit, illum suâ obstinatione periclitari, quam
tuam

tuam innocentiam cum illo. Nunquid hoc durum? Fateor. Saltem tibi sic consules, si ille sibi consuli non sinat. Sed indignabitur, si de habitu à se tuo mentionem ingesseris, & ingrati animi te arguet. Iterum hoc durum tibi: & ideo suadere non ausim, cum se alteri crediturus non sit, qui deinceps dubium regat, vel ruentem teneat. Vides, quàm operosa dexteritas sit, magnatum tractare causas, & mentes regere. Et istud me cogit, ut abitum ab officio non probem. Honestiùs censebunt prudentes, te unà cum Duce tuo quid pati, quàm minùs decorè avulsum, extra invidiæ periculum poni. Quanquam istud non evitaveris, quocunque veritas tua carbasa. Fortè conduceret, prætensâ migratione reluctanter terrere. Istud tu noveris, de illius animo tibi polliceri quid liceat. Si spes sit eventûs prosperi; tentare licebit aleam. Contrarium si metuas, abstinendum. Ego certè mitem eventum non ominor. Hinc neque
H peri-

periclitari te velim inter geminos tur-
barum scopulos. Quid enim lucri sit,
te ipsum mergere, & herum non edu-
cere in littus? Proniori forsitan nutu
acciperet sententiam, si tuum illi ex-
poneres periculum, quod aliorum tibi
faceffant insidiæ, si ipse ad mentem
non redeat, te morante in ejus obsequijs.
Istud quidem sine culpa feceris, an
cum fructu, spondere non ausim. Quid
igitur? Rectori mentium Deo commit-
te causam. Faciet ille in tuum, &
militaris domini bonum, quod volet.
Huic te dona: reddet ille te tibi cum
fœnore, ut & perseveres in officio, &
obtrectiones odientium non metuas.
Istud opto: quin & ominor, spe fre-
tus de illius potenti bonitate, qui bene
suadentibus consilium suggerit, & o-
perantibus auxilium. Vale.

EPISTOLA XLII.

ARBOGASTO HARPHIO,

Inhærenti suis principijs ultra non contradicit. De proprijs scriptis suum sensum eidem aperit.

Dluturnam cessationem liberalis memoria pensat per epistolam. Amplector in illa veterem amicum, ultra merita mea studiosum mei. Proin excusare neglectum officium ne velis, à quo quidquid venit, gratum venit, quandocunque venit. Hinc ego in aciem non provoco militem, munimentis otij vallatum, & obfirmatum, hære inter septa inolitæ consuetudinis. Etsi tentare assultum lubesceret in hæc castra, planissimè desperandum mihi foret de victoriâ. Cautiùs ergo domi retineo triarios meos, sæpius jam reduces ab irritâ velitatione, quam fecêre toties, nunquam perfecêre. Esto igitur mentis tuæ, cujus es. Ultra tibi molestus esse hîc cesso. De periochis

Scenæ vestræ, quas misisti, meam sententiam requiris. Ego tabulam non tango, ne fabrum feriam, cujus illa studio dolata, & compacta fuit in hanc formam. Probo tamen iudicium tuum de argumenti delectu, non apti satis ad locum; sed neque, quæ mea crisis est, ad genium choragi. Exploratum ego virum habeo ab annis; utinam sic notum sibi. Verè prudentis est, seipsum trutinare ad rigorem veri, sine palpo, sine fraude, ut intelligat, quid res petat, quid ipse possit. Plerumque famelicis vastior est oculi cupiditas, quàm stomachi mola. Lassatur ista, cùm orexis defecerit. Hinc indigesta moles esuritorem gravat, comedonibus risum ciet. Periochas igitur Poëtæ vestri si illustrarent alteræ, fortè aliquid & mihi fulgeret luminis, pænè lippienti ad hæc scenarum funalia. Tu quidem, mi Harphi, gratis mihi palpum ducis ob mea ludicra, verè imposita, nec condita ad gustum eruditorum. Talia nū forent, vix domi retinerem

nerem vaga folia, quin multis urgentibus apponere cogerer ad mensas publicas hæc obsonia. Imò uti illa sunt, esuriuntur tamen à curiosis ad cupedias. Et horum suasu, etiam illi prurire incipiunt, efficere qui queant. Istud hi non facient; ultro ego manum non applico: sic secura mihi domi paropsis erit, ab unguibus, & rostris harpyarum libera. Nec enim id meis edulijs delictum esse censeo, quidquid alij sentiant, ut esuriones pascant sapore, gustu recreent. Tamen parasiti quidam videntur odorari aliquid in meis, dum furtivè subtrahis è foco meo, & suum translatis in triclinium, spectantes convivæ, velut epulo refecere, non suo. Malè illis faciant virgines Musæ, à quibus raptæ prostituuntur. Erubescant stigmatici cleptæ, qui alienis pascuntur, aut otiantur in illis. Litare Apollini si velint, litent thure suo: aut proprio ex alveari depromant mella, si fuci non sint. Te verò, mi Harphi, apem pervelim, libantem hæc talia,

H 3

lia,

lia, si non colligentem. Scio, ad hunc laborem te non esse, festinantem ad tua vota. Non turbo. Sed nec tu idem fac quæstiunculis tuis, quibus curiositatem lactas, sine fructu. Gratis arare coloni renuunt, & ego scribere. Hinc finio; & bene tibi saltem velle desidero, si bene facere non licet. Vale.

EPISTOLA XLIII.

CASIMIRO FARNESIO,
COMITI,

*Ad castra in Hungariam ituro.
Parænesis.*

ERgo tibi fixum est, castra sequi? Illustrissime Comes. Non inhi-beo: ut bono cum Deo illuc eas, piè moneo. Sequendum hoc vitæ genus Nobili Juventuti, suadet causa familiæ, mos patriæ, & aliorum exempla. Hæc imitanda; illa promovenda ad gloriam. Majorum galeæ novis ornandæ sunt nepotum laureis, & illorum titulis ad-denda

denda decora, ne hi alienis laudibus superbiant, si suis facinoribus illas sibi proprias non fecerint. Illustres animæ exercitationibus probandæ, quæ stirpem suam deceant, è qua natæ. Servire publico, & placere Principibus qui velint, utrâque manu serviant oportet, calamo, gladiôque. Politicam tractare sciant in curia; gladium in acie. Arte alterutrâ qui caret, nec familiæ consulit suæ, nec bono patriæ; aut inglorius in campo, aut neglectus in foro. Omnia hæc ad morem sæculi: quid autem ad curam animæ? Hæc magni illius æterni divina portio, minori in censu non sit, quàm lutea pars terreni corporis. Illa primò extra periculum in tuto locanda est: qua non salvâ, nec salva cætera. Vide, Illustrissime Comes, an in militia id possis. Juvenis es, è scholis recens eluctatus, Martium in campum descendis, ubi sacrorum inopia, morum licentia, & prava pravorum exempla, stimulum addunt etiam bonis ad inhonesta. Fortis

fit, qui se trahi ab illis non sinat. Effusa prodigalitas per lulum, loquendi intemperantia per execrationes, incontinentia vagæ libidinis, quotidiana se præbent in hac vitæ conditione. Ad ista pronum, sequitur infamia: piè ab illis refugum, insectantur insanorum diæteria, & invitum etiam rapiunt exempla, sensimque volentem faciunt ad paria. Nec jam vetitum putatur, quod omnibus pænè in usum vertitur, & consuetudinem. Eò ventum, prò dolor! ut nobilitatis habeatur, sine pudore lascivire, ut lubet. Vereor, ut ea in te constantia duret, quæ te, optime Farnesi, tot inter illicia intactum fervet, atque in primo retineat virtutis gustu. Si victum voluptas capiat, eò ibis, vel rapieris, quò eunt tam multi; ad animi inquietudinem, infamiam, ruinam. Explora teipsum, an contra tot monstra sperare Alcidem te possis. Si non audes, pedem in arenâ non pones, nî te oderis. Tamen si iiveris, perspice, qui ad felicitatem & istam, & futu-

futuram pertigeris. Ab offenso Numine neutram speres : nec obtinebis. Triste animo meo, si quid tale de te, cui optima cupio, sic merenti. Sunt non pauci tuæ ætatis, & sanguinis, qui licere sibi putent, errare diu, de serâ tandem emendatione confisi. Præposterâ opinandi ratio; cum multis ægrescere, sanari tandem cum paucis. Quæso te, Nobilissime Domine, quæ hæc insana temeritas? Extra manifestum hoc delirium procul esse te velim, semper sanum, non sanandum. Quàm multis perniciofa hæc pestis nocuit, ut vel convalescere ultra non possent, vel seriò non vellent, desueto à pharmacis per abusum stomacho. Vivendum igitur in dies, ut dies ultima tibi ad felicitatem faveat. Maximè in militia, ubi nullum pænè momentum sine periculo. Hæc dum legis, idem mihi dicere, credo, quod Vichesus Centurio mihi regeffit, cùm idipsum argumentum nuper venisset in colloquium. Adeat ille decretorio ad Taurunum

prælio, ubi devicti Turcæ, Germanis reliquere victoriam, cum urbe deditâ. Ex horum enarratione me sermo ad eadem tulit, quæ hîc tibi. Ad quæ indignatus ille, vah! quis miles erit, agebat, si tenenda hæc dogmata? Clustralium bubonum ululatus hi sunt, & fabulosæ næniæ. Aliter sonant castrenses odæ. Nunquid, Illustrissime Comes, id ipsum tecum ruminas, quod egeffit Vichesius? Ego quidem, castra quid canant, quis electurus militiam sit, arbiter non ero: istud tamen animosè testor, è veritatis codice desumptas esse gnomes, nuper narratas Vichesio, nunc scriptas tibi. Credite, in vestrum ullius gratiam, stylum illa suum non mutabit. Ad hujus leges formandi mores etiam militum, non in horum licentiam detorquenda illius dogmata. Hastis licet ac gladijs adversum has tabulas pugnent duces, non frangent illas, apicem non expungent. Quare, mi Farnesi, aut bonus esto, aut miles non esto, si servare animam velis.

lis. Enimvero Nobilium schola sit militia; sed quam adeant consulto Numine; non impetu sensûs ad libertatem. Sic vocatus Dei nutu ad militaria Pappenhemius, Sueciæ Regem dejecit, victorem Germaniæ. Et te sic ire ad vexilla velim, ad illa si decretum est tibi. Magnanimitas in comitatu tibi sit, ut nec hostem formides, nec malis amicis cedas ad indecora. Cum horum familiari lenocinio pugna sæpe periculofior, quàm cum illorum farissis. Si culpa mentem subierit, cum eâdem trepidus timor ingreditur, cordata pietas emigrat. Post Lipsiense prælium, neglecti officij reus, ad supplicium vocabatur è ducibus unus. Fatebatur, in ferali pegmate positus, neminem pugnare fortiter posse, cui mens pura domi non sit, qualis sua ipsius tunc fuerit. In hunc hostem animæ primò vertenda sunt arma, Illustrissime Comes. Diu, noctu in excubijs tibi standum, ne vel violentus irrumpat in arcem pectoris, vel irrepat subdolus. Quotidie sacris
te

te adesse, petit Religio, si non vetet necessitas. A pietate auspicare diem, cum eâdem claude. Quod inter utrumque horarum interjacet, bonis dica. Inter honestatis limites serva genium: ultra vagandi cupidum, severus inhibe, si te, si felicitatem, si Superos ames. Ab aliorum injurijs ut abstineas, tua te indoles monet, his infimis altior. Plura non persequor, ne multa agendo, nihil agam in te, legendi molestiâ fesso. Hæc interim dicata saluti tuæ, benignè sustine, seriò considera, & repete frequenter. Quod occurrerit, rescribe, ut, ad necessitatem quæ fuerint, unà operemur junctis studijs: tu invigilando animæ, ne quid labis accipiat; ego consilijs, & oratione juvando, ut suâ protectione te cælites fervent. Ad idem hoc negotium ut castrensum sacrorum Præses suam operam conferat, literis precabor. Faciet is haud perfunctoriè amoris officium, urgente zelo, quo totus æstuat. Adi confidenter, exquire,

quire, consule. Fovebit ille te curâ suâ, quam utilem tibi esse opto, uti & meam. Vive, proficiscere Illustrissime Domine, animæ tuæ in omnibus memor, & vale.

EPISTOLA XLIV.

RICHARDO LAMIDÆ.

SACCELLANO CASTRENSI IN
HUNGARIA.*Ejus curæ commendatur Casimirus
Farneſius, militiæ Tyro.*

UBicunque te hospitantem invenerit mea epistola, salutem tibi dicet à me, cum bonis votis valetudinis tuæ, & fructibus laborum. Diu nihil de stativis vestris ad nos; nisi quòd illa hyemem vobis frigidiorē fecerint, deficiente foco, & ollis. Ditiores casæ debebantur vestris meritis. Sed hoc fatiſ, generositatem vestram Deo militasse, ac Cæsari. Hæc laus tuorum est, quos curas: quin & tua, cùm animum
illis

✱ illis addidisti ad ardua. Cælum te fervet cum illis, semper victoribus cum suâ gloriâ. Inter illos Casimirum Farnesium admitte in curam tuam, volentem illum experiri militaria ad famam. Sanguine, & animo Illustrissimum se probat, unicum familiæ fulcrum, quæ hîc floret. Tuæ illum sollicitudini committo, & charitati, qua innocentem moribus serves, & postlimio remittas ad suos, qualem acceperis. A togata Pallade ad sagatam transit, utroque stylo scripturus deinceps laudes suas, & suorum. Tu illum vigilantia tuâ duc ad sacra, ut animam fervet, quam à Superis traxit, honesti amantem, & capacem. Ipse intelliges, cum exploraveris usu, & familiariconfuetudine. Date illi facilem, ut talem ille se reddat tibi ad salutem. Multa se quotidie in castris ingerunt, ne inficiatur improbâ lue, tu facies instructione tuâ, monitis, & curâ. Abeunti in viam dedi, quæ profutura rebar tyroni. Cætera tui officij sunt, &

& charitatis, cui novum militem seriò commissum velim. Vos Martiales iterum ad Martem ite, utinam sic lauris felicem, quàm justum à causa. Prævolent agminibus faustæ aquilæ, & victores in hostem ducant, militantes christiano nomini, vestro Principi, & Deo. Hic, & ille vestris laboribus præmia ferant, utrique vitæ debita. Vale, & mei quoque in tuis memoriam habe.

EPISTOLA XLV.

AMBROSIO MELINOTO
REGIMINIS VALLONENSIS
CONSILIARIO.

*Non expedire, extra scholas publicas
filium privatim instrui.*

DE filij tui domestica instructione, nuper timidè pronuntiavi. Verbo renuebam. Inurbaniùs ne dicerem, modestia prohibuit. Intelligebas itaque sensum amici, seriò cupientis, quod pro-

profit. Nam quî suadeam, umbratile
studium præhaberi publico ? Attende
tyronis indolem. Si felici pollet, ad al-
tiora solus non excitabitur, impulsu æ-
mulationis defectus. Si rudi, seipsum
non erubescet, nec gloriæ cupidus, nec
ignaviæ pertæsus. Si desit, cui pugnet,
languidus fordebit domi, ipse miles, &
imperator sibi, primus & ultimus. For-
tis machina est, laudis desiderium in-
ter honestos. Committendus igitur fi-
lius tuus cum æmulis est, ut acrius ac-
cendatur ad pugnam, & inde ad victo-
riam. In campo Martio spectatur vir-
tus, & ardor laudis; solitaria in or-
chestra languet. Exemplum Sodalium
ad generosa provocant, & vel frigido
vigorem inferunt ad laurum. Quin &
mendæ cæterorum profunt ad profe-
ctum, uti viperæ ad pharmacum. Vi-
tare vitiosa docet, qui alios errare con-
spicit. Ingens lucrum, aliena è rudi-
tate sapere. Adolescentibus istud da-
tum est, fugere scopulos, ad quos alli-
si commilitones fecere naufragium.
Mi-

Minerval diligentia perdit absque sumptibus. Addo, quòd jucundum, partiri laborem inter plures. Unus dum sua peragit, respirat alter, ut alacrior in arenam redeat. Sic ludus publicus exercet suos, ut citra tædium proficiant. Schola solitaria his emolumentis deficit. Difficile onus censent periti, continuo ferram trahere, nec respirare à motu. Promptius laborat, laborem qui mutat. Intercapedo alacritatem excitat, quam solitudo morosa hebetat, cum damno doctrinæ, ac librorum nausea. Quod grave discantibus, onerosum docentibus venit. Coctam semper cramben recoquere, fastidiosum. Ubi varietas non mutat tempora, facile frangitur laborantium patientia. Hæc cessante, cessat fructus, quem expectabat patronorum pietas. Et ego solitarium tibi ludum eligam? Non faxim, ut tibi solatium, nepoti profectum invideam. Is modò Poëticam tractat, & Oratoriam. Dic, vir clarissime, quem pædagogorum repereris, qui peritè faciat officium.

I

Scio,

Scio, quid sit, utriusque studij amplitudinem ingenio complecti, & industriâ exequi. An in uno eorum aliquo id deprehenderis, nondum comperi. Opto; non tamen sine votorum metu. Sed audio, principium Musis jam datum, scholararchâ Petronio. Dialecticum illum sciveram: Oratorem, aut Poëtam, non item. Te authore, credam utrumque. Tecum errare malim, quàm te mecum. In tuam gratiam, methodum docendi suggero, quam postulâsti consuetam ludis publicis. Seligat Petronius, quod videbitur. Imprimis inhærere majorum vestigijs illum velim, ad mensuram tyronis, quem erudit. In lyceis dandum aliquid immaturæ pueritiæ, quæ hoc ævo nostro ad literas mittitur cum muco. Aliud petit Raphelengij genius, eluctati è primis, & ad perfectiora currentis. Præter Tullium ergo, & ejus interpretem Soarium; præter Maronem, & veterum laureatos ordines, ad hanc orchestram alius non eat, ut sistere jubeatur
in

in cathedra. Celeri passu transire liceat, pro levando discentis tædio, vel doctrinæ exemplo. Jacto semel antiquorum fundamine recentiores permitto, quin volo. Illos ajo, in quibus refulgent veteres, novâ gratiâ exculti. Succo juvenus indiget, quo nutriatur ad incrementum. Solidiora solùm si apponas fercula, macrore tabescet, aut lassa fastidio, gustum deperdet cum nausea. Hinc fortis primorum eloquentia, pinguioribus novorum cupe- dijs temperanda, ut sapiat, & avidam foveat discentis orexin. Sed hæc cum delectu. Firma enim teneatur doctri- na, non florum colore tantùm ornata, fructu vacua. Streperæ figuræ, & phrasium sonantes nolæ, si ex artis ro- busto corpore non pendeant, velut u- niones ex humeris Amazonum, nugæ sunt, & otiosa pondera, quæ inani è vestium luxu promicant. Artem qui callet, numerum implevit. Cætera maturabit ætas, & usus temporum. Hæc è sensu meo: quin & illorum, qui-

bus experientia doctrinam dedit. Plura jam non suggero, dum genium scivero tui domestici. Tu, si tanti est, illius de hisce meis iudicium scribe. Modestum illud, & mite si fuerit, tuâ causâ me illi ampliùs fruendum donabo. Quanquam verear, ut discere sustineat, docere qui præsūmit. Putrum aperio, sitientis nausea mihi culpæ non erit. De folijs meis, parandis ad typum, sollicitè quærebas in tuis, & benevolè vovebas successum. Animo tuo hunc meum refero, & omnia cum eo. A tuo certè in me studio, operam superari non patiar. Significo proinde cupienti, rediisse ad me libellos meos, bene habitos in iudicio. Sic res ad triarios recidit, & nisi per moras effugium mihi fecero, invitus ad eorum emissionem cogar. Istud si fuerit, prope diem citabor ad prelum. Tu rides. Cum amico dolere te mallet, calcitrone ad ferientis virgæ imperium. Aliud tamen non consequar, nisi ut verbera excipiam, jugum non excutiam.

Quid

Quid tunc mihi cum musurgo vestro, lentè pigritante in suis? Malùm! magnos artifices nescire, honestè vivere. Nec tunc lentore suo typothetis obfit, per te curari cupiam. Mihi, sibique opportunum fecerit, si obsequiosâ celeritate occupare festinaverit nostrorum operam. Eò ventum est, ut honorata obedientia gravior invito sit, quàm austeram volenti. Utraque ferenda est, utinam cum fructu. Sic & tuæ curiositati, & meo officio dedi, quod debui. Istud tibi ut commodo, illa voluptati sit, valde cupio, & te diu salvum, opto ex animo. Vale.

EPISTOLA XLVI.

MAURITIO ROSANO,
AD AULAM ENOBERICAM
LEGATO.

Excusat se, quòd ejus postulatis obsequi non possit.

AD gentes exteras tecum ut irem,
invitabas me familiariter, Du-
centem

centem ut sequerer, nec facultatis meæ tunc erat, nec arbitrij. Officiosæ humanitatis phrasin interpretabar, non consilium. Nunc serio id te velle, judicium miror de me tuum. Ego ex obscuro Musarum antro, in lucem publicam prorepere, civilium, & politicorum rudis, quæ decentia? Procul à sensu meo, & animo hæc speciosa! Nusquam ego longiores hastas tractare didici, brevibus tantum pugionibus in arena inferiori affuetus. Eccur non liberè fatear, lorica regiam non quadrare pastori? Maneo, Excellentissime Domine, & lubens maneo, ubi Dei, & mea me voluntas posuit. Honorata ista nihil ad Langium. Sua illum in concha delectat latere potius, quam in sole numerare atomos. Tam obtusæ naris non sum, ut fumum non olfaciam fætentis mundi. Longius prospicio, & temporis etiam illius rationem habeo, quod erit post istud. Hæc aliam mentem provido injiciunt, ut vulgo ludibrium ne fiam, nec offensa magnatibus.

bus. Dum joculari in sphæristerio du-
cibus lubet, pilam quærunt, quam ja-
ctent. Et hoc ipsum aliquid gloriæ in
humanis habet, suâ levitate grandibus
ludum dare. Ego non sic. Meo pon-
dere feror, quò feror. Tamen offi-
ciosæ manui tuæ laudem scribo, caca-
bum volenti ponere in abaco, & hy-
driam inter uvarum cyathos. Mihi
certè affectus, & judicium tuum hono-
ri sit. Neutrum si mereor, tu vide,
quî excuses. At sinamus fata suo tra-
mite gradi. Mutabunt, quiescunt, ubi
libitum supremo Domino, qui metam
figet. Meâ forte contentus, altiora
non cupio. Et scio, è sublimibus illis
potentijs non esse me, qui stellam u-
nam, vel nebulosam, inter sidera gy-
rem. Hinc terram, & inferiora co-
lere ad fructum expedit, quàm specio-
so, casso tam labore, superiorum cor-
porum rubiginem scabere. Excellen-
tissime Domine, animum scribentis
nôsti, & sensum. In utroque summam
tui venerationem servo. Tu, ut à pub-
licis

licis refugum, tuâ gratiâ dignari me velis, efflictim precor. Vicissim Deo supplex accido, & oro, ut te publicis utilem diu, & incolumem servet. Vale.

EPISTOLA XLVII.

JULIO THAMESINO,

*De morte Equimarij, egregij viri,
& de Musica scenica.*

ATque adeò hoc mihi tu xenium, Equimarij nostri, viri meritissimi juxta, & amicissimi, fatum nuntiare? Immitibus Paucis irascerer, nisi attritum viribus, & cupidè volentem rapuissent. Nunc bene sit pijs manibus, misero solutis ergastulo, & firmiori domicilio dignis, dum hîc erant; dignis æviterno, dum ibi sunt. Memoria illius in nobis supererit, quamdiu nos. Sua merita secum tulit ad coronam, nobis reliquit eadem ad exemplum. Jam ille nobis de supernis faveat, tunc secuturis, cùm citârit supremijussio. Iter nostrum mutuis auxilijs

xiliis promoveamus, ut eatur feliciter. Lacanifij, Musurgi vestri, consilium de partu suo immaturum reor, & amicè improbo. Quid enim nunc illud novæ gratiæ? Erit, ut opportuniùs enitatur suam prolem, ubi & privatis rationibus expedierit, & publicis. Suadenda homini mora est, vel eximenda intentio. Istud nunc quidem sub nuce; aliàs fero cum sole clariùs. In rem meam jube illum non festinare, nisi ultro lubeat, calenti genio calamum dare. Nondum hîc sudatur ad prelum à typographis, parandi typi musicurâ distentis. Veteres illæ formæ, deformes & impolitæ, non allubescunt horum temporum Musis, & earum Mœcenatibus. Si quæ nova methodus occurrat peritorum ingenio, dictate nobis inventam novitatem ad usum. Clavis mentium in secretis quorundam scrinijs hîc latet, non danda vulgo. Præstolandum curiosis, dum ultro pateant sinus. Referantur hi, vel suo pondere, vel loquendi cupiditate. De

publicis nihil huc infero, cùm ipse no-
veris, quæ misera bellorum facies hoc
in orbe sit. Te, mi Thamafine, pri-
vata mea ut cures, amanter à te postu-
lo, futurus tibi ad obsequia in tuis.
Vale.

EPISTOLA XLVIII.

JODOCO WERNEMANNO,
BASILIANI MONASTERIJ RELI-
GIOSO.

De nepotis inconstantia.

DE argumento literarum tuarum
planissimè doleo, nihil admo-
dum in illo me posse, ut velim maxi-
mè. Nepotem tuum valde novi, can-
didissimæ integritatis laude probatum
Juvenem, cùm floreret in primis classi-
bus. Sua tunc illum synceritas ad me
traxit, consilijs meis usum, & dire-
ctione ad bonum. Mihi quidem ad
solatium; ipsi sibi ad utilitatem. Huic
ipsemet syngrapham dabit, si petieris.

At

At nunc ab annis pauculis nihil ultra negotij mecum illi fuit, ad aliam quercum elapso, sitamen ad unam, quam excutiat pro oraculo. Ita nec mihi occasio ad illius felicitatem fuit. Molestè audij, à malis illum, quibus assueverat, malam notam tulisse. O Juvenes! ita erratis. Dolui vices clientis quondam mei; & tu mecum, vir colendissime, nepotis tui casum dolebis. Tunc ego quidem solitario dolore affectum pressi, cum facultatem medendi non reliquerit mihi Juvenis inconstantia. Nunc non habeo, quod in illo curatum præstem. Si tamen aut tua industria, aut refugi erronis confidentia effecerit, ut quid boni in illum conferam, omnem operam utriusque votis polliceor. Cætera humanitatis tuæ argumenta, quæ ubertim congesisti in tuis ad me, mihi non tribuo. Jucundum tamen venit, in illorum animis esse, quos mihi quondam familiarior necessitudo junxerat. Faciamus ut perennet affectus sibi mutuò benevolentium inter hæc humana.

De

De me firmitatem spondeo ; parem â te
amanter spero. Vale.

EPISTOLA XLIX.
JODOCO WEITENHOFIO.

*Ægrè fert , se nihil in ipsius gratiam effi-
ce, e potuisse apud patronos , laudat librum
ab ejus fratre editum.*

MOra mea culpam non habet , sed
lenta gratia Patroni , quem com-
pellavi pro te. Præter officiosam ver-
borum phrasin, nihil retuli : effectum in
dies expecto. Fastidiosum illud aula-
rum idioma supplicum aures implet,
gemente crumenâ, & sinum dolente,
promissis vacuum. Mos iste nunc pa-
lâm in labiis natat , procul ab his abeun-
te animo ad fallaciæ focum. Te qui-
dem istud adverto , mi Jodoce , præsti-
tisse me operâ meâ, quod in viribus erat.
Refugam hominis benevolentiam co-
ercere non licuit. Quàm velim , ut il-
lam deinceps reducere valeam ad utili-
tatem

tatem domûs tuæ, cui bene cupio. Utinam & præstare, liceat quod cupio! Ita me tenet veteris amicitiaë vinculum, quo me sibi obstrinxit humanitas tua, volentem certè, ac beneficijs gratum. Quodsi tamen conatibus meis Patronorum favores non responderint, extra suspicionem neglectûs me colloca inter tuos, quos amas. Fratris tui eruditum volumen nuper vidi, recèns editum in lucem. O quantus in illo nitor, & sacrae doctrinae spiritus! Salutem, gratulationem illi dico per te, cum voto prosperorum in feros dies. Hi quidem fesso senio inclinant ad quietem. Et hanc illi æternam voveo, quandocunque venturam. Tu verò vegetior annis, & robore, vive diu, semper mihi, & alijs bonus in ævum. Vale.

EPISTOLA L.

THOMÆ MARINO.

ECCLESIAE CATHEDRALIS CANO-
NICO.*Offert considerationes typo impressas, &
illarum editionis occasionem enarrat.*

Officij in te mei neglectu ne pec-
cem, Reverendissime Marine,
sacras commentationes, antea specta-
tas in theatro, nunc typo impressas,
tibi offero. Ad hoc veteres novique
tituli me obstringunt, rapiuntque planè
volentem. Opto, ut hospites Musæ
sinum amicum reperiant. Sperare hoc
illis liceat, quia virginibus, & religio-
sis. Ut illas tuo digneris alloquio, po-
stulare non ausim, fortè parùm feren-
tes, quod delectet. Locum illæ sal-
tem librarias inter comites desiderant,
quarum tibi copia domi est, numerum
facturæ, si utilitatem, vel honorem
haud queant. Quod si tamen subservi
quid-

quidpiam temporis impolito libello dare quandoque libebit, tenuitatem illius excusatam tibi cupio, scenis parati, non moroso legentium studio. Ipse nōsti Reverendissime Marine literarum cultor eximius, quā varia sint illorum iudicia, in eodem sæpe argumento discordia. Quod probat Milvius, reprehendit Parius. Huic dapes Asiānæ ad gustum, illi Atticæ. Quis unā paropside tot epulonibus delicias coquet? Humaniorum literarum ea præ cæteris infelicitas est, quòd quilibet se peritum illarum interpretem putet, aut magistrum. Canit Poëta, dicit Orator, ludit in Scena Roscius: quilibet auditor, lectórque censorem agit, etsi rudis ad cantum, balbus ad dictionem, incultus ad scenam. Sine stomacho quis hoc ferat? Me certè ultra veritatis limites vagari putares, si narrantem mea vulnera perciperes, quorum adhuc cicatrices rubent in pectore. Condoleas certè, vir clarissime, indigna passio ab obtrectantium calumnijs. Hæ ipsæ
Con-

Considerationes, quas mitto, testes sint
actæ tragædiæ, audire si velis. Per il-
las vitia sanare studui: malignâ quorun-
dam interpretatione, arguebar vitiosos
perstringere, vivis, ut aiebant colori-
bus depictos. Utut leniter palpabam
ulcus, clamabant ægri, & calumnio-
sè in chirurgum frendebant, mederi vo-
lentem scabiosæ putredini. Nec hoc
retrò parietes tantum, aut inter furen-
tium crapulas. Etiam in foro stride-
bant blaterones, & vomicam sputabant
in innocentem, ad Belgas usque pro-
pagatâ sanie. Argumentum scenæ dede-
rat profusa in inutiles sumptus Michaë-
lis Cæsaris intemperantia. Tu lege,
quid in illo culpes ignominiosum mag-
natibus. Si historica veritas arcenda
theatris est, succedant oportet Poëta-
rum fabulæ, nugas facturæ, & cach-
innos spectantium. Procul â sacro va-
te petulans hæc vanitas. Ergo seria co-
ram serijs placeant. Ita censebam, ita
feceram. Sed hem! quanti turbines?
Unus & alter qui vel Poëtam non
ama-

amabat, vel blandiri voluit aulæ, ad hanc illum defererebat, velut læsæ majestatis reum. Agenda tunc illi causa coram supremo tribunali fuerat, sed absque metu, quia sine culpa. Delatoris partes suscepit, qui non debuit, verbis officiosus, insidiosus odio. A Superis illi venia sit: ita vovet religiosa pietas. Sed & bene sit patrono humanissimo Erdiano qui christianâ fide ac synceritate delationem correxit. Præmium illi referat æterni Numinis effusa liberalitas. Tu quæso, censor esto, Reverendissime Marine, an vel apicem strinxerit loquens scena, qui læderet. Armatis tamen aculeis pugnabant in hominem, semper gravem eorum animis; qua suâ id culpâ meritum, dicent, quorum interest. Sed sinamus, araneas laqueos texere, muscas qui teneant, suo illorum natas in cerebro. Tu bono judicio lege, quæ mitto. Legere ut posses mira Numinis dispositio fecit, quæ scenulas meas in lucem protraxit, latitare volentes inter scriniorum abdita. Rem
K audi,

audi, & mirare. Infelicitate temporum in errorem, & in carcerem sine culpâ suâ ductus erat Gundarus Oſcia, vir literis eruditus, & ijs manu formandis peritissimus. Eum crebrò viſebam, indulgente magistratu, cùm in vinculis eſſet. Fallendi tædij cauſâ quascunque chartas apponi ſibi petijt, deſcribendas pro ſolitudinis levamine. Præter intentionem tunc in ſermonem venêre **Conſiderationes** meæ ſcenicæ, Mariano in Oratorio Sodalibus exhibitæ, quas & ipſe ſpectaverat Oſcia. Harum memoria deſiderium ei fecit, iterum legendi, quæ audierat, & reſcribendi. Conceſſi pro ſolatio; ille eleganti caractere deſcriptas, remiſit cum gratia. Sic exaratas **Conſiderationes** digeſſi in ordinem, & ut alijs fortè poſt mea fata in uſum cederent, notas marginales adſcripſi, quibus acta ſcenarum explicatiùs paterent legentibus. Hoc labore diſtensus, occupabar à Meibechio, illuſtri viro, & familiariter eunte ad mea libraria. Petebat ille chartas ſibi
meas

meas dari, suis sumptibus edendas typo. Risi jocum. Ille serium urfit: idem negavi serio. Quid? Parerga scenica, studio non elaborata, angustijs temporum sæpe deproperata, publicam in lucem ego dare? Obstiti intempestivæ cupidini, ut debui. Reiectus à me, altius tribunal petitor appellavit, cuius sententia (repugnare non licuit) invitum compulit ad paritionem. Sic in lucem exiêre privata folia. Vides hîc cursum negotij, Reverendissime Marine. Et quis tibi de illo sensus est? Tuum esto, sentire quod voles. Aliam ego certè suspicio ductricem dexteram, reluctantem me quæ traxit in publicum. Quem in finem hic ludus tendat, ille noverit, qui fecit. Tu verò lucubratione meâ ne offendere: quod mihi quidem pro tuo in me affectu securè polliceor. Si lentiùs, quàm decuerit, apportem meam sportulam, dabis hoc verecundiæ meæ, erratorum sibi probè conscia, quibus deformata intelligit isthæc folia. Solatur me tamen

tua pietas, quam scio, delectari facris, licet careant scholarum floribus. Habes in hoc volumine testem venerationis meæ, tuis meritis debitæ, quam profiteri non desinam, dum spiritus hos reget artus. Tu verò ut favoribus me tuis insertum semper tenere velis, precor demississimè. Vale.

EPISTOLA LI.

MARQUARDO NASTURTIO.

Judicium peritorum requirendum in literis proficere volenti.

TAndem aliquid liquoris ex hoc pumice; dices tibi de me. Sed parcius. Dudum orsus ad te scribere, cessare jubebar à negotijs, quæ frequenter, & assiduò impetunt invitum. Quid faciam? frustra reluctor turbis, per horas irruentibus in museum, & abstrahentibus à scopo, ad quem collimo. Utinam ab his mihi otium sit, næ manus hæc mea in vestrum etiam focum car-

carbones injiciat. Citra temeritatem, ac fastum hæc accipe. Parabam tibi nuper genethliacon: etiam istud per labores non licuit. Facio id modò, sed brevi stylo, sine phrasibus; animo tamen amplissimo, & ad omne votum tibi devoto. Alio fidei testimonio non eget amici simplicitas, quem totum nôsti. Eodem candore felicem Pegasum Glaucomio precor, egregio juveni, Musarum studioso, -quem tecum habitantem, illo veredo provehi ad culmen Pindi cupio. Libellum facti dramaticis per te misit, hospitantem mecum diebus plusculis, meliori contubernio, & hederâ dignum. Legi libens, & probavi. Nam quid aliud possem? postquam illud vestrorum numinum oracula signârunt suo calculo? Ab horum indignatione lentum phlegma cum tussi metuendum mihi, si contra doctorum sensa mussarem. Bene proinde scripserit Glaucomius. Putatis, ab illorum humanitate profectum hoc encomium? Ego verè humanitate suâ

sic illum judicare censeo. Sermoneis
mei vadem veritatem ipsam compello,
placuisse in illo facilem ad seria geni-
um, cultum, & liberum, non operose
luctantem cum granditate verborum,
& scenæ, citra neglectum tamen puræ
phræseos, & styli. De actione mihi pa-
ria polliceor. Unde quid aliud scena
tota potuerit, quàm placuisse? Si ta-
men (bonâ pace tuâ, & Glaucomij
dixero) severiori oculo perspicere se-
creta quis volet, festucas ille quasdam
viderit, ad quarum obtutum move-
bit palpebras. De hoc per sermonem.
Interim dum serenior illi Phæbus lu-
ceat, quem voveo, intra tectum reduco
aratum meum, dum illud occasio ad
fulcos evocet. O si omnium genius
(quod tibi amicissime Marquarde in au-
rem scribo) peritorum rastra patien-
tius sustineret, puriores aristæ sine lo-
lijs crescerent. Dic Glaucomio, ut
scriptiones suas permittat ducibus ad
perfectiora. Eorum plumbaginem de-
missè osculetur, genituram caracte-
res

res aureos, si notatam ab illis scoriam
dempserit. Non laudo pulchra Poëta-
rum folia. Cicatricosa militis facies in
aulis Principum placet post victoriam:
litræ studentium post laborem. Abs-
que isto, nihil cum literis. Delicati
Sybaritæ laurum non gerunt, quia sudo-
re non rigant, quo solum germinat.
E versuum lacunis crescit illa, tantò
gratior, quò fassionibus profundior,
& post incrementum sectionibus defor-
mior. Scindendi cortices, ut insitio-
ne factâ, nobilior furculus ascendat è
rudi stipite. Immiti huic lanienæ si
parcitur, luxuriari cernentur folia,
baccas non ferre, vel certè immatu-
ras, non ponendas in mensâ Palladis.
Hæc ego Musarum cultoribus occino:
tu hortare Glaucomium, ex meo etiam
consilio, ut nihil abeat â decoro. Forti
industriâ sese urgeat ad ardua, par fu-
turus magnis operibus, quæ volentem
manent, invitum despiciunt. Instet
labori, fides mea interveniet de suc-
cessu.

cessu. Hæc tu illi ex me: tibi verò mea vota amanter dico, precòrque, Deus te fervet, atque augeat cum annis tua merita, & per te suam gloriam. Vale.

EPISTOLA LII.

CAROLO WETERAVIO,
CHORI MUSICI MODERATORI.

*De conficiendis tympanis. De impri-
mendis Considerationibus.*

IN nuperis tuis per me moneri petiisti Roseum nostrum de tympanis, ejus operâ conficiendis ab artifice. Monui; & condixit ille studium ad eorum perfectionem. Quin audio, jam illa missa venisse tibi, & opto, ut ad votum. In posterioribus quereris (nam geminis respondeo) nihil literarum redditum meis ex urbe. Non angor: imò velim vehementer, nec deinceps quidquam moveri, cùm ipse promoveri negotium non velim, semper invitus ad externum strepitum. Nuper opportunitatem hîc an-

aucupabar alloquendi Nobilium vestrum. Magna illius negotia votis meis eripuerunt virum. Unde verebar, in-tempestivis officiis meis illum turbare, cujus gratiam prensabam. Opus Considerationum theatralium hæret sub prelo, patroni subsidij destitutum, ut navis à vento. Toto jam mense cessatum à labore; nec habeo, quod augurer de motu. Ad finem certè non ibit, nisi crescat nervus, qui promoveat. Gratulationem de editione operis tibi retine; vel serva tempori, si quod unquam tamen illà dignum venerit. Istud optare meorum honor me jubet: impotentia mea sperare prohibet. Vellem non inchoatum, ut liberè dicam. Sed quorum authoritati parendum tunc erat ad principium, nunc cedendum necessitati ad finem. Tu, quæso, inter tuos me habe, & vale.

EPISTOLA LIII.

JOANNI BABYLÆ,
AD S. CRUCEM ECCLESIASTÆ.*Laudat ejus facundiam.*

ITa jocus est tibi dentium meorum excidium, quod mihi serio dolori, ac molestiæ? Verè sic. Superior illorum series excussa jam tota, inermem gingivam destituit. Ita labores effecere, quod statuerunt fata, & naturæ leges. Sed tuam armatam esse probant vulnura, palàm immorsa tot æmulis, quos in Lutheri præconibus reperisti, semper inimicis Catholicæ veritati. Adhuc dolet dolorem suum dicax Merolinus, & mæsto afflatu solatur plagas, quibus mederi lambendo non licet. Rectè illi, ut sciat, impunè leones non attrahi à canibus. At mihi cum meis omnis aculeus excidit, si quis fuit. Elumbis litera, & obtusus mihi calamus hæret, impotens vibrare jacula, nisi tuo ex ingenio aliquid cuspidis rudi ligno

no affixeris, â quo scissa sunt illa mea. Ad seria. Musurgum exquisivit mihi tua industria, qui versus meos in numerum melodicum transferret. Per-nôsse nomen hominis cupio, quod me celâsti haâtenus. Honoris illius, & mei officij est, non ignorari meritum, cui respondere bonæ gratiæ debent. Hodiernum fori silentium attonat multos; & me inter illos. Excusabis illud in calamo meo, quiescente nunc â clamosâ scriptione, dum sermonibus iterum excitatus, evigilet ad officium. Vale mi Babyla, & tuum me ama, quem nôsti.

EPISTOLA LIV.

ANSELMO MASIO.

Etiam ejus hortatu persuaderi Macrobio non potuisse, ut scripta sua vulgaret.

AD nupera solemnia fuit hîc Amnifius noster; nec tamen ille mecum. Officia paraveram, quæ hospiti fa-

facerem. Sed ille se mihi non dedit. Atque illum ex me perhumaniter. At si alterum sic egerit, facilem me non habebit ad veniam. Laborem annum, quem meditaris, bene tibi perve-
lim ad successum ire. Macrobius no-
ster, cui salutem per me dici voluisti, eandem gratus rependit. Cætera, quæ tuo ex iudicio, votoque dici petiisti, fi-
dus exposui. Ut autem res literarias suas in lucem ederet, non evici, sicut neque Julius Thamisinus potuit, acriter urgens hominem ad editionem. Illas ait, securius dormituras post caminum. Neque cupere se, qui posthumas excitet, quas ipse perennare non velit. Nescio, quis metus hominem, aliàs non timidum, avocet ab opere, ne quid audeat. Sæculi mores à suo genio procul esse clamat. Duplices illos, cal-
lidosque cum oderit, rectus ipse, & amans veri, hinc se illis, & sua non cre-
dit. Istud pænè totum est, quod obi-
cem tuis votis ponat, & ausis Macrobij. Quid ages? In pugnam tibi, aciemque
vo-

vocanda non est hominis opinio, quam
suis consilijs posuit. Ego certè invi-
tum non urserim. Tibi verò amicissi-
me Masi, diuturna ut cessent tædia,
vehementer opto, simulque virum te,
bonis utilem, diu vegetum finant, &
validum ad fortia. Sic oro meliorem
tibi spiritum à superis dari, semper a-
mantem mei. Vale.

EPISTOLA LV.

PERICANO GISELENIO.

*Lambertum studiosum Juvenem ejus
curæ commendat.*

L Amberti nostri, Juvenis boni non
bona fortuna (sic mortales me-
timur Numinis consilia) mihi notum
te fecit, & me tibi à manu, ignotum
hactenus ab ore, ac consuetudine. Spe
suâ frustratus ille, nunchæret in urbe
vestra, ut audio, & ventum alium ex-
pectat, quo feratur ad Religionis por-
tum, si constantiam tenuerit fervor.
Quod

Quod ego quidem vehementer cupio,
& ab illius indole spero. Nunc tu il-
lum, optime Pericane, inter tuos etiam
tuum habe, & ad sancta promove,
quæ prensat. Libros ad usum scholæ
per te recipiet. Hos in fascem colle-
ctos, tuo nomini inscripsi, ut securius
irent ad illum. Portorij curam Risam-
burgius recepit in fidem suam, à quo tu
illud. Sollicitè id rogatum te velim,
ut Lambertum paternis amoribus fo-
veas, & cures, ne spebus suis excidat.
Deinde ut me quoque sanctis tuis ad
Deum juves, & amicum recenseas in-
ter tuos. Ego in vicem venerationi
tuæ, & obsequijs meam operam lubens
obligo. Risamburgium per te saluta-
tum cupio, & illius menti impressum
unà cum amore mei. Faciam mutui-
ter, quod me decet.

EPISTOLA LVI.

SIMONI RUSSO.

*De literarum mansuetiorum difficultate,
sed & præstantia.*

FAustis in diebus illum numero, qui
à te mihi literas tulit, tam deside-
ratas ex pacto. Redeunt vicissim meæ
in partem officij, quo tenentur amico
suo, semper amato, cultoque. Sed
vacuæ veniunt hæ meæ; atque adeò vel
sic ingratae, si tamen etiam gratae ab
authore. Sacras meas scenulas, tandem
impressas, expetis, & expetis ardenter.
Piget me, tot charorum frustrari desi-
deria; culpâ licet haud meâ. Fusor
typicus, à quo signa Musica præstolamur
in horas, moratur; nec prævideo,
quamdiu id tandem. Duos ad menses
condixit operam; ecce jam quintus ab-
ijt. O quoties hunc Batavum (nam de
gente Batava est) suas ad paludes rele-
gatum volui, tam morosè tardantem
cupidorum vota, & mea. Nam extrica-
tum

tum me denique velim molesto negotio. Ergo curiositati tuæ tantisper impera patientiam, dum è prelo exierint folia. Tunc lubens compellari me patiar, sin adhuc orexis caluerit, nondum frige- facta per moram. Istud equidem esu- rionum est, cessare sensim à cupidine, si primo gustui subtrahatur patina. Sed quid tua litterarum studia? Crediderim, nunc sensim magis allubescere tibi illo- rum cupedias, acriorem etiam conci- tura famem, dum libantur cum sapore. Laborem condit orexis, quam excita- vit illarum pruritus dapum. Fateor ta- men, non unâ mensâ eundem edi, non uno lebete coqui. Iterum, & iterum movendam esse ollam assero, dum ad- eps liquatus enatet, atque oculato ju- sculo blandiatur edenti. Tunc enim- vero helluandum dapiliter, & ut in- tegrum sit convivium, Musis libanda salus ex Hippocrene, quam alata fun- dit ungula, & spiritus ciet. Experien- tia tua, credo, subscribit veritati. Cer- tè, si ullo in litterarum genere laboran- dum

dum, in ista mansuetioris agri cultura, contentionem oportet esse assiduam, donec ad radicem penetret ligo, unde purius germen excrescat. Illorum veniâ id dixerim, quibus nugæ sunt hæ disciplinæ. Superficialia tondere gramina, usque adeò operosum non assero, cum & boves, asinique, & capellæ, hircique carpant flores, eminentes è folio. Ad imas autem causarum fibras cultrum mergere, illas extrahere, exenterare, singula, quæ latent, inspicere, suis quæque locis aptare, verborum, & phrasium latinâ proprietate comere, styli elegantiam exornare, & præ omnibus ingeniosâ inventionem colligere, exactè singula ad delectationem, ad motum animorum componere, istud ego generosi laboris argumentum affirmo. At non in metum ista tibi, sed ad stimulum honestæ gloriæ, ac virtutis. Tibi animum à Superis precor, in hoc studio firmum & durantem in arduis. In hoc meo voto profectum tuum fructumque, & vota reliqua includi censeam

L

seam. Quod quidem eventurum spero, & secure præfagio, si mentem tuam in illis, & in Deo, solide fixeris, non in iudicio, & sermonibus vulgi. Studere captandis plausibus, est, fructum laboris perdere, & cum pueris ædículas in arena struere, tenui flatu relapsuras in chaos. A summo Numine, bonoque illius fato nostra pendeant consilia. Horum successus, gratâ mente refundendus in illius sinum: defectus, constanti cervice sustinendus cum patientiâ. Non perit laboris lucrum, si illum supremi collybistæ tabulis inscribere non neglexerit nostra pietas. Ista tibi amico, ab amico scripta lege, & illi, te talem fideliter exhibe, qualem ille se tibi. Vale.

EPISTOLA LVII.

LIMONIO,
TELMANENSIS MONASTERII
ABBATI.

*Ut per unum è Religiosis modulos Musicos
componi permittat.*

GRatiam acceptum venio, Reverendissime Præsul, dum petitum accedo. Ita quorundam urgent consilia, & gratiosa tua invitat benevolentia. Considerationes scenicas, Musicis ut plurimum modulis excultas, publicam in lucem paro, ita volentibus amicis, movere qui possunt. Una, quam pro supplemento addidi, etiamnum muta silet sine voce, & organo. Sed & illa animari cupit ad cantum, ut argumento sua integritas sit. Quod quidem voluntate meâ facturis nunquam fueram, nisi vis amica renitentem impulisset, Bona fama laudavit mihi virum è tuis, magistrum in arte, & ideo necessitatibus meis opportunum.

Facundi artificis industriam, faventibus gratijs tuis, exorata mihi cupio in subsidium operis, quod sub typographi manu jam sudat. Addendi restant moduli, ut volentium postulatis, & expectantium curiositati fiat satis. Istud curare, Reverendissime Præsul, dignare per illum, quem amicissimè compello. Arte is pollet, ut sciat, & benignâ humanitate, ut velit. His insuper si gratiosus annutus tuus accesserit, habeo votorum summam. Audax petitio, ignotum mihi musurgum, nullis meis obsequijs cultum, ad laborem vocare. Sed bonus est, colophonem daturus pro operi, & laudem sibi. Te veterem Reverendissime Præsul, in literarum studio commilitonem mihi gratulor, cujus gratia nunc faciet, ut deinceps perpetuum me tui cultorem profitear, gratiosis tuis favoribus obstrictissimum. Vale.

EPISTOLA LVIII.

ANDREÆ LABIENO,
LAUCHINGENSIS PARÆCIÆ
CURIONI.

An mortuus sit unus è civibus, relictâ uxore, quæ id scire cupit.

A Liena necessitas, charitatem tuam appellare me cogit, virorum colendissime. Notiani, civis tui filius, uxorem hîc reliquit, cùm signa militaria sequeretur in Sueviam. Audiit illa, virum suum in vitam alteram vel ivisse, vel expulsum. Certiora rescire desiderat, ut & juribus suis consulere noverit, & libertati. A te petit hoc obsequium, cùm credat, te posse. Vel enim Notianus pater, vel vicini, notitiam actorum habent. Quæso te illius causâ, ut charitatem hanc præstes desolatae. Ex Austria huc illam duxit; eò redituram, si viduam se noverit. Pastoralis zeli sollicitudo vigilem te faciet in tuorum subsidium. Ita confidere

nos jubet bona fama de te, ad nostras etiam partes huc fusa. Deus illum servare te juvet, atque augere, cum incremento gloriæ in hoc sæculo, & meritis in futuro. Is ipse ut tua tutela sit, corde eum precor, & pijs suffragijs. Tu idem tuis mihi ut impetres, impensissimè flagito. Vale.

EPISTOLA LIX.

EDMUNDO RAGUSIO.

*Ut ad patris petitionem seriò cogitet,
quem statum eligat.*

PArens tuus, vir Christianæ virtutis, ac prudentiæ; in ea de te cura est, ut animi tui vota maturè intelligat, quò illa te ferant. Probo consilium, & ad hujus festinationem te voco. Facies id tuo commodo, & meæ voluntati. Ne quid erres in hoc negotio, primum id exigo, ut puram animæ tuæ tabulam offeras Numini, scripturo in illa voluntatem suam, non tuam. Quanquam
&

& tuam, si eandem ab illo acceperis. Nihil eligere volo, respuere nihil, nisi quod ab alto venerit, ut aut respuas, aut velis. Atque adeò nec ad claustrì solitudinem, nec ad sæculi libertatem cogitationes, & amorem dimittas volo, donec eò te ferri, cælo movente senseris. Audi mi Ragusi, cur id velis, debeásque. Inprimis certum tibi sit, salutis consilia Divæ mentis esse, non opus humanæ industriæ. Illa sedens in throno gloriæ, regit mortalia, & eorum disponit ordinem. Omni statui suâ consulit providentiâ; sint, qui imperent, sint, qui pareant. Nec illa minùs ruricolam in agro collocat, quàm Principem in folio. Hæc tamen vocatio plerumque à natalium conditione nascitur, non ab eligentium arbitrio. Tu in literis educatus, ad pluram manum habilem geris, quæ vel gemini fori codicem volvat, vel stringat gladium. Unde consilio est opus, quam in partem ille te velit, cui subsunt hæc infima. Quò ille te duxerit,

securus ambula. Ipse tibi si tramitem
figas, vereor, ut tranquillitas tibi co-
mes in itinere sit, & felicitas in termino.
Ad omnia paratum te stare oportet, quæ
suggerit cælestis spiritus, atque adeo
indifferentem ad quodlibet vitæ genus,
citra inclinationem proprii arbitrii,
aut repudium. Absque hac dispositio-
ne mentis tuæ, securam electionem non
facies; semper dubius, an naturæ po-
tius instinctu illam decreveris, quam
nutu loquentis in te Numinis. Istud
quidem primum à te postulo, ut in illius
te sinum integrè conjicias, accipere pa-
ratus, aut rejicere, ad quod altior nu-
tus inclinabit animum, vel aversum re-
trahet. Dabit illud, quod è re tua fue-
rit ad salutem. Age proin: Deum vo-
cantem sequere, non te, non tuos. Vo-
luntatis vestræ idolum humana sculpi-
tur è tiliâ, cossis obnoxia, & teredini,
quæ figuram non tenet. E cæli lapi-
cidinis æternum marmor eruendum
est, quod duret. Tunde pectus erra-
torum dolore, ne illa gratiam impe-
diant

diant loquentis Dei. Hic malleus esto, quo illius benignissimum frangas finum, ad preces tuas semper facilem. Insta, urge, assiduus clamator ad fores æterni Principis, dum audiat, dum fores referet ad favorem. Id ut impetres, Dei Parentis apprehende manum, ut tecum pulser cælorum ostia. Potens illius digirus forti sono feriet aurem Magni Regis, ut secreti consilij portam aperiat, quod agnitum sequaris. Illa quidem Magna Domina, in omnibus tuis patrona tibi sit, at in hoc negotio vel maximè. In eo námque agitur immortalis animæ negotium. qua salvâ, sunt salva cætera; eâ perditâ, nil profunt omnia. Hanc igitur statis orationibus in subsidium voca, per quam superni favores in terram defluunt. Macra jugera manent mortalium pectora, nisi fota Mariano rore pubescant in flores. Inde succum expete ad frugum maturitatem, & copiam. At ne quis tumultus sæculi internæ locutioni obstrepat, secessum ab externis occupa.

In silentio volve, quod intus audieris. Si ad vitæ perfectioris normam inclinari te sentias; prudens arbitrare, num possis, quod sancta Religio exigit. Non omne, quod bonum, illico sequendum. Explorandus interior motus, an è cœlo veniat. Ponderanda voluntas, an firma sit ad constantiam. Tentandæ vires, an pares ferendis laboribus, ijs maximè, qui in animo latent. Non omnis, qui pugnat in acie, Machabæus est. Ubi Judas reportat laurum è prælio, Azarias cladem accipit, & vincitur. Ante militiam metire robur, an ex illo speranda tibi victoria. Quod si ad usum sæculi feraris, & vitæ præsentis illecebras; cave, ductum sequaris ex tuo clinamine. Severam ad trutinam rationes voca, num ad æterna te ducant. Inter syrtes navigantium oculus in omnem procellam vigilet, ne latentem in scopulum currat ratis, & in præceps eat. A mari, à petris, & à monstris discrimina veniunt, aut vincenda, aut vitanda. Isthæc cogita,

cogita, & quod illapsum in te fuerit, rescribe. Arbitrum me tibi rationum statuo, quas Deo iudice discussas probè referam. Hoc fac; & Vale.

EPISTOLA LX.

ANDREÆ GARSTIO.

COMITI VILLANO A SECRETIS.

De illius morte.

INvitus manum applico tristi folio, luctum imperante fatali nuntio, quo me subito terruisti, nihil tum sinistri casus pertimescentem. Ego ereptus vobis est illustrissimus Villanus vester, herus optimus, quem boni omnes cupiant vivere? Ita placuit humanorum rectori Numini, cuius nutum vereri, ac revereri mortalium est. Sentio sensum tuum, mi Garsti, ac illustrissimæ familiæ (veritas in verbo sit, non affectus) cui tacitus adgemo, & dolorem hunc meum pijs manibus testor. Perennent illi in sancta quiete. Lau-
des

des tamen suas à Superis exigant, quas dignè fati non exprimunt humana elogia. De horum delectu ne angere. Dic fanè, ac scribe, quod dictaverit præcellens facundia; non errabis. Minùs dixeris, quidquid dixeris. Hoc meum de Illustrissimo Villano vestro effatum est. Bene sit illi æternitatis in portu, & nobis post hæc mortalia cum illo. Vale.

EPISTOLA LXI.

PYRRHO FEUDIO.

Post propugnatas è Philosophia theses, ad Jurisprudentiam transeunti.

MUnus à manu tua, sed absque tua manu accepi, nec tamen sine tuo animo. Hunc totum apertissimè loquitur Thesium liber, quem à te Mugitius noster cum tua salute, sed sine literis mihi tradidit. Pro hac salutem reddo; pro illo gratias. Et has, & illam tuæ felicitati servire cupio, divinis

vinis augendæ favoribus, semper propitijs tibi. Horum affluxu fortunatè se finijt triennale Peripaton: idem Justiniano cursui futurum voveo, quin & ominor. Ita jubent tua indoles, pietas, & modestia, quas laudari in te audij cum jucunditate. Hinc augurium tibi meum ex illo animo lætus occino, quem nôsti in tuam utilitatem semper propensissimum. Moderatrix illa manus, quæ mundum regit, ad superna te dirigat. Ad hunc finem eunt mea vota pro te, amandissime Feudi, & omnia mea studia. Si diffidis calamo, veritati crede, ad cujus experimentum te humanissimè invito. Nunc maximè, cùm ad Juris prudentiam novus tyro accedis, qua probè instructus, tractabis etiam publica. Difficile capeffis negotium, tibi nocuum, aliisque, ni cautè, prudentérque in illo versari didiceris. Cura, ut te pares ad seria, familiæ tuæ honori futurus, & multis præsidio. Id facies, si justitiæ vacabis, & miserorum indigentia.

tiæ. Alia si quæsieris, te ipsum perdes. Id ne fiat, Deum precor, qui te, meque unâ, æternum salvet. Vale.

EPISTOLA LXII.

HENRIETO SOLANO DYNASTIÆ
LETHAVIENSIS PRÆFECTO.

*De litteris ad ejus fratrem missis & de
turbis civilibus, in urbe excitatis.*

Per tabellarium, qui nuper literas
tuas Gradiscum tulit, Fratri tuo
novi muneris gratulationem scripsi,
cum meis obsequiis. Et hem! episto-
lam ille remittit humanissimam, gra-
tius, & officiis fæcundam. Tanquam
si aliud non agat, maximè dum prima
calent clientum studia, quàm ut uni-
cultorum minimo, portionem tempo-
ris elocet, subtractam suis. Curabo,
ut æstimationi tanti viri, parem reve-
rentiam præstem, in qua una observan-
tiæ meæ testimonium gero. Alteram
tuo

tuo nomini inscripsit; quam misi. Et venerit illa interim ad te, dum hanc substituo. Tunc enim, utut volenti mihi integrum non fuit, meas jungere. Nunc succedaneæ istæ veniunt, & præsens tibi jejunium optant prosperum, & idem Pascha. Interim turbarum aliquid in veteri tua patria. Leves aliqui homines litem concitârunt in popina. Inde motus in urbem, hæc in factiones; à quibus discordiæ, contentiones, pugnae, vulnera, & cædes. Magistratum autoritas hucusque firma fati non fuit placando æquori. Adhuc fluctus, & undarum tremor. Sed his jam me fusiùs non donem. Ubi tempestas posuerit, plus de illa. Interim in amicis affectibus tuis, precor, rationem aliquam mei ut habeas. Vale.

EPISTOLA LXIII.
CHRISTOPHORO IMMOLÆ
SS. THEOL. STUDIOSO.

*Ut se dignè præparet ad functiones,
statui suo convenientes.*

Geminæ tuæ in manibus meis, hæ-
rent epistolæ. Una data Wali in
patria; altera Anglipoli. Utraque scri-
pta uno die; non uno tamen anno.
Hæc, & illa, Calendas mihi dicebat
candidas, felices, animo Germano
serenas. Illis ego cor Germanum re-
pono, & candorem affectûs. Quòd
seriùs id faciam, excusatum sit satis,
quòd seriò. Lubens audij, bene stare va-
letudinem tuam; & bene ire literarum
studia. Ultra quid optes? Præclarum
magni Numinis beneficium est, doctè
sapere, ac fortiter valere. Insuper si
mentis accesserit integritas, domum erit
perfectum, quia trinum. Exteriora
fortunæ, huc non faciunt, quia infe-
riora nobili animo, nec pretio digna,
si

ficum illis in censum veniant. Quanquam & ista non deerunt bene merenti. Aurantius Pineda, Paræciarum ruralium director, avidè præstolatur studiorum coronidem, ut post illa te socium habeat in laboribus, & successorem in officio post sua fata. Senio deficit, & virium languore, quas strenuus pastor impendit oviculis plurimum annorum studio. Vegetum sibi Herculem optat fessus Atlas, in quem reclinet curas parochiæ. Tu eris, favente Numine, ubi te aptum feceris sacro oneri. Rectè igitur laborat tua industria, si scrutari contendas divinæ scientiæ sacraria, ut inde ditior in alios redeas, dum doctior. At primas habet cultura mentis, à qua vigor, & pretium operibus venit. Absque illa, aut vanitas in istis, aut inhonestas erit. Utraque hæc procul à Dei Mystra sit, ad quam te dignitatem suscepta vitæ ratio vocat. In illa eximias animi dotes elocabis ad fænus, uti sperare me jubet tua pietas, quam è scholarum pulveribus tecum in

M

Athe-

Athenæum eduxisti, & tenes. Hoc ut fiat, jam nunc voveo, & simul amicè postulo, ut tua pro me vota in cælum mittas, dum eò sequamur post hæc mortalia. Vale.

EPISTOLA LXIV.

FRANCISCO GENSERICO.

Post morita resipiscenti. Ut non desistat, tristi exemplo confirmatur.

MOnita nuper mea bono animo te legisse, lætus legi in tuis. Utinam ita seriò sentias, & faxis. Ad hoc tibi stimulum ingerat, quod narro, in prioribus meis consultè tacitum. Recens istud est, nostris auribus notum, & pænè oculis. Leucomius, lectissimus Juvenis, mihi perbene à vultu, à moribus, à sermonibus notus, confecto Musarum curriculo, exteram in urbem abiit, superiora curaturus, genio, & mente integer. Affuevit huic alter, genio & mente alius. Exteriori cultu, & officijs blandus, sensim Juvenem cepit, nil suspicantem atri fufuris in candido pane.

Ita

Ita fasciatus humanitate focij, plus fidebat incautus, quàm decuit. Sermo liberior, joci & sales, & ingenio lepidi, placuêre primùm audienti; mox & in laudem paris argutiæ traxêre linguam. Hinc risus, encomium facundiæ, plausus dati lasciviuscula garrienti. Nondum se turpem agnoverat Leucomius, turpibus adhuc melior. Audi, mi Genferice, & miseram in illo catastrophén lege. Lætior dies post dies venerat, qua convenêre ad symposium. Estum, lusum, saltum, in multam noctem. Cætera filere honestas jubet. Servatam hucusque integritatem exuit Leucomius, ductu & exemplo impij lurconis perditus. Nunquid, mi Genferice, ad gemis infelici? Ipsum hunc tibi dolorem, ante vulnus, applica ad cautelam. Nondum absolvi periodum. Egressus è ganea cum socio Leucomius, persentiscere in animo cæpit morsum colubri, quem turpi in commercio imprudens imbiberat. Mens pura nesciebat hætenus lanienam

conscientiæ. Tunc verò interni monitoris impatiens, exprobrare socio impietatem institit, acerbè questus, seductum se ab illo ad flagitium, cui ferendo jam non sit. Indignari alter, & verba verbis reddere. Contraho tragœdiam. Ex contentione in rixas delapsi, stringunt enses. Ferit commilitonem Leucomius, & exanimem relinquit in trivio. Ipse elapsus inter tenebras, nondum in lucem venit; incertum, quàm nactus fatorum seriem. Quis tibi, amandissime Genserice, ad ista sensus est? Coryphæus mali malè periit; & humanâ crisi effari si licet, totus periit æternùm. O ruina! non redimenda ullo temporis impendio. Seductus alter, nunc errat inter pericula; an reversus ad saniora, mundi periodus dicet, absoluta cum iudicio. Quid si mucro sustulisset Leucomium? Heu! brevis voluptatulæ lucrum suo damno nunc lueret, non eluturus per sæcula. Mi Genserice, sic pereunt iuvenes, futurorum improvidi, præsentium
tium

tium incauti. Nunquid tibi pectus
tremore palpitat? Bene, si istud. Tu-
am ad cautelam hæc verbosius, ut ictum
prævertas, ne serò doleas absque fructu.
Da te bonis, qui ad bona te ducant,
ipsum ire tuâ spontè nî velis. Neque
dixeris, vetera isthæc esse, non pro
nostro ævo. Imprudenter. Non e-
nim alia hominum, aut rerum natura
nunc vivitur, quàm quæ olim, nec à
communi fato eximium se quisquam
putet. Leucomius non fuit, non fuit
alter, tu non eris. Utriusque tristis
fortuna recentem nobis tragœdiam de-
dit, bonis utilem, obstinatis exitialem.
Inter hos ne sis, tibi cautum cupio.
Tu fac, ut vota mea successu non ca-
reant. Vale.

EPISTOLA LXV.

LUDOVICO SONNÆ,
COLLEGIATÆ ECCLESIAE BRUGEN-
SIS DECANO.

*De pingenda imagine ad aram summam
templi.*

PEtijsti nuperrimè, pictorem à me
constitui, qui aræ templi vestri ta-
bulam infereret, arti, & pietati confor-
mem. Conduxi artificem, optimis pa-
rem. Effinxit ille interim futuræ ima-
ginis prototypon, quod misissem, nî
damnum timuissem à viarum longitu-
dine, ac incerto casu. Si tamen spe-
ctare formam lubeat, priusquam in ta-
bulam lineamenta transferat, faxo, ut
videatur. Aliter; judicijs peritorum
stabo, qui aberrare à scopo, non sinent
artificem, & me. Parata labori tela
est, intra curriculum anni imaginem
habitura. Sic spondit pictor suâ fi-
de. Petijt ille peculij aliquid in peni-
cillum mitti, ut expeditiùs fluant co-
lores

lores in opus. Recepi, scripturum me tibi pro assensu. Nunc istud exequor: responsum expecto. Multum mitti, non suadeo: aliquid, non veto. Si nihilâ te venerit, excusabo. Postulavit insuper, superaddi quidpiam pacto pretio. Nihil condixi. Unum tamen addidi, monituum me de honorario, si expeditâ manu iconem effecerit ad placitum patroni. In hujus arbitrio rem fore. Si quid in his ad mentem tuam non fuerit, corrigas velim, ut emendem. Incertus est ejusmodi hominum genius, uti nôsti, sponsonibus liberalis, sæpe tardus ad operam, sæpius ad fidem. Curabo, ut, quod sponsum est, præstetur in tempore. Nolim per me stare, ut populi devotioni moram hic faciat pingentis tarditas. Nam scio, sacris ædibus destinari imaginem. Boni consule studium in te meum, futuris etiam tuis commodis paratum. Vale.

EPISTOLA LXVI.

BENNONI CHUSIO.

*Actæ gratiæ pro præstito obsequio, & quid
vicissim actum in ejus negotio.*

Dlutius me filuisse ad tuas, culpæ mihi fuerit, si â neglectu id meo, non â negotijs venerit, quæ anxie me habent in horas. Nunc otium nactus, omissionem vindico. Primò gratam mentem in te meam testor, de admissio per te ad honoratum officium Limotrio, laudato nuper, & commendato per meam epistolam. Gratiâs tibi refero pro gratiâ, amico præstitâ, qua utrumque devinxisti tuis obsequijs. Bona occasio me amet, qua illis respondeam. Per sanctæ amicitiae nomen te obtestor, ut in tuum commodum uti me velis, si quid posse me noveris. Deinde id habeo tibi scribere, quòd commissum mihi â te negotium fecerim, quo successu, nondum comperi. Feci tamen, quantum facultatis

tis

tis meæ fuerat, etsi non quantum expectationis tuæ, aut spei. Subsidium architecturæ vestræ, quod efflagitabas per me, parum promovit, invito Mæcenate ad munificentiam. Petitioni factæ id unum reposuit, nolle se alijs debitorem se reddere, quos ipse vellet obligatos sibi. Facile divinabis, quem aculeus hic feriat. Repete elapsa tempora. In ijs quid gestum â tuis, non amicum Patroni partibus, ipse noveris. Quid demum singulare sit, vos aquam è puteo jam non haurire, quem ingestis famentis obstruxistis? Tuis hoc dictum habe, non tibi, qui fido pectore stetisti semper pro illius honoribus. Eundem nunc vestri cupiunt beneficium sibi, non amicè habitum â se. Hæc modò scena vertitur. Alia si fuerit, qua aliquid adiutum hîc ire possim, habes volentem. Mihi saltem lucrosa venit ista negotiatio, quod â te, veteri amico, literas mihi tulerit. Servo illas, testes memoriæ de me tuæ, & affectûs. Mutuum

M 5

spon-

spondeo, & ut spero, non ingratus amico. Vale.

EPISTOLA LXVII.

CAROLO FERANZÆ,
NOBILISSIMO VIRO.

Damnum ab ignibus posso, consolatoria.

Condona dolori meo, vir Nobilissime, renovanti eundem in te, fortè sopitum interim amicorum solatijs. Venissem & ego in societatem illorum, si tunc me adesse sivisset oportunitas. Nunc epistolam mitto, testem luctûs, quem de te patior. Sic humanitas tua me cogit, ut illum ferendo tecum partiri cupiam, vel consolando levare. Grande malum afflixit familiam, ut audio; & illud ab ignibus venit, illapsis in horrea, & alimenta depastis, cum ruina ædium. Amarè sentio amaritudinem fortis tuæ. Utinam immutare illam liceat, & in ambrosiam vertere. Facerem. Sed quod â me frustra spe-

speras , â te ipso hauries , virtute scilicet tuâ , & virili constantia. Ab his unis humanarum calamitatum levamen sumitur. Exteriora cætera ad ægri animi sedem non penetrant ; atque adeò nec sanant. Quereris , totum æconomix apparatus periisse , frumentum cum fæno , conditoria cum supellectili. Damnum ingens. Verùm â quo istud ? Ab illo , qui vocat fulmina ; & ista dicunt , adsumus. Illum utique tu suo dominio non dejicies ? Impium , velle ; irritum conari. Non ista tibi suggero , tanquam reluctanti fatis , aut asperioris remedij indigo. Spectata probitas , & vitæ Christianæ constans tenor , ab hoc timoris rigore , ad nobilis animi argumenta te sublevat. A Deo venit , quod venit. Hoc fati ad lenimen mali per rationem. De sensu jam non laboro. Si vel æstuet , vel frigeat ille , animo non oberit. Quod is tenet , suum pretium habet , etsi contra luctetur pars hominis inferior , quæ dolet de vulnere , quia nec manum , neque

cal-

causam videt ferientis Numinis. Cum isto rationes tuas compone, & inspice, an debitorum libro expuncta cernas tua nomina. In hoc enim catalogo scribimur omnes, qui hîc vivimus. Si in aliquo obæratum te inveneris, ex ædium busto carbonem arripe, quo symbolam debiti obliteres. Unâ lineâ plurimum culpæ delebis, si rectam duxeris. Rectam duces, si patentia manum rexerit. Quod si reum te culpa non arguit, beatè. Coronæ tuæ gemmam inferi ne prohibe. Fulgebit illa clarior inter sidera, quàm ipse sis inter inferiores tui populi. Supra hos emines illustri sanguine; conare, ut & virtute. Ab hac sola verus splendor accenditur, qui te, quique alios omnes, verè nobiles facit, & distinguit à plebe. Talia nôsti, etiam sine me. Sed denuo re-clamat sensus aliquis, & horrore pectus concutit, dum perditorum memoriam recolit. Concutit, at non dejicit. Humana persentiscere, hominis est. Virtutem non minuit, sed auget, si
illam

illam sibi ratio eripi non sinat. Cogita, in acie te stare. Si hostis, te viso, terga vertat, quæ gloria? At pede presso præliantem si viceris, strenuum te du-
cem celebrabit fama, & laurum dabit. Non eò te demittas, oro mi Feranza, ut bonorum jacturâ infelicem te putes. Non eris, nisi talem vilis animus fece-
rit. Miseria nostra ex nobis est. Ti-
mor, & dolor, si ultra mensuram eunt, quietem turbant. Hi nobis in sinu hæ-
rent; res ipsæ nobis adjacent. Tales erunt, quales admiseris. Uret mæsti-
tia, si illi è tuo judicio scintillam adij-
cis. Reparare bonorum jacturam is poterit, qui primò dedit, è re tua, & salute si fuerit. Aliter nec ipse voles. Quanquam si hæc abfuerint, quæ ami-
fisti, superest, unde vivas ad honorem conditionis tuæ, ac familiæ. Aspera fortuna emunxit lampadem tuam, non extinxit. Plus fulgoris â virtute tua accipiet, quò plus superfluo de fungo dempserit. Acquiesce magni Numinis consilio, cujus nutu reguntur hominum
ne-

negotia. Illius bonitas ad salutem te foveat, & firmet. Reparare movit, quod abstulit, si sic profuturum tibi sciverit, actuis. Si hac viâ non fecerit, aliâ faciet, quod te solabitur in adversis, quæ modò te premunt. Pietas tibi, & in Deum fiducia, firmiter in mente sit, ad quam nunquam satis te hortor. Attolle te, perque virtutem secerne â vulgo, ultra cujus conditionem nobilior te sanguis extulit. Hæc dum legis, animum scribentis vide, seriò volentem bene, ac salubria consulentem tibi. Deum oro, ut te firmet ad constantiam. Vale, vir Nobilissime, & inter cultores tuos me habe, qualem me profiteor manu meâ, & obsequijs in te meis per vitam.

EPISTOLA LXVIII.

ODIANO EPIMENIO,
LIB. BAR. DE KIRETO.*Ut bonâ indole utatur ad magna.*

Pretiosa mihi venit epistola tua gene-

nerose Juvenis, tum â manu tua, & animo, tum ab argumento. Quanti hæc æstimo, tantum illis ad æquitatem respondere cupio; utinam ad incrementum quoque felicitatis tuæ, qualem hæc ætas patitur, aut facit. In ista certè magnis illis curis præludere oportet, quæ olim gerendæ in salutem reipublicæ. Tenenda hæc grato in illos animo, â quibus data. Nec tenenda solum, sed literarum etiam cultu polienda, & virtutum. His alis volatur ad alta. Una si desit, mens in pulveribus palpitat, & fordet, sibi oneri, alijs contemptui. Dete, Generose Juvenis, mihi magna polliceor, patriæ utilia, grata Deo. Si â mea industria successus pendeat, per fidem, istud faciam, ut is â spebus nostris non abludat. Fiet, si & teipso, & me uti ad tua proposita velis, & ad mea desideria. Firmo judicio hoc tene, magnum, & generosum in orbe nihil, præter virtutem. Ab hac quod non venit, aut non fertur ad illam, in fumum abit cum tempore, aut post istud in ignem. Ergo
te

te ipsum excita ad pulchra, & eò promoventes te, pari studio sequere. Cætera Deus dabit, à quo bona omnia precor, tibi addictissimus, Vale.

EPISTOLA LXIX.

FLORIANO WOLCKIO,
HAGIANO CONSULI.

De statu Nepotum ipsius.

Fides mea pro sancta veritate sit, dudum mihi in animo fuisse, primum tibi consulatum gratulari. Occasionem præstolabar, qua citra candoris periculum id possem. Nunc ingesta cognatorum tuorum mentio manum mihi ducit ad officium meum, quo fortunatum tibi muneris auspiciū, progressumque voveam. Hujus faustitatem præfagit tua prudentia, & comitas, in omnes benefica. Abstineo pluribus, ut tuæ modestiæ parcā, & honesti legibus. Sic cum gloria res tuæ eant tibi, & tuis ad usum. Gemini juvenes,

venes, nepotes tui suo merito mihi in æstimatione sunt, & amore. Utinam id illis possim, quod prolixè velim. Jovianus adhuc lacum sitit. Vereor tamen, ut ante Philosophicam trieteridem bibat, ita petentibus eligentium votis. Et illi, ad meliora aspiranti, & mihi ad eadem stimulanti, perquam gravis hæc mora venit: meis quidem consilijs intempestiva, illius etiam animæ periculosa. Scis mi Wolcki, quid fidendum juvenum constantiæ. Flos est, manè oriens, vespere moriens, sæpe ante vesperum deficiens. Et ego illum, tam syncerè modò candidum, aliquando mutari? O lacrymæ! Ut anteverterem discrimini, aliam viam notavi digito, quam vestiget. Quin ipse lubens ad aliud forum aspirat, etsi non usurpatum hætenus. Oportet etiam oculum hîc suas partes agere, & arbitrari priùs locum, quàm eligat. Si tunc animus in cupiditatem iverit, volentem non morabor. De hoc alias prolixius, cùm nos opportunitas junxerit.

xerit. Futurum id auguror cum vere. Nunc ubi manum ad clavum posuisti, civium bono sic te consulere velim, ut tamen & veteris cultoris tui memoriam serves, & benefacias poscenti. Ut-
rumque mihi tua humanitas spondet, qua excitor ad tua obsequia, refun-
denda per nepotes in te. Tibi debeo, quod illis dederò. Tu me, ac meis utere ad bonum familiæ, quam Deus protegat. Vale.

EPISTOLA LXX.
FRIDERICO ROSANO,
Librum Considerationum mittit.

MUltis nominibus me tibi debeo optime Rosane; cur non & mea? Horum aliquid afferò, tenue opus laboris mei, quod ut gratum habere velis, humanè postulo. Dabis hoc roganti. Animi in te mei testimonium mitto in isto volumine, quod tuo signatum nomine cerneres, si festinata satis successisset impressio. Vel ideo indig-
nabar

nabar sæpius lentori, quòd eò morante, meum mihi de te surripetur gaudium, mea gloriatio. Utriusque fontem in te agnosco, in te veneror. Unde ad suam scaturiginem refluunt sequaces undæ, quas tua humanitas trahit, dispâri licèt currentes alveo. Accipe cum libro isthoc meo, quem mitto, veteris animi novum pignus, quem si quando adversis vapulantem audieris, tuo iudicio tueri illum velis, & me amare. Vale.

EPISTOLA LXXI.

PLACENTINO PETRONELLO,
HALOSIMO ABBATI.

Pro accepto libro gratias agenti respondet.

TAnti non est opera mea, quam iussis tuis præstiti, Reverendissime Præsul; ut de tua beneficentia cogites. Historiam Gonzagæam petijsti, illam misi. Gratiam fecisti accipiendo; maiorem facies, si quid obsequij volueris deinceps à me. Veterem tibi gno-

men in his meis inscribo : *Ego tibi omnia facta cupio , cupiámque , quæ voles.* Sic de meâ fide securus , tuis me imperijs dignare, paratissimum ad vota. Deus te fervet, Amplissime Domine, diúque tuis , & mihi vive.

EPISTOLA LXXII.

EMIRANO ANDRODIO,

Ad imperij comitia destinato. Dubitanti, an suscipienda sit Legatio.

HOnore simul, & verecundiâ me affecit singularis modestia tua, vir Excellentissime, quam literis ad me tuis impressisti. Nisi Christianam illam nôsssem, ad vadimonium te citarem, aut amari ludibrij, aut curti judicij reum. Istud adversum tuæ prudentiæ, illud meæ fidei. Scribis ad me, ad Comititia te destinari : an admittenda electio, me arbitrum postulas. Quæso, quò te perdis? Ego publicorum rudis, & â fori negotijs remotus, tibi consilium? Et in re tanta? Extremas in angustias

gustias me redactum doleo. Quidquid conari voluerim, effugium omne præcluserit tua humanitas, ut te non læso, reticere verum haud liceat. Sic aut imprudentem, aut inhumanum esse me jubes. Quid eligo? si renuam, in culpam mihi vertitur silentium. Si paream, fatuus dicat, majora viribus qui tentem. Malim tamen alienâ culpâ peccare, quàm meâ. Inscitiam fatenti ignoscent boni. Tu videris, qui factam simplicitati meæ violentiam purges. Arduum sanè negotium modò pendet in trutina. De incolumitate reipublicæ aguntur comitia. Dominus tibi suas vices committit. Tu ægro corpore onus subire trepidas. Æmulorum opponuntur machinæ. Magna moles, fateor, quam cordatâ prudentiâ definiri oportet, ac totâ fortitudine suscipi. Ita ratio suadet, urget necessitas, cælum probat. Istud quidem consultum suffragiis, condicit in successum. Illa fores pulsat, & operi admoveri manum exigit. Verendum,

ne fortunæ tollatur usus, si protollatur. Properandum cum tempore, ne cum isto elabatur occasio, quæ retrò calvitiem gerit. Ratio evincit, omni ariete robustior. Citra palpum assevero, quod censet animus. Virtus, & mens recta pro te, vir Excellentissime, calculum ferunt. Legum peritia, qua polles, multiplex rerum usus, & experientia, quam per tot annos comparâsti, aptum te summis faciunt. Integra fides, & veterum eruditio, laudantur in te, pares omnibus, pluribus superiores. Dicendi facundia, verborum efficacia, & amor patriæ primas non cedunt alteri. Fama publica hoc tibi encomium dicit. Nec ego fucum tibi, nec blanditias fingo, nec genius solet meus, nec admittit negotij severitas. Subdendi ergo humeri ponderosæ molli, quam nemo te fulciet robustiùs, & æturus speratur feliciùs. Timidè ista amplecteris è tua modestia: firmiùs admittes è communi iudicio. Istud audi, & sequere. Sed leonem in via conspicias,

cis, adversatorum repugnantiam. Nī talis esses, qualem te probi judicant, illi non forent. Virtutis commendatio est, invidiam pati. Factiosa talium consilia nemo vitat cautiùs, aut frangit, quàm eorum technas qui novit. Qui scopulum non videt, quo remo declinabit naufragium? Fraudes æmulorum intelligere, pænè vicisse est. Dabit aures loquenti Dominus, dabit animum, ubi semel cæpta causa opportunitatem suggeret. Non inermem pigmeum, sed lorica tum gigantem oportet opponi malè feriatorum machinationibus, in sua vota trahentium affectum Domini. Hunc suggestionibus depravant suis, nisi fortior succedat monitor, qui fraudes callidorum detegat, & restituat veritatem. Talem illi metuunt in te, ut vel omittant, prosequi vel non audeant partium studia, quæ sectantur. Proinde ad rem. Cesset mora, ne ex ipsa periculum trahat cautia publica. Non omnia formidanda sunt magno animo, formidari quæ possunt. Et sæpe diffi-

cultas non subest operi, quam consultrix cautela metuit. Obstabunt quædam aspera, non dissimulo; sed per hæc virtus graditur ad apicem. Nihil gloriosum, quod non arduum. Ab hoc ad alia gradum faciet fortuna Domini, dum secura consistat in sinu gloriæ. Jacebunt fortè reliqua, si à primo retrahatur manus. Deus vocat: parendum est. Hic corpori afflicto firmitatem ingeret cum novis viribus, ut par oneri ferendo sit laboriosæ negotiationis in foro Imperij. Ved si quæ fortè sustinenda tandem ægritudo sit, salutis publicæ impensa fructum ampliore colliget cum gloria, quam solitario in thalamo non parit, ferenda tamen. Atque adeò nihil sit, quod retardet volentem. Eundem festinatò in arenam, & curanda causa Domini, ad quam tuendam conspirant omnia. Hæc ex animo meo; non ut viro consultissimo suggeram consilium, quod in te plenissimum est, sed ut paream jubenti. Quid sentirem, petijsti in tuis; ego scripsi in meis.

meis. Tu, vir excellentissime, scies, quid expediat patriæ, quid tuum honorem deceat. Ego votis omnibus prosperum tibi successum, & à cælo felicitatem voveo. Vale.

EPÍSTOLA LXXIII.

VALERIO ADONI, MERCIMONIORUM PRÆFECTO.

Ut mutui causam componat. De novis belli motibus.

Commercium, quod tibi cum exteris est, opportunitatem mihi facit, rogandi tua obsequia. Artifex automatararius viro honesto Bergamij, pro acceptis viginti Rhenanis hypothecam deposuit rotatum horologium, quaternos intra menses redimendum refuso pretio. Istud modò in meas dedit manus, pro quo me vadem statuo. Remitti vicissim sibi pignus flagitat, dum adhuc menses eunt constituti termini, quorum duo supersunt. De præstando debito securum

N S

esse

esse creditorem jubeo, servato penes me lytro fidei, quod restituto pignori bonâ fide reponam. Quæso te, per notos interpone tuam operam, ut hic horologium, ille solutionem recipiat. Sed quid tibi ad hoc animi, quod Acatholici Dilthesium occupârint? Uno ictu turbata iterum aqua est, vix composita sedatis motibus. Impunè jam licebit, retia mittere in Imperij gurgitem, ut laceræ Religionis fragmenta trahant callidi urinatores. Nasum utinam, vel nasonem capiant pro truta, putri denique expromendum in foro. Piscem alium, magnum, & pretiosum, piscatoribus obvenisse in mari, ferunt multorum epistolæ, interceptam scilicet hostium classem, cum præda. Novam belli scenam sub novo duce Aprilis aperiet, hætenus intra cortinam silente ad Martis classicum. Nunc excitatus, sua somnia narrabit populis. Quid tu ad hæc nova? Scribe, cùm vacaveris, si me amas. Ego talis cùm sim, firmiter te valere cupio, & constanter.

EPI-

EPISTOLA LXXIV.

FLAVIO POLLIONI.

De Literarum Humaniorum usu, & præstantia.

Libens, lætúsque legi, quod Paschasius Petreus, vitæ tuæ, ac morum arbiter, de tuo in literis progressu, & serio illarum studio ad me perscripsit. Totus ille in tuis laudibus est, quas domi, forísque colligis sedulitate tuâ, gnavóque usu temporis. Bene agis; mi Pollio, dum impensius Musarum amorem sequeris. Ita dignum est tuâ indole, qua polles, & illorum expectatione, qui te amant. Inter hos Paschasium habes tuum, & me cum illo. Vide hoc sæculum. Quid in illo, nisi literarum & literatorum magnum theatrum? Horum gloria fulget in curijs, in Athenæis, in Aulis. Ab illis aurea clavis ad honores petitur, ad opes: quin etiam, quod his amplius, ad illarum contemptum, si animum seipsis dignum in-

invenerint. Excolunt illæ genium, capacem boni, & ad optima promovent. Cessante hoc stimulo, languet Juventus, & suo torpore marcida, nec frondes facit, nec folia. A Musis maturos etiam fructus expecta, ætatis floridæ primum decus. Ausim mundo in os dicere (utinam non invito, non offenso) vix hominem esse, humanitatis magistras qui nescit, quales eæ sunt. Sed crede, mi Pollio, à multis hîc peccari neglectu; à non paucis, contemptu; utroque errore, prudentibus indigno, imprudentibus vix ignoscendo. Audies, illas sperni, ut supervacuas, & in quibus parùm ad summa momenti. Sed ita dicunt illi, non æquè sentiunt, si quid saporis adhuc in illis naturæ, ac judicij sit. Si tamen ita sentiunt, dignos se faciunt, contemni. Tu illorum garritu te commoveri ne finas, ut progredi cesses, quò cæpisti. Hæc mihi de te vota sunt: nec vota tantum. Exerces enim, ut audij, validum ad omnia ingenium, & urges te-
ipsum

ipsum ad meliora. Fer tecum egregiam hanc laudem in annos, ut cum constantia maturescat in bonum publicum. Hoc potes. Vides, mi Pollio, quo loco mihi Musæ sint, comes Deæ, quo habendæ tibi, si boni consilij auctorem me amas. Annulo gemmam inferes, si literas animo. Hoc ut agas calidè, ac constanter, hortor vehementer, & si finis, promoveo tua consilia studio, mente, ac manu. Et hæc affectu, verè in te amico. Parem ut mihi rependas, valde cupio. Vale.

EPISTOLA LXXV.

PASCHASIO PETREO,
LITERATORUM MOECENATI.

Dolet, contra ejus mentem Musas à multis negligi, vel contemni.

UNde mihi hoc, Optime Petree? Te virum ætate, eruditione, Religionem eximium, ad me ultrò scribere, famâ aliquâ, non familiaritate, non fa-

facie notum ? Sentio, quid debeam tuæ in me benevolentia; sed etiam prudens doleo, non posse, quod debeo. Hic mihi in subsidium venit tua humanitas, invitando me ad venerationem tui, quam solam mihi reliquam fecit mea tenuitas. Hæc certè in me erit, dum ero. Cæterum gaudeo, placere tibi studium meum, quo Flavium Polionem, in paucis tuum, ad hæc literarum amæna stimulabam. Quin & urgere institeras, ut volones alios conducerem ad hæc castra, qui in ijs æmulerentur majorum laudem. Non ego me illum habeo, venerande Paschasi, qui in hoc honesto aliquid posse me putem ad honorem. Tuo tamen ut hortatui parerem, Clofianum Brogmusium, ingeniosi caloris Juvenem, modeste pellicere cæpi ad hastam Palladis, & laurum. Quo eventu putas, virorum optime ? Audi. Offensus ille amico classico, quem se putarem, aiebat ut se laboriosos ad pulveres detrusum vellem ? Severo etiam ducendo calamo se parem

rem esse : ut quid ergo ad inglorias
Musographorum tabulas se abiiciat?
Vulgaribus ingenijs, quibus durior
mater spissum cerebrum imprefferit,
nugandum cum his crepundijs. Altiora
qui possint, detrudendos ad inferiora
non esse. Quid tu ad hæc? Nunquid
liberalis æstimator est sui noster Brog-
musius? Vereor, ut modestè satis. Sed
neque Agriotus animo promptior ad
hæc sacra: ore licèt mitior, absque con-
temptu. Ideo se firmiùs ajebat ad primos
Stoæ remos sudâsse, ut ab operosis in-
feriorum transtris immunem se, libe-
rùmque servaret. Atque hic, tuis au-
spicijs obitæ expeditionis successus est,
hoc pretium operæ, quam Musis loca-
vi. Id tamen mihi laudis erit, explêsse
tuum imperium, si votum non licuit.
Impera sæpius, & me ama constanter.
Vale.

EPISTOLA LXXVI.
MARTIANO VICOSO PHILO-
SOPHO.

*Curam vocationis suæ ut habeat, & eo-
rum, quos instruit. Aliquid de Mo-
tu perpetuo.*

I Audo industriam tuæ salutis, & mei
memoriam, quam utramque tua
epistola loquitur, officioso in argumen-
to facunda. Illum ut sollicitè foveas,
hortor amanter. Pro hac reciprocam
tibi beneficentiam spondeo, si quam â
me poposcerit tua necessitas, aut mea
facultas permiserit, & agendi copia.
Incommoditas contubernij, de qua
quereris, mutabitur cum tempore, si
sedulitate tuâ, probitate morum, &
instructionis domesticæ acri studio, te
plurimum aliorum vigili oculo probave-
ris. Vocationem tuam si cordi tibi ha-
beas, è re tua facis, & votis meis. Si
Philosophico in cursu suam illa con-
stantiam tenuerit, & valetudo suam, ad
me.

metam illa suam perveniet spero, adjuncta patronorum auxilio, & tuis meritis. Dubia valetudo tua morabatur hactenus felicem exitum. Illa vegeta si fuerit, manseritque, aptum te faciet statui, quem prensas. Ita Deus velit, & faxit. Ungulano clienti tuo, quem cum alijs ad mores & literas manuducis, ex me bona verba dices, & ad seria hortaberis. Versanti nunc apud externos oblivionem patriæ inspirabit conversatio, & quotidianus aliorum usus; nî ipse pertinaciùs inhærere velit nativo affectui, assueto commoditatibus suis, & charorum desiderijs. Hæc moderanda, ut fini peregrinationis, & paternæ expectationi respondeat. Tu verò mi Martiane, de meâ in te beneficentiâ benigniùs censes, ac scribis, quàm oporteat. Quamquam is esse semper in te studuerim, qualis esse volui, & exigebat tua probitas. In hac porro excolenda ut strenuè pergas, vehementer te hortor, & melioribus stimulis impello. Nunc mihi te legatum substituo ad Magistrum
O tuum,

tuum, quem Philosophica legentem audis in Athenæo. Dic illi â me, an veteris adhuc de Motu perpetuo opinionationis normam teneat, quam olim? De hoc argumento disceptatum â nobis frequenter; me affirmante sententiam, qua per artem effici posse machinam, perpetuò mobilem, adstruebam, illo improbante assertum. Adhuc pugnare si calet, novum sibi robur in acie occursum sciat, quod vincat. Sed vereor, ut possit. Citra fabulam illi asserere, novâ inventionem solutum esse dubium testibus publicis literis, quas legi. Plura postulanti, ad officium me futurum sponde, ac cum illo Vale.

EPISTOLA LXXVII.

FRANCISCO MOLINO,

Anxiè tractanti electionem statûs, animus additur ad audendum.

AMbiguum, ut video, animum geris, charissime Moline, ætatis potius vitio, quàm voluntatis. Hæc
fo-

fovenda consilijs, illa expectanda cum incremento. Nimiam certè securitatem desideras, quasi cum certo Divini Numinis annutu. Istud tu frustra speras in hac causa, nunquam iturus in sententiam, si omnem asperitatem abesse velis à sancto consilio. Omnis semita omni tribulo non caret. Gradiendum per dura, & adversa naturæ, semper proclivi ad mollia, ab amaris refugæ. Quò putas isthæc via peregrinantem diriget? Ad astra non est mollis è terris via. Non ergo per delicias ad illa. Luctandum cum adversis, ut ut secundaingas, vel disponas omnia. Recalcitrabit inferior hominis portio, è glebis nata, dum ductore spiritu provocetur ad sublimia. Id agendum, mi Moline, ut minori cum impedimento æterna sectemur. Grande bonum est animæ salus, giganteo labore digna. Figendus in Deo est oculus, mens in eodem. Id feceris opportuniùs, quò simpliciùs. Omnia sequi non poteris; aliqua ipse noles, etsi possis. Quare
O 2 unum

unum est necessarium, quod ubi sapi-
enter elegeris, quietem emisti. Quam-
diu fluctuas, pacem despera. Agen-
dum strenuè, quod actum voles. Ne
propera; sed nec morare. In re tam
seriâ, festinandum lentè. Movenda
est aqua, ne putrescat: non nimium
concitanda, ne spumas agat. Quare
nec omnia cures velim, nec omnia ne-
gligas. Quædam tuis viribus relin-
quenda, pleraque Deo. Complana-
bit ille viam, quam horrere sentibus
reputat delicatus juvenum timor. Pro-
inde seriò in id incumbe, ut cognoscas,
quid à te postulet æterna mens, non
quid suadeat inconsulta curiositas.
Pessima consultrix est illa; maximè si
sola sibi propositum fingat. Illam o-
portet, leges accipere, non dare. Ita
fac seriò, mi Moline, & salubria sua-
dentem sequere. Vale.

EPISTOLA LXXVIII.

VALERIO VALGIO,
VILLANO COMITI A CU-
BICULIS.

Parentalia Heri defuncti.

OMnia mihi tristia fuerunt in tua epistola, humanissime Valgi; mala bellorum, exilia civium, subditorum oppressiones, ab hostibus exercitæ in inermes. His tantis ego calamitatibus sterili luctu respondeam, & amico dolore. Quod acerbissimo funeri Illustrissimi Villani, heri tui, reponam, nec in oculis, nec in secreto pectoris reperio. Tu dominum, familia patrem, ego patronum amisimus. Heu! virum pretiosum desolata familia ploret, reparatorem antiqui decoris, novis incrementis propagandi in posterorum sanguine. Hanc ille nobilitavit suo nomine, auxit facultatibus, & virtutum gloriâ. Nunc illam præceps destituit, multorum ma-

chinis petitam. O quàm egent filij tanto patre, protectore subditi! Novi turbines in utrosque sævient, qui conjurâsse videntur in eorum interitum. Quod quidem queri modestè liceat, quia pro antiquissimo stemmate laborat hæc cura. Dolendum, in inclyti hujus viri acerbo funere, jacturam fecisse nepotes funestissimam, variè pressos in multis, & premendos in pluribus. Utinam, sine suo aliquo culpæ. Sollicitudini nostræ, ac piorum desiderijs mederi properet, qui unus potest. Is tibi herum similem, filijs patrem, mihi evergetem restituat. Quid enim optemus potius, optime Valgi, quàm diutius bonis frui, gustatis dulciter? Quin & fortem à Deo manum precemur inter adversa, quæ jaculum intentant nostro metui. Hujus favore cupio te beatum vivere, & illi post hæc tempora sociari, quem nobis ereptum plangimus. Tu verò vive diu, & bene vale.

EPISTOLA LXXIX.

HENRIETO SOLANO,
DYNASTIÆ LETHAVIENSIS
PRÆFECTO.

Nuntiatur Venicij, noti hominis mors. Excitatur ad historiam hujus temporis scribendam.

Nî copiosi pulveres incidissent in sepiam, obdurantes fluxum calami, non prævertisses tuis literis mea officia. Debebam ista veteri amicitiae nostræ, & semper bono tuo in me affectui. Serva illum, cui devotam ego memoriam, & venerationem spondeo, duraturam, dum ipse fuero. Literas ad fratrem tuum, illico misi, iturus cum illis, si cupienti licuisset esse tabelario. Novum fors tibi, & inopinatum venerit, Venicium cum suis nuper digressum in patriam, ad arcem suam non rediisse, celeri fato evocatum ad plures. Immodico frugum esu frigidus stomachus, vitæ calorem extinxit,

xit, & Juvenem sepulchro intulit, in patriâ tumultatum. Ille quidem sic iter suum confecit: tuum verò, quod nuper absolvisti fortunatè, ad nostrûm utriusque votum accidit. Sic peregrinari, uti ipse fecisti, nonnisi exercitatorum est, qui nôrunt, expensas in lucrum vertere. Hanc artem tibi propriam fecit tua sagacitas. Belli historiam, quod modò exarsit in vestra vicinia, conscripturum te polliceris. Libens legam, si accepero. Omnibus Musis bona verba voveamus, ut otium tibi faxint à negotijs, ne à sessione te revocent. Quanquam vehementer verear, ne plurium desideria, & novorum aviditas cum meis pereant. Etiam nobis hîc verba dantur de pace: an & ipsa, necdum divino, Peregrinus Orator orbis expectationem arrigit. Rediturus ille è regno suo si grata tulerit, finem armorum tulerit. Aliud, si alia. Præ necessitate, arbitrium belligerantium est. Omnia juvat in periculum, & in casum dare, quàm, vel de odio
ali-

aliquid, vel de gloria cedere. O nasci-
ture in terris Princeps Pacis meliora!
Hujus festivæ cunæ felicitatem tibi pa-
riant opto, in anni secuturi dies om-
nes ituram. Nunc te morantem apud
exteros, postliminiò reversurum in hæc
brachia, expecto, si fata in amplexus me
servent. Si ad aliam regionem, non
planè invitum avocent, ibi te serò ex
his profecturum præstolabor, non di-
scessurum à me. Anniversario die
hæc scribo, quo magnus ille orbis in-
cola, iturus ad æterna, suspirans dixit:
Non ita inter vos vixi, ut pudeat me
vivere: nec mori timeo, quia bonum
Dominum habemus. Idem nobis ut
eveniat, ego quidem valde cupio. Tu
verò ut tuis suffragijs impetres, validè
precor. Vale.

EPISTOLA LXXX.

JOSEPHO STUARTO,
PHILOSOPHIÆ STUDIOSO.

Multa bona precatur.

QUòd emenso inferiorum curriculo, in superioribus modò studijs firma tibi valetudo sit, pergratum mihi fuit intelligere; maximè, quòd per manum id tuam. Stabile robur è cælo suggeret divina manus, ut ad illius gloriam opereris plurimùm, alijs ad fructum, tibi ad coronam. Solata me fuit, quam esse in te video, mei memoria, & benevoli affectûs mei in tua commoda. Ad hæc potuisse aliquid, & fecisse meam operam, volupe mihi est, intelligere ex te. Idem curabo, si quid tamen fructûs sperari ab arido ligno poterit, vigore, succo, folijs paulatim labentibus. Tu præsta per Deum, ut literarum, morûmque elegantia, conceptam de te expectationem aut æques, aut superes. Magno ad id labore

bore opus, quia & illa magna. Vale
mi Stuarthe, & me amantem tui, Deo
commenda.

EPISTOLA LXXXI.

LUDOVICO SONNÆ,
COLLEGIATÆ ECCLESIAE BRUGEN-
SIS DECANO.

*Querela de pectoris tarditate in pingenda
immagine templi.*

CUM pictore quid agam, consili-
um non habeo. Protelat ille
perfectionem tabulæ in annum alte-
rum; an tunc staturus fide, fidem non fe-
cero. Citatus, condixit mihi ad col-
loquium: expectatus avidè, non se sti-
tit. Nunc pendet labor sine manu.
O si vel levis mihi dubitatio de homi-
nis inconstantia venisset, nunquam
conducturus fueram illius operam.
Nunc simplicem meam facilitatem
damno, aliorum candorem metiens è
meo, quem infideliter delusum erube-
sco,

sco. Unum hoc expeditum negotium tandem sit, in alterum me ultra non dabo. Tu, quæso mi Sonna, in partem culpæ me vocare ne velis. Quid porro? An imperfectum opus in manibus infidi hominis relinqui petis? vel jam nunc jubendus desistere? Utrum egeris, ego cum contentioso cunctatore in litem labor. Os illi procax ad contumelias, & infrunita calumniandi audacia. Parco verecundiæ, & honestati aurium, tacendo, quæ effutijt impudens. Ipsum te ad indignationem cogерem, si maledicta oggererem, quæ totâ cum bile vomuit criminofus blatero. Tuli silens. An iterum ad eandem vomicam me citas? Nil vereor, si sic volueris. Amicitia tua, & mea synce-ritas mihi potior ad patientiam, quàm impudentia furiosi hominis ad fugam. Si tunc inchoati, nondum absoluti operis pretium expetierit (sic auditus est, velle) ex me audiet, nihil deberi inutili studio. Si judicem appellârit, ansam offeret, exprobrandi malam fidem, vel

vel compellendi ad manum ultimam. Terminum præfigere, tui arbitrij sit. Vides, quo cum Deucalione res mihi sit, jaciente lapides contentionum cum injuria. Pro novis imaginibus, quas perfici desideras, mitiorem genium in altero reperi, picturo illas ad diem. Valde cupio, ut sic penicillus tibi, quem admodum celeritas placeat. Spero, utrumque eventurum ex voto. Evoluta verni Jejuniij cursu tabulas recipies. Interim ut patienter te habeas, & amare me velis, enixè postulo, Vale.

EPISTOLA LXXXII.

SIMONI RUSSO.

Laudat ejus consilium, quòd adolescentes in Rhetoricis instruendos suscepit.

IN nuperis meis properatis ad te, aliquid ad acceptas reposui; nunc reliquum addo. Consilij mei felicitatem mihi gratulor, quo me hortatorem ad hoc literarum genus habuisti, cœptum modò

modò tractari inter tuos. Gemina te familia moderatorem juventutis prensabat. In una Aristoteli militabant filij, Musis amœnioribus in altera. Hanc tu refugiebas hætenus, & ad altioremsuspirabas, vel aliquo honoris ambitu, vel quietioris vitæ studio illectus. Mitiori conatu meriturum te credebas patrum stipendium in Stoa, quàm in arduo Parnassi vertice. Nec diffiteor (si fateri tamen absque invidiâ licet) laboriosiori contentione enitendum ad laurum Apollinis, quàm ad epomidem Aristotelis. Hujus enim dogmata semel si callent discipuli, totam exhauscerescientiam, & tu cum illis, de novorum inventionem non ultra solliciti. In altero non sic. Tot artis oratoriæ, tot Poëticiæ diversos articulos capere, singulorum proprietates distinguere, & tunc primùm concepta cultè eloqui, operosum requirit studium, quod horrebas. Nunc hortatu meo posuisti formidinem, & Nobiles adolescentes ad hæc amœniora informare cæpisti, téque

que in ijs perficere. Gaudeo, sic factum, utrique nostrum cum lucro. Mihi quidem à bona mente, tibi verò à successu. Scio, quid suaserim, & causas omnino probas fuisse scio, quæ ad suadendum permovêre. Sæpius indolui, præclaræ Juventuti deesse ductores ad Musarum contubernia. Et dolui, me diutius in hac ipsa militia facere stipendia non potuisse, aliorum voluntate, & aliquo virium defectu prohibitum. Quin & hodie ingeminare intra me non cesso, annos præteritos mihi Jupiter revocet, totos illos ut hisce studijs consecrem, discentium gratiâ molestias passurus inter hos pulveres. Tu senescentis exemplo nunc saltem privatos intra parietes, quos incolis cum nobili turma, magister literarum & morum id age. Deum precor, ut diu possis, & utiliter facias. Ad id certè prosequendum constanter, nunc hortatorem me tibi sisto, uti prius auctorem. Opus meum typicum, ad quod herus familiæ tuæ me urgebat per
te

te sæpius, ad ultimos sensim apices accedit, finiendum, ut speramus, ad Januarij nundinas. Ipse optem, absolvi tandem molestum negotium, & me ab illo. Sic lassitudo tædiorum vovere me cogit, & typothetarum tarditati ingemiscere. Non auderem istud queri coram te, si mea me voluntas traxisset in hæc fastidia. Nunc primi petitoris amicâ vi in ea compulsus, libere clamo, ut tandem finiant hæc aspera, tam innocentia meæ adversa. Quod si tandem in lucem venerint è prelo folia, quid gustûs in illis futurum putas legentibus? Tu quidem sapide ominaris de illo, ego macrè. Fors in principio saturitas illis ingruet ab his meis, ut esurire ante comestionem incipiant. In consilio magni Domini hærent hæc mea, uti omnium omnia. Sicut ab illo fluxit initium, sic & finis ab eo. Tu, mi Russe, nobilem cohortem tuam ad signa Musarum anima. Vexillum si præfers militantibus, à victoribus coronam referes. Illis, & tibi

&

&hero tuo salutem dico. Vos me, vestri amantem, pari affectu colite. Valete.

EPISTOLA LXXXIII.

JOANNI BAPTISTÆ MUFELINO,
RUMICENSIS CAPITULI CAMERARIO.

Scriptio tua multum affecit meum legentis animum. Videbam in illa veterem stylum, à genio humanitatis, & zelosi spiritûs ductum. Talis erat inventus tua, talis & virilis constantia. Augeat Deus honoris in te sui desiderium in dies, exiturum in alios cum fructu, & multos. Novi assiduum tuum fervorem in eos, quos curas. Felicem te, si par eorum conatus tuis laboribus responderit. Nec enim unus agricolæ negotium est, messem facere. Terra bona, & cæli benignitas semen multiplicant cum fœnore. De illa bene sperare, de hac securum esse

P

te

te jubeo. Quin & hortor te vel ex supervacuo (nam ultrò facis) ut in isto munere dignum te Deo præbeas, qui fructum per te gignat in tuis. Istud tibi voveo, quod semper, & ulteriora mea interponere non cessabo, ut plura possis, ac præstes, quæ in Dei gloriam, & bonum tui gregis eveniant. De promotione tua curæ mihi erit sub adventum Directoris Ecclesiastici, si aptus videbitur sermonibus meis, & pronus in tuum commodum. Eundem & tu compellabis cum tempore, ut gemini malleatores dexterius prosperam sortem cudamus ad mutuum solatium. Sicut me semper lubentem tuis obsequiis dedi, dabo me deinceps quoque. Tu me vicissim per tua sacra commendare Deo ne cessa. Ita precor, & Vale.

EPISTOLA LXXXIV.

AURELIO COMITI

DE SALINAS.

De librorum probibitorum lectione.

S Alutem à te mihi dixit Claudianus Vellagius, ad nos reversus ab arce tua, & tuis. Reverenter accipio honoris munus, cùm probè intelligam, perhonestum esse, à tantis nosci, non dicam, compellari. Benevolentiae tuae memoriam spondeo, & gratiae cultum, quo me dignaris. Multa de fortunis tuis, & speciosa differuit Vellagius. Structuram domûs, cubiculorum elegantiam, œconomiae ordinem dilaudavit eximiè. Præ cæteris apparatus bibliothecæ, usque ad cupiditatem oculorum, extulit. In illa voluminum copiam, & selectum commendavit. Verè dico, votum animo iniecit narrantis facundia, ut ire concupiscerem in illa tempe Musarum, quæ condidisti in tuam gloriam, atque erudito-

rum delictum. Unum tuâ veniâ fateri liceat, quod non probo. Dabis hoc candori meo, tuæque conscientiæ, ut liberè scribam, quod sentire me pietas jubet, & Numinis sanctus timor. Sunt inter libros, ut certus audij à pluribus, quos judicium sacrorum damnat sententia, & legi prohibet. Hos abjici suadeo, ne noceant animæ. Pestem insinuant, dum curiositatem legentis pascunt. Ab ista morbus in mentem, & mors post illum. Patere Illustrissime Domine, familiariùs sermocinari me tibi, altè supra vulgus posito nobilitate, dotibus, ingenio, & fortunis. Infra illud ne te abjice, sectando indigna excelsis mentibus. Matrem tibi lex summa dedit Ecclesiam. Hæc vana librorum, & periculosa prohibet, ne horum gustu avoceris à recto, & in opinionum, morumque errores traharis. In ilis tuis vana multa, multa superstitiosa, & virtuti adversa apprehendes, quæ ab æterni illius æternis bonis avertunt animum. Ideò vetuit
supre-

suprema veritas, in discrimen te dare, atque ruinam. Dicis: non habere te, quod metuas, solidatum in Religionis fide. Utile studium te consecrari, quo aliorum de rebus judicia noveris, causas, & acta scruteris. Perfectam non obtineri scientiam, nisi argumentorum contraria exhaustas. Hæc sumenda ex illis fontibus, quos inquiris. Politicorum scita politicum decere, in quorum catalogo te vitæ conditio posuit. Amorum jucunda seriæ menti non officere. Juventutis lubrica egressum te, in eo statu versari, qui securum te præstet, ab illicitis, concessâ licitorum veniâ. Hæc tu quidem animosè: at non ego tecum, non ij, quos pura veritas amat. Prudentiam tuam obtestor, Illustrissime Aureli, ne quid nimium tibi sapias. Errorum laqueis sæpe vicinior, qui se dissitum putat, quia præfidentiâ suâ incautus. Alliciunt sensim legentis affectum doctrinarum illecebræ, & dum gustum sui pariunt, venenum instillant, quo perimunt.

P 3

rimunt. Scis ipse, quot, quantique
lapsus, etiam sublimium animorum
ab hac peste. Non illos huc in censum
voca, ne diffidere me putes eruditioni
tuæ, qua polles. Gravius periclitan-
tur, qui sibi fidunt amplius, quam
Christiana simplicitas velit. Unde
studium utile non consecutis, ex quo
vel ruina, vel periculum venit. Utrum-
que permittente Numine contingit
crebrius, quò plectatur curiosorum te-
meritas. Nec illorum tantum. Nam
ab his pravæ opiniones serpunt in au-
las, unde Religio, & veritas pellitur.
Vagare per regnorum curias. Vah!
quanta in illis confusio? Nisi illam ab
hujusmodi vanorum suggestionibus
prognatam deprehenderis, falsitatis
me damna. Hinc prudentiæ tuæ con-
sulere pietas me cogit, ne quid perversi
te occupet, & plures per te. Nobili-
um mores tantò plus nocent inferiori-
bus, quò splendent magis, si splendo-
rem non comitetur probitas. Hæc in
te lucet. Cupio, ut in ævum. Ta-
men

men fac, ut à periculo novæ doctrinæ cautum tibi sit, de alijs certè id polliceri non poteris. Repete, quæso, tecum, qua viâ nostram in Germaniam perversa dogmata irrepsent; videbis, quòd hac ipsâ. Novorum curiositas primum pedem posuit in legentibus, tum sensim ad deteriora. Unde demum eò cecidêre Germani, ubi nunc jacent. O! quàm procul à nostris majoribus. Ex hac lacuna pestis fluxit ad exteros, auctoribus suis peiores. Dic amabo, Illustrissime Domine, unde sensa multorum de immortali animâ, sancto lumini adversa, quam pænè ad canes mittunt, perituram cum his? Ipsis Religio pallium vanitatis est, vertendum, quò ventus gratiæ, aut lucri spiraverit. Alium esse magnatum ad superna tramitem, quàm plebis. Illos extra leges vulgi thedis ad astra vehi; hanc per lutum repere. Illorum noxas aliâ librari trutinâ, nec omnes culparum atomos in rationum catalogo notari, ad quem referantur errata

populi. Vah! opinionum monstra, quibus
aulæ personant, & nobilium synedria.
Sed unde illa? è librorum vetitorum
sylvis prorepunt hæ feræ, quas pseudo-
logi scriptores immisere in folia. Unde
insciti lectores in apricum eas evocant,
aspicientium oculis gratiosas, internis
mentibus fatales. Idem ne tibi, aut
per te alijs eveniat, providus cave: ego
solicitus moneo. Non tibi de securi-
tate statûs tui fiduciam finge. Homo
es; nihil humani à te alienum puta.
Blandiri leonibus, & viperas fovere si-
nu, semper periculosum. Agunt se-
mel, quod non egere sæpius. Dum
dentes in ore gerunt, à morfu tuta
manus non est. Facient aliquando,
quod possunt semper. Quod si semel
fecerint, è quo filice antidotum fuges?
Vereor, ut facilis tibi sanitas redeat
post vulnus. Si tamen tua te virtus
intactum præstiterit (dicta repetito) de
alijs id tibi polliceri non poteris, quibus
ad manum occasio, è tuo dolio bi-
bendi toxicum. Erunt, qui tua in-
spi-

spicient: & utinam non sint, qui vide-
rint. Suis illi delicijs capti, delitare
incipient. Tibi solvenda erit reorum
symbola. Quo pretio? Quantum tu-
ipsum es. Alienâ inficieris culpâ, si
non ægrefcas tuâ. Sunt modò illustres
viri, ac literati (candidè tibi fateri
liceat) qui tuâ offenduntur libertate,
visis penes te tot pravorum codicibus.
Dubia fidei, aut malæ conscientia te
arguunt, qui contra severas Ecclesiæ
leges istud audes. Atque ita pericu-
lum famæ, vel damnum pateris, dum
profana sectaris. Non tui, non alio-
rum arbitrij est, summorum Sacerdo-
tum sancita revellere, quos ut supremi
Numinis ministros venerari oportet. In-
telligunt illi planissimè, quid se deceat,
quid profit suis. Qui Ecclesiam ho-
norare Matrem non sustinet, nec De-
um habere Patrem merebitur. Mise-
rum, ejus gratijs excidere. Hoc erit,
si quis patere legibus Romanis renuat.
Fulmen inde venit, ferale contempto-
ribus, quo icti, vitam animæ perdunt,

non recipiendam per sæcula, nisi soluti
anathemate, perditam recuperent.
Neque præstoleris tempestatis turbi-
nem, mittendum è Tarpeja rupe cum
tonitru. Tu ipse te feris, dum veti-
ta volvere tentaveris. Ipsa talium le-
ctio fulmen est, quo te necas, sive con-
scia Roma te reum pronuntiaverit, sive
inscia siluerit ad culpam. Reclames
licèt latæ sententiæ; sine noxâ te non
esse, veridicus ille testis, comprobat,
qui intus tibi in animo loquitur. Hem!
Illustrissime Domine, quo homines
noxia curiositas ducat, & argutandi
licentia. In horum numero recenseri
ne velis: ita sollicitè hortor, obse-
quiosè suadeo. Periclitari salutem tu-
am dum videro, extra curam me esse
non finit affectus in te meus, & Chri-
stiana pietas. Ut hæc cordatiùs mo-
nerem, amici tui velis, remisque mo-
verunt lentorem meum, & cunctantis
formidinem impulerunt ad scriben-
dum. Nimirum quod sibi tutò non
tribuebant, ut hortatores tibi essent ad
ho-

honestā, me suis substituere officijs. Horum consilij impūta, si fortiori stimulo invitum pupugi, aut sacratori parænesi offendi nobilitatem tuam, non satis fortè patientem veri. Necessitas modum sæpe non tenet. Huic permittendum, quod modesta humanitas non ausit. Non igitur indignaberis meo, atque tuorum zelo, quia te virtutis studiosum veneror. Non illa te finet veritatem odisse, & cum hac securitatem animæ. Quid hæc à te postulet, ipse intelligis. Claudenda proinde taberna noxij commercij, & stabili serà prohibendus vetitorum usus, ne in lectorem fors aliquem culpa serpat, propagata, è tuis scrinijs. Ea ipsa te stringeret, quæ illos. Quare ut extra periculum ponatur tua, & aliorum salus, aditum conditorij cautus obstrue, obferatis portarum claustris. Neque id solum. Abjicienda penitus pravorum congeries; illorum maximè, quorum nec permissa retentio in chartophylacijs. Nam sunt, qui sic vetantur. A-
lijs

lijs locum inter concessos permittit legalis sanctio, non tamen usum. Alijs nec istum. Hos ergo vel sacras in manus, vel in flammās abjice, ne obfint. De jactura sumptuum ne dole. In fortunarum amplitudine subsidium tene, quo vacua stationum repares. Arcarum vastitas leve vulnūculum non pertimescit, tenui numorum cataplasmate sanandum post cladem. Et verò si doleas, ipsum te causam doloris accusa, expensis prioribus malè locatis ad culpam, quam à vetitis contraxisti. Damnum refarciat, qui fecit. Te verò ad rationes voca, pendendas conscientiae, actorum judici. Beatè, si ab hac innocentiae calculum retuleris. Verboſior fui, quàm mente præsagieram ante scriptionem. Crevit illa sub manibus & atramento, verba suggerente argumenti ubertate. Ignosce, Illustrissime Domine, prolixo calamo. Curâ tui, & repetitis tuorum suggestionibus animatum illum duxi per hæc folia. Leges in his affectum,
stu-

studiosum tui, cujus consilia probabis, si stylum non velis. Animo isthæc tuo firmus imprime & eum me habe, qualis haberi meretur felicitati tuæ devotissimus. Talis esse persevero, dum spiritus hæc membra rexerit. Tum alterâ illâ æthereâ mei parte, quam gero, eidem tuæ jungi spero in æthere. Vale.

EPISTOLA LXXV.

FRANCISCO PALMENIO,

Ad statum Religiosum aspiranti.

Nisi quotidiana negotia intervenissent consilijs meis, non prævertisset me tua epistola. Patiar sanè, præoccupatum me fuisse scribendi promptitudine, sed non amore. Frequentissimâ excursionem ad te is evolat, & mutis desiderijs tibi, tuisque salutem dicit. Quin & eandem ab illo deponit, cujus divinam liberalitatem prosperitati tuæ beneficam esse cupio. De te istud sentio, rem tuam te gnaviter gessisse hætenus, gesturum deinceps. Laudo, & ut possum, commendo animum

num tuum ad literarum studia, & pietatem. Geminæ istæ alæ sunt, quibus juvenus elevatur ad scopum gloriæ. Absque hoc remigio in sordibus jacet. Imò si vel una illarum conantem destituat, hærebit inter pulveres, jocantis vulgi ludibrium. Rectè igitur facis, charissime Palmeni ea curando, quibus utilem mundo te præstes, gratumque Deo. Utriusque longum experimentum capies, si vocationem tuam strenuè prosequi pergas, & ad illam te ritè disponere. Ego pro meo in te studio pias illas cogitationes tuas fovere precibus, & promovere consilijs non cessabo. Certus esto, tale te vitæ genus elegisse, in quo insignes animi dotes utilissimè colloques, & cum aliorum exerceas emolumento. Magnæ Matris assiduum cultum tibi ut imperes, moneo. Ipsâ rectrice, eò te venturum spera, quò spiritus trahit. Patri tuo, viro clarissimo, uberem ex te consolationem omnino in futurum, & de præsentī gratulor.

Ani-

Animo huic meo accessurum scias, quidquid illi, tibi que fortunatum evenit. Vale.

EPISTOLA LXXXVI.

JOANNI INGELIO,

*Se amicè aperit, & per illum amicis
benè precatur.*

ITa est: diu ferias egit calamus. Ut scriberem, aliquando lubentia non fuit, pluries nec otium. Ingenue fateor causas silentij. Doluitamen, cum te sollicitum fecerit mea tarditas. Cessa fatigare curam, quæ frustra te habet de meo in te affectu. Cordatiùs ego meos amo, coloque, quàm ut leviter cessem. Labores officij mei totum me vendicârunt sibi, ut non possem, quòd volebam, quod & oportebat. Et jam nunc alia iterum molior in annum, vel mihi, vel alteri profutura, si quis hanc in orbitam ibit. Nam quis vates divinabit nostra

stra fata ? Certè in dies flaccescere vigorem sentio: nec stridet ultra interior æstus, aliàs cerebro afflatus à Propitio illo fidere, quod Mariano micat in Zodiaco. Nunquid & hæc rarioris epistolæ causa sit? Dixi. Tibi verò faventes esse cupio Musarum Genios, ad votorum tuorum successum obsequiosos. Collegas tuos, Lutegarium, Summum, & Antonium seniculum, peramanter saluto. Dic illis, epistolas eorum, in fascem collectas, penes me servari, dum vacet rescribere. Nicolino vestro, nuper sponso, per te gratias mitto pro invitatione ad sua solemnia. Vota Deo pro illo dixi, dicámque dein frequentius, ut illi felicitatem exorem. Tam humanus est, qui suâ me dignatur memoriâ. Reddam vices, ubi potero. Ne mirare manum, styllum, cætera. Nox est, & insomnis. Experiar, num denique oculis annuat Morpheus. Felix nox. Vale.

EPISTOLA LXXXVII.

AUGUSTINO GRUTERO.

AD COMITIA IMPERII LEGA-
TO A SECRETIS.

*De periculoso rerum statu, & futurorum
metu.*

PAulatim produnt se Principum
consilia, uti tuæ nuntiant, hucus-
que tecta insidioso silentio, & politico
schemate palliata. Superi! quale hoc
rerum chaos? Ad occasum & meridiem
tumultuatur inter arma. Ad ortum
minatur Luna Turcica. Nunc etiam
Religionis manicam hæresis vellicat.
Quæ tempora vivimus? Languet Im-
perium, cladibus, & victorijs fessum,
uti ipse statum nōsti reipublicæ post tot
prælia. Si jam novus Hercules clavam
intentet, quis fractis partibus manum
dabit? Miserum! sic exoculatos hebe-
scere Pastores, ut stabulum lupo ce-
dant, ululantes cum illo adversus canes
dome-

domesticos. His dentes excutiuntur, ne mordeant; & obstruuntur fauces, latratu ne terreant. Vides, ut laudant & ludantur aularum Domini, præsenti-
bus affecti, futurorum improvidi. Nos, inferior tribus, fiduciam in supernis figimus, facturum mundi hujus rectorem ut mutatâ fortunæ periodo sol melior desolatis affulgeat. Fiet. De apologia Borussica, quam nuper â te volui, desperatum est, ut video, prævolute votis nostris calliditate scribentium. Laudo tamen charitatem tuam, impensam huic operi, laboriosâ promptitudine officiosam. Huic parem ex me offero, & valde rogo haberi inter tuos. Vale.

EPISTOLA LXXXVIII.

NICODEMO MALCIO.

*Suscepto sacerdotio ad officium sacellani
Aulici promotus, bonorum precatio.*

QUàm chara mihi venit manus tua,
tam non merito venit. Primis
me

me sacris tuis hospitem vocas : ego tibi gratias refero , & alteram gratulor felicitatem , quæ te ad aulam invitat , futurum â sacris tuo Principi. Osculor sacrum pignus , recenti libatum chrismate. Bene precare absenti , & in supplicis amici caput effunde gratiarum tesseram , cujus fructum excipere parat flexo poplite. Quin & deinceps tuâ memoriâ complecti me velis , quoties hostiam dicabis Numini potens orator ad aram. Ideo tibi mysticam festivitatem integrè beatam voveo , cujus me superi participem faxint , veteris amicitiae tenacem , & sinceræ fidei. Nunc pulverum scholasticorum saturum ad publica te vocant tua merita , & Principis favor. Æquum in illo æstimatorem virtutis agnoscit aula , dum te coronata vertice gestare lauream videt , quam nuper Academicos inter plausus victorioso certamine tibi nexuisti in Athenæo. Floreat illa , perpetuo virore vivida , & Ecclesiam ornet sacratis fructibus. Hæc ad sacra : alterum ad

honestæ fortunæ incrementum. Primus ad excelsa gradus est, quotidie adstare Principi, ubi varios inter varia illius affectus arbitrari liceat, & propriam in sortem vertere. Illuc tua te virtus, & doctrina sustulêre, iturum continuo ad majora. Adsit tibi, precor, sancta felicitas, & fida comes te ducat per ardua ad gloriam. Me verò stabili affectu benevolus fove, & Vale.

EPISTOLA LXXXIX.

ODIANO EPIMENIO,
LIB. BAR. DE KIRETO.

Stimulus additur ad generosa.

GRatulabare tibi nuper epistolam meam. Eandem nunc ego mihi, quia aliquo tui fructu fœcundam. Id expectabam, ut mecum velles tua commoda. Fac ergo nunc primò, ut te ipsum melioribus identidem curis occupes, virtutibus excolas, quæ & Juvenem, & nobilem imprimis ornant.
Hæ-

Hærebunt illæ tantò renaciùs, quantò puriori animo fuerint inscriptæ. Quotidie lineam, quotidie generosum virtutis exercitium. Non deest animus, ad bona pronus, & bonorum capax. Si conatus non defuerit, omne punctum tuleris. Promovebit pia vota liberale cælum, unde Divina Parens filium porriget. Præ omnibus animæ curam habe, ut puram conerves, & nitidiorem reddas in dies. Si quas nebulas sociale commercium mentis speculo afflaverit, ante quietem absterge, evocatis etiam in subsidium lacrymis, si causa postulaverit. Rigidus sui censor nunquam non reperiet, quod emendat. Sic paulatim tenerior membrana redditur, quò purgatur frequentiùs; denique vix atomi patiens, quam aliàs crassiores etiam arenæ subterfugerant. Ethæc omnia ad primarium salutis negotium dirigenda sunt, quâ illud viâ, modòque consequaris securiùs. Nam & nobilibus, inter quos emines, cogita-

gitandum de illa, ne degenerent. Crede, Generose Domine, gravioris momenti labor hic est, quàm quidam existiment, ij potissimùm, quos melior sanguis genuit. Qua si non & illis hoc agendum, quâ ratione annos vitæ suæ, velut residuum meri, libent Deo. Ab hac necessitate suum illos stemma non eximit, inter beatos perennare si velint. Tu certè id unum optaveris. Quare profundiori scrutinio opus, ut extrahatur felicitatis tessera. Ergo mentem tuam, teste Numine, secretus collige, quò eundum censeas, ut â recto non aberres. Impulsum & ejus rationes in chartas conjice. Tum remitte ad iudicium, auditurus sententiam, quam sequaris. Istud ut facias, & actutum ut facias, vehementer hortor, & suadeo. Vale.

EPISTOLA XC.

ELEUTHERIO HERENNIO,
ET TOTI RASSIANO ASCETE-
RIO.

De funere Reginaldi, eorum Præsulis.

QUantum virum amisit Asceterium
vestrum, Religiosissimi Patres,
Præsulem, omni laude majorem!
Neque vos soli, sed patria, dicam,
universa. O quæ jactura! Humani-
tas in illo suavissima, decoræ gravita-
ti mixta, nituit cum virtute. Hæc
vobis ad exemplum, illa omnibus ad
venerationem. Doctrinam asceticam
juvenis hausit, vir perfecit, & sine de-
fectu duxit ad apicem. Civilem, Re-
ligionis administram sociavit, magi-
stram non admisit. Hinc politica tra-
ctavit sine detrimento, sacra coluit cum
fructu suo, & vestro. Rara utriusque
scientiæ societas in uno diversorio, qua-
rum una non frigeat calente alterâ. In
vestro Præsule id fuit. Hinc ereptum
Q 4 sibi

sibi dolet Provincia, quam fide, consilijs, æquitate sustinuit. Dolet Religiosa Domus vestra, subtractum sibi Patrem è familia, Magistrum spiritûs è virtutum choro. Et ego (si tamen huc me ponere per vos mihi licet) omnia amisisse me in ipso doleo. Mecum & Musæ dolent, quibuscum me admisit ad sua intima. Illarum opera non in scrinijs tantum, sed & in animo recondidit, & mei affectum cum illis. Acerbum, nunc tanto evergete non frui, cui bene precor post fata. Vos saltem, Religiosissimi Patres, tu præsertim venerabilis Herenni, aliquid illius vestri de me servate, ut uno pro Patre, plures me in vobis reperisse gaudeam. Valete.

EPISTOLA XCI.

GUILIELMO ROMELIO
PRÆTORI.*De ejus filio, suæ curæ commisso.*

SUb finem feriarum autumnalium geminam ad me misisti epistolam, mor-

mortuam unam in literis, vivam alteram in Aniano filio, quem curæ meæ commendâsti, & affectui. Utramque legi, amore paterno facundissimam. Utrique respondere examussim cupio, etsi satis haud queam. Quid enim ab hac sterili manu in tuum commodum enasci poterit? Tamen si filium fovero, patrem consolor. Faciam in eum, quod facultatis meæ fuerit, ut sic tuis gratijs reddam, quod debeo. Qualis ille haberi mereatur â nobis, Jannitius noster suâ facundiâ nuper præstitit copiosè, non tamen ad mensuram sensûs mei, quem alterius iudicio haud planè submitto. Totus hic meus & tibi, & filio tuo devotus est. In hoc dixi omnia. Nunquid abunde? Deum optimum tibi, tuæque familiæ persequenturi anni decursum, ut semper faventem sentias, fortiter opto, & suaviter expecto. Ab eo vehementer peto, ut me faciat multa posse pro te, & mihi te benevolum servet. Vale.

EPISTOLA XCII.

WOLFGANGO MIRISIO,
ODILONI COMPENSI PRÆSULI AB
EPISTOLIS.

*Iterum queritur, quòd etiam tertiæ epistolæ
nihil responsum sit.*

JAm tertium à me percussa portæ ve-
stræ durities est, nec vocem tamen,
nec fontem dedit. Humanior illa
Moyſis, & mitior petra ſit, quæ ad al-
terum virgæ ſenſum in aquas fluxit.
Tertiam ad vos epistolam ſcripſi, de
Candidati felicitate ſolicitus: respon-
ſum non accepi. Negatæ humanitatis
culpam in me non reperio: illam vobis
imputare verecundia vetat. Absque
errore ſi ominor, libro meo cauſam in-
ſcribitis, uti fidus quidam monitor in
aurem poſuit. An è ſuo, an è veſtro
judicio ita cènſeat, ipſe dixerit. In
proæmio libri mei querebar, ſcriptorum
aliqua, mihi furtim ſubducta, ceſſiſſe
alijs

alijs in abusum; quædam etiam in theatris spectata non suis. Quid istud ad vos? Infidum illum latorem attigi, qui invito cultore spicas alienum in agrum transtulit. Novi hominem; & illum tunc in meis malæ fidei postulabam. Quid autem ex justa hac querimonia vel mihi ad culpam, vel vobis ad injuriam? Illos arguite, qui raptam parenti prolem ediderunt, ut suam. Actorum rationem à vobis non exigo: sed nec ego meorum veniam à quoquam mihi petendam duco. Si quem justa mea querela pupugit, vel se, vel subdolum latorem accuset, me non impetat. Quod si non impetrem, ulterius mihi literis certandum non erit, ne gravior mea vobis evadat victoria, quàm causa delicti fuerit. Habete, quod habetis, etsi non habeam, quod humanitati debebatur, & honori. Curæ mihi deinceps erit, reverentiam meam consideratiùs impendere. Vale.

EPISTOLA XCIII.

HENRICO BRANDIO.

*De motibus bellicis. Aliqua de famoso
prædone.*

Ternas una theca epistolas involvit.
Duas à fratre tuo ; à te unam.
Et hanc alteri tuæ repono, acceptæ in
itinere. Quali illo? Minutium Schro-
telium comitabar, ad agenda cum ami-
cis negotia profectum. Interim hîc lite-
ræ vestræ præstolabantur me reducem.
Molestè accepero, si quid rebus ami-
corum obfuerit innocens mora. In an-
tiqua nunc statione versor, semper vigil
ad tua obsequia. Spem nuper feceras
festinandæ quietis in vestra patria post
turbas. Cupidus audiam, num vati
fata respondeant. Istud quidem hîc
ajunt: nescio an fidendum vagis ser-
monibus. Sæpius ludificati cautiùs fi-
dem damus. Malè fuerit vestræ vi-
ciniæ, si diutius acri Bellonâ vapulet.
Tota certè provincia funus in tumbam
ca-

cadat, necesse est, exostanda supremis cladibus, nō propera quies labantem fervet. Tristia narrantur, quæ Catholico Principi heterodoxi milites damna fecēre, spoliatis sacrorum manubijs. Dolenda, si vera, tu de his aliqua explicatiùs. Opto meliora, & Numen æternum precor, ut annuat. Scripsisti nuper de Rufonio, fraudibus vago per urbes & oppida. An adhuc inter vivos ille, nec emendatus, nec plexus? Durum hominis genium! Quis pudor, quis dolor familiæ? Nuntiabatur ille sæpius, quòd cum corvis in alto nidum posuerit; tu illum adhuc latrocinari inter mortales asseris. Utinam tandem mens homini redeat melior, & amicis solatium. Si quid ultra de illo, fac resciam, ut suos advertam de periculo. Tu fratri tuo neglectum respondendi officium excusa â mea absentia. Tibi verò stabilem me amicum profiteor, devotum ad ultima. Vale.

EPI-

EPISTOLA XCIV.
FLORIANO WOLCKIO.

*Literariæ juventutis moderatori. De
suis clientibus interroganti respon-
detur.*

SOlicitam tuam charitatem in bonum tuorum probè in te vigilare, testis est mihi epistola tua, quam lubens legi. Quin & lubens facio, quod petis. Vivunt, valentque, quos curæ meæ commisisti, cum abires hinc ad tua solemnia. Bennonius tamen è pede laboravit, purulento tubere, ac doloribus infesso. Ambulat denuo si superis placet, ad Limnense Asceterium iturus post lunam alteram. Frater natus minor æquali spiritu sacrorum calet, uterque factus ad votum benevolæ charitatis. De hoc bona verba Reverendissimo Præfuli in sinum dixi; ille mihi vicissim spem propinquam, vix non ad manum. Utrique tuorum optima volo, factururus eadem, cum facultatis meæ
idem

idem fuerit. Tam bene natis ingenijs
lubens me consecro, & omnem ope-
ram ad eorum felicitatem. Genesius
adhuc in bivio cespitat, hæsurus, ut
ominor, inter spinas sæculi, nî brevi
ad puriorem se planitiem expediat.
Danda mora eunti, festinando ne cadat.
Tu illum consilijs, & spiritu juva.
Chironum, pharmaceticum tyronem
adhuc in memoria tibi, & in affectu
persistere, in hujus bonum gaudeo.
Etiam ille manum exercet in officina
non minùs pietatis, quàm mortarij.
Si pergat, seipsum pariter perficiet ad
suum finem. Bellanus, & Rogerius,
modesti juvenes, non multùm abeunt à
timoribus suis, justo arctioribus pro sua
indole. Quanquam & ipsi nitantur a-
criter, quò anhelant. Utrique tamen
quies aliqua lenior aspirare cæpit, fir-
mior futura cum annis, dum ad maturi-
tatem crescunt per dies. Nunquid satis
ad vota tua, & meam fidem? Nec dein-
ceps hanc in me desiderari patiar, si quid
velis. Unum precor synceritatis præ-
mium,

mium, tuum amorem. Istum si dederis, novis me stipendijs conduces ad tua obsequia. Vale.

EPISTOLA XCV.

LUDOVICO ILBIO,
ASCETERIJ URMONTANI PRO-
FESSO.

Ad vitam religiosam hortatio.

Humanitas tua, optime Ludovice, imperârit tibi nuperam epistolam, non mea in te beneficia. Tantò igitur illa gratior, quantò expectata minùs, & minùs debita. Fovi tamen semper animum, æquum tibi (citra fastum, aut blanditias hoc tibi assertum scito) & quantùm licuit, beneficum. Ita poscebat indoles tua, reverens, & officiosa in omnes. Unde habes, quo gratum te Numini probes, pro suo illius in te favore, & sacræ vocationis munere. Petit istud â te, ut sibi respondeas virtute, doctrinâ, zelo. Facies, non ambigo;

bigō; & ut strenuè facias, hortor a-
manter. Nunc præsertim in hoc stu-
dio tuo, cui vacare te jubet nutus vo-
cantis Dei. Rem ages ipsi gratam, de-
sideratam expectationi tuorum, tibi ho-
norificam, alijs fructuosam. Oppor-
tunitas ad manum est, qualem multi
invideant, omnes gratulentur, qui
tibi bene cupiunt, & alijs per te. Nunc
ea in ætate es, mi Ludovice, qua viget
spiritus, & ad perfectionem in literis
calet. Ut adeò nonnisi sublime liceat
præstolari. Hic mihi de te animus,
hoc judicium est. Vive tibi, votisque
tuis feliciter, & ad mensuram magnæ
spei multorum teipsum perfice. Me-
um sit, exorare Deum, ut secundet
tua proposita. Tu vicissim eidem pro
me crebras orationes dica. Vale.

EPISTOLA XCVI.
THEOPHORO ORANO,
PRESBYTERO.

Liberalius stipendium desideranti.

Literæ tuæ, & aliorum sermones nuntiant, adolescentem tyronem ex voto tuo admissum ad scholas esse, quas prensabat. Deus illi profectum annuat in pietate, literis & Musica. Istud in votis parentum est, ac meis, Res tuas, amandissime Orane, arctiores esse domi, quàm ipse velis, & ego peroptem, ægrè intelligo. Utinam facultatis meæ sit, spisso curru adipem illinere, ut te ad commodiora provehat; faxim illud, non libenter solùm, sed & prodigè. At in hoc patriæ statu, bellorum injurijs præssæ, præter animum, tibi benevolum, nihil admodum reliquit mihi dura infelicitas. Nobiscum hic sunt clientum plurimi, Mæcenatum indigi: rara manus, quæ suspirantium vota vel impleat, vel soletur. Quid igitur? Miserum est sine viribus

bus consilium. Illud non sufficit, si istæ non sublevent indigentiam. Liceat mihi amicè tibi amico loqui ad salubrem sensum, non ad increpationem. Dudum admovenda fuerant ad stivam brachia, dum ager pinguescebat in spem fructûs. Nunc macrâ hyeme tricandum tibi est cum parca Cerere, dum liquidior demum messis refloreat cum tempore. Certè plurimum de te crisis est, non ad mensuram talentorum te operari negotia tua, indecoro in otio remissiùs tractantem literas, & sacra. Ego certè grandia montium ominabar de te, & utiles labores ad aliorum prosperitatem, honorem cælitum. Nunc in valle te video triturare stipulas, & inanes ventilare furfures. Hæc inter nos, amicorum veniâ. Hortor te permanenter, ut tibi severis moribus consulas ad venerationem tui statûs, in quo vel tua voluntas te posuit, vel nutus vocantis Numinis. Sic æstimationem tuorum merebere, atque subsidium. De meâ operâ, ne dubi-

tes velim, quam omnem, & me totum cum illa tibi polliceor. Vale.

EPISTOLA XCVII.
MEGALINO SERONO,
MORESPACENSI DECANO.

Commendatur illius hospitalitas.

ADhuc in me calet benefici amoris tui memoria, & sensus, ex nupera amicorum conversatione residuus. Cupiebam dudum, aurigam mihi esse ad obsequium, quo vectore asportarentur globi vitrei Morespachium, in usum Ecclesiæ tuæ, quam sacris curas. Eandem occasionem in dies parari à te postulo, ut extra culpam sit fides mea. Nunc Lipsij Constantiam tibi mitto, nuper promissam tuis usibus. Mnemosynon est istud mei debiti, quo teneri me tuis officijs fateor. Æquam solutionem illis nunquam dederò, qualemcunque dederò. Verè dico; nusquam adeò suaviter deliciabar, quanta mihi
an.

annorum memoria est, quàm nuper inter vos, sincere amicos. Utinam mihi sancta hospitalitas adhuc deinceps faveat, mente vestrà, & tecto frui. A superis precabor symbolam pro meo lytro, quam in abaco ponant. Addo fasciculum, Pinetensi Superiori tradendum ex me, cum oblatione mei ad servitia, & plurimæ felicitatis voto. Viro Religiosissimo Carmen Epicum mitto, quod olim augustalibus comitijs scripseram. Petenti negare non debui rude munus, pro quo amare me pergat, oro. Idem precor à te, recepturo amoris mutui testimonium. Vale.

EPISTOLA XCVIII.
PHILIPPO ARAMANDÆ.

Inter Consiliarios adlecto, amica gratulatio.

I Tanè Aramanda meus huc ad nos?
Æterna maneant Principis consilia,
illum jubentia ad hanc curiam. Sic cer-

tè mille votis ambio. Videbo, & amplectar virum, amico pectori amicissimum, si fata mihi vitam, & mansionem si verint, cujus utriusque nec anulum, nec tesseram fero. Quamquam quid augurer? Mansio prope diem inter cineres paratur viatori lassò, & pænè inutili ad pleraque. Ut ut evenit, lubens æternum sequar imperantis nutum. Tibi verò, vir clarissime, per bonum Genium salutem dico. Veniat brevè felix effedum, quod huc te vehat, incolam ajo, non hospitem, quem longa sanitas amet inter publica. Atque adeò certum est Ardeatino, hinc migrare, & aliam frequentare synodum, tibi dum cedit suam. Lubeat, si sic lubet. Dudum agitari hanc mentem ab illo, & moveri machinam inaudii. Artis politicæ stropham rebar, non consilium. Nunc cedo veritati, sine velamine tandem patienti inter sermones. Bene ferant illum sanctæ Justitiæ veredes Genij, quò festinat. Integræ famæ munus hinc accipit, bene meri-

meritus de senatûs honore. Par encomium, quin copiosius tibi auguror, optime Armanda, & certus præfagio. Cessent arma tantum, quæ nunc itrepunt: reliqua felicitas nascetur cum pace. Ubi vacua tibi poni subsellia videaris occupare ne differ, & tuâ me solari præsentia. Vale.

EPISTOLA XCIX.

ISIDORO SCHMIRCKIO,
AULICÆ BIBLIOTHECÆ PRÆ-
SIDI.

De Geneologia Ducum Bavarie.

Refrixit in te, video, scribendi calor, totus quondam fervidus in amicum. Heus, mi Isidore, eundem ego nunc excito, quem velim rursus in flammam surgere. Argumentum dabit valetudo tua, quam audio languere, & sensim aridam in luem fatiscere. Superi meliora, & virum servate, sæculis dig-

dignum. Fruamur interim veteris amicitiae solatio, & literis repetamus priorum acta temporum. Memini, in sermonem nobis olim venisse Genealogiam Boici stemmatis. De hoc nuper idem cum magnatibus fuit, qui dubia illam fide à Magno Carlo deduci afferunt. De hactuum ego oraculum consulto, antiquorum peritissimi, per quos Majores tu illam trahas ad limitem. Bernardum non admittit Brunnerus in Excubijs. Lengenfeldenses reiicit. Unde igitur successio? De hac te magistrum requito, qui fructum ostendas in arbore. Gustandi orexin fecit colloquiorum memoria, nondum lapsa cum tempore. Officium, quod geris, copiam tibi librorum porrigit, in subsidium eruditionis in hac causa. Quandoquidem aulae gratia tibi favet, ut bibliothecae custodiam geras, utere illa strenuè in reipublicae usum, ad honorem aulae & tuum commodum: mihi verò veterem benevolentiam impendere ut velis precor, memor mei in amore tuo. Vale.

EPI-

EPISTOLA C.

FELICIANO RESONO,
JUR. UTR. CANDIDATO.*Deliberandi methodus præscribitur.*

T Andem aliquando è fluctibus portum respicis, cujus te pridem sollicitum fuisse oportebat. Innuebam id frequenti monito, cum mecum esses ad sacra. Importunum exactorem fugitabas, ad aliam quercum fastidiosus transfuga. Ferebam: sed indolui vanitati, quæ lactabat rudem sæculi mentem, & fictâ suavitatis imagine, ad laxiora mundi alliciebat incautam. Nunc tandem redire cogitas ad seria, tamdiu neglecta, fastidia tamdiu. Et gaudeo, quòd tandem. Vides, optime Feliciane, quantum errare te fecerit præceps impetus, quo incitatus, ruebas in devia, periturus, nî bona Dei manus stitisset correntem, nunc ad meliora reducem. Age igitur, & eodem auspice, cogita, quorsum eas; neque id tantum, sed quorsum oporteat. Præ

omnibus idem certum habere, vocationem, Dei munus esse. In hujus manu dominium orbis est. In eo disponit omnia providè, sapienter. Dat reges populo, & in hoc singulis sua officia, summa, media, infima, quibus regatur respublica. Et mirum, inveniri complures, abjectissima qui ambient. Ad glebam fertur figulus, ad aratrum colonus, alij ad alia, & in his versantur deliciosius, quàm magnates inter splendida. Sic disponit rector gentium, cuius est, omnibus prospicere. Jocum tibi narro, sed ferium. Rus quondam ivimus, cùm pastorculus occurrit, custodiens gregem. Affati puerum quærebamus, ætatem acturus esset inter porcellos? Abnuitt, & jam destinasse, aiebat, qui viveret. Urgebamus, quid illud tandem? Audi, mi Feliciane, tendentem ad alta subulculum, & in eo Deum mirare, ordinantem singula ad finem. Ad caminos se aspirare, inquebat puer, fumarium acturus inter furnorum cava. Subrisimus, & causam
inex-

inexpectatæ responsionis postulantibus, reposuit, delectari se, rependo eniti ad ardua, & ascensum ad culmina moliri. Hoc sibi in arboribus placuisse, placitum in furnis. Nos quidem tunc mirabamur genium pueri, sed & summi moderatoris manum suspiciebamus, trahentis illum ad sua gaudia: & per hæc, commodum reipublicæ. Idem & tu facies, mi Feliciane, & unà laudabis Deum, sic providè curantem singulorum studia. Nam alios naturæ ductu ad duros labores incitat, uti Mopsus à Menalca patre educatur ad pedum, agrarius ad aratrum. His natura pro magistra sit, quia non aptis ad plura. At quos Minerva literis erudit, simul habiles reddit ad diversa. Tunc videndum, quò trahat spiritus. Hic jam ad te, mi Feliciane. Literis excultus in Athenæo, quo ibis; an ad publica, ad Ecclesiastica, an ad claustra? Istud quaeritur ad salutem, quæ una in votis sit, tanquam meta, & finis mortalium. Ex-
tra

tra illam quæ feruntur, in vanum eunt, aut in fumum. Quod ut probè instituas, præ omnibus totum te ad nutum Divini Numinis offer, paratus id eligere, quod ab illo venerit. Non hoc volo, quod plerique solent, ut initio singillatim diversas vitæ conditiones mente pervolvās, quæ placeat, quæ displiceat. Primò solùm id cura, ut bono spiritui ducendum te tradas, exclusis omnibus, quæ velle possis, quæ nolle. Sic animus, ad omnia indifferens, tantò certius ab illo movebitur, & securius eliget, quantò magis à propria inclinatione recesserit. Verbo cæcum te finge, regendum ab illo ductore cælico, non à motu naturæ, aut tuo, tuorumve judicio. Dic Deo simpliciter, conditum te ab illo ad suum servitium, & tuam salutem. Utrumque te desiderare, ac velle seriò. Cùm autem nescias, quo genere id sibi præstitum velit, dignetur, te ad illud ducere, ne aberres. Vel si magis hoc ad mentem tuam sit, cor tuum, velut mem.

membranam, literis puram, cum suppellectili scriptoriâ coram Deo pone. Roga, ut scribat, quod sibi placeat, quod tibi profit; expeditum te esse ad omnia, Hoc age quotidie, ferio, ac confidenter, maximè cùm orator ad divina steteris. Ut votis tuis potiari certiùs, Divinæ Matris subsidium exora. In illius manu positam esse scias salutem mortalium. Per illam ad beata veniunt, qui veniunt. Ut & tu inter illos habearis, per eandem effice. Quotidiano illam penso venerare constans, ut audiaris. Confide, optimum Numen non defuturum tuis precibus. Sic dubijs affectibus liber animus vocem loquentis audiet certiùs, eliget securiùs. Internus enim quidam stimulus desuper in sinum influet, atque ad illud vitæ genus inclinabit, quo vivas tranquillè, eúmque spe æternorum, moriaris securè. Primus hìc passus ad Deum sit. Hæres hìc, optime Feliciane, & inverso temone à me provehi currum quereris, aut sine remige moveri navem, solo aëre

aëre inflante carbasa. Istud temerarium; illud fatuum. Lentiùs, mi bone, in dubijs propera. A spiritu motum auspicor, per remos promoveo. Sine metibi apertiùs loqui. Humana negotia, humanis rationibus dirigi natura postulat; divina divinis. Qui struere turrim parat, de medijs cogitet, necessarijs ad finem, ne cesset, antequam perficiat. Aliter in nostro argumento. Vocatio ad certum vitæ institutum à Deo venit, qui omnia disponit providè ad salutem. Movet ille ritè dispositos precantium animos, trahitque suaviter, quò cupit, orantes sequi. Tutissima ad electionem via est, intus loquenti parere Deo. Inclinatâ semel voluntate, etiam humana ratio vocanda in consilium est. Pensanda enucleatè omnia, quis animus ad aspera, quorum ubique copia. Si ad claustrum te flecti senseris, vide, quæ in illo gerenda officia, quæ disciplina, quis modus in conversatione, in cibis, in vestibus, in alijs. An vires ad illa, an prom-

prompta mens, an potentia. Hæc omnia
si æquâ lance pendeant, ad sacra volenté
te ire jubeo, de bonâ causâ securum.
Syncerè conantem æterna manus non
destituit, sed ad salutis metam ducit. Ita
fensi de bonitate Numinis, non permis-
suri errorem animæ, seriò volentis, sequi
Dominum. Si verò hæc suum pondus
non habent; aliter tractandum nego-
tium. Affectus enim quidam bonus, ac-
cendere etiam bonos potest, cui tamen
par facultas non est. Sæpe vires infra
voluntatem ambulant. Nec ideò nu-
tus ille de supernis venit, quia bonus.
Etiam natura, imaginatio, consuetudo
ad sancta stimulum ingenerere valent,
quin ab arbitrio Numinis veniat melio-
rum amor. Inter opus, & desiderium
ingens campus interjacet. Opus igitur
judice, qui discernat, è quo fonte sca-
turiat hic fluxus. Officium istud tibi
ne arroges suadeo. Ad Ariopagum va-
de pro oraculo. Suâ de causâ nemo be-
ne pronuntiat. Virum consule, qui
affectu vacuus, at plenus Deo, dicat
sententiam. Id ut in tuam salutem
pos-

possint, totum te illi fidenter aperi. Multorum indiscrete verecundia hîc peccat, adolescentûm maximè, reticentium sua intima. Pravis laborant inclinationibus, nec aperiunt, ut curentur. Malum ! Archiater quomodo medebitur, si æger languorem celet ? Dic ergo sine dolo, qui sis, quæ crasis in te, qui motus naturæ, qui gratiæ. Absque his notis ad rectum non ducêris. Puerilis timor magnis consilijs obest. Intus egere, foris opulentiam jactare, quæ vanitas ? Sic delirant, qui venustâ chlamyde pauperiem tegunt: bis miseri ; semel quòd egeant ; alterûm, quòd alienâ careant beneficiâ. Quis enim aurato mendicabulo stipem porrigat ? Tu me bene suadentem sequere, & consilium à tuo pete, quem elegeris. Exquiret ille, quis tibi animus, quæ facultas, servandi triplex homagium, dicandum Deo. An divitias contemnerè, an puram custodire mentem, an subesse regentium nutibus velis, an possis ? De utroque extremo si

cor-

cordatè pronuntia veris, de medio, vide, quid respondeas. Tenera virtus, & cælitibus congenita, terrenis cordibus non capitur, nisi desuper influat, sine palpo explica, si infirmum te sentis, & proclivem ad deliciosa sensuum. Si modò inter ætatis, & mundi illecebras te ipsum vincis, spera, id tibi, opitulante gratiâ, facile futurum in claustro. Ubi si nequis audi, quid suafurus tibi sit fidelis arbiter; tu ipse quid judices. Colladis consilijs tutior dicetur sententia. Tibi soli ne fide. Sollicitudo nimia pijs cogitationibus officit, uti & incauta præsidentia. Illa pusillanimitatem generat, hæc temeritatem. Utraque ignominiosa Deo est, & deliberanti periculosa. Tu medius ito per ancipitem semitam: cautus, ne impingas, animosus, ne hæreas. Pari examine scrutare cætera vitæ sanctioris onera, & commoda. In lancem impone singula, & quò illa inclinet, accuratâ discussione considera. Quæ te moveant, alliciant; quæ vicissim terreant, impedi-

S

ant,

ant, solers annota, & quod magistro tuo, tibi que coram Deo videbitur, fortiter amplectere. Velle qui dedit, dabit & perficere. Ad hæc frontem contrahere te video, aversum à sacris. Mi Feliciane, non ego te Religiosum formo, deliberantem instruo. Si perfectiori scholæ operam non dabis, trito faxis, incedas tramite, modò ad Deum. Hic si te vocat, intrepidus sequere. Aspera quæ nunc terrent, mollescent cum tempore, solatio tunc futura, quæ nunc formidini. Si ad sæculum aspiras, non prohibeo; sed vide, ut supremus ille vocationis sit auctor tuæ, non tu, non tui, non amor mundi, sed unius tuæ salutis studium. Quod pharmacum uni morbido sanitatem parit, alteri mortem accelerat; non vitio catapotij, sed sumentis stomachi infirmitate. Seriò te obtestor, amandissime Feliciane prudens considera, an inter tot pericula sperare possis, te bonum fore in hac vita, & beatum post istam. Difficilis continentia, euntibus plurimis

mis ad adorandum vitulum, ut quis
solus cum Tobia peregrinetur in Jeru-
salem, perseverans in casta lege Do-
mini. Exempli violentia reluctantem
allicit, voluntatem rapit. Remedium
culpæ si eligis, verendum, ne reme-
dium culpa fiat. Queruntur id multi,
quod ab usu honesti trahantur in abu-
sum. Sunt non pauci, lubens fateor,
qui ambulant innocenter; sed tamen
non sine periculo. Tu quis futurus,
nunc pensa, dum licet. Missâ semel
in cippum manu, perditam gemes exe-
undi libertatem. Inde dolor, & gemi-
tus, inquires, & desperatio, formidolo-
sus demum exitus post illas. Noli fide-
re illecebrosis desiderijs, quæ modò
dulcoris perennitatem spondent, dum
blandè alliciunt. Deficiunt illa, & de-
mum in fastidium degenerant. Qua-
liscunque demum eris, absque cura non
eris. Urent necessitates domesticæ;
spes bonorum, damnorum metus, di-
stendent anxium, & velut in equuleo
positum cruciabunt assidue. Quid tan-

dem ? Ut ut illa fluxerint, adversa, prospera; unum id restat, ut vel tenui cum lucro, vel sine operum mercede, iturus denique ad æterna sis, laboriosus in sæculo, desolatus in funere, ubique miser. Ut nequid durius à me tibi fictum putes, rem ipsam inspice. Pleraque humanorum operum inter virtutem, vitiúmque media censentur, ad utrumque extremum indifferentia. Ut ad alterutrum referantur, operantis intentio facit. Hæc si bona, bonum & opus habetur, si mala, malum. Si ad virtutis meritum tuâ industriâ non subleves, in sumum ibit, vel per vitium, in ignem. Dic modò, quis tam providum se mercatorem jactitet, ut ad collybum reducat omnia? ut non sæpius exeret creta in abaco? Id si fuerit, sine fructu laborem elocat. Sic major pars vitæ carebit præmio, si non & digna supplicio. Et hæc est infelix mundanorum conditio, parùm fructûs colligentium ad æterna. Ne eadem inopia tibi in foribus sit, nunc pessulum
duce,

duce, & futuris prospice. Quod si tamen altior nutus supra hæc communia te non citat, idque tu seriò, fidelitérque sentis, probante directore tuo, vade bonis avibus; nil tibi per me moræ sit. Duris tamen, & adversis te para, quæ crebriora crescent in illo jugero. Timor Numinis te servet, in his fortem, in prosperis modestum, æternorum memorem in utrisque. Jam ulterius. Tertium vitæ genus, inter duo illa medium, nescio, an ipse velis. Ecclesiasticum dico, quod animas curat in paræcijs. Istud assero, Syrtes & scopulos hujus maris Ulysses desiderare, qui tutus naviget. Ceram tibi in auribus optem, nusquam patulis ad cantum vanitatis. Formidanda dignitas, operari sacris. Et his, citra dispendium, profana jungere, artem dixero, cœlitibus dignam. Dete mihi vix polliceor, optime Feliciane, te serium illius discipulum fore. Quid enim tu ad hæc? Horarium quotidie pensum dicere, litare ad aram

supremo. Numini, rudes imbuerere mysterijs fidei, jus reis pro tribunali sancire, ad valentes loqui è pulpito, ægros, & morientes animare ad luctum, & hæc parato semper animo, & omni horâ, piè, ac utiliter cum fructu? num hæc ad animum tibi? Ingens studium sit, oportet, ut ijs sufficias. Maximè cum partiri hominem necesse sit, divinis profanisque aptandum. Matutinæ horæ te Mystam videant, cæteræ æconomum. Res familiaris curanda domi, forisque cum famulatio diversi generis, & sexûs. Arduum prorsus, ut animus inter illa non hæreat, operosè redux ad divina. Sic paulatim major portio tui perstabit inter externa, dum denique totus ibidem maneat, oblitus tui. Et nî sanescas illico, intepestet spiritus, literarum & precum orietur fastidium, & neglectus officij, denique & ex occasione periculum animæ, ac ruina. Quod si prò dolor graviùs erres (quod humanum) sic lapsum quis eriget? Solus

lus si fueris, sublevari non poteris: si cum comite, vereor ut juvari per illum sustineas, pudore, metu prohibitus. Aliorsum excurrere? semel aut iterum, fors credam; sæpius, nec ipse facies, nec sinêris. Heu! quæ tunc lerna malorum? Intelligis. Sed inquis, non ad paræciæ curas, sed solitarium ad stipendium te aspirare, laboribus liberum. At scias, non ideo te liberum periculis fore. Societates, otium, conventicula, plus sæpe nocent, quàm putes. Multa horum evitare non poteris, multa non voles. Et mente semper integrâ in his versari quis auset? Sæpe involare in aream aucupis, nunquam capi, plena discriminis temeritas est. Non facile crescunt plumæ, evulsæ semel post capturam. Ista cogita, ne dolori, vel pænitudini sit, non meminisse. Hic ego trepidare te video, & succensere rigori meo, quòd omnem statum tot spinis sepiam. Quò eundum tandem,

si tot ubique fossæ, scrobésque, ac labendi pericula? Ad restim damnari te quereris, tot angustijs pressum, & evadendi terroribus. Audi, mi bone; serium esse fateor salutis negotium, nec levi tractandum manu. Hinc si quid possum, hortor te, ut tibi non desis. Nervos omnes intende, prudenter ut eligas. Æternitatis orbita hoc in puncto vertitur. Illam fige, ne gyretur in præceps cum dolore. Lege, relege, quæ hîc habes, & serium tibi conatum impera. Bono studio pium Numen non deerit, si studiosè prentes largientis gratiam. Illius arbitrio tuam libertatem subijce, æquali pondere inclinatus ad omnia, quæ jussert. Istud age fideliter, securus ut sis. Deiparentem precibus urge, ut patrocinetur roganti. Amabit illa filium, clientem fovebit, servum respiciet. Qualem te illi gesseris, talem senties, Matrem, Patronam, Dominam. Quocunque illam nomine compellaveris, bene-

ficam experieris ad salutem. Hau-
sto semel spiritu, quo ad certum vitæ
genus moveri te senseris, discute, an
è supernis venire iudices, vel ab hu-
mano sensu. Unam in lancem iniice,
quod movet, quod prodest; in alte-
ram, adversa. Pondera vires, ani-
mum affectus, unde ominari constan-
tiam queas. Hæc tuo cum arbitro fidus
transige, & statues feliciter, quod opto.
Tu attolle animum, & citra formidi-
nem in Dei sinum te conjice. Tra-
het ille volentem per hæc incerta ad
vitam aliam, in qua felicitatis nec
modum esse scimus, nec finem. Hæc
tibi prolixius scribere me compulit,
argumenti gravitas, & amplitudo;
tum affectus in me tuus, & tuus in
me. Illo dictante, in chartam con-
jeci, quod ante annos sermone suase-
ram. Doleo, quòd tunc sine fructu.
Nunc tua pietas medebitur luctui,
dum id ages, quod tunc debebas. Con-
traho vela, & remos mitto. Tibi
S S feri-

feriam ad seria mentem cupio, quam
& ipse voles. Deum precor, ut vo-
tis utriusque annuat. Eidem te, a-
micissime Feliciane, supplex com-
mendo, & me precibus apud
illum tuis. Vale.

CENTURIA II.

EPISTOLA I.

ROGERIO ABDOMIRIO,
ECCLESIAE MONTENSIS CANO-
NICO.

*Ut solitariam vitam agere desiderantibus,
de sustentatione provideat.*

Officiosum epistolæ meæ non præ-
mitto exordium. Bona causa,
& plurimum salus, quam curo, scriben-
tem excusat. Sed & prudentia tua
palpum odit, & sermonis fucum.
Consilium tibi esse intelligo, fortunas
tuas, quas virtus tibi congeffit, & tua
merita, in usum juventutis conferen-
di, quibus illa bonis moribus, litte-
risque informetur ad fructum. Laudo
liberalem animum, & totus eo in par-
tes

tes tuas. In hoc tamen â te diversus, quòd incipientibus tu consulas, ego finientibus sua studia. In horum numero non pauci, qui decursis scholarum spatijs incerti hærent, quò eant, quò possint. E mundo egredi pietas suadet. Imbecillitas cerebri retinet, aut facultatum tenuitas. Utroque deficiente isthoc adminiculo quid sperent? Abundant claustra tyronibus, altaria mystis. Ad ista sine manibus alienis vix patet aditus; nec istæ omnibus ad votum. Ad Asceteria quæ ducant, ipse nôsti. Valor ingenij, fortunarum copia, Musices peritia paucorum est. Iis destituti ad chorum non aspirent. Sic desolati subsistunt in bivio, de vitæ conditione semper solliciti, semper incerti. Miseror infelicitatem timentium fyrtes sæculi, nec habentium tabulam, qua in tutum enatent. Quid consilij? Istud tibi suggero, cogitatum diu. Si rectum probaveris, auxilium â te postulo, quo in fructus excrescant jacta semina. Solita-

litarium vivendi genus non paucos allicit, ut extra sæculi curas virtuti serviant, & Deo. Non illud quidem (ne erres) quale illiterati quidam colunt, pagatim legentes vitæ subsidia. Arctiorem solitudinem ambiunt hi nostri, ab hominum consortio procul inter nemora. De instituti ratione, modoque, aliàs explicatiùs. Libens intelliges, nî fallor, si scripsero distinctè singula. Nunc Mæcenatem quæro, qui sylvicolas alat tenui victu, ne compulsi ad stipem, dissipent spiritum, per publica vagi. Id nec ipsi volent, nec ego sivero. Boni cælites, virum date, qui hoc faxit. In luxum funditur prodiga multorum liberalitas; ad sacra non fluit. Si vanitati Portionem aliquam subtraheret Christiana pietas, Dei filijs hæreditatem conderet. Nunc egent nobiles animæ, interque humana hærent, fomentis orbæ, at cælo dignæ. De te aliter sentio, pientissime Rogeri, semper bono in bonos, munifico in egentes. Quæso te sapienti
con-

consilio manúque , clientum saluti opitulare, & meis precibus. Dedit liberale Numen, unde possis; tua pietas addet, ut velis. Censum è fortunis numera, quo alatur famulitium, divinis dicatum obsequijs, & felicitati tuæ, quin & tuæ gloriæ. Utriusque augmentum largitor omnium dabit, provocatus liberalitate tuâ, & profuso in indigentes animo. Optime Rogeri, summam hîc tenes mei consilij, quod iterum rogo probari â te, imò juvari. Istud ego â benevolentia tua, mihi semper notissima, fortiter spero. Tu literas meas ad trutinam voca, consulto Deo. Quod hic suggesserit, firma tecum, & rationes compone parandi operis. De progressu, lubens hac è mente conferam, quod è re fuerit. Rescribe, quid sperare me jubeas. Restim certè â te non metuo. Proin fave studijs meis, meorúmque desiderijs, quæ rogant illi per me, & ego cum illis. Vale.

EPISTOLA II.

BENNONI SEGARTIO,
RECENS ELECTO CONSULI.

Precatur bona, & quid de typo considerationum agatur, nuntiat.

JUcundissimum mihi, uti semper optatum hodie accidit, veterem te amicum, nunc novo honorum titulo venerari. Publici, privatisque diu exercitum, ad consulatum recens promovit Senatorum pariter atque civium affectus. Sic exigebant tua merita, bonorum cupiebant vota. Æterno Numini sua gloria sit, cujus dispositio fecit, quod multorum expectatio voluit. Inter hos me minimum habes, cupientem optima, & summa. Ille verò mortalium rector, qui honoratum tibi officium scripsit, id ipsum divinis favoribus signet, firmetque in ævum. Affectum hunc verum in corde, atque animo legeres, si remoto si-

si pario se intrò penetraret oculus, qualem is videt in membrana descriptum. Non opus, credo, tanto verborum molimine, cum ipse hanc mentem per-nôsti, fuco candidam, pigmenti nesciam. Hanc tuæ humanitati obæratam tenes, obærandam novis favoribus. Interim ex me scire de typo libri mei quod amanter desideras, sine ambagibus enuntio, hæerere illum in primis orbitis, nemine aurigante ad cursum. Solus ego molem non sublevem, si ve illam provehi velim, nolimve. Nisi quis subsidiarius motor adnitatur humeris, aut aliena charitas allinet auxungiam, in lacuna subsistet opus, non educendum ad perfectionem. Nam primò qui suis auspicijs imprimi fecit Considerationes meas, spe suâ, sumptibus majore, jam languet. Id tamen non suâ culpâ, sed infelicitate temporum. Condoleo non potenti, quod cupit. Ego verò fautoribus meis, & inter hos tibi primo, consultum velim, non meæ causæ. Nam quid meâ hîc interest, an
in

in manus ementium eant mea folia, vel in apotheca putrescant inter tineas? Tamen, cùm semel moveri cæperint, velim pertingere, quò oportet. Si melior conditio finem labori fecerit cum successu, videre te faciam, quod tantopere desideras. Vive diu Reverendissime Præsul, & me tuum ingratis esse sine. Vale.

EPISTOLA III.

ANDREÆ MARONIO.

De suo authoris morbo, & morte amici Hevelii.

A Micæ literæ tuæ, amandissime Maroni, fortiter me refece-
runt stantem in ripa Charontis, & ex-
pectantem navigare ad Elysios. Sine
fabula rem scribo. Ægrescebam fe-
riò, & sine tubo prospectabam littus
alterum, quod immortales incolunt. Si
Pater futuri sæculi sessionem dedisset in
fragili cymba, iturus eram ad pluries.

T

Ali-

Aliter illi visum : redire ad labores me
jussit, lento licet, ac plumbeo pede.
Jocum hucusque rebar, quod archiatros
clamare audieram de magno illo sep-
tenariorum calculo. Nunc palinodi-
am recino, veridicæ infirmitatis asser-
tor. Istud argritudini debeo, quod
mortis mihi stylum prælegerit, sensu-
ro illum quondam in epilogo scriptionis
ultimæ. Audi, quem illum. Sic no-
ctem debilis cubabam in lectulo, cum
subitò motus omnis naturæ constitit,
sine cursu sanguinis, & venarum pulsū,
tenui solū spirante anhelitu. Crede-
bam, & spiritum cessaturum in mo-
menta. Machinam tibi horologam
finge, ponderibus tractam, sed hæren-
te libellâ cessantem à motu. Sic eram,
& præsentem animo præstolabar æterna.
Sed vis naturæ potior morbo fuit. Il-
lâ prævalente, vigor aliquis in mem-
bra refluxit, ut ambularet denuo in-
dex vitæ in horas. Summo Numini
ita placuit, cui totum me debeo. In-
terim tamen mens mihi jacet, qua
lan-

languente, nihil potero, quod tu cum alijs scriptum probes. Si cælica manus denuo robur dederit, iterum me ad aratrum videbis, & fulcantem in agro, quem colui. De manipulis curent Superi, & sudantem agricolam foveant. Interim Hevelio meo mors fecit, quod mihi minabatur. O! triste mihi nuntium super illius fato, quem amantem amavi semper, dum novi. Juvenem illum modesta indoles charum fecit; Virum, omnibus Venerabilem. Proceram in illo arborem corruisse doleo, daturam olim domui suæ columnam, quæ fulciret infirma fabricæ. At gemere hic licet, non queri. Magna copia pristini candoris in illo perijt, & spes illius restituendi cum tempore. Sed desino. Placeat Deo, solitudinem in gaudium vertere, & ex inciso stipite novum creare surculum, priori similem. Istud ut mecum optes, mi Maroni, valde te rogo. Quin & spero, te id conaturum à Superis impetrare,

T 2

trare, potens orator. Talis & pro me
esse memento, & Vale.

EPISTOLA IV.

BALTHASARI MELONIO,

*Præceptorum Poëticorum elenchum de-
sideranti.*

ETiam tu me laceffis, mi Meloni,
& ad scribendum impellis? Hu-
manioris litteraturæ methodum petis,
servituram doctæ juventuti ad illius
notitiam, & usum. Itâne tu hoc à
me? Fatuus, & vanus sim, eam pro-
fiteri si velim, aut tuo ex judicio ad-
mittere. In omnibus voluminum con-
ditorijs prostant hæ merces, compa-
randæ laboris pretio, & ingenij curâ.
Quid me propollâ venales illas exponi
desideras? An credis illas me sine tuo
studio, aut aliorum suo, fundere in ani-
mos vestros posse? Planissimè falleris.
Si in omni navigio agitandi sunt remi,
ut in portum currat, in isto certè su-
dan-

dandum præcipuè. Si minor tibi ad fidem ego sim, Juvencio crede, Humanorum magistro. Eò major in his literis inferioribus, ac studijs colendis adhiberi cura debet, quò laboris plus desiderant, & contentionis. Sic leges in illius proæmio. Proinde laborem si refugis, nec à conatu meo subsidium spera. Si verò remigare non renuis, scriptores consule, qui modum docent ex artis regulis. Ducent illi, quò tendis. Ad hæc præceptionum transtratu me non alligabis, cùm nec inter ipsos authores de illarum firmitate conveniat. Alia sunt, quæ viri graves agenda urfere sæpius, usui futura, ut putabant, & aliorum industriæ. Epistolarum fasciculos exhiberem, actorum testes, si absque invidiâ liceret, aut vanitatis notâ. Nunquam me tamen permisi illorum arbitrio, nec deinceps trahar ad motum, gnarus infirmarum manuum ad hæc tanta. Verùm ego, mi Meloni, nec tecum, nec cum alijs pugno, ne Parthorum more certare dicar,

T 3

dicar, & captare laudem (O fumum!) dum illam fugio. Sed hæc amicorum jocosa jacula sunt, nec loricam penetrant, quam gero. Tu ergo mentem tuam ad alia flecte, nec me tibi facies indignari, si eò perrexeris. Quidquid feceris, amicus esse non desinam, semper tuus. Vale.

EPISTOLA X.

AUXENTIO MONTALTO
COMITI,

Nova ædificia, & hortos exstruenti.

Bella gliscunt in Europæ visceribus, Excellentissime Comes, tu hortos meditaris, & palatia? Pacem, ais, bello finem dedisse, sublatis pugnantium dissidijs. Ego verò justitium afferro, militari indictum foro, novo rursus inquietandum turbine. Velim quidem, pro meo in publicum studio, annos nostros synceri consensûs inter dissidentes cernere: sed quî sperem non-

nondum extincto discordiarum fomite? Adhuc ambitio calet in magnis, avara cupiditas in minoribus, gentile odium in omnibus. Inter hæc quietem augurer? Non istud in opinione mea est, nec id cupiam esse in tua. Unde si meum tibi probatur iudicium, Excellentissime Comes, somnia vanorum excute, ac futuris necessitatibus in arca nummos ferva, non effundendos in hæc ludicra. Famæ tuæ interesse iudico, non laxari te modò in sumptus, fortunæ obnoxios, & incertos ad finem. Fundamenta si ponis, si muros aliquantum evehis, at opus non absolvis, dum hostica ingruat invasio; expensas perdes priores, aut maiores facere compellêris, quibus molem imperfectam redimas. Hinc invidorum cavilli, plaudentium in damno tuo, & ridentium in tuo luctu. Amplius dico, sic volenti, sic iubenti. Etiam familiæ causa perorat pro cessatione intempestivi operis. Nolit illa hæreditatis medullam in hos usus absumi, &

in illis spes suas de veteri gloria suæ Domûs. Curas illis & amaritudinem in animum dabis, querelas in linguam, si institeris concepto proposito. Neutrum ad prudentiæ tuæ honorem, & utilitatem tuorum facit. Tamen utrorumque rationem habere te decet, aut ut patrem, aut ut nobilem. Ille comodo familiæ studeat, hic splendori; sed modesto, & intra limites discretæ probitatis retento, non effuso ad vanitatis luxum. Hæc cum pro tua in me confidentia liberius monere me finis, totam mentem meam de proposito hortensis palatij, quod moliris, planè pronuntiare me facis. Omnis structuræ finem natura triplicem posuit; necessitatem, commoditatem, voluptatem. Prima legem non habet. Deduci in opus oportet, quantum illa vel permittit, vel exigit. Altera quod suggerit, agi aliquid nonnunquam potest, aliquid non debet. Potest, quantum modesta utilitas, sine aliorum injuria concedit, & for-

fortunarum subsidia possunt. Tertia ad senatum tibi consultrix non veniat, fallax semper, & vana. Aut enim non surgit, aut in itu subsistit, aut repens cadit, quod vanitas exstruit. Dic ubi Rhodius ille gigas, metallo formatus ad æmulationem Phæbi? ubi famosæ Pyramides? Ille in tenebris, hæ in pulveribus jacent, & cum illis omnia vanitatis idola. Christiana Nobilitas sublimiùs sapiat, quàm ut è luto sibi gloriam struat, ruituram in idem, è quo prodijt: idque citiùs fortè, quàm vel apicem attigerit, vel ipse reris. Ex hac tu unus es, nomine, genere, fortunis inclytus, & magnis major: vide ut idem prudentiâ, & virtute. Quò amplior tæda est, hoc copiosior fumus oritur, dum lucet, dum extinguitur. Istud non rarò accidit per adversa, per mortem semper. Hæc te, tuosque tollet cum tempore: nam inter mortales estis, unâ lege judicandi cum infimis. Num tantùm litabis incertis sæculi curis, ut immemor tui,

ædificare tibi domum negligas, quæ incolam te habeat? Hic certè hospitem te scis, peregrinantem ad mansura patriæ. In illa sedem tibi strues per sacra, si hic illa sanctè promoveris. A vanis vana recipies sine tuo lucro, sæpe cum damno. Nunquid claustralem severitatem sapit hæc sententia, non servandum Nobilibus? Aio; Christianam moderationem complectitur, servandam etiam Nobilibus. Quod primus Legislator præcepit Achivis, scripsit & Regibus. Non quidem id sentiam, nihil dandum honestæ voluptati in humanis. Culpâ me gravas, non mea, ad hunc si scopulum me pellas. Quin usum aliquem probatæ delectationis non rejicio; aliquem suadeo: excessum damno. Vitium, tam in rusticorum gatisape, quàm in Ducum baltheo vitium est, in hoc magis. En! Illustrissime Comes, fatigati bellorum ærumnis levare desiderant, & merentur fideles subditi: novis exactionibus opprimendi non sunt. Manum interpo-

terponit humanitas, & tuorum fortunas erigi petit à lapsu: illas tu in eundem ne dejice. In te ruet querelarum moles, quas illorum miseria, non irritas, in coelum mittet. Ut levis humor ascendent illæ, ut lapidosæ grandines decident; aut excoquantur in fulmina, tuas in ædes relapsura cum incendio. Avertant illa Superi à te, & à posteris tuis, quorum incolumitati vigilat mea pietas. De hujus asperitate si quereris, te ipsum accusa, qui mihi scribendi judicii occasionem dedisti, & imperium. At novi ingenium tuum, irasci nescium veritati; quam si refugeres, à me literas non petisses. Dudum perspexisti hoc pectus meum, quod tango, & Illustrissimæ familiæ tuæ semper devotum, & obstrictum veritati, quam ego quidem in nullius gratiam sciens offenderim. Lucrum ingens tibi dabit mea synceritas, hanc sequi si voles. Fac per prudentiam, & moderationem tuam, Excellentissime Comes, ut & te ubertas fortunæ, & me

me studij mei felicitas consoletur. Optimum Numen bene vertat tua consilia, & te mihi benevolum servet. Vale.

EPISTOLA VI

ARISIO MOSCHO.

Libros petitos certò venturos, & multa mutata esse in patria postejus discessum.

VErè ad animum mihi venit tua epistola, testis confidentiæ in me tuæ. Cùm eâdem opportunè mihi factum, quò & affectum, & operam tibi probem, meritis tuis debitum. Literas tuas, meis acclusas, misi, quò debui, & venient tibi scripta volumina, nisi jam venerint. Præter opinionem si protrahatur missio, monear, ut illam maturari curem ad tua desideria. Quin ipse missurus fueram, si quidem citiùs innotuisset mihi de hac causa. Nam bonâ fortunâ comite transij

si nuper per tuam patriam. Repetiissem
tunc à tuis, quod petieras. Inchoata
altiora studia sic perficias, opto, sicut
inferiora finijsti cum plausu. Mihi
verò campum ampliorem aperiri cu-
pio, currendi in tua obsequia. Inte-
rim natale oppidum tuum faciem pla-
nè novam accepit. Miraberis, si quan-
do hospes illud revideris. Arx vestri
Comitis, immutata tota est. Dejectæ
parietinæ veteres, locum fecere novo
decori, & elegantia. Ampliati fene-
strarum hiatus copiosius lumen fun-
dunt in penetralia. Et illæ, priùs abs-
que ordine positæ, nunc pari serie col-
locatæ, artificis studium probant, com-
ponentis omnia ad artis regulas. Am-
bulacra, in latum extensa, gradien-
tes unà plures accipiunt, quàm vete-
ris structuræ divisio permittebat. Ca-
merarum laquearia artifici penicillo
formatas referunt Deorum fabulas;
sed modestas, è quibus gratâ varietate
voluptas ludit, sine periculo honestæ
curiositatis. Plura jam non addo. Ipse
spe-

spectabis, cùm veneris. Lanojus, Toparcha vester, avidè cupit tuam præsentiam. Indulge te illi ad solatium, ac tuis, qui te expectant. Vale.

EPISTOLA VII.

SYLVESTRO CULTRINO,
MOREANI OPPIDI GRAMMA-
TÆO.

*Nepotem à studiis aversum, ad illa invi-
tum compellendum non esse.*

ET ego doleo, feliciori nuntio me tua desideria recreare non posse. Limochium, nepotem tuum, è parentum votis meæ curæ commendas, urgendum ad seria, & profectum calidiorem in literis. Idem tecum, & cum illis vehementer velim: sed obstat inconsulti adolescentis alienus à studiis animus. Firmiter assevero tibi, vir consultissime, pro meo in tuos affectu, non defuisse me partibus meis. Verba dedi vago adolescenti amica, lenia.

nia. Incitavi languentem fortiter; nihil feci. Instabam precibus, hortatione, rationibus, idque frequenter, efficaciter; nihil promovi. Idem hoc urfere mecum alij, quorum vel cura, vel benevolentia fortunam illi prosperam vovebant. Sed nec illis profuit industria. Sic invitum quis coget? Ad forensia calet illius desiderium. Sinatur agere, quod appetit genius, nihil acturus, si invitus compellatur ad odiosa. Proinde si consulere parentes sibi velint, ac filio, ad placitum aliquod vitæ genus eundem suum applicent, nolentem per literarum studia eluctari ad fortunam. Considerent, quid expediat, & curent tempestivè, ne longiori morâ corrumpatur habilitas ad alia. Id unum in hac causâ molestè fero, capacis ingenij adolescentem, animo abhorrere à Musis. Isthoc deficiente, de successu quis speret? Adsit illi Numinis gratia, & ad ultima bene dirigat ire malentem voluntate suâ, quàm

quàm ductu aliorum. Tu spem parentum in filio, promove, & me ama. Vale.

EPISTOLA VIII.

VALERIO LORCÆ,

Apud extremum Principem servitia ambient.

CRredámne famæ, te montes transisse, & hominem huiatem exteris Principis ambire officia? Opta, ut novæ fortunæ gratia tibi faveat, quam offert liberaliter merito, & ampliùs merituro. Humanorum hæc periodus est, quam ætherea illa mens componit, & ordinat ad suum finem. Sic illa te misit ad nationem exteram, per varios casuum anfractus errantem. Eadem tibi genium inspiravit, agilem ad ardua, & summorum capacem, si illum aptare noveris ad mensuram. Ipsa te pariter ad honores ut te provehat, valde cupio, si ultimis tuis profutura sint

sint hæc prima. Aliter nec ipse velis,
nisi te oderis. Ista quidem ut vera sunt,
miror tamen, te hominem nostræ pa-
triæ alienam quærere: cùm illa te ci-
vem velit, & honoratum, & sine tuo
discrimine. Adverte. Varia in illis
partibus viget Religio. Et quidem Is-
lebica sedet in cathedris, Romana no-
stra ad posticum stat, velato vertice.
Vide, ut ipsum te in periculum non
des, absente sacrorum usu, quæ stu-
diosè, atque amanter habere te decet.
Myrtam cura, quem sub alienis fortè
latentem inveneris. Illi te aperi, ut
arcano sermone firmeris in veritate,
probè sciens, solam animam, & quæ
ab illa veniunt, esse æterna. Malim te
tamen extra discrimen poni, inter pa-
ria nobiscum pulvinaria. Proinde ve-
hementer tibi auctor sum, ad nos ut
redeas, & tuos. Senescens parens tua,
matrona honoratissima, curas ad te
suas mittit, desiderio, ac timore cali-
das. Quem olim fovit gremio, nunc
stringere amplexu reducem cupit, &
U ego

ego cum illa, nam & in me aliquid patris est tui, amor nimirum, & affectus, quo te prosequor. Hinc in eadem te brachia reverti desidero, è quibus abijsti. Si tempus his consilijs nondum maturuit, morare tantisper, non mane, dum istud sit : animo tamen semper ad nos verso, donec occasio tibi comam porrigat. Cave, negligas, fugientem stringere; nam retrò calva est. Verendum aliàs, ne fumo fulgoris aulici deceptus mentis oculus, hæreat in limo, & ultra eluctari etiam volentem te non sinat. Habes animi mei sensum de te. Ita velle, aut permittere te iudico, quia patientem veri, & sollicitum salutis tuæ. Facies, ut hæc vanè non scripserim. Urget etiam Vulturius adventum tuum, cui teneris ex mutuo. Orat, minatur, gemit, & queritur de infida pollicitatione tuâ, violentiam facturus famæ tuæ, nî te expedias. In tuam & ejus gratiam opto, ut evergetem tuum, tam bene meritum non fallas. Honestas dictabit tibi saniora, quæ voveo. Vale. EPI-

EPISTOLA IX.

TREBATIO FEROLETTÆ.

*In literis mansuetioribus proficere volenti,
prima principia dictat.*

TAndem & Ferolettæ mei atramentum scriptorium, post longi silentij frigus, ab amoris igne liquatum est, & in literas fluxit. Chara scriptio, etsi fera; quia & ab amato, & ad amantem venit. Perseveremus esse, qui sumus, insultante licet Caulino, quondam tuo, nec probante affectum in me tuum. Me certè nihil mutaverit: de tua pietate mihi paria polliceor. Jam verò lubens intellexi è tuis, epistolam te meam apud Rufinum legisse, scriptam de cultu styli, & latini sermonis elegantia. Et lubens intellexi, argumentum illud in amore tibi esse, ac desiderio. Rufini candorem laudo, volentis, participem esse te mei in utrumque vestrum studij. Nec istud deesse tuis quæstionibus patiar,

quibus gradibus ad amplitudinem dicendi enitaris. Paucis complector omnia : lectione , annotatione , & exercitatione scriptiois , ac sermonis. Rudes tabulas gerunt , qui adhæc studia veniunt , ut plurimum verborum inopes. Hæc prima discentibus superanda difficultas est , per lectionem , seriam illam , non vagam , non curiositati dicatam , sed fructui. Cùm leges , tibi leges ; animo nempe collecto ad sensum & ad affectum , ut is excitetur in te , quem expressum percipis à scribente. Sic dum animus incalescit ardore lectionis , ipsa pariter phantasia fortiùs imbibit formatas species , ac tenet , ut , si quid in eam rem scribendum venerit , pari motu mens incitata effundat , quod legendo conceperit. Pilulam aromaticam hîc tibi obtuli , mi Feroletta , mole gracilem , virtute efficacem , si mansam glutiveris. Ex illa tibi meliorum orexis veniet , qua æstuante , omnia capit animus , & in se convertit , ut portionem propriam. Istud â me
lubens

lubens accipe, ut lectione utaris haud festinatâ, non desultoriâ, sed uni scriptori intentâ. Canes tuos in unum leporem emitte, ne ad plures vagi, sine præda redeant, currendo fessi, lucro vacui. Certis ingenijs immorari, & innutrirî oportet, ut illorum gustu saginetur primus calor, & ad masculum robur excreseat. Circuire mercatorum tabernas, inspicere, laudare, nil tamen mercari, circumforaneæ curiositatis otiosus labor est. Unum genus scrutare, antequam alteri tradas. Nec ab illo facile transili, non probè perspecto, cognitóque. Gallina mater ut pullos excludat, ovis incubet. Continuatofotu maturandæ sunt proles, ne intra crustam emoriatur præcox embryo. Hem! mi Feroletta, scribentem interpellat Gibelius. Patere me tantisper à te ad amicum ire, qui per me tibi salutem dicit. Ego cum illo valere te jubeo semper inclusum huic pectori.

EPISTOLA X.

ALBERTO RUMANO CHAM-
LENIÆ PRÆFECTO,

*Petenti Considerationes, recenter typo
impressas.*

IN hac scriptione mea duo mihi Stre-
nue Domine, permolesta veniunt.
Unum facultatis meæ non esse, quod
voluntatis est, atque officij. Bina exem-
plaria impressi operis petis. Doleo, me
tibi obsequi ob meam pauperiem non
posse. Rem dico: nulla mihi portio ha-
tenuis in usum cessit ab editoribus, for-
tè seriùs facturis, ubi maturum eorum
consilijs fuerit. Interim famere cogor,
& plurimum orexis mecum, idem à me
volentium, quod tua humanitas petit.
Lubens ego saltem ossa ponerem in qua-
dra, si ingenij macritudo pulpam non
sinat. Igitur excusatus tibi sim, quòd
dapiferum mihi agere non liceat. Al-
terum, quòd tantis lectoribus digna non
feram,

feram, quæcunque meorum tulero. Properata fercula illa sunt, scenis facta, non mandenda lentis dentibus ad mensam. Si severa crisis Musas meas ad tribunal citaverit, vereor, ne sceptrum Orbilij vapulent. Tunc mihi mitioribus in judicijs legentium spes erit, qui ad rigorem utique non torquebunt simplicem illarum innocentiam. Talem te, amicissime Rumanne, pro veteri consuetudine mihi polliceor. Talem ut etiam illustrissimum toparcham tuum mihi facias, seriò à te postulo, si quando ad illum venerit mea scriptio. Errores ut vel toleret, vel excuset, rogo; vel etiam ut scribentis infirmitati condoleat. Oculis, auribusque in theatridio parata fuêre illa themata, non prelo, aliqui premenda sæpiùs, antequam imprimerentur. Nunc elapsa illa meis è manibus alieno iudicio subsunt, non limæ auctoris. Hic se perpetuum tui cultorem spondet, humanitate tuâ, & comitate plurimùm devinctus tibi. Vale.

EPISTOLA XI.

PETRO HUSTENO,
PHILOSOPHIÆ STUDIOSO.*In bonis propositis constantiam precatur.*

PRæter spem mihi venit epistola tua, etsi non præter votum. Dudum nôsse cupiebam, quo animo esses ad literarum studia, & sacra desideria tua, quæ inter Humaniores literas à bono spiritu conceperas. Novi modò per te, stare illa solidè, & ad metam tendere, quam Deus posuit. Quid nî jucundum id mihi sit, audire à te, cui felicitatem devotam cupio? Prosperi cursûs tui constantiam in votis mihi esse, præsens testor, daturus illam, si meis in manibus foret. Nunc eandem ab illo tibi firmam precor, cujus prona voluntas ipsum beneficium est. Idem te servet in tuam salutem, mundi fructum, & meum solatium. Hæc uber-
rimè

rimè pollicetur indoles tua, ubi per culturam maturuerit ad laborem. Interim mutuis ad Deum affectibus promoveamus nostra studia. Mea quidem iam devexa ad finem bonum; tua ad incrementum. Mi Hustene, prospere vive cum cæteris, mihi notis, qui tecum sunt, Deumque mihi propitium precibus facite. Meæ vobis non deerunt, ut multas vobis, secundasque calendas exorent. Patrifamilias; viro clarissimo mea vota in secuturam faustitatem per annos nuntia, cui perenniter addictus maneo. Tu me pariter ad tuum profectum utere, si potes. De Putavio vestro molestum audi, pari illum contentione plastrum suum non movere. Ad laurum nitentibus alijs, hæsitare dicitur, vel ad latera declinare. Stimulate restitantes, aut refugum in vestigia trahite. Hoc ipsi tu cum salute ex me, omni que faustitate, quam precor ex animo. Tu verò cum ipso vale.

EPISTOLA XII.

SABINO FUSCO.

*Seriam sui curam commendat, ut inter
hujus vitæ pericula non sedu-
citur.*

PERquam mihi jucundum accidit,
intelligere, te & salutis tuæ stu-
diosum esse, & de eâdem obtinendâ
consilium meum exposcere. De hac
tua idem adhuc mihi iudicium hæret,
idem sensus, qui quondam. Inter il-
lius vitæ pericula, quam meditaris,
absque periculo versari, nemini non
operosum; tibi maximè, qui tibi ipsi
dominari nondum didicisti, & vereor,
ut aliquando. Si tu ipse oculo puro,
& mente humanis liberâ, causam di-
screveris, mecum senties. Tanti pon-
deris moles levi trutinâ librari non de-
bet, nec præsentis affectu decidi. Nutat
humana infirmitas, quæ solidis non si-
gitur. *Æternitatis illa semina sunt, &*
virtu-

virtutum incitamenta, sine quibus languet spiritus, & vanitate in discrimen trahitur, sæpe in ruinam. Metire te ipsum, quid possis, quid de constantia ominetur providus timor, & cauta circumspectio. Ex hac peripheria du-
cendæ sunt ad punctum lineæ. Vide, ut rectæ. Plura jam non moneo, dum ipse tibi plura velis. Tu illum cole, qui voluit tibi bene semper, vult, & volet. Vale.

EPISTOLA XIII.

HERIBERTO CEPARIO.

Optat felicia, felicia optanti, Et nuntiat illi parentis mortem.

GRatias reddo pietati tuæ, qua precari bene voluisti valetudini meæ ad Calendas, & de animo in te prono semper, honestè scribere. Ingenuæ indolis istæ character est, sibi præstita, memori gratoque animo prosequi. Gaudeo, altiora studia arridere tuo gustui.

stui. Perge, ea cordi habere, & acris contentione imbibere penitus, unde vires haurias secuturis laboribus, ad quos illa mentem disponunt. Modestiam, pietatem, erga majores reverentiam, ac divinorum curam in primis habe. In horum vestigia felicitas ibit, quam tibi ipsa tua ampliore, voveo. Sic auspiciis sequentium annorum tuis usibus secundissimum precor. Idem ut mihi praestes, amanter te rogo. Nunc inuito stylum, & ab officioso praekonio ad epicedium te voco. Quale illud? Para sinum, optime Heriberte, & hospitem dolorem accipe, quem affero. Funus tibi nuntio amandissimi parentis tui. Quid ajo? Istud ego importunus narrator tibi? Immo tibi. Nam cui scribam, intelligo. Nisi te antea patri tuo mortuum fuisse nossem, antequam hunc tibi, cor filij ferire timuissem tristi nuntio. Nunc intrepidus dico, Heriberte, Optimus parens tuus hinc abiit ad aeterna. Nempe mori desijt, quod semel debebat. Istud statu-

statutum omnibus, cui legi frustra reclamant lamenta mortalium. Tu his superior, acquiesces Numini, vocanti tuum sua præmia. Hæc illi laudatissimæ vitæ tenor, & Christiana pietas meruit, quam ad ultima tenuit, exemplis virtutum spectabilis. Diuturna infirmitas afflixit ægrum, asperos inter dolores constantem, & firmatum Deo. Gaudebis, tot illum ærumnis fractum, ad quietem venisse, quam illi æternam precaberis. Vide, quantum tuæ virtuti confidam, altiori humanis sensibus. Si qui tamen illorum te moveant, scito, naturam te pati, quam vinces virtutis imperio. Non est infra dignitatem Christianæ fortitudinis, aliquid infirmitatis persentiscere. Gloriosius vincitur, quod mordet acerbius. Proin animum collige, & fer præsentia, uti ferri pietas jubet, ac virtutis constantia. In hac perge, tui victor, confisus Deo. Illius bonitati animam patris commenda, & me cum illa. Vale.

EPI-

EPISTOLA XIV.

HIERONYMO NAUTÆ.

De privatis negotiis.

Iterarium nuper ad te fasciculum
misi sine mea manu; quod dudum
posse optaveram, quia debebam. Oc-
casio votis defuit. Nunc illa mihi ob-
lata subito est, ad Missionen Lacunia-
nam accincto. Salutem inde refero
tibi à tuo, quem similem tibi sacra illa
familia tenet. Utinam non precari
solum, sed impertiri quoque eandem
possimus tibi, quem ægrum te nuper-
rimè fuisse, vel etiamnum esse, dolens
inaudij. Diva sospitatrix vestra te no-
bis amicum servet, ac valentem diu.
Res aliæ, quas nôsti, eunt porrò, uti
iverunt: nec spes, ituras illas lætiori
pede, nisi sanctior manus claudicanti-
bus grallas excutiat. Qui sperat, spe-
ret. Opus nostrum, quod sub prelo
sudat, ante autumnum ad ultimum a-
picem non educetur, à ternis licet typo-
thetis

thetis festinetur cum contentione. Manum illud tuam desideram, & industriam, ut expunctis erroribus limetur ad perfectionem. Si quando ex hoc pistrino liber exiero, ad aliud facili digito ultra me trahi non finam: quamquam & hîc renitente ungulâ per illustres motores compulsus in orbitam fuerim. Privatos tamen intra parietes animi mei memor sum, & aliorum obsequij. Illum mihi retineo; hæc alijs lubens cedo, quibus aliquis usus mei in votis est. De solo temporis defectu queror, ab alijs & alijs interpellatus, quæ frustra declinare studeo, & conor. Quotidianorum tenor est, qualis fuit. De domo tua, quam curâsti, spes in propinquo fulget, quòd area cessura illi sit pro novo ædificio, cujus structura per annos in votis fuit, nunquam in opere. Laboravi, ut possessores in assensum traherem. Et spero, ituros. Meam ego industriam literatæ Juventutis bono lubens eloco, cujus emolumentum mihi cordi est semper. Salu-
tant

tant te amici multi per me, quibus ego totum animum jungo, semper tibi devinctissimum. Tu quoque inter tuos me habe, quibus bene velis cum affectu. A me bonæ fidei testes has literas tene, quem scis, sincero pectore tuum esse. Vale.

EPISTOLA XV.

TREBATIO FEROLETTÆ.

De necessitate faciendi notata ex authoribus.

Quid ais, mi Feroletta? Annotationem lectorum tu superfluum dicere, & tanquam nugatorium puerorum ludum? Quasi tempus teratur absque lucro, impendendum utilius lectioni. Inconsultum Juvenis dictum: ut sine velamine veritatem exponam, quam ipse veneror. Quin adeo contra leges te sentire pronuntio, ut sine formidine fatear, illum in his literis multum proficere, qui notet
mul-

multum; & parum, qui parum. Artis limitibus septa est hominum memoria, neque plurium capax, quæ teneat, nisi clavo figantur fugaces rerum species. Tot illustres sententias, pathemata, crises, figuras, descriptiones, passim occurrentes, quis mente complectetur, aut tenebit animo? De verbis quid dicam, quæ numero sunt infinita, sensu varia, usu diversissima? Qui antiquitatum conditoria lustrat, pænè rudis abibit ex atrio, oblitus omnium, nisi quæ singulari obtutu contemplatus, animo suo firmiùs impresferit. Sic in lectione. Neque enim intellectualis potentia, capiendis tot phrasium, verborumque reliquijs una sufficit, nisi memoriæ ministerio adjuvetur. Neque ista servabit, quod cursim delibavit, nisi illud, ex pluribus electum, in sua conditoria seponat. Tum lustret sæpiùs, ac sæpiùs revideat, donec penitus insculpatur animo. Sic velut proprius partus eidem inhærebit, unde plures, ac plures nascantur cum

X

tem-

tempore, ubi evenerit scribendi necessitas. Ita omnino se res habet, mi Ferroletta, uti aiebam. Volaticæ rerum formæ dispereunt, aut alijs superinductis coloribus obliterantur, nisi à reliquis disgregatæ, scribantur in mentis tabula. Istud efficit annotatio per calamum, quæ lectas dictionis elegantias firmiùs imprimit memoriæ, & velut æri insculpit rerum imagines. Sic notata, manebunt; cætera diffluent. Aut si quando istorum hebescit recordatio, repetitâ lectione reviviscent facile, ac veterem in stationem redibunt. Quod planè non est tempus perdere, sed lucrari cum fænore. Istud addo; non situm in eo negotium esse, quot, & quanta quis perlegat volumina, sed quàm bene. Ac si dicas: non multa, sed multùm. Hoc agit, qui velut apis argumentosa è multis floribus guttulas mellis legit, ac deponit in alveario ad usum. Librorum heluones plus jactantiæ plerumque præferunt, quàm solidæ firmitatis. Quod
tamen

tamen de illis acceptum velim, qui nondum ad robustam dictionem progressi, adhuc in infantiâ balbutiunt, vel certè non ita multùm eniti cæperunt ad perfectiora. Nec enim & ego omnem lectionem festinatam, aut superficiariam improbem, maximè in maturis, si quis nimirum venire per illam cupiat in aliquam authoris notitiam, qua illius genium, stylum, dictionem, & modum scribendi cognoscat; quod ad sermonem servit, ac eruditionem. Cæteri, adhuc infirmi, severâ legendi methodo teneantur, necesse est, proficere si desiderent, & viribus ad eloquentiam roborari. Quare mi Feroletta, lectorum annotationem, quæ viros efficit, tuludum puerilem ne dixeris. Audi, quid de Jacobo Balde, Lyricorum ætatis nostræ pænè Principe, intimi ejus familiares enuntient. Horatianam ille Poësin totam, non legit solùm, & re-legit sæpius, sed omnino decies quater à capite ad calcem, exquisitiores il-

lius elegantias excerpando, & anno-
tando evoluit. Illum certè puerilem
trochum agitasse, citra injuriam nemo
dixerit. Nunquid verbosè satis, &
fortè ultra expectationem tuam effusè?
Argumenti necessitas mihi oculum fi-
xit in hac meta, & ad illam direxit
calamum. Eò si tuum volare siveris
(fidem spondeo) acumen feries. Quin
& Rufinus hæc sibi scripta intelligat
per te, cùm ejusdem quoque curiosi-
tatis tecum fuerit, cognoscendi, quis
mihi hac de causa sensus, & judicium
esset. Tu me scribendi molestiâ libe-
ra, dum illi hæc legenda dederis. Rei-
publicæ perturbata facies est, & luctu
confusa. Grandi periculo defuncti nu-
per fuimus fortuito ex incendio. Pri-
mâ nocte vicinam nostris ædibus turri-
culam flamma corripuit, luculenta
illa, ignem velut imbrem ejaculata in
nostras. Concursum ad suppetias, quæ
& periculum vicerunt extincto incen-
dio. Varia de hoc judicia, & sermo-
nes eunt; timide tantùm murmurantes

tes sub pileo. Nobis satis hoc erit, Superos favisse nostro discrimini. Eosdem tu mihi quoque propitios fac pijs suffragijs, si porrò me tibi laborare desideras. Vale.

EPISTOLA XVI.

JODOCO BIRRO,

De Lorcamì nepotis sui statu vitæ sollicito.

Diu invitus filii de Lorcamo, nepote tuo; nec ideo tamen minùs de ejus fortuna sollicitus, aut remissus à studio, gratificandi tuis desiderijs. Tandem possum, cupitum diu. Aperuit se Lorcamus tuus, & ut arbitror, syncerè. Mercaturam exercere constituit post literarum studia. Huc se ferri ajebat ab adolescentia, nec alio ad literas fuisse animo, nisi ad usum in hoc vitæ genere. Micabat tamen aliquando in illo quidpiam sanctioris consilij (quod in

aurem tibi dico) nisi aut ille seipsum
 fefellit, aut me talem voluit. Eadem
 nunc illi solers repetij: at nihil jam illi
 ultra ad mentem. Standum igitur hoc
 proposito: nam aliena invito quis sua-
 ferit? Aliud si sentias, mone, de meo
 conatu planè certus, incertus licèt de
 successu. In his Deum respicio, aucto-
 rem boni, quod nepoti tuo ab illo pre-
 cor, tibi tutelam in annos. Vale.

EPISTOLA XVII.

SCIPIONI MONCADÆ.

*Querenti, quòd gratiâ Principis excide-
 rit, consolatoria.*

DOleo dolorem tuum Nobilissime
 Scipio, cui meum jungo, tuæ
 fortunæ debitum. Duo quereris; quòd
 Principis gratiâ excideris, & lapsum
 nemo erigat, etiam ab amicis deser-
 tum. Grande malum homini, magnis
 assueto. Priùs ostia obsidebant sup-
 plices, tuâ manu juvandi in adversis:
 hodiè

hodie solitudo præ foribus; intus ætumnæ. Antea concursus afferentium plenas manus: nunc famet penus, & exactis Saturnalibus, in cineribus gemit familia. Quibus antea ob suam culpam opitulari non permittebat justitia, illi phrenesin nunc vomunt in judicem: quos autem innocentes destituit, nunc injusto maledicunt, & ultionem postulant. Quale hoc melos in auribus reæ conscientiæ? Ego te quidem in judicium non voco: vulgi tamen rumores metuo, qui rarò vani, si publici. Ipse noveris, qualis intra te sis. Bene si bonus: aliter, fortunam ne accusa, tortoris officium si faciat. Ab alto venit illa, & ad alta trahit, quos ferit, nî se violenter subtrahant ferienti. Eò jam ego te non duco, ægrè subiturum Divinæ Nemesis scholam. Christianæ Philosophiæ dogmata audire te jubeo, quæ per illam sana ratio dictat. Illa in primo aditu hanc tibi gnomen occinit: periculo plenum, & casui obnoxium esse

potentibus servire. Fortunæ sublimitas, & splendor, ita levat regentium animos, ut facile inferiores negligant, spernântque. Famulantium utuntur operâ, dum egent; in secundis sequuntur affectum. Quàm pronus is erat ad gratiam, tam levis ad offensionem ruit. Labili arenæ quis fidat? Nec enim aut voluntatis constantia durat, aut potentia. In utroque infelix spes ministrantium: nescio in quo infelicior. In defectu potentia, cruciabit dolor; in voluntatis, æstuabit indignatio. Nec aliud tamen sperare sinunt humana, quia humana sunt. Dic, quid in his firmum, quid stabile? Sollicitudo in usu gratia, desperatio in iactura. Sæpe sine culpa perditur, quod diuturnis laboribus comparatur. Atque adeò irritus labor est, inter caduca quietem quærere. Patiamur, quæ non mutamus. At servisti gnaviter tuo Domino: in oblivionem vertenda non esse priora merita. Rectè id sentis; non rectè tamen quereris, ea tibi contingere, quæ alijs

alijs evenêre ante te, evenient pluribus post te. In numero virorum fortium recenferi non metue, quibus sua constantia profuit ad gloriam, alijs ad exemplum. Sed quereris, charum te Principi fuisse tuis meritis. Dic amabo, quibus illis? Fidelitate, inquis, in functione muneris. Vix mihi persuades, ut illâ purâ egisse te credam. Te ipsum discute, an non vanitate potiùs, blanditijs, utilitate propriâ, non publicâ, non Principis, ea susceperis. Plerumque hi stimuli aulicorum sunt, quibus incitantur ad gerenda munera, non rarò cum jactura virtutis, famæ, & ipsius animæ. Horum aliquid in te si deprehenderis, lamenta cohibe, quòd ijs modò careas, quæ malo studio comparâsti. Sed egisti fideliter, justè, cum virtute. Multùm dicis. Et quidem si verè, habes, unde plaudas tibi; habeo, quod tibi gratuler. Ingens virtutis solatium est, propter illam adversis concuti. Sed tamen hoc mihi da-

bis, periculis plenum esse, in tot occasionibus rectè semper incedere, in obliquum non declinare. Semel respues oblata munera, corruptelam justitiæ, ut semper id possis, polliceri num audeas? Potentùm desiderijs resistere, illicita cupientium, quandoque honestas jubebit; alias respectus non finet, ac vanorum metus, potens tormentum servientium. Sic saltem hærebis in discrimine, si non & tuas. Quæso te, nobilissime Scipio, quis horror, semper sub ictu fortunæ paveſcere, & minitantis fati spectare gladium? Quamdiu enim in prosperis natus, timendum tibi naufragium est. Placuit æterno Numini tandem permittere, quod prodest, reluctante licet animo medellam feras. Hic altiùs paulatim mentem eleva, & in supernis fige, unde in terram mittuntur salutis pharmaca, amara, dulcia, semper salubria, nî æger respuat. Quod si absynthium te sanet, num saccharum petes? Novit archia-

archiater cælicus, quid animæ proſit. Hinc aloën miſcuit, mel fuſurus utique in cyathum, ſi morbo congruam potionem nōſſet. Ne reſpue poculum bonæ manûs, mederi volentis, non blandiri ſenſibus. Aberrare à fine per opes poteras, & honorum diverticula. Hos, & illas abſtulit, ut liber abires ad felicia, fors cum illis in abyſſum lapſurus æternorum. Grande lucrum, modico ſumptu cœlum mercari. Hæc Chriſtianus cogita, ut mitiùs jaçturam feras. Varia ſunt ſuperni rectoris conſilia, quibus humana pectora, velut alato effedo, ad cœlum vehat. Jacent illa, ſuis implicata negotijs, ut æternorum oblita, paſcantur mundi ſiliquis, oculos ad largitorem non erigant, unde bona descendunt in egentes. Subtrahendus erat paſtus, ut deficiente guſtu, arborem ſpectares, fæcundam fructibus. Nunc ſterilis illa manet, antea tam liberalis in te. Si illam lubens guſtâſti, hanc cur repudias? Ex orbe toto migrandum tibi, contraria pati ſi reſpu-

respuas. In hanc protoparentis hæreditatem intrant, qui nascuntur ab illo. Tu ab eadem eximius esse frustra conaris. Nolis, velis, sustinenda sunt aspera hujus vitæ. Fac ergo, ut lubens toleres cum emolumento, quod patieris cum damno, si sponte pati non velis. Huc te necessitas cogit, communis omnibus. Nec enim cessabunt aspera, dum fueris. Mitiùs urunt, modestè si toleres. Istud libertatis est tuæ, illud altioris potentiaë, cui te subesse jubet suprema lex. In tuam perniciem cedit, reluctari si pergas. Cede Deo, qui vires suggeret, ut possis, quod expedit. Illum invoco, ut immittat, quod è re, tuâque salute fuerit. Pluribus jam te non onero: tu veniam dabis liberè monenti, quia sollicito tuæ animæ, quam è cœlo habes, cœlo dignam. Eò nisi pertingimus, infelici-ter decurrimus hoc, quidquid est vitæ. Beata illa patria me, téque incolas habeat post hæc vana. Nunc eò animos oportet præmittere, ut extra oculos
non

non veniat meta, ad quam tendimus. Eamus illuc, mi Scipio, unà felices futuri cum felicibus, qui ibidem nos expectant. Bene vive, ac vale.

EPISTOLA XVIII.

DIDYMO PORELIO,

Oculorum infirmitate laboranti.

IN expectatæ mihi venerunt tuæ literæ, non à manu, sed ab argumento, quod inopinatum tulêre. Vehementer istud miror, & vel ideo magis, quia ab annis inveteratum, & hucusque pressum silentio. Jam eò veneras, ut propediem sacra limina subires, religiosi famulatûs tyro futurus. Nunc oculorum debilitatem prætendis, impedimentum boni consilij. Quid hoc dicam? In hac longæva taciturnitate candorem desidero; quem si in te non reperi, optime Porelle, dic per Deum, ubi illum vestigem? Crede mihi, multæ cogitationis hæc

hæc mihi materia sit. Excuso tamen, ut licet, & meliorem in sinum conjicio manifestatam vel seriùs verecundiam. Tu vicissim, quid agendum judicem, paucis accipe. Chirurgi ophthalmici requirendam sententiam moneo, exponendam ijs cum fide, quorum interest nôsse. Si periculum infirmitatis subsit, Moderatores censeant, quid expediat. Si absit, secura sit fides tua. Quid vetat, totam sollicitudinem illi committere, cui te dicâsti, & tua? Dicet ille, quod è re fuerit. Si maturiùs aperuisses te mihi (quod oportebat) sublevâssem auxilio. Nunc extra manum hanc posito, præter consilium, non habeo, quod suggeram, eunte jam anno in seram æstatem, & ad votorum terminum. Cura te seriò, mei memor in tuis. Vale.

EPISTOLA XIX.

PHILIPPO MANDORÆ.

De iniquitate præsentium temporum.

L Iteras, & operam à te nuper tuli; utrasque pretio majores. Serio placuit, reculas meas vestro judicio probari. Auderem etiam aliquid in mechanicis pro cælitum gloria, si mitescerent tandem lites, & odia, orbique Christiano pacem darent. Sed heu! longè à portu fluctuat felicitas, quam optant omnes, serio nullus curat. Sic nos cælum odit, quia nos illud. Pietas tua, mi Mandora, succurrat miserijs gentium, ut demum essent placati Numinis iræ. Interim rerum imagines fingo, & opera meditari juverit, fortè fructum datura, si quando bellorum intemperies otium fecerit. Nunc distractâ instrumentorum suppellectile nihil è manibus exhibit. Intra murorum cavernas grassandum est Marti, ditescere spolijs si velit. Pacificam potius anastasin sepul-

pultis manibus faxint beati cælites, tuis precibus exorati. Ab horum favoribus, quorum gloriæ famulamur, subsidium speremus in tempore, & mercedem post illud. Vale amandissime Mandora, & me tuum si ames, coges me laborare fortiter, ut nunquam vincar à te officij, & fidi amoris studio. Iterum Vale.

EPISTOLA XX.

REGINALDO CHRIMELIO
LARINENSIS ASCETERII AN-
TISTITI,

Juvenem candidatum commendat.

REpetita salus, alterùm, & tertium ad me venit à te Reverendissime Præsul, gratiosæ tuæ in me benevolentiae tessera. Ea ipsa tenuitatem meam jam dudum devinxit sibi, quando per amicissimum collegam meum, & nôsse me, & alloqui dignabaris, &, quod ipsa miretur humanitas, hucusque con-
stanti

stanti memoriâ fovere. Accessit nuper officiosa hospitalitas, pedestri viatori data liberalissimè. Nunc ad repetendam symbolam invitor, nondum solutus priori. Quæ hæc munifica bonitas? Benefaciant illi beatæ Charites, & indigni hominis penuriam suâ copiâ levent. Istud tamen adhuc fixum mihi, perfectâ ædificij strue, excursionem repetere, si tua gratia, vires meæ, & Superi siverint per suos. Manus tunc nulla retineat festinantem. Nunc aliud agito scribendi argumentum. Audio, in animo tibi esse, sub autumnum proximum Religioso tuo pomamario novas frondes inferere. Uni arbusculæ, Nobili Juveni, stationem reservari supplex postulo. Est ille bonæ indolis, boni ingenij, bonæ vitæ, bonæ famæ. Quid ultra? Verbis utor modestis, plus dignitatis, & efficaciam habentibus ad veritatem, quàm strepitûs ad plausum. Eminent certè ijs dotibus, quæ commendare, ac deco-

Y

rare

rare hanc ætatem queant. Videbis in illo, Reverendissime Præsul, fidei meæ manifestos characteres, in pura frontis tabula exaratos, si supplicem tueri coràm sustinebis. Non te pœnitebit tui consilij, si meritissimo Juveni locum aliquem in aperto gratiæ sinu servaveris. Mihi solatio, & honori fuerit, utrique parti obsequium fecisse. Numen æternum annuat sincero studio, & te, Reverendissime Præsul, Religioso tuorum Cætui, meisque desiderijs, incolumen diu servet, pi-entissimè voveo.

EPISTOLA XXI.

JOANNI BOISOTO

De Considerationibus typo impressis.

Tarditatem meam in respondendo si accusas, tuam humanitatem, argue, quæ illam fecit. Causam accipe. Bonum tuum de descriptionibus meis judicium erubui. Quod quidem
fine

sine offensa modestiæ de meis ego non fatear ; sine læsione tamen benevolentiae tuæ damnare non ausim. Quid enim in illis præter communia ? Sensus, verba, stylus, ad genium meum composita, de nobiliori modo parùm habent. Et horum aliquid à me ad mundi oculum veniat ? Et suafore Boisoto ? Vide, quo demum argumento consilium tuum eruditorum crisi exculpes, si id faxim. Extra metum esto, aut esse me sine, ne quid ultra vires audeam. Provocatus ego quidem, imò expulsus è castris meis, jam sto in acie, sensurus propediem ictus & vulnera à literatis, ubi aliqua meorum edita in lucem legerint. Verùm quòd ea sparserim, è theatris in prelum protracta, extra notam inverecundiæ ponor, etsi non extra aliorum iudicium. Ultra si quid tentem, vereor, ne tunc & iudicii de me cui te pudeat, & actor è patrono fias. Istud ego libens admittere ; illud in te permittere non debeo. Atque adeò parce jocis, quales esse profiteor.

teor. Tales si sint, amici sunt, bono animo compensandi, non asperitate vindicandi. Si quid tamen pro te à me petas, pro tua potestate accipies, quia tuus esse, unicè desidero. Vale.

EPISTOLA XXII.

CHRISTOPHORO TARGISILO.

*Peraçtâ ritè deliberatione, adhuc anxio
de electione factâ, consolatoriâ.*

DIu est, quod per literas à me consilium petijsti, adhuc dubius in re deliberata, nec dubia. Gratam habeo confidentiam in me tuam, tanto viarum intervallo huc reducem. Auram exteram tuæ valetudini incommodam non esse, lubens audio: lubentior, etiam vivendi leges arridere genio. Quin & animum laudo, virtutis pariter, ac doctrinæ studiosum. Deum oro, utrique perennitatem ut donet. Erit istud, si tibi laboranti conatus non defuerit, atque industria. Quod quidem

dem cordata firmitas tua vereri me non finit. Unum haud fatis probo, perturbatae mentis anxietatem te pati, extra curam esse cum liceat. Scopum fixeras spebus tuis, quarum gratia te in illas terras dedisti: ecurr inde retorques oculos ad eam semitam, qua formidolosus ires, si quando eundem per illam? Culpam tibi neglecti consilij ne finge. Summi Dei, & prudentum arbitrio commissa causa sic cecidit; animo interim ad utrumque parato. Hoc satis. Aeternae mentis altiore interpretem ne velis. Dein vires tuae, non undique validae, vereor ut ijs ferendis sint, quae te manent in altero vitae genere, quod identidem tibi salivam movet. Labores in illo multi, intensi, continui. Absque horum exercitio inutile membrum fueris in forti corpore, aut sterilis frutex in faecundo pomario. Supremus olitor, qui plantas seminauit, & aluit, fructum ab illis exigit, viribus parem, & nativam frondibus. Cura statum ornare, in quo te fixit ille,

Y 3

ille purâ virtute , severitate morum , & literarum excellentiâ. Sic in exemplum eris tui similibus , tui amantibus in solatium. Horum copiam , qui possint , qui faxint , optamus Ecclesiæ , & sanctissimo illius Patri , à quo curantur liberaliter tam nobiles surculi , in subsidium laborantis patriæ. Istorum in censum venire te cupio , & venturum spero. Hæc è sensu meo : aliter si quis è suo , exquirere oraculum non veto , ac sequi. Quin urgeo id fieri , quod expedit. Sed maturè , dum bivio stas vicinior , non regressurus ad callem alterum , si longius iveris in incepto. Gaudium mihi feceris , altero suadente si elegeris , ad quod ego quidem ansam præbere potui , definire non debui. Facilitas illa in te mutandi proposita , clavum me figere tuis consilijs vetuit , animo non satis firmato ad decreta. Fors ille solidior modo crevit , meliori fatus ausâ , & arvo. Recogitanda igitur cogitata diu , & per trieteridem limata , novam ad limam

mameant. Maſte ad meliora! Even-
tum opto, qualem optat tua quies, &
illorum deſiderium, qui tibi proſpera
volunt. Inter hos me habeas velim,
& primum. Cæteris tuis, mihi notis,
ſalutem ex me, atque proſperitatis
augmentum in annos. Vale.

EPISTOLA XXIII.

VALERIO LORCÆ.

*Ab extero Principe inter ſecretos ad-
lecto.*

FAma publica, & privatorum ſer-
mones officium tuum apud me fa-
ciunt, & te tacente dicunt, ad votum
tuum iviſſe fortunæ curſum. Inter cæ-
teros id mihi retulit Elezenius, utri-
que noſtrū familiaris. Atque adeo
adire concilia ſineris ſecretorum arbi-
ter. Nobile officium, à multis ambi-
tum, tibi collatum bonæ ſortis favore.
Magnum, palpare ſui Regis auriculæ,
& iubitum inde mulgere oraculum.

Hoc tuæ felicitati obligit. Fortunatè.
Sed à Superis venire scito, ut gra-
tus auctori pendas, quod debes; mo-
destiam in honore, in officio fidem,
æquitatem erga supplices; in omni-
bus cultum Numinis, & gratum. Istud
monere, pro veteri in te usu, mihi li-
ceat, cui æternum bene velle penes
me semper fuit, eritque. Ansa hîc ti-
bi in manum est, beneficia effunden-
di in egentes ex urceo benignitatis re-
giæ. Istud facias hortor, non tamen
ad affectum, & spem privati commo-
di, sed ad justitiæ legem, & Christia-
næ charitatis ordinem. Aliàs semen-
tem sparges in fabulum, spinas lectu-
rus inde, vel è misera sterilitate seros
gemitus. Imbricem in tecto gloriæ te
posuit Deus, dum eò extulit. Stilli-
cidia, quæ acceperis, in lateres infe-
riores manare ut finas, necesse est,
imbrex ut sis. Imbibita si retines, sicca
lugebit subditorum indigentia; tu no-
xio humore turgidus, putrescere tigna
facies

facies honoratæ domûs , ut ruat, & præcoci lapsu novum inquilinum opprimat. Juvari hominem prima sapientia jubet per alterum. Se solum qui curat, negligi meretur ab omnibus, & jacere, ubi casus fulcrum submoverit cadenti. Id ne serò lugeas, seriò præcipientem libens audi, & amantem sequere. Omnibus hic metus sit hærentibus in apice: magis extraneis, qualis tu inter illos. Omnium oculi tuis digitis vigilant, & numos ad calculum ducunt, euntes per tuum abacum. In eo unus si erraverit, in unius lytrum centenos repetent, sæpe cum jactura fortunæ, semper famæ. Hinc splendorem abstine tuis addere, ab rerum apparatu, modestus in concha, cui te humana conditio inseruit. Eam meminisse ubi cessaveris, aliena invidia incautum subruet, relabentem ad communes testas, è quibus te Principis gratia extulit. Huic servi, sed per illum Deo. Ad istum oculus eat,

& pia ratio , ne quid præter æquum aut committas , aut omittas , aut permittas. Hanc legem si tenere non audes, procul ab aula te subtrahe, nì à cælo te velis. Extra istud quid speras? Virtus tua , & æternorum doctrina , quam à teneris hausisti in patria, bona mihi pollicentur de te. Homo tamen cùm sis , humana metue , quæ moneo. Nunc quidem confidenter , cùm tenera adhuc fortuna in floribus est. Roboratâ illâ per ætatem , vereor , ut lubens veritatem , etiam ab amico , audias. Hanc modò boni consule , per illam prospice rebus tuis , & vale.

EPISTOLA XXIV.

FRANCISCO RAPHELENGIO.

Amicam admonitionem sæpe offendere.

Præcepta Rhetorica paucis exponi non posse.

GAudeo , vidisse me literas tuas , bis lætas ; quòd & in Paschate , & à te. Levârunt ille curam meam
de

de tuo silentio, cujus causam verebar. Audeo, fateri aliquid, & tuam in fidem reponere, quam promittis. Sed per omnes amicitiae Genios te obtestor, ne præter mentem meam acceptum id velis. Raphelengium, alterum nepotem tuum, alacris ingenij juvenem, meo studio commendasti. Fovebam illum hætenus amore meo, in tuam gratiam id volens, ut moribus, & literis excelleret. Timebam, ne aliorum epistolæ tibi fucum fecerint, qui mallent, illum familiarem sibi. Intempestivo admodum zelo laborant timidi censores, dum aris victimam alienis invident, destinatam suis. Quàm procul istud à meo genio, & veritatis regula? Mittamus. Successus rem dicet cum tempore. Interim inter homines me versari experior, suâ spithamâ metientes aliorum capita. Nuper Aquisio vestro, pro veteri candore scripseram, quæ aliunde ad aures meas de illo. Fidus monitor eram, ut de improbis caveret, ambientibus ejus
con-

consuetudinem. Vah ! quàm infelicitè ? Ollam movi bullientis folliculi, quem in literas effusum, remisit monitori cum amaritudine. Ampliùs. Parenti suo, consilij supremi Præsidi offensam quæstus (admonitio fuit) ejus indignationem concitavit in me, verbis streperam, & fulmine minacem. Ita tunc quidem iectus, omnem aciem timeo. Nempe securius mihi tergum domi est, si virgæ sic ruri. Parcendum dein calamo, alveare ne fodiam. Respiro, quod vanus in me fuerit metus tui. Istud caveas velim, ut non passim vulges epistolas meas. Coram illis licebit, quos tecum meos nôsti: his tantùm. De consilio tuo, privatâ instructione erudiendi Raphelengium tuum, timidè pronuntio. Rationes intelligis, graves & multas, quæ obstant. Si tamen ratum est, votis tuis ut moram imperes volo. Rhetoricæ, Poëticæque præcepta conscribi à me petis, tradenda tyroni. Nempe Iliadem in nucem compingere me jubes. Res est

est non curti temporis, nec meæ nunc facultatis, si velim, sciámque. Quod velim, à me certum habe; quòd sciam, profiteri citra pudorem non ausim. Tamen etsi fecero, quod mearum virium sit, uno tractu omnia colligere lentum opus, nec aptum tuis desiderijs. Particulatim per vices capitum, negotiola vetant, importuniora in dies. Atque adeò pluribus epistolis jam non locus; paucioribus agetur nihil, cum hæ pares copioso argumento non sint. Nunc ergo, quem conduxisti instructorem literarium, fortiter ut agat sua, mone liberaliter. Ego desiderijs tuis, & meis in te studijs non deero. Ubi laborum contentio remiserit, fragmenta scriptorum è scrinijs meis eximam, dicanda tuo commodo, & tuorum. Ita quidem syncerè. Optârim fanè, mihi horas dari, quibus mea studiosè limem ad usum privatum. O quæ mitis Lucia eniti me faciet fætus, longiusculè quos parturio. Vereor, ne
fata

fata partum opprimant. Ipse mihi tumulum tristi carbone notabo, cum vatem, & fætum conteget atra dies. Hæc modò tibi fidus polliceor. Ubi otium siverit, liberabo fidem præsentì operâ. Interim ut me ames, precor, & Raphelengio tuo ex me salutem dicas. Vale.

EPISTOLA XXV.

MAURITIO ROSANO
AD CASTRA HUNGARICA LEGATO.

De statu Christiani exercitûs ad Albam Regalem.

DIu cunctabar in silentio, & mecum tenebam epistolas, dum Christiani exercitus moverent in Ottomanos. Nunc tandem omnia fausta nuntiant vestrorum literæ; utinam, & solidè vera, & secura. Talia si fuerint, debellatum esse censeo, quia cum hoste nobis res est, & excæcato, & timido.

do. Ubi cæcitas militat, in pæfietem currit impetus, ut ruinam non vitet, quam non videt. Cessante ratione, nulla sunt consilia: vel si quæ sunt, confusa sunt, & plerumque tarda post occasionem. Languere namque manum necesse est, quam intellectus non regit, neque roborat prudentia. Animis autem, quos timor occupat, quivis hostilis strepitus catapultam fingit, qua territos, deserere aciem cogat, & desperatâ victoriâ compellat in fugam. Talem nobis formant Turcarum exercitum vestrorum literæ. Cæcitate delirant: quòd nostrorum copias, infra Taurunum transituras Istrum, non præviderint. Timiditate laborant, quòd ad nostrorum conspectum trepidi, desertâ statione campestri, ad urbis munimenta se receperint, libero nostris relicto transitu. Ita felicitas, opto, nostris faveat opinionibus. Quid si verò non omnem oculum hostis perdidit, quo nostra potuit ominari consilia? Si etiam callidè cessit à littore, ut
miles

miles noster in hosticum iret audacior? Exercitus unus in urbe obstat à fronte, alius instat à tergo. Si pons navalis interciperetur à multitudine, quid tunc nostris? Væ Christianorum fortunæ! Circumdatâ illâ septis hostium, extrema foret necessitas, pro incerta, cruentâque præliandi victoria. Hæc humana sunt: an prospero eventu sic futura, vel non futura, quis vates dixerit? Igitur timenda, quia humana, & ideo de successu incerta. Cuilibet certè sua spes cum metu in eadem pendet trutina. Illa mihi quidem à bona causa, & benevolo Numine venit, hic à nostris flagitijs, quibus in dies lacerissimus severam Themidem. De belli epilogo haud timida mihi spirat fiducia, de cursu medio nondum secure pronuntio. Quanquam Neapolitanus noster vates (anno ab hinc uno ad æterna translatus è mortalibus fuit) fausta polliceri creditur. Stitit se homini è cælo redux, in Turciam, ut ajebat, iturus, ut è fundamentis lapides

des evelleret. Testibus firmata est veritas de oraculo, eventûs veritatem expectamus. Deus Optimus id dabit bono publico, ut diu dominantem orbi Portam diffringat, cum cardinibus. Ita sperare fida pietas jubet. Nostra enim si cernimus, quæ latè per provincias eunt scelerum enormia, pallor in ora irrumpat oportet, formido in animos. Nihil illorum absque supplicio, aut hîc irrogando, aut ibi. Quid si modò ferire Nemese placeat, quis ictum avertet? Istud certè metuat communis lascivia, quæ pharetram longanimis Justitiæ novo telorum apparatu instruit, tanquam inermem à suo. Dolor! neminem reperiri, tanto malo mereri qui velit, cùm sint, qui possint. Sic plebs invita perire cum grandibus cogitur, ultro perire volentibus. Alios repentina prostermit ultio, alios quandoque lentior plectit; sed vel ideo gravior, quia lentior. Sed sive tarda, sive festinata puniat, certè id faciet aliquando. Quam quisque nostrum na-

Z

ctus

Etus mensuram fuerit, exitus dabit. Sed quid ego hæc ad te, excellentissime Domine? Boni publici cura hunc in dolorem me dedit, & malorum metum. Quæso te, consilijs juva, & manu, ne pereat patriæ salus. In hunc finem Magnus cæli Dominus te magnum in terris extulit, ut frænes mala, & bona excites. Utrumque ut velis, faxisque, tua te virtus monet, ac officiij ratio. Ego precibus ad Deum id agam, ut id præstes feliciter, & diu. Vale.

EPISTOLA XXVI.

CHRISTOPHORO CARO,

Mutue benevolentie testimonium.

QUàm velim, amandissime Care, ut vel animus tuus in hoc meo sit, aut meum hunc, literis inclusum legas. Singulare in illo gaudium videas de accepta tua epistola, & constantem tui memoriam. Hanc quotidie Divina inter mysteria ad aram repeto,

peto, & frequenti sermone domesticis pariter, atque externis testor, quibus Cari mei nomen in amore, in veneratione. Si concatenatæ cucurrissent periodi, de te dictæ inter nos, dudum illæ attigissent cor tuum, illudque strinxissent bono vinculo. Cessare aliquando scriptionem mutuam à causis vel humanis est, vel supparibus; tui memoriam, à nullis. Eandem mei in tuis affectibus esse, facundè loquitur amicus calamus, recens legatus ad me. Bene sit optimo Caro meo, & alteri amico, qui honore me suo veneratur, & amore. Utrumq; bono ejus affectui in acceptis refero, non meis studiis. Ista, si quæ sint, pretium aliquod ab intentione trahunt, & bene volendi promptitudine. Præter istud quod fecerit, vestro ab affectu venit, & amica benevolentia. Deus optimus bene faciat tam bonis in me; quibus ego præter gratias, & affectum jam nil reddo, facultatis defectu, non animi. Hæc utrique meo, fidenter scripta sint, quibus una cum toto animo meo, me

totum offero ad obsequia : de mutua vestra in me humanitate securus. Vale.

EPISTOLA XXVII.

ROSEMIO ORONO.

Promotionem ad honoratum officium petenti.

NOvo cum anno nova bona tibi voveo, mi Orone, cum incremento divinorum clarissimum ad æterna. De promovenda fortuna tua sollicitum me habuit cura tui, frequens omnino, & studiosa. Præsentiam hinc tuam desiderem, efficaciorum ad negotium, quàm umbratilem benevolorum laborem, & vigilantiam. Cura, ut hic moreris, ad manum continuo futurus, cum res tulerit. Istud grave si sit (nam erit) ne accuses industriam meam, si lentius iverit ad tua desideria. De organo cædo constituendo gratum mihi fuit intelligere conatus tuos ad nostram indigentiam. Sed lapidem in
via

via metuo. Hinc agendum circum-
spectè, ut aut alteri prospectum non sit
de officio, aut nobis à molestijs cau-
tum. Dic ergo primò; an liber à iugo
domestico sit, an cum illo. Dein quid
ipse stipendij præsumat in spe, vel præ-
ferat in postulatis. Tenuia illa pen-
duntur nostris, è veteri norma; tamen
augenda, si mereatur hominis habili-
tas, & promptior artis peritia. De his
periculum faciant, qui nôrunt, ante-
quam eatur ad pactum. Cura diligen-
ter, ut de his me edoceas absque dila-
tione; nam in hac periculum est. Vi-
cissim me tibi ad obsequia volentem
offerro. Vale.

EPISTOLA XXVIII.

ELIANO WALORSCIO,

*Post propugnatas in Academia Theses,
ad officia publica admoto.*

A Gnosco, & veneror humanita-
tem tuam, colendissime Eliane,
Z 3 qua-

qua me tam benevolè dignaris. Nunquam certè me inter illos habebam, quos tu tantopere tuos velles. Librum à te accipio, gratum munus, & te in illo. Affectum is in me loquitur tuum, & doctrinam, communi apice altiorrem. Utrique venerationem reddo, gratus pro memoria mei, & beneficio charitatis. Testari hanc tefferam distuli, dum ipse arcana voluminis perspicerem. Vidi, sed & inde cupidinem legi, confabulandi cum authore. Sunt, quæ audiam; & sunt, quæ dicam. Ex utrisque purior veritas in hos oculos veniat, qui fortè non dispiciunt fati illa peritorum scita. Miror in illis ingenij tui lucem, plenis radijs effulgentem è scientiæ fundo. Sed & styli probitatem laudo, perquam cultè sonantis, non barbarè boantis in hoc foro. Sic utrinque te publico commendas, mente profundum, eloquio sublimem. Talem te tibi gratulor, & majora præfagio. Ad hæc gradum tibi aula parabit, in qua emines, terreno simul, æter-

ternóque Principi ad servitia. Utriusque tibi stabilem favorem cupio, & eandem gratiam per te mihi. At quoniam humanitas tua ad solidioris amicitiae jura me perduxit, citra offensam illâ mihi uti tuam in rem liceat. Ad aulam vocaris, politicæ vanitatis theatrum. Illuc te ipsum ut tecum inferas, cura, & constans teneas. Scis, mi Eliane, communis parcemiæ vocem esse; honoribus mutari mores. In te hætenus modesta comitas fulsit, & officiosa in omnes affabilitas. Ad aliorum affatum facilis, obsequijs pariter prævenire solebas necessitates rogantium. Pulchræ dotes moderati animi. Has ut serves, prudens moneo. Utin judicio non erres, certum habe, ubique virtuti suum pretium esse. Fulget illa in auro divitum, & nitet in lodicula pauperum. Non vilesces plebeis, quos vultu benigno respicis, sermone solaris. Contemptum referes; si indigos aspernaberis. Damnabunt fastum in te, si grandius ambulantiem viderint,

vel propriæ sortis immemorem, vel contemptorem alienæ. Levis genij character est, fortunâ duce resilire à modestiæ tramite, & supra humanæ conditionis gradum se tollere, neglecto inferiorum commercio. At ex alto illorum miserijs compati, amicè conversari, opus virtutis est, quam magni in magnis laudent, plebei prædicent. Hoc encomium ab utrisque ut obtineas, ego quidem pro honore tuo vehementer cupio. Tu verò labora, ut solitâ tuâ comitate, ac modestiâ, & illius constanti usu copiosius merearis. Laus tua singularis hæc sit, Eliani mores ab honoribus mutatos nos esse. Vale.

EPISTOLA XXIX.

MARTINO SIBENIO,
RELIGIOSI ASCETERIJ PRÆSULI.

Novi Candidati commendantur.

EXimiâ tuâ in me humanitate confusus, Reverendissime Præsul, iterum

rum ad tua castra copior, si admittere volones ad castra lubeat, expeditionem facturos in hac arena. Gemini fratres adlegi vestris cohortibus cupiunt, citra offensionem ituri cum cæteris. Ita spondet illorum indoles, verè proba, & ad vestrum institutum facta. Minor horum, minor fratre non est, (majorem ipsi pernoscit) par animo, & viribus ad sacri ordinis rudimenta. Omnino hi tales se præstant, ut neque me datæ laudis, neque te admissionis pænitere unquam debeat. De me id certè teneo; de te spero. Primas mihi inter curas duco, ut utriusque nostrum nomini cautum sit à periculo. In literarum studio cum primis certârunt hætenus. Prosequentur cætera, ut spem mihi facit illorum genius, pari cum honore, ac fructu. Hostales adscribere tuis si placet (credo, placebit) rogo moneri, ut sarcinas parent ad iter, & arma ad certamina. Abs re non feceris, si ea perscribi ad nos cures, quæ vestri contubernij consuetudo deposcit.

Ita legent, quid facto sibi opus ad futura. De libro meo, quem expectas, certum habe, cum primum è prelo venerit, illius te primitias laturum. Interim tuam mihi patientiam dona, & amorem. Ego tibi meam venerationem spondeo. Vale.

EPISTOLA XXX.

LEONTIO CRINALLO
COMITATUS STRATONIEN-
SIS PRÆFECTO.

*Ut hominem exulem patriâ, ad eandem,
& ad officium revocet, sic volente con-
juge Illustrissimi Comitis.*

UT exulem patriâ Clitelum officio suo redderes, absente illustrissimo Comite suo pia conjux â te jam alterum petijt. Verba dabas officiosæ humanitatis: sed verba. Nunc illa per Cotinium, heri sui cubicularium, etiam me compellat, ut successum urgeam. Proinde ultimas in hoc negotio mit-

mittere jubeor, quæ si irritæ venerint, aliæ non venient. Ægerrimè accepit molestam tergiversationem, & morosum cunctandi studium. Fateri vix ausim facundam acerbicatem, quo Dominae suæ indignationem legatus exposuit. Egi tunc partes tuas, ut tibi placarem iratam. Et omnino feliciter. Nam audiit illa, quæ orator à me accepit, & mitigata, benignitùs sentire cæpit, ac loqui. Addit tamen, visuram se denique, an seriò, & verè. Tuum nunc est, vir nobilissime, curare causam, delicatâ versandam manu. Plura leges ipse in accluso folio; quod à legato accepi, mittendum tibi. Sensum in illo suum descripsit Domina, fortè acriorem, nisi mitior facta per me. Istud ego Christianæ fortitudini, non humanis rationibus dedi; aliter acturus, has in consilium si vocare placuisset. Dominicum, & Franciscum suavissimos filios tuos, cum tota familia salvere cupio, & te una cum illis diu valere.

EPISTOLA XXXI.

SIMONI ISSO BIBLIOPOLÆ.

De vulgando per Belgium Considerationum libro.

AUspicatum tibi Pascha gratulor, mihi te vicinum. Utinam & præsentem possim, acturus fusè per sermonem, quod pressè per epistolam facio. Meminisse te velim promissi obsequij de vulgando libro nostro per Belgium. Absolutus ille venit è prelo, iturus ad exteros, si viæ ducem te illi dederis. Id quî fieri cum utilitate queat, à te consilium, & operam postulo. Si commodum reris, fascem voluminum bibliopolis inscribam, quos conduxisti. Sic statueras, cum ante biennium hinc ad Belgas descenderes. Tu verò literis aurigas comitare ad institutorum tabernas, ne aberrent. Hæc amicè monere te volui, si fortè per oblivionem exciderint animo. Imò jam nunc propolis nuntia, propediem merces

ces venturas, quarum venditionem promissere. Quodsi per quempiam illorum effeceris, hujus tu mihi nomen describe, ut viri charitas exorari per me possit ad laborem. Certè hoc totum tibi committo ut tuum, & ut sic habeas, amicâ confidentiâ precor. Cælitum Domina, cujus honoribus tota nostra famulatur industria, promptam sollicitudinem tuam copiosis favoribus remunerabitur. Quin & libri patronos tuis tibi obsequijs devincies ad largitatem. Alterum fidenter spero; istud secure polliceor. De meo gratificandi studio certum esse te volo. Vale, meque tuis gratijs amatum fove, & amantem recipe.

EPISTOLA XXXII.

WERNERO NUSIO.

De Poësi scenica.

UNus Januarius geminam à te mihi tulit epistolam; utramque calen-

lentem Musarum spiritu. Gratulor, & opto largiter, perennis ut sit. Hunc ipsum animari à me petis, & manu duci ad artis politioris aliquam excelsitatem. Velim vehementer, tantam mihi facultatem adesse faciendi, quantum volendi. Obstant curta tempora, alijs & alijs me occupare solita per horas. Tam illa calidè me premunt, ut tuus, & meorum esse non sinar: atque adeò implicari novis non debeam. Tamen si quid ab illis otij fuerit, tuis illud obsequijs libens conferam. Ad Poësin scenicam ferri te scribis à tuo genio. Bene istud. Sed heus mi bone, ut citra blanditias, & rigorem fatear, summum pænè istud in hoc literarum genere Deus, & natura posuit. Si fallo, meipsum fallo, multa expertum in hoc studio. Aliorum mores imitari sermone, & actione, idque cum approbatione spectantium, & motu, mihi quidem semper visum est arduum; & videtur adhuc hodie. Et quomodo per me introduci in artis tantæ penetralia petis,
vix

vix bene stantem in atrio? Istud quidem sine ambitu fateri liceat, conatum me multa in hoc studio. De successu, aliorum iudicium esto. Id ipsum, quod experientia magistra docuit, si conscribi per me velis, volumen imperas, mole vastum, usu tædiosum, vereor, ne fructu vacuum. Quare mittendus mihi es, quò ipse i veram; ad Authores inquam, & tuam industriam. Illi favum offerent; ista leget, suumque in succum vertet, atque aliorum parabit gustui. Sed qui illi? Nec istud definitio; diversis diversos exigentibus ad necessitatem, aut volentibus ad genium. Quibus adhuc ignota sunt artis præcepta, ex Aristotelis, Donati, Cygnei, Balbini fontibus haurienda illa sint. Aetas tamen in his non terenda. Ab usu doctrina venit, & ad usum aliqua legum notitia planè necessaria. Hæc miscenda, ne currentem fatiget festinatio, nec mora tardantem retineat. Ultra legum scientiam eruditi, eos magistros adeant, unde stylus, & ser-

sermonis elegantia, unde vis affectum,
 & totius structuræ perfectio desumi
 possit, ac debeat. Hic suum quisque
 metiatur alveum, quam profundas ille
 aquas vehat, ne natandi imperitus ra-
 piatur vortice, si fallente fundo pe-
 dem non figat. Isthæc quidem ad ve-
 ritatem; nescio, ad ad tuum ani-
 mum. Satis nunc mihi illius testimo-
 nium sit; iudicium etiam tuum cum
 tempore accessurum confido, ubi ipse
 hoc forum triveris. Quod ut fortiter
 audeas, ego te hortor, & amanter inci-
 to. Vale, & tuis me precibus apud
 Cælites juva.

EPISTOLA XXXIII.

AUGUSTINO WIDNERO SULA-
 CENSI PAROCHO,

Paræciæ mutationem, desiderenti.

Literas tuas Reverende Domine,
 Montibus scriptas, fidus tabellarius
 ad me detulit. Legi; & doleo vices
 tuas,

tuas, viri, favoribus digni, nunc adversis vexati. Quid opis in me? Si ab assignata tibi Paræcia, qua morari te iussit ecclesiarum moderator, animum alienum geras, ejusdem consiliarijs rationes exponendas suadeo. Prudens illorum æquitas medebitur. Mederi si facultatis eorum, aut voluntatis non fuerit, mutuò tamen patebunt animi ad quietem, aut æmulorum confusionem. Otiosam inter sæculi pericula te vitam agere, nec rebus tuis, nec famæ proderit. De statûs publici mutatione nobis quidem securitas est; non æquè de tempore. An causæ tuæ medelam datura sit illa, nihil statuam. Dynasta noster ab externis huc redux ad nos, multis occupandus consiliorum, & onerum necessitatibus, vereor, ut aurem habiturus vacuam sit, quam impendat tuis. Initio maximè, quo totum sibi hominem vendicabunt publica. Subsidium expectare in longa tempora, præsens necessitas non sustinet. Quid ergo? Faciendum, fieri quod poterit,

terit, si fieri nequeat, quod expedit, aut abjectis remis, permittendum ventis navigium, quocunque demum feratur illorum violentiâ. Navarcho Magno Numine, etiam sine remis, & velo, enatabit ad portum. Illi demum te dabis, humanis altior, quæ plus in te non poterunt, quam ipse permiseris. Acerbam esse crucem fateor, ab illis premi, à quibus levamen speres, & in adversis solatium. Sed Deus ille, tutor noster, etiam ista leniet, aut tollet, si sic illi libitum, tibi proficuum. Absque his, nec ipse optaveris, cessare hæc tristitia. Plura de his tuis per sermonem, cujus occasionem affectui meo nunc impensè voveo. Gratulabor, si venientem accepero. Lentum remedium ab epistolis venit, si tamen venit: nec illis tutò committimus linguæ officium. Quod intus in mente volvo, auribus dabo, non isti folio. Id dum assequar, vim faciam desiderijs meis, & animo tuo stimulos, festinandi ad vota. Domesticos tuos, quibuscum velut hospes mora-

moraris, in querelis esse adversum te, non difficulter assequor. Quem absentem utcunque reverentur, ac sustinent, graviter præsentem ferunt, quia rei familiaris arbitrum, aut diutiùs, quàm velint, mensæ socium. Hic genus agnatorum est, primò curare sua, si imperare sinantur in domo. Hisce esurionibus nollem ego debere epularum pretium. Præstolanda igitur ansa colloquij, quam à Superis auguror. Interim inconcusso robore sta inter adversa, & porrò virum te proba, quem te gerebas hætenus. Mitescent aspera post luctam. Id ut eveniat celeriter, Deum precor, & tuum me esse amicum profiteor. Vale.

EPISTOLA XXXIV.

FLORIANO WOLCKIO,
HAGIANO CONSULI.

De statu nepotum.

DE Ivonio tuo quæ scripsi, grata tibi fuisse intelligo, & gaudeo.

De ejus fratre quid judicas? Mira conversio! Scis, mentem illi fuisse, Orvina in solitudine se divinis consecrandi. Mutavit consilium post repulsam. Fortunata hæc illi à Numine venit, volente illum, inter alios stipenda facere, quàm ipse Juvenis destinârit. Huc modò totus fertur, quò illum maturiùs aspirare verecundia prohibuit. Deus sinum referavit hæsitanti, ubi Orviniani suum clauferunt pulsanti. Exultat nunc novis delicijs, quas illi cælum constantes faciat. Ego conatu meo boni Juvenis utilitati me lubens impendam. Sic meretur ejus pietas, ingenium, & præclara indoles, par magnus futura, ubi cum annis culturam acceperit. Faciam tanto calidiùs, quia & tibi gratum. De meo in illum studio dicent, qui nôrunt. Serio velim, sic illum æstimari ab omnibus, quantum dignus. Veritati subscribit mea sinceritas, quæ pro hausta sua notitia suffragium bono Juveni donat. Superus ille mentium rector spem nostram
itram

stram, & illius merita feliciter coronet
opto, ac voveo. Tibi virorum opti-
me, eximios tuos nepotes gratulor,
& ut me pari cum illis affectu profe-
quaris, studiosè cupio. Vale.

EPISTOLA XXXV.

TREBARIO FEROLETTÆ.

*Modus præscribitur, faciendi notata ex
lectione Authorum.*

Lubens tibi hodie ad scriptionem
sum, optime Feroletta, quia te
literis meis, nuper datis, fidem & ani-
mum applicuisse nuntias. Atque adeò
non credis solùm, pernecessariam esse
in his studijs lectorum annotationem,
sed eam quoque te gnaviter adhibitu-
rum promittis. Gaudeo obtentam de te
victoriam; magis tuum fructum, quem
unum sibi curæ habet hic animus meus,
& affectus tui. Sed dum seriò te ad
industriam devovisti, me pariter in so-
cietatem laboris tecum vocas, & vix
non renitentem trahis. Notandi usum
tibi suasi, & propitio Numine persuasi:
nunc modum petis, quo utendum tibi

fructuosè. Imprimis quænam lectorum
memoriales in chartas referri expediat.
Deinde quo illa ordine, aut quibus di-
stinguenda titulis, signisve, ne aut in-
forme chaos misceas, non profutu-
rum usui; aut superflua scribendo,
temporis jacturam facias, & laboris.
Rectè tu id quidem: non æquè tamen
expeditum mihi video, justæ tuæ peti-
tioni ex integro respondere. Tamen
conabor, in re tam utili ea suggerere,
quæ judicium comprobant, & docuit ex-
perientia. Si prolixiori scriptione in
tuam patientiam peccavero, culpæ tuæ
id fuerit, petentis, quod paucis non
potuit. Tamen liberum tibi sit, ea
persequi, quæ volueris. Diversi Ju-
venum genij non unâ includendi sunt
orbitâ. Signandum tamen illis aliquod
iter est, ne aberrent à recto. Quæris
igitur, quæ lectorum excerpenda sint,
& reponenda in codicillos. Illa afferro,
quæ non obvia, non communia, sed
quæ singulari elegantia gustum tibi fa-
ciunt sui, quorumque meminisse velis
in

in tempore, five venusta illa sint ad phrasin, five memorabilia ad eruditionem, five ingeniosa, & acuta ad cultum dictionis, five solida, & exquisita ad affectum. Hoc primum. De modo sic pronuntio, varium illum esse variorum genijs aptum. Gaudent aliqui, notare singula distinctè, suas in classes, titulosque divisa. Hunc in finem plura sumunt folia, in quartam, octavamve formam complicata, prout cuivis ad genium fuerit. Horum capitibus unam inscribunt speciem, five, ut citra dubitationem intelligas, unum notandorum titulum; alteri alterum. In uno ponunt Phrases, in alio Sententias, in alio Crises & Acumina; in alio & alio Eruditiones, Historias, Similitudines, Affectus, Argumenta Scenarum, & si quæ alia lubebit addere. Sic in chartas, ritè dispositas, occurrentia in authoribus analecta transferunt, quæ singulis titulis convenient, addito Authorum nomine, & libri loco, ut sciant, è qua scrobe aurum legerint.

Commoda notandi ratio, qua molipapraceæ parcitur, dum singulis titulis singula aptantur folia, donec uni completo substituatur alterum, quin otiosa maneat plurium vacuitas. At ego pressius tibi notandi genus suggero, si tuus tibi genius ad meum est. Scribe omnia promiscuè, Oratoria, Poëtica, Phrases, alia, ut se offerunt legenti, sine ordine, sine delectu materiæ, vel argumenti. Sed nec in margine notam pones, nec transferes in indicem. Unum id cura, ut frequenter ea relegas, quæ notasti. Sic firmitus hærebunt impressa menti, & localis memoria obibit vicem indicis, ut etiam facile invenias, quod inventum voles. Atque ita parces tempori, parces labori, & sine fastidio proficies ad dictionem. De hac enim hîc ago potissimum, ut superetur prima discentis sterilitas, & copiâ verborum abundet. Quid hoc? tecum ais; quæ hæc insolita confusio? num & utilitas in illa? Magna, mi Feroletta, & planè major, quàm putes.

tes. Præterquam enim, quòd facilis, & operosa non sit, istud habet, quod, dum confusam notatorum congeriem relegis, diversæ pariter diversorum species excitentur in animo, quæ cogitationum, & verborum copiam supeditent scribenti, atque adeo uberem & jucundam faciant orationem. Quo in genere summa gratia est, quæ ex rebus dissimillimis amicabilem sensum componit. Si hæc satis ad intelligentiam non fuerint, veniam dabis ruditati meæ, quæ clariùs illa me tibi explicare non sinit. Experire: usus tibi verum dicet, me fabulam non comminisci. Imò si & meam quoque experientiam admittere testem non respuas, apertè tibi fateor, isthoc modo me usum fuisse cum fructu. Eundem & ipse hauries, ac pro tuo ingenio ampliore, si eundem quoque in tuis adhibere non contempseris. Istud tamen observari in meis, ut in excerptis sententijs ea verba, quibus potissima vis, & elegantia phraseos inerat, sub-

ductâ lineolâ notare, & liquore quidem potissimum rubeo, ut ex ipso characterum discrimine statim oculis relegentis occurreret, quod singulariter notatum volebam. Ita sine tædio laboris, aut temporis dispendio, paucas intra philyras includi facile possunt integra authorum volumina. Hæc de Miscellaneis accipe; illis inquam, quæ subinde subsécivis horarum portionibus, jam ex hoc, jam ex illo libro, per intercalarem lectionem colliguntur. Licet enim, ut nuper te monui, uni alicui authori totus animus per stabilem lectionem applicandus sit, juvat tamen eundem alijs quandoque interpositis libellis occupare, & pro vario calore ferri in diversa. Sicut ad epulas convivæ solent, quibus non una ferculorum arridet species, sed jam assis, jam lixis, jam acidis, jam dulciarijs delectantur. Hæc tragematum varietas palatum non vitiat, sed pascit sapidiùs. Esca nulla esurientem faginat

ginat voluptuosiùs, quàm quæ maximè
arridet gustui. Iuvenum præsertim,
quibus avidior fames in stomacho ca-
let, is ciborum appetitus est, ut inter
multa fercula avidiùs ea gustent, quæ
arrident genio. Utantur ardore suo,
quo saginati, epulentur sapidius. Jam ad
alterum sedentariæ lectionis studium
te voco, illud inquam, quod uni pri-
mario authori impendas. Ut agas
cum fructu, adverte, quid te moneam.
Oratorem si sumis, vel Poëtam, vel Tra-
gædum, illum lege cum affectu; eun-
dem scilicet toto nisu in temetipso fir-
miter excitando quem ab authore
verbis & sensu expressum deprehendis.
Sic sensim natura cum affectu to-
tam Oratoris vel Poëtæ dictionem sty-
lum, & omnem proprietatem imbibet.
Cùm scribendum dein erit, internæ
species, id conabuntur imitari, quod
studio didicerunt. Ad hoc multùm
conferet, si voce etiam sonorâ, solus
cùm fueris, lecta declames. Hac ra-
tione sensus omnes, cum internis po-
ten-

tentijs fortiùs retinebunt lecta, & ad illorum imitationem aliquo suo impetu ferentur. Quod dum sæpius repetes, tua sensim ad perfectionem compones. Phonasco te similem velim, qui dum modulum frequentius recinendo, species illius & numerum in se retinet, quem voce dein promat; sic tecum agetur in dictione, quam similiter ad imbibitatum intus formam proferes. Experire; & quod monui, intelliges. En compendiosam discendi methodum. Ut autem totum authorem penitiùs possideas, ad totum illius systema, partesque omnes attendes. Oratorem si volvis, finem dictionis prospice, ad quem fertur oratio. Inventionem, & dispositionem, partium omnium accuratè discute, argumenta disquire, quibus ad persuadendum utitur orator. Hæc ad leges Cypriani Soarij examinabis, quas ille tradidit eruditissimè. Sic cogitata, discussa, & ad libellam appensa facient, ut

ut brevè non vulgaris orator evadas. In addiscendâ Poësi idem ferè teneas, quod in Oratoria, nisi quòd libertas ibi laxior, ad tam stricctam severitatem Poëtam non obligat. Sed vel ideo ingenti cautelâ, & iudicio est opus, ut per maiorem agendi licentiam, non aberretur â recto. Istud autem cùm exponere paucis mihi non liceat, pluribus jam non possim, te tibi, mi Ferroletta, relinquere cogor, instructum satis, si ad dicta mentem reflexeris. Dabit se fortè aliàs occasio, ut de his copiosior fiat dissertatio. Interim hisce paucis contentus rem tuam cura, quam votis omnibus tibi fortunatam precor. Tu verò afflictæ valetudinis meæ memor, qua graviter afflictatus hæc scribo, tuis illam precibus mitiga, & meus esse persevera, dum erimus. Vale.

EPISTOLA XXXVI.
ISIDORO SCHMIRCKIO.

*De conducto instructore domestico. De
causa Sinenſi, & alijs.*

L Iteras meas amicis ex infidijs aucuparis, dum furtivo modulo refugientem allicis ad ſcribendum. Artem intelligo. Hinc lubens me induo in tua retia; quia pergratum mihi, à talibus non negligi: imò coli. Sic humanitatis tuæ argumentum, uti agnoſco, ita & veneror. De Moderatore Hardianæ familiæ in tuam gratiam curæ mihi erit. Hero ipſi hoc ego quidem obſequij vix dederim, duro quondam meæ benevolentia. Tamen veſter eſſe cupio, idque teſtari ſtudio in vos meo. Tempus dictate, quo ſua ad caſtra veniat conductitius Muſarum ſignifer. Faxo, præſto adſit ad nutum, & quod opto, cum veſtra gratia. Publicorum nihil ad nos ex vero, niſi quæ læta minùs bono publico. Iſ ego me
lu-

lubens non trado ; sed & invitum alium ijs non onero. Bene, si res Sinicæ eant bene. Quanquam ijsdem ego haud admodum vereor. Est, qui rem suam perditam non finet. In huius consilio & manu etiam cætera, quorum eventum vis nulla sibi vendicaverit. Illud jucundum bonis, inclinari sensim ad sacra nostra Germanorum Principum animos, si verum. O si ad unum Religionis punctum redeant, næ fortunata fuerit Teutonum natio! Romano Juveni, â vobis digresso ad sua, meæ quidem copię non est, gratificari efficaciter. Si quem fors dedit, qui possit (velle namque & meum est) mone-re non negligam. Vale.

EPISTOLA XXXVII.

RUFINO SAFRONO.

*Quid in Literis mansuetioribus primò,
& maxime conandum.*

Sermones nostri Aprimontanti valde tibi in memoriam sunt, ut video,

deo, cùm illorum argumentum tam calidè pressas. Aio, quod aiebam; difficile ad mitiores literas iter esse, eò ire volentibus. In principio maximè; donec rudis tabula mentis verborum copiam, imagines rerum, & sensus affectuum inscriptos recipiat, omnino necessarios ad usum. Brevi verbo complector omnia: res, & verba. Intelligis? Architectus ut ædificium struat; ut pictor penicillo regiones exprimat, regiones vidisse, structuras varias inspexisse necesse est. Tantò præstantius formabitur ectypon, quò nobiliora prototypa lustrârit artifex. Ab horum elegantia, diversitate ac gratia ideam operis desumet, atque elaborabit manu. Uti è semine crescunt culmi, & in his grana formantur: sic haustæ rerum species in animo discentis alias generant, similes sibi; nec rarò nobiliores, si perficiantur laborantis industriâ. Sic & Orator, sic & Poëta. Rerum species, motus affectuum, inventorum dispositio, verborum copia,
ab

ab authorum artefactis petendæ sunt: elegantia, & varietas ab iisdem. Inventorum soliditas si desit, streperum putamen affers, absque nucleo. Inventa si dictionis ornatu non compseris, macra, & elumbis erit oratio. Hic te obsecro, mi Rufine, ut advertas, quantæ sit operæ, de omni argumento aptè differere: graviter in serijs; in minoribus mediocriter; in jocosis, argutè; idque cum gratia, sine neglectu; semper latinè, semper cultè. Quàm felicior hinc est philosophantium conditio; ut ut illi barbarè disputent, doctè tamen philosophari dicuntur è cathedris. Sit ex eorum schola, qui sua cultiùs enuntiet, insolitæ novitatis arguetur à suis, aut ab obscura sublimitate sua, ad pupas puerorum desciscere. Hallucinetur interim orator vel in verbo, non satis examinato ad trutinam Tullij: claudicet Poëta vel in versiculo, aut fluxu metri, vah! quanta vociferatio? Hispidus audit, & è

Barbaria in Latium rudis advena. Illis tu, mi Ferone, hanc ruditer dicendi licentiam invidere ne velis. Sacram venerare scientiam, ut decet: pro tua verò conditione, cui te addixisti, ferriò cura, latinus ut sis in eloquio, ingeniosus in inventione; numerosus, aut Lacon in stylo; tersus, & efficax in dictione. Nec leve negotium putes, in omni genere dicendi excellere. Ad hanc laudem toto nisu ut nitaris, tua te indoles excitat, & mea hortatio. Eò te manu ducere, facultatis meæ non est, parùm profectæ in hoc magno studio humanitatis. Digito tamen monstrare tibi semitam licet, qua eas; aliquis certè futurus inter præclaros, si hac incesseris. Vale auctore Deo, & memor amoris in te mei Vale.

EPISTOLA XXXVIII.

CANO VIRNIÆ.

Petit sibi mitti sacra munuscula.

Diu tibi â compellationibus meis otium fuit. Liceat nunc denuo aliquid negotij faceffere tuæ industriæ. Sacra munuscula per te mitti ad me postulo, quæ voles: at ocyssimè, quia urgeor. Talinus vester nobiscum jam est: nunquam tamen mihi sermo cum illo. Primus erit de te, quem aliàs bene valere intelligo, tum viribus proprijs, tum favore alieno. Utrumque tibi gratulor; mihi neutrum cupio. Quin velim potiùs (quantùm fas velle) me totum denique in urnam colligere, & operculo clausum, tegre cineribus. Ita languent omnia in me. Typus noster in toto calore est, & quotidie non otiosum occupat. Tempus laboribus deesse queor, & robur animo ad expeditionem, â multis difficilem. Illud desperare si cogar, æternam mihi pa-

cem precor, quam inferior isthæc in-
quies frustra invideat. Eandem & tibi
voveo, seram post labores. Vale.

EPISTOLA XXXIX.

VALERIO ADONI

*Amicum suum Hartium, adversitatibus
pressum commendat, ut suis eum hor-
tatibus ad constantiam animet.*

O Racula Sybillina per me describi
postulâsti, & ea nunc, credo,
expectas. Nondum adsunt. En cau-
sam è vero. Librum ipsum scis extra
domum dimitti non oportere: intra il-
lam lentos admodum calamos dari, aut
nullos. Ultro volare nî velint, invi-
tos non promoveris. Mihi certè otium
non fuit ad tua obsequia, utut avido
gratificandi tuis desiderijs. Quòd si
illa etiamnum tibi calent, fac sciam.
Urgebo scribentis segnitiam, ut opus
expediat. Nunc aliud te volo, nec
propter te, sed Othonem Hartium,
ami-

amicum tuum, quem amanter colo propter te. Nuntiant nobis vestrorum literæ, nuper illum à Reipublicæ vestræ Prætore acatholico, ut mos vestræ urbis fert, durius habitum, ac pænè dejectum officio fuisse, quod gerebat. Dic per Deum, num hæc ita? Quæ iterum scintillæ ex hoc chalybe? Adversæ Religionis partes quòd teneat, & propugnet fortiter tuus Hartius, contrariæ factionis principem sentit inimicum sibi. Malignitatem fortis hîc vide, mi Ado, durâ manu ferientis bonorum capita. Jam aliàs in virum honestissimum exeruit sua cornua immitis Prætor, ut audij: vix obductâ cicatrice, ictum repetijt. Nec arietare Romanæ Religionis murum in Hartio desinet, dum pedibus obterat dejectum solo. Gutta cavat lapidem denique: hunc nulla, pertinacem semper odio, quod hausit, & durum semper ad lacrymas gementis popelli. Huic in amore cum sit Hartius infontem premit, de urbe vestra bene meritum.

Planè non ad legem humanæ consuetudinis. Mitiùs sæviret, credo, si pugnum ipse persentisceret, quem patientibus incutit. Miror, sic impunem ruerere hominis fastum. Et quid senatores, quid populus? Illos negligit, dum solus pænè senatum facit, exequendo, quod statuit. Illorum calculos, ubi opus illis ad senatûs consultum fuerit, vel in assensum cogit, vel ridet. Cives, velut spongas premit, sanguinem daturus, si facultatibus egent, quas sitit. Audio, Catholico etiam Ecclesiasticorum ordini leges illum ponere, antiquorum rituum antiquatis tabulis. Et questum quò ibunt? Hierarcham despicit, Principum autoritate securus. Cæsarem non metuit, clandestinorum patrociniò tutus. Sic cassæ sunt gementium querelæ, cassi gemitus, quos vacuum in manum mittunt ærumnæ civium. Inter hos & Hartium numero. Dic illi ex me, virum se esse meminerit, eo maiorem, à quo calcatur. Honoris esse sui, bonæ causæ

causæ servijſſe, & bono publico. Scutum, & lorica ne abijciat, dum ſtrident fulmina, citiùs fors ceſſatura, quàm ipſe ferus Jupiter velit. Caſui ſubefſe, quod divinis repugnat regulis. Ad idem virtutis officium filios excitet, quos Deus addidit, adverſæ fortis, & Chriſtianæ fortitudinis comites. Plura tu ſuggeres è tuis, quæ nôſti, virum velle. Illi ego ſalutem & firmitatem è cælo adeſſe cupio, qua duris altior felicitati præludat ſuæ, finiendæ cum corona. Tu verò mi Ado, amicum me tuum habe, qualem te ego, firmo charitatis vinculo nexos æternùm. Vale.

EPISTOLA XXXX.

MENULÆMO DE SAXO.

Ad aliam Academiam abeuntis conſilium non probatur.

UT epistolam tuam mihi ritè conſignatam ſcias, iſtam ego meam repono, uberis argumenti breve com-

pendium. Scribis, te voluntate Parentum ad aliud Athenæum migrâsse. Non habeo, quod opponam; cùm impleto consilio, integrum ultra non sit, de re factâ deliberare. Tu quidem rectè facis, acquiescendo jubentium imperijs, quorum est, & suis, & suorum fortunis prospicere. An tuæ felicitati per hanc dispositionem consultum sit, ego fateri non ausim. Opto tamen vehementer, ut sit. Apertiùs animo tuo mea sensa dicerem, si certum mihi foret, tibi soli me scribere. Id quòd è vano non metuam, manum contraho, ut immeritæ utriusque nostrûm invidiæ parcam. Cætera, quæ inter nos acta, sic permaneant, nisi ipse proditor tui esse velis. Quod quidem nunc immaturum reor; atque ideò differendum, donec opportuni rebus dies affulgeant. Id nunc age, Optime Menulceme, ut totum te pietati, & literis dedas. Faciet ille supremus Rector mortaliûm, ut industriæ tuæ præmium sit tua felicitas. Vale.

EPI.

EPISTOLA XXXXI.

ASCANIO DE UTOPIJS,
CONSILIORUM PRÆSIDI.*Commisſæ legationis eventum exponit.*

Imperatum mihi nuper â te, legationem obij cum fide, utinam & desiderato cum ſucceſſu. Iſtud habeto, in Milone virum me reperiffe, in adverſa fortuna ſua tibi, antagoniſtæ ſuo, humaniſſimè affectum. De modo agitæ cauſæ modeſtè queri eſt viſus, cui & ipſe fors aſperius reſponderit in iudicio, quàm vellent alterius partis patroni. De vehementia certè actoris tui queſtus eſt palàm, quem & alij culpant, quòd intra decori limites non ſteterit. Quis miretur, & hunc virum, etſi conſtantem, non integrè conſtitiffe ſibi. Dum æſtuant humanæ mentes, facile in apricum ſcintillæ promicant. Extinguendæ ſunt illæ Chriſtianâ charitate, ne veſtem adurant, aut geſtantis ſinum.

Id queritur Milo, bonam causam suam, cum æmuli potentia commissam, æquo Marte pro suo jure decertare non posse. Paratus tamen, masculâ virtute illud legibus submittere, & Deo. Ultra quid ego poteram, aut ipse expectes? Spero, Illustrissime Domine, probatam tibi fore meam industriam. Hujus calorem pro tuâ gloria experiri aliàs ubi volueris, impera volenti, & in tuis me favoribus habe.

EPISTOLA XXXII.

TIMOTHEO BONVIRANO,
ABDICATA PAROCHIA CANO-
NICO.

*Ut Mæcenatem ad erigendum Seminarium
inducat.*

Considerationes meas scenicas te legisse, atque probâsse, seriò mihi gratum fuit, è tuis intelligere. Unum cupio, ut ex judicio ita censeas, non affectu solum, aut humanitatis officio. Interim in tuis acquiesco, dum secu-
rio-

riorem omni metu me facias. Muginus noster, qui tuum nuper clypeum sumpsit, grandi pollicitatione orexin mihi movit, impetrandi subsidium in causa, solitarijs dudum votis concepta. Hem! opportunam illius promovendæ occasionem. Pecuniosum Mæcenatem, ait ille, vestra in urbe commorari, qui opum largam portionem cogitet divino cultui consecrare. Nôsse velit, quo id fructu majori. Suggeri modos complures. Inter illos, instaurandum eruditæ juventutis seminarium, è quo literarum, & virtutum alumni desumantur cum tempore in usum patriæ. Nomen patroni Muginus non aperuit. E signis tamen amicitiae ominor, illum ipsum Gulanum esse, famosum largitorem in usus publicos. Quæso te, cura negotium, ut det manum pijs consilijs. Magnum quid feceris, zelóque tuo dignum, hoc unum effectum si dederis. Salvum judico meum desiderium, tu illud curare si velis. Et quid prohibet? Argumenta bonæ causæ non suggero; uberio-

ra

ra dabis è pena tua. Animum tuum appello, divinæ gloriæ cupidum, mecum adniti ut velis in tam salubre negotium. Cautè tamen, ne quis alter in nostros conatus involet, & gratiæ rivum vertat in molam suam. Hæc inter nos. Tu rescribe, quid sperandum, & Vale.

EPISTOLA XXXXIII.

VERULAMIO COMITI DE VINETIS.

De præsentis rerum & temporum conditione, simul & futurâ.

ADventus nuper tuus in urbem nostram, Illustrissime Comes, spem mihi dederat alloquij tui: sed istud negotia tua, & mea modestia non sivere. Nunc per amicum tuum Gravelium salvere me jubes, & quæstionem ingeris de futuris. Humanitatem tuam in altero veneror, ut etiam salvum te per meam salutem velim. De altero quid asse-

asseram? Rem magnam â me petis, Illustrissime Domine, dum Jovis diphteram arbitrari me jubes, & remota prospicere, hallucinantem oculo ad vicina. Misce rivides orbem, & dolles. Nativis odijs collidi nationes audis, & ingemiscis. Levamen ab exitu speras, & illo felici tuorum. An hunc talem ominari fidenter liceat, â meo judicio requiris. Idem hoc ante lustrum urgebas â me per sermonem, cùm ad Aulæ vestræ Præfectum te convenirem rogaturus Principes ad nostra solemnia. Abstinui tunc fateri me tibi, retardatus alterius præsentia, non æquanimiter fati patientis verum adversum sibi. Nunc atramentum istud tibi candidè dicet, quod lingua tunc preffit. Mutabitur fortuna: & ab illo id veniet, qui curat hæc mortalia. Ecce paucis grandem veritatem, quam tibi fidenter spondeo. Inopinata lux illa si quando nobis affulserit, lætus animi vatem me dices, nî nostros, & veritatem oderis. Id æquitas tua, tua
pru-

prudencia, & moderatio, timere me
vetat. Effatum istud eventus docebit,
ut rosas sua folia, sic vigorem & stabi-
litem suam relinquere hæc humana.
Nec enim radices agunt coronæ regen-
tium, quæ non eruantur ligonibus, Flo-
res sunt, ultro decedentes è caule, post-
quam purpuræ viror maturuerit ad glo-
riam. Herbescit interim sonchus è
gleba, & aculeatum elevat caput, nu-
merandus & ipse inter hortorum deco-
ra, quousque visum fatori Numini.
Ab isto venit incrementum unius, &
ruina alterius. Vide monarchias vete-
rum, vide recentium. In utrisque va-
rietatem spectabis; ortum illarum è
vili, fulgorem aliquem in sublimi,
semper vanitatem in occasu. Unus a-
quæ haustu principatum emit, alius e-
quo, alius in venatione, alius in aucu-
pio. Tota demum felicitas in lutum
effusa exaruit; vel excussa ephippio
serpsit in sordibus; vel icta venabulo
expiravit; vel avolavit cum ardeis.
Annales consule; miraberis. Sic erit
&

& in hoc theatro, cujus nunc scenæ patent, suffixis ad exitum oculis spectantium. Qui modò in epitali luctatur, & premitur, triumphabit actor in catastrope. Nisi hæc videris, mendacis fabulæ architectum me clama. Si videris, dic laudem veritati primæ, è cujus archetypo venit hæc altera. Ulteriùs me non diffundo, contentus, respondisse votis tuis ad meam gratiam. Illustrissime Comes, tu ferva te melioribus, ad augmentum familiæ tuæ, ac tuorum gloriæ. Habe me tuum in bonis favoribus, & illum te mihi retine, qualem habui, semper benevolum, & amantem. Vale.

EPISTOLA XXXXIV.

ROSEMIO ORONO,

ÆDILIUM PRÆFECTO.

Architectum conduci petijt. Cautè agendum cum magnatibus.

Architectum à te nuper sollicitavi,
offe-

offerendum Heriberto Comiti pro nova
fabrica, quam molitur. Gratam mi-
hi feceris, si peritè cures commissum
negotium. Veniat hospes, ut primùm
licuerit. In suum, ut spero, commo-
dum, & gratiam Heriberti venerit.
Opto ut citra longiorem moram. Cu-
ret tamen, ut quasi fortuitò, non vo-
catus accedat, tantò gratior futurus,
quantò minùs alieno vocatu accesserit.
Ita cautè, ne lagenam rumpamus ad
puteum. Suo arbitrio elegisse operas
videri vult Comes, non commendatos
aliorum suffragio. Rectâ proinde ad
ejus fores se sistat, experturus, quid
possit. Velim ego, ut prosit homini
meum studium, quo dignum habeo.
Res verò tuas curabo, quantùm juvari
meâ industriâ poterunt. Explorare ta-
men antea per moram convenit, quid
spei ad expeditionem. Modestâ manu
palpandæ sunt pontificum mitræ, la-
pidibus graves, & offendi faciles. Pa-
randi ad tactum digiti cum cautelâ, ut
dignoscatur, quid liceat cum utilita-
te,

te, ac decoro. Aveanæ familiæ salutem â me dicas, valde rogo. Dic, animum illuc meum frequenter excurrere, memorem boni affectûs, cui parrem ex me reddidi. Triste sit, mutuô illô deinceps carere, dum vivimus. Dabit Deus, ut illo fruamur æternùm. Ad eandem amicitiaë suavitatem te quoque voco. Vale.

EPISTOLA XXXV.

CAROLINO ASTIO SACRÆ RELIGIONIS CANDIDATO,

Cùm Minutius, ejus sodalis, è Religioso Tyrocinio ad sæculum rediisset.

Quid audio de Minutio familiari tuo? Ante menses ad claustrum abiit; nunc redijt ad suos, relicto in agris aratro, quod tractare cæperat. Ecce, ut vertuntur humani sensus? Juvenum maximè inconstantes genij sunt, non firmi satîs in arrepto proposito. Quorum orexis par vide-

batur glutientis camelis, illi post annos (heu? quoties post menses, dies, & horas?) cyminum & anethum decimant. Cùm & tu, mi Asti, hoc ipso in salo naviges, incertus, quò itura fit tua navicula, non indignaberis sollicitudini meæ, qua caveam tibi, ne quid temerè in hoc negotio. Multa mihi de te cura fuit, multi sermones tecum. Ad illos animum te mittere jubeo, ne eadem te levitas fascinet, qua involutum commilitonem vides. Mallent nunc utique parentes optimi, illum suum nunquam fuisse, qui erat, quàm desisse. Amabas illum, scio; & hinc de illius inconstantia doles. Ego utrique affectum jungo, quem amor amborum exigit. Tibi verò me serium monitorem sisto, ut probè discutias, quod statuendum est semel. Vide, num possis, quod nunc placet. Longa, & matura consilia poscit æternitas. Age severè, quod agis, ne & tui aliquando tuam deplorent inconstantiam, & ego cum illis. Vale.

EPI-

EPISTOLA XXXXVI

FRANCISCO TORRESIO BIBLIOPOLÆ.

Commendat illi considerationes ad venditionem.

PUtabam, Torresium nostrum huc nuper mercatum ad nundinas venturum. Sed putabam: Torresius non venit. Agat nunc ergo epistola sermonis officium, & quærat, quid modò nostris de Musis fiat, ubi hæreant, quæ spes de novo illarum contubernio? Postquam è typis prodire, vagari nunc volunt, & ad eminentium manus venire. Tu illis dexteritate tuâ dictabis viam, qua in plurium notitiam deferantur per te. Dabis amico tuam operam, spero, libenter, gratias recepturus pro obsequio. Rescripseras nuper, lectione rerum mearum te tuæ curiositati fecisse satîs. Gaudeo, quòd satîs: diutius illæ commoraturæ fuerant in Museo tuo, non dimittendæ ad forum.

rum. Nunc â te lustratæ satîs, peregrinentur porrò ad nundinas, vel amicorum ementium fores. Si nullas reperint viantes hæ Musæ virgines, reverti sinantur ad lares patrios, ut tales maneant. Tamen humanitati tuæ censum habitationis debeo, qua illas dignabarîs ut tuas. Cura, ut easdem alieni plures dignentur suâ, & familiares habeant sibi. Fastidium heris non facient insontes hospites; aliunde factum, hilaritate levabunt suâ, quia synceræ. Illas tibi commendo, & me. Vale.

EPISTOLA XXXVII.

MAXIMILIANO URANO.

Amicè queritur de raris ejusdem scriptionibus. Plura de Motu Perpetuo.

BOnæ forti refero, accepisse me veteris animi, & manûs amicum pignus, cum literis. De affectu quidem tuo subvereri me non sinebat tua
hu-

humanitas; de exercitio tamen illius
queri amicitia posset, nî tuo parere ge-
nio mallet, quàm suo desiderio. Dif-
ficilem te scio ad epistolas. Nec ego
difficilis ad veniam, ejusdem pænè no-
socomij municeps, cujus te indigenam
queror. Si quid tamen deinceps otij
tibi fuerit ab officijs, gratum mihi tuo
feceris, salutando me tuis epistolis.
Nuper acclusas fido latore in domum
legavi, cui inscriptæ. Ipse tulissem, si
tam expedita facultas ad obsequium
fuiisset, quàm animus fuerat. Publi-
ca rerum inquires non te moveat â re-
cto. Mitescet turbo, & in malaciam
redibit post motum. Dentes mihi velle,
si fallam. Annum porrò euntem, tibi
felicem ire, ac tuis, ex animo cupio.
Unum adhuc. Scripseram nuper Mar-
tiano Vicoso vestro de Motûs Perpetui
recens factâ inventionem. Audio, illum
epistolæ meæ fidem non dedisse, imò
questum de me, quòd nugas vende-
rem. In eandem sententiam vene-
runt & alij, qui epistolam legêre. Dic

illi quæso salutem ex me, atque hæc
pauca, quæ addo. Novæ machinæ
schema typis editum prodijt Lipsiæ,
anno currentis sæculi decimo quinto.
Formam ajo exteriorem: arcanum ar-
tificij author non prodidit. Ubi tamen
vidi, omnino veritatem agnovi. Al-
tera subinde editio ibidem in lucem ve-
nit anno vigesimo secundo, ubi fusè
narratur ingeniosæ inventionis histo-
ria, ad quam Martianum meum, & te
una cum illo & reliquos ablego. Vi-
debitis ibi viros illustres, Mathema-
tices peritos, nomine suo compellatos,
qui machinam severè scrutati, probum
de illa tulère iudicium. Accessit ter-
tium authoris testimonium, publicis
typis expressum, ubi in pretium artis
suæ centum millia Philippicorum exi-
git, arcanum nôsse desiderantibus.
Pro certitudine veritatis caput suum in
pignus offert. Nunquid hoc satis ad
fidem meam, & ad testes notæ verita-
tis? Hæc Martiano per te scripta sunt.
illum miror ego virum, aliàs tam saga-
cem

tem & industrium, hæc publica ignorâsse. Tibi verò mi Urane, si aliquid in aurem dicerem, putas, me fidem inventurum in tuo iudicio? Si Superis placet, dies veniet, quo id scias. Interim curioso tibi esse liceat, & novorum avido. Sed cave, ne quid nimis. Ego ne focum augeam, ligna subtrahō, ne ipse urar, si te cum alijs calere fecero. Memento horum, & Vale.

EPISTOLA XXXXVIII.

AURELIO THORASSO.

Honorifica nihil ad se. De Symbolographia quid sentiat.

Litera scribo, non meditor. Effudi nuper in illas aliqua è sensu meo; tu illa in tuum detorques, malè fidus interpretes fidi calami. Honorifica somnias de vili capite, tuo nata in cerebro. Amplector affectum in me tuum: cætera, quæ voves, procul â me, & ego ab illis. Tu, mi Aureli, frustra

scrutaris aurum in plumbi fodina. Nihil ad me illorum, quæ divinas. Rudi cannabi intexendum non est sericum. Mihi certè ad hæc speciosa dentes non pruriunt. Quin ultro si quis eorum gustus in os influeret, cum nausea egerem, operiendum fabulo nobile phlegma. Quid enim hæc talia ad animum? Hic solus secum habitet. Istud fati. Atque adeò mentem de me tuam ut mutes, amicè postulo. Si tamen curiositati tuæ non parcis, mihi te parcere cupio, dum colloquemur. Synce-rius tunc sermo in os revocabit, quod intus nunc est in animo. Ultra duos non ambulent secreta. Quanquam quid juverit, sua evolvere, si gratis id fiat, quin & cum aliorum ingratijs? Ussi digitos non semel, nec sine dolore, etsi sine culpa. Carbones declino, si sapio. Cessemus: nec enim modò plura fateri me oportet, nec te scire. De Symbolographia, recèns edita, quæris, quid sentiam? Id, quod debeo; quod authoris meretur nomen, scientia, & in

in his literis eruditio singularis. Isthæc
tanti mihi est, ut illam nulli secundam
judicem. Quem enim virum alium
modò censet patria, qui sic Musas co-
lat, & illum Musæ? Non moriatur,
opto, ne & istæ cum illo. Penitus ex-
tra ictum fati non est hoc nostrum sæ-
culum, in quo verum est verus illud;
Qui non intelligunt artes, non ama-
re artifices. Et contra. A libro nunc
suo laudis præmium habet, ad hære-
dem habiturus; videant posteri. In illo
præclara omnia. Stylus Horatiani ser-
monis gratiam spirat, & facundiam,
nec sensu latinitatis dispar, nec versu.
Quod minùs lucidum in utroque puta-
tur, ab argumenti materia venit, mi-
nùs expedita ad omnium oculos, non
à vate. Abstrusum thema in regulas
ducere, nunquid difficile? De usu quid?
Artem scribendi, his è fontibus pauci
biberint, quòd vel situlam trahere non
velint, vel quòd liquoris gustum non
sitiant. Sic inter doctorum volumina
locum, & laudem habebit liber, ube-

rem fructum non feret. Quàm velim, alijs humaniorum lucubrationibus laborâsse tam pretiosam manum. Sic ego quidem opto, sic sentio. Et istud de Poëmate. De regulis symbolorum, & Emblematum, alius mihi scrupulus hæret, quem ne tibi injiciam, missum hîc facio, refricandum in tempore. E visceribus Mundi, quem Picinellus fundavit, massam extraxi. Cujus metalli ea sit, tu mihi proximè arbiter eris. Istud mihi dabit amor tuus, quem constantem mihi cupio, & spero. Talem ego meum tibi ex asse spondeo. Vale.

EPISTOLA XXXIX.

FERDINANDO LIB. BAR. DE
CHORESO.

Theses publicas ex Jure defendenti, Bonanova de pace constituenda Badena.

PEctus meum tetigit tua humanitas, Illustris Domine, tam officio.

eiosa in hominem, nil gratiæ à te meritum, nil memoriæ. Iconem mittis, cum Theſibus, & te in illa, formatum ad honeſtatem ſcalpro naturæ, & generosæ indolis. Ita vultum tuum in altera imagine cerno, atque hanc in tuo. Quàm velim, utriusque ſpecies hoc in animo hæerere, ac manere firmiter, ne quæ raſura lineas deleat in oblivionem. Prohibeat ſancta pietas, ne quid tale in me. Polliceor fidæ mentis ſtudia. (auxilia non poſſum) ſtatura ſemper ad tuum arbitrium. Subſcripta gnome Chronoſtia felicis ingenij lætitiâ notat in folio, dum pacem publicam auguratur, aut vovet. Utinam illa patriæ veniat, & Imperio. Niſi feſtinatam in maturitatem creverit, verendum, ne areſcat in hyeme, & in lauri vicem, baculum in terra linquat, contuſurum grandes vertices, non amicos publicæ quieti. Hæc ſcienti. Sereniſſimi caduceatores jam hærent Badenæ, & fors hodie calamum ducunt in Europæ gaudium. Boni
Ge-

Genij regant manum, quæ nobis tranquillitatem scribat. Tibi jam porta panditur ad magna, emenso scientiarum studia. Per illa ut ad fortunam, tuis natalibus dignam, enitaris, omnibus votis precor. Mihi verò, ut benevolus esse non desinas. Vale

EPISTOLA L.

JUSTINO PELICANO.

Per eum D. Parenti tarditatem responsionis excusat, & offert sua obsequia.

Quid dices, mi Pelicane, quid eximius pater tuus ad meum silentium? Diuturnum est istud, non abnuo, sed tamen etiam citra notam meæ incuriæ. Negotiorum copia, amicorum interpellatio, & quotidiana plurium necessitas, meo me officio prohibuerunt. Nec ab illis cessatio in dies. Dabit igitur genitor tuus tarditati veniam, quam & spero, cum eam per charissimum filium petam. Nam scio

scio, quàm hujus potens sit ad cor pat-
ternum eloquentia. Per eundem quo-
que gratias dico pro libro, quem bene-
volè missum accepi. A filij manu gra-
tum accidet patri obligationis meæ ly-
trum, qua teneri me fateor. Sic lar-
gitorem suâ monetâ solvo, qua pretio-
fiorem nulla sagacitas invenerit. Vides
modò, optime Pecane, quantùm tuæ
præstantiæ debeat mea tenuitas. Si hæc
â valore tuo pretium non acciperet,
hærerem in ære parentis tui, nunquam
solvendus debitorum vinculis. Cæte-
rùm hortor alacritatem tuam, mi Peli-
cane, ut bonarum artium, virtutùm-
que studio, teipsum urgeas, dum ma-
gnis consilijs maturus id audeas, quod
ipse spebus tuis præfixisti. Deum oro,
ut votis meis, tuisque desiderijs annu-
at. Et ipsum tuis mihi suffragijs be-
nignum effice, ac Vale.

EPISTOLA LI.
JOANNI INGELIO.

*In ludis theatralibus primò observandam
esse Artem: cætera in postremis esse.*

TElam è tela ducis, mi Ingeli, & in rem tuam callidè, ac calidè. Nec improbo studium. Id minùs ad sensum meum, quòd quercum excutias Boicam, non Dodoneam. Quamquam & illa susurrum edat (oracula non potest) si quando meliori moveatur spiritu. De partium titulis quærebam, in quas distinguitur Tragædia. De his cum eruditis sentio, probóque, si doctè id præstent, quod splendide præferunt. Si vana nomina sint, proscribuntur theatrorum foro; ita Musæ sanxerunt, cum Apolline. Advertit me curiosa sedulitas non semel à multis curari hæc parerga, rem negligi, contentis, placuisse scenarum specie. Vel vanitas illa sit, vel imperitus error. Hunc arguere, vetat modestia: illam explodunt eru.

eruditi, aut silentio damnant suo. Pudor! ita aliquos puerascere, & nuces projicere in scenam. Serium negotium est, si quodd aliud, cum arte gratiam conjungere. Errant, qui illâ sepositâ, hanc sperant. Illam etiam imperiti sentiunt, etsi non intelligant. Nam & ipsi plenis animis abeunt â ludo, ubi ars choragæ agit. Hac otiante, utrorumque stomachus vacat, etsi pastus abscedat oculus. Ad artem igitur prima manus tendatur, & adhibeatur ad officium. Cætera in secundis sint, tertjisve. Sive scribatur, sive omitatur partium poëtica appellatio, nihil admodum interest, dum sit. Etiam sine hedera valet massicum. Sed jam de arte ipsa quæris, quid sit. Hoc equidem supra me. Dicant, qui nôrunt. Ego procul â Jove, nebulam video fumantis aræ; thuris odorem non traho. Hæc ad pellaciam, qua me provocas in arenam criticam de scenarum varietate, ac modo. Verùm ultra orchestræ septa non salio. Tu videris,
per

per quem ducaris. De periochis, cautè formandis, vel omittendis penitus, aliquid mei sensûs in te reperio. Verùm in gratiam debilioris vulgi delirare, antiqua lyra jam est, quam doctus etiam minister Apollinis non metuat. Habes hîc, quod petijsti. Sed ita habe ut me non arguas, si quid minùs ad tuum judicium mea scriptio sit. In hac meum lege, & amanter Vale.

EPISTOLA LII.

HIERONYMO MARSO,
CONSILIARIO AULICO.

*De aliorum officialium mutationibus in
Aula.*

I Tâne verum, quòd fama de te, mi Marse? Ad aliud concilium te propediem iturum dicit. Si ad mentem tibi fuerit destinata profectio, plaudam felicitati. Aliàs, compatiar dolori. Eundem â te affectum Galienus tuus exi-

exigit, dandum sibi. In eodem torculari sudat ille, si sermo non fallit, qui per urbem ambulat. E sermonibus humanum sensum judico, non iudicium. Ab aula procul, ad ruralem præfecturam ablegandus dicitur, melioribus dignus. Nunc tamen hic stylus est. Motus adhuc alij expectantur ab Aula. Comes Marsicanus, intimi concilij Præses, ad suburbana secessurus dicitur. Si positis clavibus id aget, quanti motus tum in populo? Multorum linguæ pruriunt in querelas, multarum oculi in lacrymas, Mæcenatem plangentium, duris in rebus beneficum. Quæstor Lupicinus adhuc loculos tenet, sinentibus fati. Et tenebit illos porrò in calcem usque, si illa siverint. Quanquam læso pede sensim ad ima claudicet; vel ideo festinus fati ad scrobem, ubi claudum hora citaverit. Veglinus, Aulæ Mareschallus (utor officij voce) capite, ac ventre tumidus, scipionem manibus gerit, cothurnum pedibus. Illo Principem terret, his

subditos premit, verborum parcus, non verberum. Sellam illi movisset æquitas, nutantem nî firmâisset Purgiani favor. Sed is errorem modò dolet suum, non averfurus imbrem denuo, si quis venerit. Quàm bene ab his turbis positi, mi Marse, ridemus fulmina grandium. Religiosa simplicitas aularum turbulenta dum videt, securitatem laudat suam, & gaudet. Mediam tibi viam fortuna aperuit. Supra vulgum elatus, ad prima concilij subsellia non ascendisti, quod volebas. Beatus, si tenere stationem didiceris. Ego ab his procul, te, & alios cum mundi fluctibus luctantes dum considero, mihi quietem gratulor, tibi verò felicitatis portum vehementer opto, post hæc pericula. Vale.

EPISTOLA LIII.

JOANNI BABYLÆ BIBLIOPOLÆ
BURGENSI.

*De pretio librorum soluto, & de impri-
mendis Baldeanis operibus.*

VEterem in te amicum agnosco, & novum veneror, cujus beneficentia me meis exemit angustiis. Mitto proinde libros per me ab alio conductos ad emptionem, non tamen solutos pretio, quod â me pendendum erat, nisi tua me dexteritas liberâffet metu. Tume quæso vicissim tuos in usus verte pro libitu. Nam sponte meâ volo, quod beneficiorum necessitate debeo. De Purâ multus mihi tecum sermo fuerit, si quando fuerit. Pruriet tibi audiendi orexis, ubi primum rerum gestarum saporem senseris. Bona de te Pulverius mihi dixit, verè bona, si vera. Decretum tibi esse ait, omnia Baldeana opera, hucusque dispersim edita, æquali folio & chara-

Et ere in publicum edere. O literarum
Custodes Genij fortunate consilium,
optimo Babylæ animum & vires date,
exequendi, quod cogitat. Videant
tunc exteri, Baldeum Alfatam â su-
perioris Germaniæ Provincia peregri-
num non esse, qualem multi aut per-
peram credunt, aut faciunt. Adhi-
be manus amicissime Babyla, & tuo
cum emolumento, eruditorum expe-
ctationi consule. Nunc ab amicis vo-
ta tibi salus per me venit. Tu illis du-
plicatam mitte per me, ut cum illis oc-
casio mihi sit chari sermonis de te. In
pugnum contraho plurium nomina, fo-
lijs pluribus ampliora. Tantùm in me-
moria & gratijs huiatium meus Baby-
las est. Et sit diu. Mors magni Principis,
quam nuntiâsti in tuis, fors aliam Mun-
do Politico faciem dabit. Utinam feli-
cem bono publico. Tibi vires ad labo-
res precor, & post istos mercedem. Hu-
jus portionem aliquam ut & mihi, licet
parùm merito, per te cælum con-
ferat, rogo. Istud suffragijs tuis effice,
ac Vale.

EPI-

EPISTOLA LIV.

CLAUDIO RASTONI.

Dat rationem, cur petita non miserit.

ULtra menssem ad te scripturo, mi Rasto, nunquam scribo. Nam calamus mihi sæpe in votis fuit, non in manu. Unde hoc? A quotidianis, quæ nunquam evolvere me sinebant mea scrinia, utut volentem gratificari tuis usibus, & promere aliquid in rem tuam. Deinde ominari haud licuit, quid meorum ad orexin tibi foret, aut ad necessitatem. Si huc te via tulisset ad colloquium, de utriusque animo futura erat candidior apertio, quàm per chartam & calamum. Lentus hic, & intutus mentis interpret est. Opportuniorem dabunt tempora (si nos amant) jungendis ad dies. Ego certè non declinabo ab urbe vestra, nunquam visa, sæpius desiderata, si quando me in occursum fortuna vexerit. Interim patientiam à te postulo, & animum si-

mul tibi firmum precor ad labores officij, quòd geris. Multa in isthoc aspera; sed par etiam copia fructuum. Non ego renitentem importunus monitor urgeo, ultro volentem hortor ad egregia. Hic iterum in desiderium optati colloquij recido, plurium cupidus, quæ ex te audiam, & vicissim loquar. Tu â Superis exora mihi mea desideria; & in ijs certè tua completa videris. Vale.

EPISTOLA LV.

ANDREÆ DANTISCO.

Vitanda prava consortia.

MUltum mihi gratulor, â timiditate tua me tandem literarum aliquid extorsisse. Insuper & gratum habeo illarum argumentum, quod veramænium, & longævitatē mihi precaris. Istam tibi evenire cælites faciant, viribus, & annis vegeto, sicque constanter ituro in longam seriem lustro-

strorum. Ita Deus jubeat, faxitque, in cujus manu sunt sortes hominum. Ab ejus benignitate veniant, opto, felices anni, fructibus uberes, & meritis fecundi, quorum spe abundat indoles tua, magnorum capax. Tuâ industriâ fac, ut maturescant fruges modò latentes in culmo. Ego stimulum addere non cessabo, ut & mea, & optimorum parentum tuorum desideria impleantur in te, quem cum illis amo, & foveo. Eum in finem isthæc suggero. Præ omnibus curam animi seriam tene, ut ne quid vitij trahat vel à naturæ imbecillitate, vel juventutis impetu, vel alienâ conversatione. In hac cautum te gere, cum sociorum delectu. Bonos elige, moribus & linguâ honestos. Quos tales non esse noveris, fuge, vita. Citiùs adhærebit aliquid corruptelæ, quàm ipse notaveris, nî te subtrahas illorum consortio. Qui aromatica in taberna versantur, aliquid odoris retinent, qui ipsis pænè inscijs in nares aliorum influit. Sic

notantur, unde venerint. Plurimi fuissent boni, si cum malis non fuissent. Eadem veritas ne quando & te atro calculo signet, maturè prospice, ut à nævis caveas. In hoc certamine opus tibi forti animo, ut rideri non metuas cùm illorum colloquia subterfugeris. Ita solent, quibus venalis pudor est, & honestas in contemptu. Cavillis lacerant eos, in quibus modestia elucet, ne ipsi tenebriones audiant, dum probitate non nitent. Putant, damnaturos se improbitatem propriam, nisi virtutem carpant in alijs. Sine garrire: tu quod ingenuo decorum est, constans perface. Cessabunt illi calumniari, si tu à virtutis tenore non cessaveris. Enimvero laudabunt in te, quod in se-ipsis non reperiunt. Virtus etiam à reprobis pretium habet. Ita certè in animo sentiunt, tametsi verbis oderint. Alterum te moneo. Naturæ lapsus ita corriges. Primò te ipsum inspice, quorsum illa te inclinet suo pondere. Unum, alterum deprehendes, quod limâ egeat

egeat, ad nitorem. Singulari curâ feraris in singula oportet, ac quotidie ad rationes vocabis animum, donec viceris. Crede, non diu luctaberis, quin bellum conficias, si seriò pugnaveris. Præ omnibus in turpia te averti ne finas. Tenax illud vitium juventuti præcipuè inimicum est. Ad illud ætas, sensus, & malus genius alliciunt. Si semel hoc in fisco hæseris, facile non exhibis. Felicitus per cautelam stabis, quàm ad rectum redeas post errorem. Pudet: ac piget audire tot mutationes bonarum mentium. Tu procul esto ab illis, si te, si Deum amas. Hic certè dignus affectu nostro, & servitio, tam liberalis erga nos præmio, quàm auxilio potens. Istud dispensat largiter certanti militi, illud coronato victori. Pluribus jam te non urgeo, quem scio ultro festinare ad laudem. Unum tibi à Superis precor, ut perseveres. Vale.

EPISTOLA LVI.

NICOLAO FERONIO,

*Confecto religiosæ vitæ tyrocinio, solemnia
vota professo.*

TAndem ad vota venisse vota tua, mihi sanè gaudeo, & tibi amicè gratulor. Quin & in illius laudes memet excito, qui tibi consequi metam dedit. Mea quoque desideria in tuis completa teneo, & lætor. Quid nî hinc magis, si quid tibi ad successum contulit mea opera? Pretiosius non laboraverit benevolentis industria, quàm in hac tua felicitate. Cùm ad aram procumbes Religionis victima, scintillam unam ardentis in te Spiritûs pro me Numini dica, cujus â favore venit, ita nos stetisse hætenus; & veniet, spero, ut porrò stemus. Utriusque nostrûm meta sit, feliciter tandem eidem cadere post labores. Id tibi serò, mihi properè ut fiat, opto. Sed fiat, quod illi visum, cujus nutui parere, nostra
stra

stra beatitas est. Mutuis eam prece-
mur suffragijs, dum præstolamur hîc
fata nostra, & quietem in illis. Gra-
tias habeo literis tuis, & affectui, atque
in utrisque tuam mihi constantiam vo-
veo. Ego vicissim tibi meam polli-
ceor. Vale.

EPISTOLA LVII.

CANO VIRNIÆ.

*Adolescentem in literis erudiendum ejus
curæ commendat.*

SUB finem autumnalis otij è scho-
lis nostris ad vestras abiit Franci-
scus Nobenus, Senatoris hujatis filius,
ut â parentum amoribus procul, seve-
riori manu ducatur ad Musas. In ha-
rum studium suâ indole fertur; uti ho-
nestatis amante, sic morigerâ, & pa-
tiente disciplinæ. Ab hac, & ab inge-
nij capacitate, qua pollet, sperari fru-
ctus, par votis, poterit, si per cultu-
ram promoveatur ad perfectionem.
Ro-

Rogant per me Parentes optimi humaniter, ut manuducas illum ad profectum. Animum fovet adolescens, à sæculi curis alienum; abiturus ab his ad sacra, ubi primi flores maturuerint ad frugem. Ad hanc ut animaret semet, discessit à suis, laxiori eorundem charitate parùm conducente ad finem. Illum ut cures, & authoritate tuâ ad idem studium voces etiam Eusebium Collegam tuum, humanissimè te compello. Laborate unà, ut respondeat Parentum votis desiderata felicitas. Alumnum fovete, non indignum affectu vestro, curâ, & amore. Operæ fructum à parentibus expectate; à me verò, & à Nobeno meo, gratam memoriam. Vale.

EPISTOLA LVIII.

JOSEPHO CASTULO,

*Juveni Academico erranti, ad meliora
reditus suadetur.*

MEum ego dolorem in tuo doleo,
opti-

optime Castule. Cùm hinc ad Aca-
demiam pergeres, monitor tibi fui de
periculis, quæ ibi frequentia. Nunc
veritatem amici præfagij expertus, lau-
das fidem meam, & tuam deploras le-
vitatem, aut incuriam. Intelligo.
Modestâ confessione lapsum te dicis in
glacie, quam tibi fragilem descripsi,
ut præcaveres. Ah! mi Castule; sic e-
tiam in horto tuo creverunt spinæ, olim
tam florido, tam culto? Mussitabat a-
liquid anceps fama de te: descivisse â
recto, non dicebat. Timor tamen
aliquis ab his sermonibus mihi venit,
ne quid doloris nasceretur ex illis. Tu
modò dubium absolvis; dum tua erra-
ta mihi confidis ad correctionem. Lau-
do candorem, unicum mæroris mei
lenimen. Istum mihi facit tua muta-
tio; illum synceritas tua, & spes me-
liorum. Quæ singillatim expressisti in
tuis, partitè jam non persequor. A-
lia occasio dabit, ut id possim sine pe-
riculo. Amicorum secreta scrinia a-
lienus arbiter non inspiciat. Unum
istud

istud fidus monitor te hortor, ut festinus ad viam redeas, qua excessisse te fateris, & ego doleo. Amplexabitur vetus Æneas Ascanium suum, inter Trojæ rudera vagum, & in portum efferet. Sequere ducentem. Sed vide, mi Castule, quid sit Juvenem esse, in libertate improvidum, & suo genio currentem per fata hujus vitæ. Præcinui infelix vates, quod nunc sentis. Mæstitia mihi pennam eripit. Abrum-po. Vive melior, & Vale.

EPISTOLA LIX.

PHILIPPO BREVANO.

Dolet, prospera non covenisse, quæ sperabantur.

Ephemerides annui cursûs, ut audio, legere desideras. En mitto, & me in illis. Liceat utinam per has literas vivâ tibi voce sermocinari! Mea debita loquerentur illæ, mea obsequia; antiqua dicerent benevolentia in me
tuæ

tuæ testimonia, in hoc animo descrip-
ta, & mansura in ævum. Ita Deus
me firmet, ac sancta pietas, quam obiter
nunc testor. Tu verò, mi Brevane,
quorsum abijsti à nobis? Crede mihi,
spes grandes intercidere multis de te,
in unum angulum detruso, digno ha-
beri ab omnibus. Duri hominis infle-
xa asperitas ijs invidet sua solatia. O
fata! Eò saltem nunc vota volent,
quò non ivere magnatum consilia. Fe-
licissimas tibi Calendas voveo, cum
longa illarum serie. Tu mihi amorem
repende, quo uno beari me cupio, &
Vale.

EPISTOLA LX.

TREBATIO FEROLETTÆ.

De modo notandi ex authoribus.

PRolixiori scriptione nuper factum
fatìs credebam votis tuis, quam
de notandi necessitate tibi exhibui.
Nunc ad alteram me provocas, dum
mo-

modum notandorum practicum desideras. Invitus ad hunc lapidem trahor. Tergiversandi duplex mihi ratio est. Prior ex me : dum tibi iudicium meum prostituo, ea digna notatu censendo, quæ seligo. Tu vicissim nihil admodum præter communem sensum in iisdem reperias. Altera ex te ; ne, dum mea, perperam excerpta miraris, illa ipsa contemptim asperneris, & me in illis. Unde suadentis autoritas deficit, & tua fides, ac æstimatio. Qua perditâ, nullus fructus in te, irritus verò labor à me. Ecce mi Feroletta, quam ad incudem me vocas, ubi nec tibi agere honestum est, nec mihi decorum pati. Ego quidem meam tibi ignominiam lubens condono : tuam quæ excuses, vide. Scribis igitur, Bidermanni Utopiam te ingressum, avidè cupere, quid in illa selectu dignum occurrat, & quis illorum tenendus modus sit. Ex meo sensu sic ago. Folium paro. In ejus capite præfigo
turu-

titulum. Utopia Bidermanni. Eum literis majoribus exprimo, vel subtus ductâ lineâ distinguo. Ex lectione noto sequentia.

Sub æstatem adultiorem.

Ejus sales hidiéque mihi in memoriam sunt.

Me meridiantem id temporis oppressit.

Vix tibi Morpheus missionem dedit.

A somno me pandiculantem manu comiter deduxit.

Plura tu feliges pro tuo palato, quæ ego pauca pro meo. Lineæ subscriptæ phrasibus id officij præstant legenti, ut illico gemmam prodant, latitantem in concha. Nunc etiam ad Poëtas abeo, mutuatum aliquid ex illorum floribus. Primam Horatij odem aggredior.

Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum,

Collegisse juvat, metaque Diversi ho-
minum genij.
fervidis.

Evitâsse rotis evehit ad Deos.

Luſtantem Icarijs fluctibus Africum

Mercator metuens, otium Redit ad
mare, prius
& oppidi laudat rura fui ejuratum.

Quaſſas, indocilis pauperiem pati.

Viridi membra sub arbuto ſtratus.

Me doſtarum hederæ Pœſis f...t me
Dijs parem.
præmia frontium

Dis miſcent superis.

Me leves chori ſecernunt Supra vulgus
levant.
populo.

En alterum ſchema Lyricarum phra-
ſium ex Horatio. Ad latus, illarum
ſenſum adjunxi, in ſubſidium memo-
riæ, ſi fors illa poſt primam lectionem
non ſatis fideliter eundem retinuit.
Paucis illum verbis in mentem revoco.
Aevi noſtri Lyriſtes, Baldeum, Sarbie-
vium, alios, non attingo, plenos opti-

optimi floris, & inventorum gratiâ.
 Ad illos te mitto, divitem sanè redi-
 turum ex eorum fodina, dicam, an
 gazophylacio? Indefessè ut illis manum
 applies, valde tibi author sum, &
 hortator in paucis. Nunc è Lucani
 Pharsalia fructus aliquos afferro. Tu
 gusta, num ad palatum tibi sit illorum
 suavitas, robusto spiritu vegetata. Char-
 tam igitur paro; primo in Limine scri-
 bo: Lucanus.

Tum noto meos in usus sequentia.
 Tunc, si tantus amor belli tibi Roma
 nefandi &c.

In te verte manus: Nondum tibi defuit
hostis. v. 20.

Postquam hostes nullos habueris,
 quos debelles, tunc bellum civile ex-
 cita. Illi hætenus non defuere.

Quodsi non aliam venturo fata Nero-
 ni &c.

Jam nihil O Superi queri-
mur &c. v. 33.

Blanditur Ne-
 roni.

Invia fatorum series, summisque ne-
gatum

Stare diu. &c. v. 70.

Causæ belli civilis,

Nec se Roma ferens.

Nimia potentia,

In se magna ruunt. Hunc lætis Nu-
mina rebus

Crescendi posuere modum. v. 81.

Nec quemquam jam ferre potest Cæ-
sârve priorem,

Pompejúsve parem. Quis justius induit
arma,

Scire nefas: magno se iudice quisque
tuetur.

Victrix causa Deis placuit, sed victa Ca-
toni. v. 125.

Laus Catonis, qui par
superis habetur.

Urgentibus annis

In senium, longóque togæ
tranquillior usu

Pompejus.

Dedidicit jam pace Ducem. v. 130.

Stat Magni nominis umbra,

Comparatio
Pompeij
cum effæta
quercu.

Qualis frugifero &c.

trun-

trunco non frondibus efficit um-
bram. v. 136.

Cesso, pluribus fatigare patientiam tuam, mi Feroletta, & officiosæ humanitatis periculum facere. Pauca sunt, quæ huc transtuli, sed puto selectiora pro æstimatione. Singula si notem, quæ digna calamo, & doctorum judicio propinat hic vates, totum describam necesse sit. Ipse lege Lucretii Pharsaliam, & sublimem de rebus sensum, pari verborum arduitate expressum, miraberis. Id unum modò præstiti, quo modo utendum ducerem innotandis phrasibus. Defunctus officio meo, tabernam hodie claudo. Si merces in illa posui, tenuis monetæ, vel nullius etiam pretij; solvendum illud tibi sit, qui propolam me esse iussisti, vix bene gnarum, sibi ipsi, minus alijs utiliter laborare. Opto tamen, & sanctus cælorum Musas precor ex animo, ut tibi otiosam esse non finant charitatem meam. Imò & me

hujus meæ, téque industriæ tuæ fructum aliquem frui benignè faciant. Collegas tuos ex me saluta peramanter, & dic, me valere ad illorum studia; quibus tamen liberalem me esse importunæ multorum interpellationes haud sustinent. Ecce mi Feroletta, pumilus sum, qui sic avocor. Gigas si forem, quid mei vobis alieni relinquerent? Vos qualem qualem tandem vestris me affectibus fovete, quod unum cupio, futurus ad usus vestros & commoda. Tu mi bone, cum tuis Vale.

EPISTOLA LXI.

PAVLO VIVIANO,

Viro Consulari, ut amico gratificetur propter contubernium.

Legatione ad te fungor, venerande Viviane, interpellatus à Rubano, viro honestissimo, cujus filium habes in tuo contubernio. Hunc ille cupit ad mensam Vinimontij, & cubiculum

culum adimitti, paribus nummis solvendum. At ille tibi in suspicione est, qua fortunis suis, pignoriq̃ue diffidis. Verbum ille suum, fidem & manum offert, non defuturum se præstando debito juxta leges consuetudinis in tempore. Puto, securè id te posse. Quamquam vadem me non fecero, si quid humani intervenerit sponsioni. Nam quomodo id possim? Absque hoc fuerit, non habebis, quod damnis tuis metuas. Integritas viri stabit pro fide, si id gratiæ illi dederis, quod postulat. Et sanè dabis, si rationes domesticæ siverint, quibus ego vim non facio. Dum uni amicorum gratificor, alterius consilijs obfistere non debeo. Amicum salve dic tuis ex me, quos scis me velle; & cum illis Vale.

EPISTOLA LXII.
SIGISMUNDO RADEGISIO*Religiosa vota Professo.*

GRatissimæ mihi venerunt tuæ litteræ, tum à manu, tum ab argumento. Illam veneror; istud utrique nostrum gratulor: tibi ob festivum gaudium, & consummatam votorum expectationem; mihi ob sensum lætitiæ, amicis communem. Hoc tamen singulare mihi, quòd inter illos me censeas, quibus felicitatem tuam communicatam velis. Quod quidem ab humanitate tua accipio, novo debito gravior. Augeatur, opto, cum annis, & laboribus tuis divinum obsequium, & aliorum fructus, cui serviunt tua studia. Inter hos, me minimum ama, & sacris officijs fove. Polliceor paria; tum maximè, ubi Numini litaberis solemnis hostia. Curabo, ut inde collecti cineres etiam aliquid caloris excitent, quem tuum in fo-

focum, luculenter aliàs ardentem, devotus congeram. Hac tamen id lege sancio, ut tuum in me refundas cum incremento. Ita vive, ita vale, mei memor in tuis sacris ad Deum.

EPISTOLA LXIII.

SIMONI GUNDARÆ,
PAROCHO TEISENSI.

*Scribit pretium libri, quem petijt. De
morte comitis Villani.*

IMprovisa mihi venit epistola tua, Venerande Gundare; grata tamen, quia à te. Quin & ab argumento mihi jucunda. Bona vota in annum attulit illa: reddo paria in annos, quot tibi suprema diphthera scripsit. Vota nimirum illorum, non annos, quos cum dare non licet, velle liceat, & à cælitibus precari. Librum insuper, recens editum petis, quam non mitto, ne accepisse pæniteat. Auctius emen-

do pretium ponitur, quàm quod egenus Curio solvat, qualem te fingis. Præmonere placuit inscientem negotij, ne dolor veniret cum libro. Si tamen placet emptio, curabo, ut satisfiat volenti. Interim dum sciam, quid agi velis, nihil ago, ne ad mentem tuam actum non sit, si quid egero. Reliquis, quæ nosse per me cupis, vices reddam, ubi proximè ad tuas rescripsero. Sed quale tu mihi nuntium, venerande Gundara? Illustrissimum lumen nobis extinctum lugeo, dum Villani excessum lego. Jacturam profectò magnam fecimus in viri clarissimi dolendo funere. Quàm vereor, ne Musarum chorus obmutescat penitus, amoto Mæcenate, & peritissimo canentium patrono. Sed communi fato reclamare quis audeat? Prægressum sequemur omnes, ad nutum ituri vocantis Parcæ. Iter illud fortunatè ut finiat, ego tibi, tu mihi conabimur. Preces meas absolvo, tuas expecto. Vale.

EPI.

EPISTOLA LXIV.

BENNONI COSSÆ.

Servare se scripta sua ad proprium placitum, non ad editionem.

A Pertā semper in me manus est tua, mea parcior in te, & ad literas clausa. Excusa, quæso, hanc culpam in me, ad quævis officia, quàm ad scribendum, promptiore. Nunc uno epistolio testor, quod repetitus tuis debebam, amico etiam ex munere gratis. Volumen asceticum ad me misisti, quo classicum antagonisti canebas in Polemico Religionis campo. Gratum munus, pari munere dignum. Meorum aliquid elicere cupiebas è scrinio. Cessa, movere cramben, toties motam. Ad forum publicum non sunt mea, ad caminum & cineres itura quondam cum suo. Gundarus Ofcia tamen, cliens quondam tuus, commodum mihi fecit, describendo chartas meas eleganti manu, quam solitudinis le-

levandæ studio ijs impendit. Præter
consilium meum labor hominis mihi
servijt, cui uni gratificari tunc volui,
custodiæ suæ solatium flagitanti. Illas
tamen nunc servo, collectas in fascicu-
los ad meum placitum. Est enim ali-
quid in earum aspectu, modestè fateor,
quod allubet. Titillamur, ut patres,
fætu nostro, laboribus nato, & matu-
rato ad fructum. At quid hoc est, mi
Costa, quod tu è lucta in solitudinem
cogites? â dicendi, scribendique stu-
dio ad quietem? Excurri nuper ad mon-
tium confinia cum Giwelio nostro,
semper amicissimo, tuásque designa-
tiones mecum in animo tuli. Locum
speculabar, consilijs aptum; & repe-
ri. Siquem fors bona Mæcenatem de-
derit, qui foveat, utriusque nostrûm
votis factum erit satis. Ibi extra mun-
dum positi, in igneas cæli arces volabi-
mus, â vulgi rumoribus procul, & me-
tu. Vale amandissime Costa, & hunc
animum meum ad superna tecum ave-
he.

EPISTOLA LXV.

WILHELMO DESCHENWEIDIO,
TOPARCHIÆ TINGOTENSIS
PRÆFECTO.

*Excusat silentium. Quid famæ sit de
publicis grassatoribus.*

Tui memoriam hoc folio testor, &
tuam mei. Istam tu mihi gemi-
nis epistolis probâsti, amico in me affe-
ctu plenius. Tardiùs quòd vices red-
dam, quàm sinat urbanitas, non excu-
so. Humanitati tuæ culpam dico, ab-
solvendus, uti spero, in familiari judi-
cio. Tamen etiam aliquid causæ in-
tervenit silentio, â multis inquam, oc-
currentibus in dies, quæ scriptionem
retardârunt, etiam summè volentis ire
ad tua obsequia. Defectum suppleat
animus hic meus, sæpe sæpius conver-
sari solitus cum veteri amico. Nec ab
eodem cessabit, dum vitali spiritu vige-
bit

bit inter hæc humana. In procinctu nuper steteram exeundi ab illis, ita urgente ægritudine. Supera potestas nondum voluit. Interim dabo me bonorum usui, qui uti me poterunt, & volent. Inter eos imprimis te veneror, vir clarissime, & ideo faustissima tibi voveo, duratura in ævum. Quid de publicis grassatoribus agatur, infestantibus vestram viciniam, per te intelligam, qui nôsti. Detenti vinculis dicuntur non pauci, trahendi propediem ad sublimia jubente Nemese. Funesta illorum facinora horrorem audientibus creant. An ex vero, sciam per te. Saluto familiam tuam, & te primum in illa, omnium vestrum obsequijs devotus. Vale.

EPISTOLA LXVI.

FRANCISCO TORRESIO BIBLIOPOLÆ.

De libris mutuò missis, & venditis.

Mittere compacta volumina mea,
ne-

nescio, an è re ementium fiet, an è tuâ. Si tamen eò inclinât tuum judicium, citra formidinem obsequar. Bibliopecti laboribus instructionem dabit impressum folium, quo compingendi modus traditur. Illum si legerit, non errabit. Ne tamen in me culpa sit, unum saltem colligati voluminis exemplar mittam, ubi se occasio dederit. Gnavâ curatoris industria sine fructu non laborabit. Brevis epistola pro longiori interim sermone sit, quem cupiebam, quem cupio. Hactenus infelicitas mea desiderato solatio me frui non sivit. Sinat utinam deinceps. Alteras tuas, de precum canonicarum libro, cathedrali Decano tradidi, avidè præstolanti responsum à te. Dicet ille pro obsequio orationes ad Deum suas, & ego meas. Tua vicissim suffragia necessitatibus meis amicè postulo. Vale.

EPISTOLA LXVII.

SIMONI ISSO,

*Libros vendendos mittenti in Belgium,
respondet.*

DE Belgis quod tu quereris, idem ego de nostris. Ultrò hi quidem spoponderunt suam operam; tunc repetenti condicta studia, nihil faciunt. Supasius etiam verba negat scribendi. O meam simplicitatem, & illorum fidem! Ego in re utcunque meâ, cum invitis non litigo. Doleo, molestè tibi factum per me, rogantem tua obsequia ad laborem, distrahendi librum per te inter emptores. Ultra nil exigo. Si quid tamen movendum putes, tuâ voluntate id age, non meo impulsu. Satis excusavero editoribus meam industriam, exhibitis tuis, & aliorum literis, laborantium in hoc negotio, quod totum charitati tuæ, atque prudentiæ committo, & me utriusque. Vale.

EPI-

EPISTOLA LXVIII.

OTMARO DANDIRÆ.

Ad encænia.

EPistolam nuper legi â tua manu descriptam, ab ipsa humanitate dictatam. Utramque mihi amicam veneror & meis in honoribus pono, quod utramque mihi sic. At ego quid reddam? Urbanitatem inferiorem non debeam; parem vix possim; maiorem, desperem penitus. Volupe mihi tamen, tuis, tuorumque me in affectibus esse, solidis illis ac fidis, nihil habentibus adulterini coloris, qualem & hunc animum scitis. Invitatis me ad vestra solemnia. Gratum habeo vocari, & meis è votis est ad vestra currere obsequia. Quid vetat? Vobis ego in suspicionem de renutu sum: certè præter culpam id meam. Dudum mihi pruriebat animus isthac festivitate ad meos ire, & amico pasci sermone; nunquam me sic amavit felicitas, ut possem,

F f

nunc

nunc etiam ut velle non auderem. Caro veneunt hæ gratiæ, nonnisi meritis debitæ, qualia in me non numero. Sed & spem hanc mihi subducunt tempora, quæ vivimus. Dura illa & misera in publico, dubia in privato. Vim facio desiderijs meis, & illa necessitati subiicio. Mihi certè sic ad animum est, uti luctanti cum adverso flumine. Impello me sursum: retrahor. Ad vos eunt amores mei, sermones mei, meus animus: subito hærent, aut refuunt. Vivite vos, mei ad Deum memores, vestris vicissim vobis meum famulabitur obsequium, Valete.

EPISTOLA LXIX.

OSATO UPÆDIANO.

Suo se genio regere volenti, submissionem suadet, & obtemperantiam, moderatoribus præstandam.

BOnum mihi semper de te iudicium fuit,

fuit, optime Osate, nec spes inferior de tuâ probitate, cum literis continuandâ per ætatem. Illud è tuis dotibus mihi venit, liberaliter ingenitis à natura. Istam promisit recta indoles, ab illis laudata, quibus nota. Hanc tuam à priori nutare nunc audio. Falli de te cupiam testium crisi. Sed vereor, ut plurimum oculi errent in colore tuo, quem in te non sanè candidum vident. Istum ego tibi candidè exhibeo. Moderatorum impatiens esse diceris, & obsurdescere ad disciplinam, exosus ferulam, ut ais pueris gravem. Heus, mi bone : quo censore prætextam posuisti, emancipatus obsequendi legibus? Procul à te hoc noxium dogma malè feriatorum sit, quorum usurpata lex vetat parere alteri, quàm suo libertatis genio. Imprudens levitas! Putas regium Macedonem gentibus unquam injecturum fræna fuisse, nisi illa didicisset ab Aristotele pati? Dum Neroprehendit manum Senecæ, strenuus ad virtutem ivit: in vitia præceps post

contemptum. Hæc juveni scribo, eruditionis cupido, & capaci. Codices fastorum lege; millena videbis bonorum naufragia, qui spretis rectoribus, clavum ipsi suum tenebant. Ubi ventis vela permiscere, in scopulos illisa navis perijt, & hi cum illa. Adhuc tabulæ passim natant in hoc infami æquore. Poëta cum sis, & Musarum amator, fabularum commenta inspicere: leges paria. Si Jovi semper vigilasset Argus, nec ille fefellisset custodis oculos, nunquam inter aprorum fruticeta forduisset procax leno, aut medijs mugisset in undis. Ita veritas probat, siue fabularum involuta velamine, siue pura, suisque lineamentis conspicua. In his tamen infimis te morari non velim. Ad altiora provoco. Christianus es; & velideo sanctæ virtutis alumnum te profiteris. Ad hujus amissim componere mores oportet, ut nominis mensuram impleas, quod geris. Nulla non ætas eget moderamine; illa præfertim, in qua nunc ambulas. Nisi
ju.

juvenis ad seria te vertas, vir non
facies; aut volentem facultas destituet.
Regere parendo discitur. Si modò
majorum consilia non prensas, tunc mi-
nùs accipies, cùm inter Catones te lo-
caturum putaveris cum ætate. Duplex
error: alter â ruditate, alter â fastu.
Illam nunc contrahis, dum disciplinæ
non assuescis. Iste vel invitum occu-
pabit, ubi te imperitum fateri erube-
sces. Mature nunc apta genium ad
honestam, quò tuorum vota te trahunt,
& tua, si rectè sapis. Quin & mea si
respicis, id facies, quod nunc te mo-
neo. Tibi, aliisque consulere
noveris, si nunc parendo normam
regendi didiceris. Pluribus te
ultra jam non fatigo, ne nauseam
ingerat satietas, & ferculorum copia.
Hæc pauca bene digesta, gustum tibi
virtutis parient, & ex esu vigorem.
Hunc tibi â Superis precor, & salutem.
Vale.

EPISTOLA LXX.

WERNERO NUSIO.

Poësin scenicam, & modum struendi theatra, paucis doceri non posse.

DIvinavi. Sicciné tibi puta veritas stomachum movit, mi Werne-
re, quam glutire oportebat hianti gut-
ture? Rem arduam dixi Poësin sceni-
cam, ejus regulas ab authorum præcep-
tionibus petendam. Quæso te, quò
aliò ab legem morbidum, nisi ad archia-
tros, Poëticae scholæ magistros? Tu
Philosophum illum in suis spissum ni-
mis, & aridâ brevitate difficilem que-
reris, cujus sensum vix assequaris. In
hoc quidem tecum sentiunt, qui stylum
Aristotelis nôrunt, & ingenium. Sed
hæc difficultas in eo est, quòd è Græco
in Latinum instituta translatio, stri-
ctius adhæreat nativis phrasibus, ad
verba pænè singula reddens sensum.
Huic obscuritati lucem affudit Sylve-
stri

stri Mauri limpidissima explanatio, ad quam te remitto. Vir ille æternâ dignus memoriâ sit, etsi præter expositionem Aristotelicam nil præclari gessisset inter humana. Volve; & tua cum veritate meo gratias consilio dabis. Scriptores cæteros, Donatum, Balbinum, Cygneum, à me dictos tibi, fusos nimium redarguis, & exerrantes ad ardua, quæ tibi ad mentem non sint, paucis erudiri cupido. Hinc indignaris mihi, velut nolenti, in amici gratiam, conari aliquid, gratum, & fructuosum tibi. Propera lentius, mi Wernere. Quandonam in causam tuam non ivi, cum id peteres? Aio, etiam non petentis commodo me dedi, cum id agi intelligerem. Non ego ad strepitum tympani præsto, quæ amicis soleo; imò & non amicis mihi. Talis ego certè nemini. Atque adeò culpam in candore arguis, quam iste non gerit in se, quia candor est. Nam quid scriberem? Vanus sim, si mihi affingam è sensu meo, posse me aliquid in his

literis, politum ad artis formam. Quod aliorum de me honestus sermo loquitur, nescio, an verba sint, an affectus, an iudicium. Illa in errorem me ducere non debent: istud amplecti, modesta veritas vetat. Sed sciam: quid jam exigis? Iliadem in nuce si dederò, tu metuis in illa dentes frangere, avidus edendi nuclei, à putaminis duritie refugus, rumpendi per laborem. Fusiùs si egero, eandem in me querelam rejicies, quam assignatos in scriptores sparsisti. Acquiesce igitur, aut justè ut excandescere ad repulsam tibi liceat, pete, quod possim. Jam verò & structuræ theatralis ectypon postulas: nunquid à pictore? Manus mea ad illam artem non est. Scenarum formas ut plurimum diversas proposui in meis, fateor; non tamen sumptuoso artificum penicillo, sed labore proprio concinnatas. De his jam nihil à me expectes velim, dum calamus scribendo non assequitur scenæ modum; fortè nec tu intelligendo.

Per

Per sermonem id feliciùs expediero, si quando fors bona illius occasionem annuat. Optavi sæpius (quod tibi in aurem fateor) horas mihi dari, quibus experimenta mea in folia colligerem. At dum à Superis hoc otium venerit, senescet credo Langius, & extincto calore in cineres ibit. Tu bene precare festinanti, & Vale.

EPISTOLA LXXI.

SCIPIONI MONCADÆ,

Querenti de amicorum defectu in necessitate.

REcè culpas epistolam ad te meam, & neglectum in ea humanitatis obsequium. Duo querebaris in tua, jacturam scilicet honorati officij, & amicorum defectum in afflictione. Ad primum mea reposui; à posteriori, consulto abstinui, contentus, prioris argumenti tolerantiam tibi suasisse. Tristitiæ summam in eo fixam esse pu-

tabam, te honoribus carere, atque opibus. Nunc video, acriorem tibi sensum de amicorum abscessu hærere, quàm credideram. Ne quid ergo dissimulem, lubens fateor durum esse, ab amicis deferi. Summum in terris censent boni, amari à bonis, & juvari: acerbum dolent, ab ijs abijci, dum opus faventium subsidio. Sic omnino natura comparavit mortalium animos, ut, dum dolent, queruli dolorem prodant. Sed lamenta quid profunt? Vultus qui sentit, ejulando non sanat. Forti pectore qui plagam sustinet, ferendo mitigat, si non tollit. In hoc peccamus multi, mi Scipio, quòd ruminando semper aspera, quæ patimur, fortiùs imprimamus animo, & sentiamus acriùs, dum repetendo augemus malum. Excutienda potiùs adversorum recordatio, & corrigenda iudicio. Cruciabunt minùs, si minora fingimus. Ab opinione nostra pondus accipiunt, gravius, levius, quale nos illis adiicimus. Factum Poponis accipe, illustris viri

viri inter suos. Æs mutuū, & illud copiosum, ab eodem Grumius acceperat, sanguine junctus, & amicitia. Lasso pactorum termino, ille solutionem petijt; hic pro nummis colaphum reddidit, & mala verba. Indignabantur præsentēs hominis proterviæ, & ultionem Poponis expectabant, quin & urgebant. Ille vocem non dedit. Irritatione suorum etiam ad vindictam stimulatus, id unum reposuit: Amicus ab amico non læditur. Talis esse si Grumius desijt, non desijt Popo. Nunquid mascule, ac prudenter? Aliud, inquis, merebatur Grumius: atque ideo melior Popo, dum non fecit, quod potuit. Sanam certè rationem in consilium nō vocasset, secutus caloris impetum, procul à virtute abijisset Popo, ab amicitia procul. Ista tibi, nobilissime Scipio, ad commendationem honestatis, & memoriæ. Nec enim ignoras virtutum nomina, ipse Cato inter sapientes. Oblivionem talium suadeo, ut te in teipso reperias, fortem in-
ad-

adversis, modestum in prosperis, unum
in omnibus. Sic fiet, ut amicorum
transfugium non pertimescas, lubens
sustineas. Liceat mihi tamen id ami-
cè in te culpare, quòd amicos te perdi-
disse quereris. Tales si forent, affli-
ctum non desererent. Rarum bonum
vera amicitia. Ne mirare, nec tibi
eandem contingere, cuius tanta homi-
nibus penuria est. Multa sæcula non-
nisi pauculos numerant hujus gloriæ
testes, sive fabulosæ potiùs pietatis
speciosa nomina. Vel ergo amicos te
non habuisse fatere, vel non perdidisse.
Veri qui sunt, in adversis non fluctu-
ant: qui nutant, veri non sunt. For-
tunæ parasitos dixeris, non amicos.
Lambones appellarem, si Latini hanc
mihi vocem permitterent. Quamdiu
adeps in quadra nitet, nobile nomen in
ore volvunt: arente mensâ, extergunt
labia, & per posticum erumpunt men-
sales transfugæ. Turpe genus homi-
num, & inimicum honestatis genio.
Hos tu sine, nec indignanter sustine,
no-

novisse demum , quos nescieras hæte-
nus. Aut si doles, tibi imputa , qui im-
providè elegisti , quos ignoraveras. I-
mò tu ipse & tuâ , & alienâ experien-
tiâ noveras , sine adversis hæc humana
non agi. De his queri timidiores asse-
lent; fortiores contemnunt. Si pate-
ris , virum tibi monstro , exercitatum
asperis , & duris enutritum ab adole-
scentia. Familiare hoc sibi distichon
frequens occinuit : Qualia sustinui ,
nolim patiantur amici. Hostem non
habeo : sic mea nemo ferret. Intellige :
vir es ; sequere. Sed parco verecundiæ
tuæ ; hinc filum rumpo , unum id vo-
lens à te , ut me tibi addictum credas
ex animo. Amicum me dicerem , si
tua dignitas imparem ferret. Quod si
verò me talem fateri detur , ero , qua-
lem cupis , in omni fortuna constanter
tuus. Ita crede, experire, & Vale.

EPISTOLA LXXII.

HIRTIO MESANSÆ.

SACRO PARTHENONI A SACRIS.

Nobilem Virginem ex suis meritis Religioso cœtui commendat.

TImidè subscriberem petitioni tuæ, si aliud mihi, quàm sancta veritas, manum regeret. Sic animatus, nihil hæsito. De nobili virgine scire cupis, quo animo illa sit ad claustrī solitudinem, sacras inter virgines auspicandam in vestris montibus. Sollicitè quæris, tuæque illæ per te: ac id bene. Scrupulosè ponderandæ sunt juvenum mentes, præsertim sexûs alterius, antequam annulo subarrhentur Numini. De hac tua N. ego quidem sensu, ab humanis libero, sanctè censeo, ab alto illam trahi ad sancta. Spiritu ad ista calet supra nobilitatem arduo, cujus robore tincta, fastidit mundi illecebras, & totis desiderijs ad Religionis asylum

asylum aspirat. Mirabar sæpius excel-
sam indolem in humili sexu, æterno-
rum tam studiosam. Paucis omnia;
non vulgaris sanctitatis Candidatam in
hac Illustri virgine Parthenon accepe-
rit. Ita ex fide, sine partium studio,
& affectu, nisi qui à veritate, ac virtu-
te provenit. Periclitabar ejus spiritum
in varijs: unum reperi in omnibus,
Dei scilicet, ac pietatis avidum. Gratu-
lor sacro Cætui nobilem animam, sic à
Deo conditam, sic ab optimis educa-
toribus institutam, & constanti suo
studio excultam ad Divina. Illi precor,
quod & ipsa desiderat unice, sublatâ
omni dilatione ad sacrum hoc contu-
bernium admitti, in quo Virtus una
colitur, & tantâ cum famæ excellen-
tiâ perpetuò exercetur. Huic peni-
tus addiscendæ impendet credo, vivi-
dam indolem, qua pollet, ut illo se di-
gnam faciat, cui uni famulari deside-
rat. Ita feci, quod petebar, & feci
candidè. Tu boni consule simplicem
candorem meum, scribere assuetum,
&

& loqui, uti sentio, nec favore, nec metu trahendus in partes. Si plures id mecum persentiscerent, agerentque, purius verum appareret in foro. Inter tales te censeo, optime Mesansa; & hoc ipsum à te iudicium æquitas mea postulat, quam nôsti. Ulteriori testimonio eam tibi probari non voles, scio. Hinc de fide meâ, tuâque amicitia securus, unum à te repeto, quod petij, ut Religiosæ Antistiti mea deferas obsequia, & sociatis precibus me Deo commenderis. Vale.

EPISTOLA LXXIII.

WILIBALDO EHRENMANNNO.

In gratiam amici, ære alieno pressi, subsidium petenti.

PRimò me nuper in auxilium amici tui vocâsti, laborantis mole debitorum. Nunc alterum compellas meam operam, qua in integrum repônatur ille tuus, jam unâ per me & patronorum studia solutus portione debiti.

biti. Interea ventum exploravi, unde ille, & quorsum spiret. Deprehendi; hoc flante, non ituram ad littus afflicti hominis fortunam. Ab occasu turbat ille, & spem diffiat sereni. Verbo; sine ambitu veri. Non video, quid efficaciter laborem cum utilitate. Sed neque, quid sperem. Varij obices præpediunt successum. Illos ego jam non scripserim: nisi fortè id liceat seriùs, ubi posuerit hic turbo, qui nunc est. Id omnino judicabis ipse non expedire modò, manum admoveere huic negotio, cùm viget iniquies tumultuum qui clementes obtundunt aures timentium. Atque adeò veritas mihi testis est, nihil me ultra id posse, quod potui. Ne damnes fidem meam, certè bonam in amici obsequium. Forsitan cùm die alio fulgebit radius, præsentè purior, ubi rursus movere scapham licebit, nunc hærentem in salò, tunc non vocatus ad remum, ultro relevare conabor anchoram, ut iterum eat ratis, & feratur ad portum, quem su-

spirat. Interim huic calamo crede, rem paucis scribenti; dicturo mihi eandem pluribus, cum vel sermonis, vel evolutæ veritatis sese copia dederit. Tu amicum ex me solare, & cum illo Vale.

EPISTOLA LXXIV.

ARSENIO RECAREDO NOBILI
JUVENI.

*Peregrinatio ad exteras nationes dissua-
detur.*

ERgo abibis? Audio, in procinctu te stare, ut exteras nationes visites. Ita mos fert, & consuetudo nobilium. Illam ego non mutavero, quidquid reclamem, aut altero pro sensu scribam. Proin veredes tibi Genios precor, itinerum comites, & fautores. His ducibus abi, sed & redi. Quanquam, ut nihil dissimulem, te domesticum malim, quam peregrinum. Nosti optime Recarede, for-
dere

dere mores exteros in patriâ. Pedibus terram scabere, & oscula libare potentum fimbrijs, larva quædam officiosæ humilitatis sunt, aliunde huc lata, non hîc nata. Generosus animus fastidit hæc parerga, & eorum cultores cum illis. Simplex humanitas grata magis. Fallere uti ipsa non velit, ita & falli metuit. Hinc diffidentia, & è morum diversitate, opinionum discordia. Quis fructus ex hac radice nascatur in republica, stupor dentium probat, hujus pomi amaritudinem qui gustârunt. Hæc talia, & cum his alia facile affiricantur juventuti scabiosa vitia, quibus plerumque urbanitatis pruriginem movet incauta curiositas. Proculâ te, & nobilissimâ indole tuâ præposterî hi mores. Intellige sensum scribentis. Civilis urbanitatis decentiam laudo: latentem sub his exuvijs corruptelam non fero. Hanc secum portant, qui vanitate seducti, præ auro scoriam capiunt. Tu mi Recarede, in teipso patrimonium

fortunæ collegisti, optimæ portionis hæres; quid illud inter exteros prodigis? Nihilibi agendo, ages multa, quæ acta noles, relictus tibi in quiete post turbas. Laboriosum otium peregrinari est; ubi multa sermocinatio cum commeantibus, multi sales, utinam semper liberales. Putas, tam continentis te semper linguæ, auriumque futurum, ut has & illam vetitis non laxes? Imprudenti quandoque effluunt, quæ honestas erubescat, si prius patulis ostiis illa inspuit aliorum levitas. Hinc sensim irritatur animus, ut paria meditetur sermonum lenocinia. Ab his itur ad alia. Et quis demum erit, si sic ire perrexeris? Dico: è columbari candidum exulem, maternus nidus corvum recipiet, per putrida vagum, amicorum dolor post reditum. Severa crisis, quæ omnem excurrendi facultatem adimit, ut nobiles furculi, nativæ inserti glebæ, ibi putreant, ubi nati. Hæc tu mihi occines, optime Recarede, & permulti tecum. Ego verò nunc soli hæc scribo,

bo, quem servatum cupio. Si ampla veritas idem alijs dixerit, ipsi viderint, qua sibi ratione consulant. Te unum hîc hortor, nobilissime Juvenis, tibi bonus ut sis. Eris opportuniùs, si peregrinari desieris. Unum hoc viaticato tibi in peram injicio: rarò proficere in virtutibus, qui proficiunt in itineribus. Vale.

EPISTOLA LXXV.

PRISCIANO SCRIVERIO.

Ut amico suo satisfaciat, solvendo debitum.

AD lampadem scribo, urgente arbitum tabellario. Argumentum epistolæ dictat amicus vester Urbinius. Instat ille fortiter, & me instigat, ut te ad præstandum debitum impellam, quo teneris. Per sacra obtestatur, ut memor necessitatis, quæ nunc te prefferat, nunc illum eximas è sua. Per illum tua tibi incolumitas stetit, fama, & votorum felicitas: tu tar-

dante restitutione illum infelicem ne feceris. Consolatur virum optimum, de te tam bene meritum, sancta fides tua, & data dextera, omni cerâ & juramento potiora pignora. Suggestit plura, ut festinaret exitum causæ. Et sanè miseret me tam fidi hominis, nunc de se solliciti, antea tam benefici tibi, tam amanter, & gratis. Si præsens videres amantis angustias, movereris. Quæso te, redde debitum, quo obligaris, ut ille queri desinat. Solvendi difficultatem prætendis moræ. Non oportebat situlam in puteum mergere, quam videbas, â te retrahi non posse. Insuper collega tuus ante abitum hinc vestrum se vadem constituit. Urge, ut fidem exsolvat suam pro complemento justitiæ, & creditoris petitione. Profectò durè fit liberali viro, cunctari si pergas. Tenetur ipse interim suis nominibus, culpæ tuæ reus, quam innocenti imponis, dum expedire teipsum, & illum negligis. Ad nundinarum solemnia certò se consecuturum confidit, quod
tam

tam sanctè promissum est. Rationes
duæ sunt. Supremus Quæstor ratio-
nes tunc ponet cum officialibus. In-
telligis, quid sequatur, cum manca
fuerint æraria. Patronus ipse tuus
tunc hærebit in tabula, qua te exemit
suo beneficio. Deinde hominis infir-
mitas cogit, quæ archiattrorum iudicio
ægrum conficiet, non lentè ambulan-
tem ad ultima. Quæ tunc rerum con-
fusio? Et tuum propalabitur nomen,
ab alio exactore vocandum ad tribu-
nal. Vide, num id velis, & præve-
ni. Morbus ille fictus non est. Ipse
testem me dico, dignus adhuc tuâ fide,
uti quondam amicitia. Quin ipse
noventis, adhuc præsentem te lan-
guere illum cæpisse, tui causâ so-
licitum. Invaluit per dies ægritudo
cum incremento, & durat. Tu cura,
ut hac saltem sollicitudine sublevetur
æger, & sua tranquillè componere
queat negotia. Nihil addere poten-
tius licet, ut tempestivè exequaris,
quod debes. Certè pænitudini tibi
fuerit, molestâ cunctatione amicum

perdidisse. Inter singultus & lacrymas obtestatus est meam fidem, ut hæc efficaciter in aurem & animum tibi dicerem. Defunctus officio meo, quod amico debebam, excito conscientiam tuam, & futurorum formidinem. Istæ hæc maturè prævide, non aliâ librandus trutinâ, quàm qualem amico appenderis. Ipse intelligis justitiæ legem, quid exigat. Ad illam nunc te compone, & tua, ne serò te comprehendat iniquitas, quam proximo facis. Opto, ut hæc mea in tuo consilio irrita non sint, quem salvum esse cupio. Vale.

EPISTOLA LXXVI.

ANDRIANO ULMIO,
ACADEMICO STUDIOSO.

A bonis moribus deficientem, ad reditum hortatur.

A Mor tibi hanc epistolam scribit, quam dictat dolor, uterque affectus, tibi debitus. Ille ex mea in te bona voluntate, iste è morum mutatione,

tione, quam fecisse diceris. Aman-
dissime Andriane, tu sic â te discedere?
Firmitatem spoponderat virtus tua, &
probitas indolis, nihil trahens terrenæ
fæcis. Nunc eluctatus ad libertatem
Academicam, serius esse cessas ad sa-
cra, ad honesta, effusus in vana. Va-
stus ad me actorum elenchus venit,
quibus notaris inter tuos. Octidua-
nus olim precator ad pænitiæ tri-
bunal, & conviva divini ferculi stete-
ras: nunc totis mensibus exulab utro-
que, vix ad festa præsens in odeis. Ita
limax ad sacra repis, alatus ad profana
properas. Hinc prodiga manus in luxum
cum æqualibus, quibus consuevisti ad
indecora. De die supra culcitram ster-
tis, aut helluaris inter symposia: de
nocte vel ludicra exerces ad chelyn, vel
vagus inquietas compita. Eximium
mihi venit, quod eximiè doleam, â
Musis ad chorum alium te abiisse, pu-
dendum honesto Juveni. O mi An-
driane, quomodo mutâsti? Effrænis
hæc licentia meliorem tibi vitæ usum

adimit, nec esse te finit earum rerum,
ad quas proba indoles paratum te fecit,
& nunc vocat præsens conditio. Quid
afflictissimi parentes ad hæc, quid cha-
ri fautores, quid conscientia, quid
Deus? Hunc unum revereri memen-
to, si vana tibi cæterorum cura sit. Ab
illo æterna venient, quæ te manent,
felicia, infelicia, ut ipse feceris. Ista
tibi nec pretium habeant? Scio, id non
voles; nec tamen periclitari metuis,
omni horâ de malo fato incertus. Ad
supera per hanc viam non ibis. Imò &
illa tibi polliceris post hæc læta. Vi-
vendum, ais, uti vivitur ad genium
sæculi. Nonnisi exactis Bacchanali-
bus aspergi cineres. Hi procul adhuc à
viridi capite. Ubi nives in illud ceci-
derint, maturum erit, caules legere
delapsis floribus. Itâne tu sic? Ante
hac tu aliter. Nihil tunc, præter sa-
cra ructabat Spiritus: sed nec auris pa-
tebat non sacris. Unde nunc hic to-
nus? A Sirenibus mundi, & chorau-
lis Tartari, ad quorum choros psallere,
&

& salire didicisti. Lugeam, an irascar
tuis erroribus? Eò deviâsti infelix, ut
pudeat, impudentem non esse. Quas
olim horrebas animi maculas, jam ul-
tro inspergis pretiosæ sindoni. De bal-
neo jam non angeris. Cùm invitaris
ad illud, cùm urgeris, bene suaden-
tium hortamenta in sibilum vertis, &
contemptum. Inconsulte Andriane,
sempérne, semper ita progredieris in
præceps? Animam tenes, capacem
Dei; illam sic prodiges? Quid ibi
cum illa, ubi vanis excefferit? Heu!
dolor æternus uret exulem cælo, sine
fine miserum. Sed & hîc exosum omni-
bus denigrat infamia, & mens con-
scia mali lancinat sinum, irrequietis
angoribus pavidum. Sic te vivere non
pigeat, sic mori? Lacrymæ in sepiam
fluunt, & lituras inspergunt chara-
cteribus. Cesso, Miserande Juvenis.
Vale.

EPISTOLA LXXVII.
AURELIO THORASSO.

*Ex veteri consuetudine quædam familiari-
ter, ubi de morte viri præclari, utri-
que noti.*

A Udent modò literæ meæ ad vos i-
re, non ausuræ, nisi provocatæ â
tuis. Subverebar vestrorum judicia,
cæteroquin non nimium anxius æsti-
mator humanorum, vindicam con-
temtor? Cunctabar tamen, ne prurire
mihi dentes viderentur in subtractam
patinam, si illuc, non invitatus acce-
derem. Intelligis scribentis sensum.
Tu verò, amicissime Aureli; profun-
dam mihi Apocalypsin misisti, sed sine
interprete. Tamen utcunque asse-
quor veritatis umbram, si lucem non
videam. Damiani mortem nuntiasti,
viri integerrimi, & antiquæ pietatis in
hoc ævo. Indoleo charo funeri: ita
par est, quia dignus plorari virorum
optimus. At ille nostrum modò do-
lo-

lorem ridet, locatus in portu, cum nos interim vagâ cymbâ natamus in fluctibus, in quos nati. Ille te, ac me unâ expectat in tranquillo æternitatis sinu, ut vel citiùs, aut seriùs venientes excipiat. Festinemus. Hoc primum doloris argumentum tulit tua epistola. Alterum â tua humanitate mihi venit, & privato in me affectu, non publico â sensu. Illorum tamen patientiæ grates debeo, qui amicè tolerârunt præsentem, & ultra meritum benevoluerunt laboribus meis, suæ tunc utilitati impensis. Nunc (quæ mea fides est) bene valet mens mea, etiam cum solatio, quod nullus livor invideat. Mi Aureli, quàm volupe est, de suâ in cælites, hominesque synceritate securum esse! Auribus meis, animoque insonat melos illud, â te sæpius decantatum inter nos: Quàm jucundum, quàm securum, adhærere Deo est! Istud â te dulci modulamine repetitum toties, adhuc hodie intus tinnit, & amicum phonaicum cogitare dulciter me facit.

Sed

Sed amænum hoc canticum Domini tantisper silet, fortè resumendum cum lætitia. Nam & illi, sedentes quondam ad Babylonis flumina, tersis lacrymis redierunt ad cantum. Mihi interim inter Musarum sedes quiescenti, ijs vacare jam licet liberiùs. Sed quem in finem? Effatum â te peto, mi Aureli, cui operi admovendæ sint manus, ne aërem otiosus verberem. Per te vatem mihi diphthera tuorum pateat, ut fertili studio futuris consulam. Si quid tamen in me sit, quod illi posse me putent, faciam. Tu vel tuo, vel alieno consilio me rege, sed apertè, ac sine palpo. Vestram mihi manum blandiri non volo; scis, quòd lapidem ungas. Hæc pro veteri amicitia. Cætera sciens opprimo, dicturus olim confidentiùs, si fata sinant. Tu verò me semper habe, qualem te habui, usque ad ultima fidelem. Vale.

EPISTOLA LXXVIII.

ROGERIO CAMPIANO NOBILI-
UM EPHEBORUM PRÆFE-
CTO.

*Ut illos strenuè ad usum literarum ex-
citet.*

GRatulabar tibi, aulæ nostræ, ac
toti patriæ, cum intelligerem, te
nobili Epheborum educationi præposi-
tum fuisse à Principe. Et prorsus ad
animum hunc meum est, commisso ne-
gotio te totum dedicasse, relictis tan-
tis per curis alijs, vel dimissis. Maesto
animo, mi Campiane. Revocandæ
tuo studio ad florem sunt bonæ artes in
hoc nobilium cætu, vix non penitus
collapsæ, aut præcipiti fato ruentes in
occasum, quo illas amusorum fastidi-
um, vel ignavia trahit. Surgant auli-
corum procerum manes, & postero-
rum remissionem arguant, vel excusso
veterno excitent ad vigorem. Inter
plebeis toleranda est inscitia: in no-
bili-

bilitate probrum est. Et tamen (pudor) plurimum illa in cerebris habitat, ut dedecorum putent, sapere supra vulgus. Hastam aut venabulum gerere, ars tota multorum habetur, quos natura, & natalium conditio ad gloriam genuit. Quis ferat, hos tantos non erubescere, rudes inter pulveres jacere, emicare literarum studiis cum possint, debeantque? Exempla è summis ad convallia defluunt. Aulam sequuntur urbium ludi, & secundariæ nobilium scholæ. Ex his ad Athenæum exeunt sine Minerva; sine hac ad publica. Quis fructus? Causarum malè actarum imperita decisio. Hinc lamenta populi, querelæ pauperum, injusta innocentium depressio, ruina patriæ. Ego quidem hæc sæpe mecum, sæpe cum alijs dolui. Certè si sic ultra eatur, nec major in juventute nobili habeatur literarum cura, quid erit denique? Si nemo sit, mederi malo qui laboret, majorum gloria inter cineres tumulabitur miserandum funus. Quis prohibe-

hibebit? Nemo quidem id culpæ tribuit suæ : est ea tamen multorum. Metus laborum delictos terret. Impru-
denter. Quasi segetem sperent abs-
que aratro. Hebetudo indolis arcet
alios à profectu. Dolendum, quia re-
medium morbus non habet. Hisce
studijs occupari, indignum nobilitate
judicant prudentes sæculi ; idem cla-
mant forenses scribæ, quibus tota for-
tuna in calamo sedet. Hac opinione
tinguntur tyrones ; hac reguntur, qui
regunt. Eam indocti inflant rudibus
animis : & mirum, si pulli pipiunt, quod
corvi crocitant? Horum autoritas in
legem abiit, ut primi refragari non ve-
lint, inferiores non audeant. Ita so-
ciatis ligonibus eruitur fossa, qua pub-
lico in foro tumultetur innocens Musa-
rum chorus, cum lauris & fidibus. Ex-
clamare liceat : lugete mecum filij Poë-
tarum. At ego meis lamentis cursum
non sisto. Medeantur, quibus facul-
tas est, aut dignitatis, officiique ne-
cessitas. Tu verò optime Campiane,

H h

occa-

occasionem nactus es, qua mundo probes industriam tuam. Incalesce animo, & nobilem juventutem ad egregia promove. Communi bono beneficium te præstas, dum illi rectores efficis, aptos olim ad clavum patriæ. Despectam Musarum elegantiam tuo ingenio come, ut placeant, & amentur ad honestam voluptatem, ne amentur, quæ Musæ non sunt. Sic de discipulis, de Principe, ac Deo bene meritis, pretium operæ feres liberalissimum. Istud potes. Deum oro, ut possis, velisque diu. Vale.

EPISTOLA LXXIX.

ANDREÆ GARSTIO.

AD COMITIA IMPERIALIA LEGATO A SECRETIS.

Apologiam Borussicam mitti sibi petit.

ET meâ voluntate, & aliorum hortatu te compello, colendissime Garsti, ut Apologiam Borussicam, in
urbe

urbe vestra vulgatam, ad nos mitti procures. De pretio, & expensis vas intercedo pro aliorum fide. Aiunt, grande argumentum agitari in illa, dignum lectione solidâ, & acri Politicorum crisi. Multorum orexis hanc patinam famet peritorum judicijs operatam, nondum visu gustatam. Fac, quæso, hanc voluptatem nostris desiderijs, si quid faves eruditorum gratijs. Vigilant, ut audio, ictorum oculi in suppressionem libri, ut ne in alienos incidant sparsa folia. Tamen sagacitas tua, spero, eludet illorum diligentiam, & nos recreabit optato munere. Sic pro veteri necessitudine nostra, quam â scholis traximus, valere te jubeo, & mei cum affectu meminisse.

EPISTOLA LXXX.

PAULO RIVERNÆ.

Scriptorū editionem suadenti respondet.

ET mihi de Riverna meo querela est; de tuo inquam, mi bone, miti iudicio; quod de scriptionibus meis cepisti. Vide, ne tibi obsis bonitate in me tuâ. Mihi certè alius domi sensus habitat, veterascente nimirum genio ad Musarum calorem. Talem me video, qui quotidie mecum versor, pauperem ad focum algidus. Lubens tamen me illis dedero, si externa me sinant. Ab his vix iustitiam sperem. Si tamen fuerit aliquod, severiori limâ scabritiem meorum poliam, aut lambam embryones ad formam. Cessent, inquam, vel remittant illa, tunc enimvero nisi ad mentem tuam laboravero, quod mihi pessimum imprecor, odisse me velis. Quanquam & nunc portiones horarum

rum in lucrum voco, si quas suffurari negotijs licet, ijs studijs dandas, quibus insuevit animus. Aliorum utilitati si quid addi per me possit, quid nō faxim? Vereor tamen, ut quid possit. Ipse nōsti, mi Riverna, quale pretium mitioribus literis modo sit. Temporum, an hominum vitio? Credam, utrorumque. Illorum ritus tendit ad vana; horum ad speciosa. Epomidem malunt in humeris, quā laurum in capite. Hæc lentè crescit, laboriosè culta per annos in silentio; illa ad unus trieteridis mensuram inter clamores consuitur. Ridebis ad jocum hunc meum, quem tibi facio, perito morum ætatis nostræ, meique candoris. Nihil hic atræ bilis in nobilem illam lanam spuit, quam plurimi modestè gerunt cum honore; nec ad inferiorum injuriam abutuntur specioso symmate. Sint, opto, utrique sphæræ sua sidera, & Stagiritæ, qui disputent, & Orphei, qui lyram pulsent. Hæc ex

mentem meam ad tuam. In hac ut me serves, valde à te postulo. Vale.

EPISTOLA LXXI.

TIMOTHEO, RASIANI MONASTERIJ PRIORI.

Imploratur ejus patrocinium pro admittendo ad Religionem Candidato.

A Nota manu & animo venit epistola, inque alterius obsequium fores amicas pulsat. Inverecunda ne fit, pia necessitas excuset. Est inter clientes meos Fabianus Gorga, Juvenis merito suo insignis. En Iliadem in nuce. Sedulitate, literis, ingenio, pietate optimis parem censeo, horum plurimis meliorem. Aspirat ille ad Religionem vestram, ut servitium ibidem faciat summo Principi. At remoram patitur in hoc suo conatu. Vices doleo boni Juvenis, cui consultum velim, quantum in me. Proinde humanitatem tuam compello, vir Religio-

sissi-

sissime, ut illius causam tuo patrocinio
 foveas. Dignus est, me teste, qui
 gratiam ferat. Pro hac ille gratias re-
 feret æviter nas. Novi, hominem esse,
 qualem velitis. Et scio, esse in illo,
 quæ velitis. Quid prohibet illum ad
 sacra recipi? Jacturam in eo suam lu-
 gebit olim vestra familia, si rejectum
 aliò compuleritis. Superatâ Dialecti-
 câ migrandum nunc illi ex hoc Lyceo.
 At quorsum? Arctior fortuna prosequi
 cursum non finit in Athenæo. Moralia
 hic discere, ad illius finem non facit.
 Da manum ancipiti, & necessitatum
 curis hominem expedi. Hoc tu po-
 tes; hoc ille dignus. Ego meam o-
 peram & preces addo: per te Reveren-
 dissimus Præsul tuus successum dabit.
 Hunc flecte suffragiis tuis in vota meri-
 tissimi Juvenis. Si quid obstat, remo-
 veri quod queat, id favor vester expe-
 diat. Si tolli nequeat, permittendum
 fatis, & Deo. Ego clientis mei causæ
 non deero, quem tibi, & per te Re-
 veren-

verendissimo tuo iterum, iterúmque,
& me unà demississimè commendo.
Vale.

EPISTOLA LXXII.

GUIDONI DE POLSWERT ECCL.
CATH. CANONICO.

*Considerationum sacrarum volumen in
munus offert.*

EXimia tua in me benevolentia animum mihi fecit, opus meum, typis editum, demississimè offerendi. Si peccat mea temeritas, humanitati tuæ errorem imputa. Hæc ad audendum excitavit scribentis verecundiam. Solatur me tamen proclivis tuus in has literas animus, & ab usu comparata æstimatio. Hæc faciet, spero, ut nuda mea folia aspernari non velis. Quin & spero, te illis benignum oculum, & subsecivi temporis portionem aliquam daturum, ut lustres pressa folia. Ut
ea

ea fusiori lectione digneris, præsumere non ausim. Saltem ex officio meo feci, offerendo tibi mea, quæ Deus mihi dedit, & publico per me. Sedulum te horum lectorem non postulo, benignum receptorem cupio. Illum, operis tenuitas non meretur; istum, tua gratia promittit. Igitur hoc in libro me tuum accipe, & me tuis favoribus dignare. Vale.

EPISTOLA LXXXIII.

MOLARDO BUCCONIO.

Acceptas Procerum epistolas, eidem inscriptas mittit.

Aulus Thecuinus geminam ad me epistolam misit, tradendam tibi per me. Neganda non erat opera petenti: hinc mitto utramque. Ad negotium, quod agit, meam ego manum conferre non ausim, cujus evolvendæ nec vires mihi, nec merita. Proinde magnatum curis me non implico:

H h 5

quan-

quanquam & indigentibus bene fieri cupiam. Tu, vir consultissime, scies, quid expetat necessitas. Hominem novi, non indignum gratiâ. Hanc si â te retulerit, meipsum pariter tibi obæratum facies. Fatebor beneficium, & laudem tuæ beneficentiæ dicam, cum mea tenuitas pretium aliud ostendendæ obligationis non habet. Vale.

EPISTOLA LXXXIV.

FRANCISCO TORRESIO
BIBLIOPOLÆ.

*Libri missi defectum supplet desideratis
folijs.*

A Ut somnus, aut fascinum me habuit, dum librum recensui, & mancum, & imperfectum dimisi ad te. Nescio, quî factum, ut sic errarem in sole. Calculum foliorum ipse duxi: dimidiam illorum seriem deesse queris. Occurrit, quod moneam. Bibliopegum jube accuratiùs inspicere.
Mu-

Mutato forsan ordine alibi reperientur desiderati quaterniones. Et omnino sic teneo. Tamen ne quid morer festinantis cupidinem, suppleo defectum, misso fasciculo. Mea tibi in amoribus esse (ita ais) ab humanitate tua venit, non ab horum pretio. Tamen huic animo jucundum est, non dissimulo, tibi probari, integro, & perito iudici in hoc foro. Tu quidem & aliorum mihi gratias ominaris: ego non exspecto; nullas meritis. Coacta scriptio id sibi juris non vendicat. Si quas tamen dederint, illi ferant, cui competunt, auctori Deo. De residuis meis desperare te jubeo, deficiente spiritu ad polituram. Ædilis vester per famulum dici mihi fecit, pro acceptis solutionem se facturum; quod & credo. Illi felicitatem ex me nuntia, & mea studia. Tu mi Torresi, amicitia tuâ me dignum habe, & per hanc Vale.

EPISTOLA LXXXV.

LÆVINIO TARGÆ,
NOBILI JUVENI,

Ut de statu vitæ seriò cogitet.

TUrgentem curis animum exonerare in mentem tuam, nobilissime Lævini, dudum volui; nunc pænè vereor, decretum exequi, quia de successu dubius. Hortari te statueram, ut rationes cum Deo componeres, futurorum providus. Hæreo, num animus legentis vacet scribentis industriæ. Vitæ libertas, parium consuetudo, & primus illecebrarum sapor, moram tibi faciunt, ne id audeas, quod expedit, quod decet. Animam tibi tuam in speculo exhibui, ut & spectator, & dignus æstimator esses tanti muneris, quod eximium accepisti à liberali numine. Illam æternis servare te cupio, non perdere præsentibus. Id seriò si velis, manum arripe, quam tendo. Responde bonis, & Vale.

EPI.

EPISTOLA LXXXVI.

HIERONYMO CASINELLO

PRÆTORI.

*De apparatu publico à civitate adornando
ad adventum sui Principis.*

Hisce diebus, Vir consultissime,
Grammataeus vester ad me venit,
missus à te, & literis tuis petijt, ut
ad plausum publicum, à senatu vestro
propediem parandum, aliquid confer-
rem è penu mea, ut ut macrâ, & pænè
sterili. Loquendi modus indicio fuit,
illum seriò operam meam non velle.
Sed & illam ego, uti invitis vobis non
obtrudo, ita volentibus non subtraho.
Fateri tamen citra offensam liceat, non
probari mihi, ut in plures dividatur in-
ventio, qua occupentur artifices. U-
nius industria laborat feliciùs, uti mi-
hi ratio probat, fusiùs tibi, ac senatui
reddita per epistolam. Rescripseras
quidem, Grammataeum de his mecum
acturum tuo nomine, & urbis. At
nihil

nihil ille de omnibus. Video, mea ad illius gratiam non esse. Artium magistri, vestris usibus destinati, statuarius, pictor, fabri, alias mihi probati suâ industria sunt, & peritiâ. Laudem sibi parabunt suo studio, vobis honorem. Poësin è meâ officinâ depro-
mam, vestro commodo si fuerit. Ad typum alius promovebit cætera, sed unus, si meo quidem stetur consilio. At Grammatæus id non volet. Hujus consilium, ut ne quid mea manus laboraret in hac tabula, totius operis curam transtulit in Arenhemium. En artes hominis. Perditum, vel retardatum mavult rei vestræ successum, quàm, ut eat, per quem ipse non volet. Miseria, aut imprudentia nostra! Atque adeò Clarissime Casinelle, nec è re tua, nec senatûs vestri factum, eligendo legatum ad me Grammatæum, si me volebatis uti ad vestra. Scio hominem; & ut ipse cis. Indulge te modicùm meis literis, & in his genium hominis lege. Diu novi, adhuc inter cives humilem; sed
jam

jam tum meis rationibus adversum. Qua vel culpâ id meâ, vel suo errore; ipse dixerit, si vir est. Occurrit, quod ominer. Minorem natu filium inter meos quondam censui, literis formandum ad solatium patris. Omnis industria mea tantum non potuit, quantum patris voluit avarus amor. Hinc cum neglectum putaret filium, aut minus cultum, quam vellet, aliquid vetusti fomitis fortè gliscit in pectore, quo me urat, meliora meritum. Unde nunc inter senatores adlectus, indignatur apertius, dignitate fortior, & affectu. Miror, hominem in sæculi luce positum, in aliena domicilia calidam bilem vomere, qua umbratilem ascetam vexet. Quid forensi Grammatæo cum Musarum cultoribus? Harum amorem si mereretur, fortè mitius in unum fureret. Tamen ille sic pugnat; & primos etiam ordinum structores in sua castra pellicit, simulatâ humanitate nocentior. Malè, si junctis phalangibus in unum simplicem pugnent gemi-

mini exercitus. Dum hæc scribo, consilium scriptionis muto. Primus mihi calor querelas dictabat, exponendas tibi cum fide. Cesso; & intra meipsum collectus, importunitatem hominis ferro, quam in seipso non fert. Satis, & Superos, & te scire, Grammatæum Langio amicum non esse. Ubi placitum altissimo, scenam mutare, mutabitur. Id bonum, in adversis me immortalem non esse. Tu verò, consultiissime Casinelle, à bonitate tua hanc in me gratiam fluere libens patere, ut à me alienum te non sentiam. Expecto, quid fieri per me velis in forensi negotio. Deus te mihi totumque senatum semper benevolum servet. Vale.

EPISTOLA LXXXVII.

MAROCO LIMÆ.

A Religiosâ vocatione ad sæculi vanitatem respicienti.

IN expectatum de te, & à te mihi
nun-

nuntium venit, amandissime Lima, dum consilia te mutare intelligo. Sic abire subito à præcelsis cogitationibus, & ad vilia reverti? Olim totâ mente ferebaris ad sacra, dum mihi loquebaris arcana tua, nunc ad tumultum sæculi suspiras. Dic, mi bone, unde hæc mutatio? Hucusque assequi non licuit, quæ remora impedierit vocationis tuæ successum. Si à Superiorum renutu venit; ferendum. Si à dirigentium consilijs; probandum. Væ! si à tuo neglectu, vel culpâ. Scient, quibus tecum familiaritas intercessit, & actorum notitia. Horum requirenda sententia est. Procul ego sejunctus à te, consilium quî scribam? Istud prudenter ut possim, rationes tuæ, & animus pateant. Scrutandi fontes mutatæ mentis, libranda momenta omnia, antequam eatur in partem judicij. Quis hæc mihi? Literis committi tutò arcana non possunt, atque ideo nec debent. Colloquium impedit locorum distantia. Absque his se-

curè nihil pronuntiem. Quod de naturæ impulsu memoras, causam concludendi negotij non habet. Proprio suo pondere illa deorsum fertur. Machinis opus, quibus elevetur ad ardua. Illuc gratia trahit, & purior spiritus. Cur is in te modò deficiat, alias tam expeditus ad sacra, ipse noveris, an fassurus & alteri? Mihi certè candorem hunc debes, si causæ tuæ me judicem velis. Sed & istud ne me celes, quæ superiorum de te sententia sit. Admissionis gratia in spe si fuerit, urgendam censeo, dum perducatur ad exitum. Si nullum reliquerint, acquiescere effato citra anxietatem poteris, defunctus officio tuo, quo tenebaris. Tunc enimvero aliò flectanda erunt consilia. An autem vel ideo ad vana sæculi, quis dicet? Superfunt semitæ complures, quibus securiùs eatur ad æterna. An non ad aliquam illarum altior inclinet spiritus, discutiendum denuo, & seriò cogitandum. Quod si neque tunc ad perfectiora aspiret animus,

mus, tunc denique ad inferiora te dabis, & mundi turbida. Moneo tamen, ut cautè id cures ac fideliter, ne illicia naturæ potiùs sequaris, quàm Dei vocantis manum. Prudens arbiter causam definiet. Istud nî feceris, extra metum erroris non eris. Sic ego quidem sentio. Tu si hæc cures, tranquillitati tuæ prudens consules. Ut autem sic agas seriò te hortor, quia, seriò tuam felicitatem cupio. Vale.

EPISTOLA LXXXVIII.
CONRADO UFENTI RURALIS
CAPITULI PINGENSIS
DECANO.

*Ut periculosum unius viri cum altero
sexu commercium impediat.*

UT ovi consulam, Pastorem adeo, & veneror. Est inter tuos N N. qui familiaris esse spargitur honestæ virgini, natu majori inter suas. Excurrere ad illam frequentius, quàm vel necessitas exigat, vel admittat de-

centia. Non convenit, conjugatum aucupari liberam, hancque, & seipsum in fabulam dare loquacis vulgi. Tu, vir clarissime, pro insigni tuo in subditos zelo, dehortare hominem a suspecto commercio, ne bonæ virginis obsit honoribus. Providè moneo, alia curaturus pro medela, leniora nî valeant. Utriusque familiæ interest, ut integra sit, & honesta audiat in vulgo. Tu vigilantiam tuam exserere ne graveris ad hoc negotium, ut sanescat pimudens error, & consciorum cesset offensio: me verò commonefacere de successu. Ita, spero, facies, & libenter, meque liturgicis tuis suffragijs commendabis Deo. Vale.

EPISTOLA LXXXIX.

GERVASIO SUMMARÆ.

E sacro tyrocinio propter ægritudinem dimisso.

Dupliciter tristes venerunt mihi tuæ

tuæ literæ; tum quòd hoc tempore, tum quòd è patria, à qua procul te abesse, susceptæ vitæ ratio dictabat. Abieras nimirum è Tyrocinij claustro in aperta sæculi, non tuâ voluntate, non culpâ, sed attritâ valetudine compulsus. Silentio veneror consilium Numinis, & quod oggeram, non reperio. Id tamen amicè fateor, altùm me sentire causam doloris, & infelicitati tuæ compati sýncère. Id unum possum. Nam alterum, quod à me petis, facultatis meæ non est. Recuperandæ valetudinis fomenta ab illis emendicanda sunt, quibus libertas voluntatem facit, & copiam fortuna. Neutrum apud me. Unde ab animo hoc meo aliquid fortè consolationis accesserit afflictioni tuæ, nihil subsidij à manu. Indigné id ne feras precor, cùm tuæ necessitatis levamen mei arbitrij non sit. Nam quid spondeam, cujus mihi fides in opere non sit? Tamen si quem evergetem vel occasio dederit, vel mea fecerit industria, qui tuum flectatur in ob-

sequium, scias, amicè me tibi facturum, ut potero. Interim cura valetudinem tuam, tristem causam discessus tui, quantum licebit. Cætera Superis spera, & precare ardenter. Ego verò in hac mutatione tua sublimius aliquid videam, si talpa non sim. Illinc fortè venit, ut in usum desolatæ matris redires, à cuius, non planè volentis, necessitate abiisti. Certè si hujus mihi sensa patuissent in tempore, quæ imprudenter me celaveras, servâssèm matri filium, hunc sibi. Eundem nunc mærenti restituit, qui non sustinuit, alienam victimam suis altaribus immolari. Idem dabit meliora, qui sic priora disposuit. Ab hoc tibi valetudinem, matri solatium exopto. Vale.

EPISTOLA XC.

GEORGIO STIVONI,

Elisianæ familie Curatori Vindicta Christiana.

HEus mi Stivo! vindictam te postulo, sed Christianam. Ad digitos nume-

numerarem, quæ à te tuli, nî modestiæ meminisse mallet, quàm veritatis. Recordare Ferulamij, Lupicini, & Ursicini, quos mihi in odium vertisti, olim amicos. Et qua culpâ istud meâ? Dicam ego, quod ipse renuis. Privatus isthuc vixeras cum tuâ conjugē, ac filio. Eniti cupiebas ad spartam, qua digniùs familiam duceres. Commodum venit, ut Macrinus dynasta tuus, te admiserit ad servitia. Ille vir gravis ac serius, bene administrari petijt sua. Ideo te inter suos habuit affectu bono, & gratijs in te suis. Quo tuo easdem studio merueris, testantur mores tui, omnibus perspecti, præter te. Mens eadem & Dominae fuerat, matri familias pientissimæ, idem votum de tuo servitio, domui suæ locando per te. Huc usque fortunatè. At postquam incalueras in tuo nidulo, languere tua cæpit industria, & sibi vivere, non quibus debuit. Cultiori chlamyde ornabas filium, ornabas uxorem, mirantibus domesticis, unde tanta tibi copia. Pau-

latim multa desiderari cæpta in tuis obsequiis, non planè respondentibus expectationi, & juri tui domini. Querebantur cæteri de dominatu, quem non debitum gerebas in se, hero similior, quàm curator. Hæc in urbe agebas, cùm suburbanum in Tusculo dynasta degeret cum familia. Ille motus suorum querelis, me vocavit in partem officij, cùm notum te mihi sciret, quia promotum à me ad herile ministerium. Tergiversari non licuit, aut declinare officium, quo te tui admonerem, sic petente tuo comite. Feci modestè primò; tum seriò, quo fructu, ipse fateberis. Rursum ad me literas misit, & reprehensiones in illis, recitandas tibi. Dixi: præter inurbanum murmur, & dura verba nihil retuli. Asperitas tua, & morum rigor (patere dici, qualis es) modestæ dominorum patientiæ gravem te fecit, statione movendum, nisi ires. Filio tuo consilium Comitum aperui, suggerendum matri, ut illa vel precibus, vel hortatu te flecteret ad mitiora. Nihil effectum. Unde officio demum jubebaris

baris decedere, cū parere contemneres. Vah! quis tunc æstus ex hoc Æt-na? Putabas, concitatam à me tempestatem in te fuisse, hinc flammæ & saxa vomebas, velut in authorem. Er-ras gravissimè. E filio & pia conjuge verum disce, quos adverti de tuo periculo. In me quid cuspidem torques, impatiens pharmaci, non vulneris? Istud nōsse si cupis, teipsum inspice. Nī velis, ego tibi ulcus detegam. Negotia, quæ gerere te oportebat ex Illustrissimorum arbitrio, ad tuum tractabas genium. Si ad gustum tibi non erat jussio, infectum, vel malè factum relinquebas, quod imperatum. Commissam tibi domum, & apparatus suppellectilis, aliorum usibus permittebas, quod vetabaris. Currus, & equos aptabas tuis comōdis, non necessitatibus familiæ. Hinc damnum ex attritis lacinijs, novâ curâ sumptūque reparandis ad usum. Monebaris: tu pergebas. Tuâ duritie offensi Comites, cessare te fecerunt ab officio, non abstulerunt. Emendare asperitatem quærebant, & vel sic ad

obsequium te flectere. Tu indignationem regerebas, dum demissionem oportebat, & erratorum veniam. Quid culpæ mea synceritas habet in tuo casu? Actam per me causam quereris. Actam ajo, sed in rem tuam, si bene monenti dare manum & aurem placuisset. Sperabant illustrissimi, te homini fido, quem tibi me esse intellexerant, pariturum ad emendationem. Frustra. Hinc tandem fastidiorum saturi, à clavo te auoverunt, assumpto in locum altero, servire qui gnaviter vellet, non imperare. En argumentum causæ. Quid hîc ego in te? Non meæ in te humanitati pendendum hoc lytrum fuerat, pro beneficijs contumeliâs pati. Filio tuo, & innocenti matri amanter condoleo, improspera patientibus per te. Num idem tibi faciam? Asperitas in me tua leniri quidem dulcitudine non meretur. Est tamen, quòd aliquid excussem in te, aut reprehendam mitius, inductum te scilicet in hanc sylvam fuisse calliditate Plamelij, vafri hominis,

nis, & suos in evergetes ingrati. Eo
sufflante, biliosus in te calor efferbuit,
meâ cum injuriâ, & tuo damno. Haud
facile currum retraxeris, longius pro-
gressum in via, qua non decuit. Hu-
jus ego tibi synteresin movere superse-
deo, gnaro sacrorum dogmatum, &
justitiæ. Viderit Plamelius, quo fon-
te focum sopiat, suscitatum se susur-
rone. Ego verò sic de utroque me vin-
dico, ut pacem illi æternam (ad illam
enim abiit) tibi temporalem, dum hîc
eris, amanter voveam, & post istam,
bona perennia inter cælites. Imò si
quid opis & obsequij â me hodie speres,
in rem tuam utere. Uti si renuas, ul-
trò conferam. Arborem totam cum
fructibus dico, carpendis ad libitum
famentis. Eadem & Ferulamio, ho-
spiti tuo, lubens obtuli, & jam præstiti
in filio, ad eximia promotum per me.
Plura tibi conferam, charitatis memor,
non injuriæ. Et hæc mea ultio de te
sit amicissime Stivo, ut mille gratijs te
devoveam. Faciant illæ dolores â te,

ac ærumnas fugere, in omnium benevolentia ducere dies, dum ultima tibi oculos claudat molli somno, æternúmque dormire jubeat in sinu Numinis. Hæc modò vota pro te in cælum mitto, excussâ priorum memoriâ. Si quid erroris tui in codice Numinis fors adhuc reliquum sit, meâ illud manu deletum cupio. Vides hîc, mi Stivo quem oderis. Vive ac Vale.

EPISTOLA XCI.

BENNONI COSSÆ.

Constantem illum esse in amicitia, de quo dubitabat. De tumultu excitato in urbe.

Quem nuper amicè salutatum per me volebas, non parcè queritur, sic se haberi â te, tanquam desultorium â fide. Proin ex illius sensu hæc accipe. Esse se, qui fuerit, nec mutatum hætenus, nec mutandum deinceps. Ita securum te esse jubet, testibus

stibus fatis. Quæ nuper ipsæ perscripsit de statu præsentis fortunæ, fatyras esse æmulorum ait, non suum metum. Dedisse illa se legentium curiositati, ut crisin eorum falleret, aut tegeret suam. Quod ego quidem libens crediderim scribenti; nam virum novi cordatæ constantiæ in suis, utut strepant rumores mundi. Rogat igitur novis precibus, sed animo veteri, ut amorem illi serves, exclusâ diffidentiâ. Vel si quid hæreat suspicacis notæ, ut subimet confidenter dicas per me. Hoc optat: hoc facies. Aliud ego nunc â te quæro, quid nempe veri sit de nupero in urbe vestra tumultu. In aliorum gratiam istud peto, cupientium nova. Me quidem curiositas non urit, intentum superno regimini, à quo inferiorum hic cursus flectitur. Rectorem illum ubi scivero, posito mundi sceptro non ultra curare mortalia, desperabo meliora. Istud non erit. Interim mea mihi fiducia sit alijs sua. Videbo mutari stylum curiæ, quem desperant alijs,
alijs

alii non volunt, alii optant fortiter. Quamquam contentiosis ego non pugnem, securus post aggeres de victoria. Quis enim cum ignaris politicorum prudens litiget? Quodsi gratificari amico per me velis, fac, quod ipse petit per me. Tu verò me datae fidei testem habere, & Vale.

EPISTOLA XCII.

PAULO RIVERNÆ,
VIRO CONSULARI, ET COLLEGIJ
NOBILIUM CURATORI.

*Ut Nobilem Juvenem ad contubernium
suum admittat.*

EUndum paulo post in literariam
rursus arenam est post ferias. Re-
staurandæ proin novis suppetijs copiae.
His adscribi gestit nobilis Juvenis Fer-
canelius, tibi à familia notus, mihi e-
tiam ab animo. Hospitem adlegere
ad signa si lubet, de annutu me mone,
ut propediem accurrat novus tyro ad
sta-

stativa. Non turbabit ordines, boni
genij miles, & expeditus ad jussa.
Certè dum nobiscum hîc erat, statio-
nem suam egit honestè, â literario stu-
dio, & morum pietate commendatus.
Quæso te, virorum optimè, id otij tibi
dare ut velis, num inter tuos homini
probatissimo futura mansio. Curabo,
festinus ut advolet ad vexilla, si locus
fuerit hujus nomini inter illa. Cupi-
unt illum sui inter bonos versari, ut
bonus esse perget, qualem se nobis pro-
bavit hætenus. Illum fove, & me ve-
terem tuum veteri benevolentia pro-
sequere. Ego te venerari, & amare
non desinam, dum me finas. Vale.

EPISTOLA XCIII.

MARQUARDO RIVIANO

Novos honores gratulatur.

Humanitas tua occupavit meum
officium. Exigebat istud â me,
tibi gratias dicere, ob quadriennalem
tuam in me patientiam, cùm in infe-
riori,

rioribus subfelijs hærerēs. Nunc ad
prima subvectus, literis tuis necessita-
tem scribendi mihi præripis. Amicè
factum, licèt invito. In acceptis mo-
dò refers, quod ipse dedisti, benevo-
lentiæ argumentum. Altiores ego de
cælo favores provoco, qui me debito
solvant, obligatum tibi. Faxint hi,
antiqua tua merita cumulari in spem
magnam illorum, qui grandia omi-
nantur de te, sperant, & optant. Ho-
rum expectationi mea vota conjungo;
quorum quidem voluntas largiter mihi
est: utinam & facultas accedat. At so-
lùm leves nebulæ ad superna ascen-
dunt; ab his pluvix decidunt in con-
vallia. In his ego jaceo, liquoris tui
cupidus, & egens. Bonitas utram-
que meam conditionem irroret, aut ex-
pleat. Interim novi honoris tyrocinium,
tibi fortunatum Superi velint, ut per il-
lud elucteris ad ampliores. Et tu mei
memoriam fove, & fave. Ita precor,
perpetuùm tuus. Vale.

EPISTOLA XCIV.

MATHIÆ CERVO

Convictus Academici Alumno Neomystæ.

PRimas â te nuper accepi, colendissime Cerve; mihi quidem lætas, quia paranympas, tibi verò utcunque tristes, quia primas. Doles nimirum de neglecto literarum officio, cum dudum datas oportebat, ut ais, & hoc ipsum timidè excusas. Ego verò temperari querelas jubeo, imò poni. Non offendor amicorum silentio, dum ament. Scio, non deberi mihi quidquam melioris affectûs, aut gratæ memoriæ. Si quis tamen aliud de se putet, amici debiti fastidiosum exactorem non ago. Testor tamen, subsilire aliquid intus ad bonorum alloquia. Proinde si quid ultro amoris refunditur, hilari sinu excipio benevolentiam, & lætor: si absit, non indignor. Sæpe plus phrasium in simili argumento reperitur quam animi. Nec ego inter illa numina me colloco, quibus conve-

niat assentatio. Simus inter nos, quales oportet, operâ, studio, & affectu. Absque his friget calamus, amplis licet promissis calens. Non amo illa tympana, quorum sonus ab alba membrana non venit. Unde metum depone longioris silentij. Si pluries bona verba de me magno Numini dixeris, facundissimè perorabis ad votum indigi. Continuo ut facias, calidè rogo. Valet nunc amplius vox tua, Deo vicinior, cui aderis ad aram recens Mysta. Superni Genij vices tunc meas agant, opto, & urceos ministrent sacro libamini, quos porrigerent hæc manus meæ, si adesse daretur festivo sacrificio. Auspicatum tibi voveo divinum munus, quod suscepisti. Tu vicissim nomini meo locum indulge intra sacrum calicem, ut ex illius plenitudine stillam salutis bibam. Propinabo & ego largiter, quantum indigno pocillatori magnus Tricliniarcha infuderit, & tuam in sanitatem devotus hauriam. Ita me Deus juvet, tuis mihi suffragiis propitius. Vale.

EPI-

EPISTOLA XCV.
LUDOVICO TRIBALDO.*De tragædia Erkembaldi, olim exhibita.*

Nisi dudum te amâssem, mi Tribalde, nunc facerem, dum te video studiosum mei, & bonæ famæ sollicitum. Varijs multorum judicijs, & sermonibus vapulare scribis Tragædiam Erkembaldi mei, & me in illa. Argumentum hoc de nostris temporibus assumptum ajunt cum invidia, non adlectum è veteribus. Quin & in illo, velut in tabula, descriptos aliorum mores, quod non deceat choragum. Laudo fidem tuam, quæ sine palpo ignorare amicum non finit, quod nôsse, & suâ ipsius interest, atque suorum. Tantopere non indignor eorum crisi, absque calumnia si feratur de scena, extra culpam relicto Poetâ. Jure istud postulo, & debitum ut assequar, meum quoque candorem videant, & loquentem pro me veritatem audiant. Hanc tibi & per te omnibus, juratâ synceri-

tate afferro. Nunquid hoc fatis ad fidem? Jam lege, & una mecum mirare æterna mentis consilia, ad quorum evolutionem humanis utitur ingenijs, sæpe inscijs, quò ferantur, aut eant, dum consistant denique, ubi debent. Scenam parare jubebat è scholarum more. Argumentum elegi, ut rebar, aptum tempori, & loco. Applaudebant Roffertus noster, & Arcomannus, viri præ alijs eruditi, & veteris doctrinæ hac in arte. Præter horum, & meam mentem, censorum ad mentem non fuit historia. Divino consilio motos censeam, oportet, quibus aliud volebant argumentum scenæ. Non culpo illorum judicium, sed altiori spiritu motos interpretor, quo inscij ferebantur in eum finem, quem ipse mentium rector futuræ tragædiæ statuerat. Quid multis? Quærenda fuit alia. Post ambages in hoc argumentum incidi, quod & placuit iudicibus. Nondum noveram, quod illud esset. Postquam intellexi, refugioebam periculosum thema. Jubebat tamen vela pandere in hoc mare, non

videntibus alijs immanes scopulos, quos digito monstrabam. Phryxea pellis fabulæ actæ periodos non caperet, persequi singulas si vellem. Denique itum ad scenam, & inde in ora hominum. Quæ publicè tunc dicta, recinebantur in trivijs. At quis me in invidiam vocet, vera dicentem, cogentibus hominum fati, & aliorum potestate? Et hîc Erkembaldus est, mi Tribalde, tot molestijs partus, tot insectantium dictærijs exercitus. Solùm mihi superest, divina mirari consilia, quibus in lucem venit hæc proles. Fortuitum hunc eventum accidisse, nemo mihi persuaserit. Quem autem in finem directa sit tantî casûs evolutio, blæsus oculus non videt, nec animi complectitur perspicacitas. Æterna præstolor, ubi patebunt humana. Universalis tragædia mundi aperiet, quod nunc clausum intra scenarum abdita tegitur. Rides simplicitatem meam? Ego verò non pugnabo tibi, quidquid senseris in hac causa. Satis, quòd verè per me noveris, quis error hanc scenam duxerit. Ad alios e-

tiam utaris, precor, hoc meo testimo-
nio, ne illorum iudicio damnetur inno-
centia, non audita in foro vulgi. Verbo-
sius isthæc fortè, quàm par sit, de Erkem-
baldo. Sed hoc debebam, ut videres,
quàm fideliter partes meas in theatro
functus sim, alieno directus arbitrio,
non meo. Tu condole vapulanti inno-
centiæ, & me vindica, si velis. Refra-
ganti non faceſſo negotium, tam obfir-
matus ad sermones publicos, quàm pu-
rus à culpa. Unum est, quod rogem, ut
amare non ceſſes amantem tui, & bene-
volentem tibi ex animo. Vale.

EPISTOLA XCVI.
PETRO ALTENHOFIO.

Solidis principijs firmandum esse animum.

Libros accepi: nunc pretium red-
do. Officij debitum non solvo,
ut crebriori in memoria tibi sim, quò
frequentius in catalogo rationum me
scriptum legeris. Vicissim tibi arcu-
lam mitto, tradendam aurifici, cum te-
stimonio huiatis monetarij de integri-
tate argenti. Istam probabit artifex,
non

non ambigo. Ego autem in te non probo, abire te à curis tuis plusculum non velle, rediturum ad easdem cum vigore, qui lassatus fatiscit inter negotiorum continua. Tene currum, ut axes ungantur, velocius ituri post moram. Ista tibi è sensu aliorum suggero. E meo si loquar, tuis accedo partibus, tuo iudicio, quo dictante sic concludis, præstare suum esse, quàm mendicatis gratijs aliorum. In hac sententia facilem à me assensum capis, assueto potius, severiori veritate trahi, quàm molliori allici. Quid enim viro dignius, quàm ad solida mentem componere, quæ non fallunt? Virtutis alumni sumus, non favorum mancipia, & nobis aliquid juris in nos est. Istud utamur ad quietem nostram, & fructum aliorum. Aman-
dissimo Arimalleo meo, quem ut Patrem amo, & veneror, natalitiam ex me memoriam renova. Nuper illam prolixis sermonibus ad nostros hîc egi, & tacitis ad Deum, agendam deinceps quoque, dum lux hæc mihi fulserit inter humana. Scio, nil dignum favori-

bus fecero, quos mihi pridem suo im-
pendit, quidquid regeffero. Gratum
tamen animum testabor Superis, dum
illum denique mundo dicam univer-
so. Illi, tibi, mi Petre, reverenti-
am meam testor, & felicitatem peren-
nem voveo. Vale.

EPISTOLA XCVII.

JOACHIMO TEMACHIO STIPEN-
DIORUM ACADEMICORUM
CURATORI,

*Ut indigo Academico ad prosequenda stu-
dia sumptus procuret.*

Dilem, quo hæc propero, auspica-
tum tibi voveo per longam fe-
riem in annos iturum. Sic Natalitius
Evergetes bene velit clienti suo, & mi-
hi per hunc. Istud ex me: alterum ro-
gatu amici, cui servio. Sed & rogatus
ipse compellare me iussit tuum studi-
um, quo bene meritus, sed indigus
Juvenis ad prosequendas in Athenæo
vestro literas juvetur. Pararium ago in
hac causa; contentus egisse. De successu
non angor. planè gnarus, quæ modò

vivamus tempora. Unum hoc rogaris, ut indice signare non graveris ostia, quæ pulsanda videantur in subsidium indigi, ac desolatæ ejus familiæ patrocinium. Amplius feceris, si auxiliarem simul manum admoveris negotio. Ipsa vidua parens fores tuas proximè feriet cum supplice filio. Præviis monitor hic meus calamus venit, ut non improvisa succedat miserorum indigentia. Blandicella interim verba parabis, si auxilium non poteris. Si poteris, utilem certè illis manum dabis; hi memoriam, & cultum tibi. De publicis hæc habeto. In civitate nostra panis arctatur in dies, ut nec ipsa pietas illum frangere ultra possit, ac dispensare pauperibus. Nisi copiosior messis creverit, copiosior messis Parcarum erit. Abscessisse à nobis palàm videtur divina tuitio, vel abibit, nisi retrahatur bonorum brachijs. Inijce tua, mi Temachi, & Numen urge, ut medeatur ærumnis populi. Sed & mei meminisse coram illo ne cessa. Vale.

EPISTOLA XCVIII.

BENNONI COSSÆ.

De fabricanda statua argentea per aurificem.

SÆpe cupiebam, tibi in aurem loqui: sed operam in votis perdidi, nec loco favente, nec otio. Erit propediem, ut tuum ingenium, & aurificis industriam compellem. Tu fac, ut te bonum, & illum in re mea laboriosum fortiar. Statuam parare meditor, ductili argento fabricandam cum parergis. Ad hunc finem consilium tuum exigo, ubi delineatum schema receperis, mittendum ad te post dies pauculos. Esto precor expeditus ad mea studia. Peracerbum mihi fuit, Banneri vestri, nuper hîc tantisper præsentis, copiam mihi non fuisse ad sermonem. Excusa illi mea negotia, non oblitiveterem observantiam, quam animo teneo, etsi ad manum non veniat. Erit, quo & istud præstem. De publicis mihi cura non est, occupato inter mea, & non mea. De valetudine amici tui sollicitum te esse, tanti mihi est, ut vel in-

inde convalescam, æger si sim. Istud ajo: quotidie ferra deficit, dum trahitur. Hæc jam sine dentibus strepit, quos attrita pænè omnes posuit. Ad solatium mihi sit, quod instrumentum suo Domino cedat, dum cessat. Eveniet demum id omnibus. Utinam mihi brevi, & bene per te. Vale.

EPISTOLA XCIX.

DOMITIO BASCAUDO PARÆCIÆ
TIGALENSIS CURATORI.

*De parando cenotaphio ad templum, ære
alieno gravatum.*

IRritus est conatus noster in extendendis sacrorum privilegijs, renitente Româ supplicum precibus. Unde literas remitto. Præstolabar hætenus ideam cenotaphij roformandam ad faciliorem praxin artificum. Si fixum est cæpta perficere, mittatur ad me pictum folium, ut aptem illud pictoris manui, uti & struem pegmatis ad captum fabri. Crudum hoc hominum genus firmiori indice opus habet ad efformandos artis suæ characteres. Ligna scindunt

dunt, & quadrant ad usum. Opus ipsum probè effectum si velis, formam illius ut exhibeas, necesse est. Absque illa, embryonem parient, centum urfis non lambendum ad perfectionem. Si verò suspensa maneat elaborandi operis intentio, vacuas horas alijs dare sinar, quæ nec pauca, nec levia has manus occupant, ac cerebrum. Occasio mihi nuper colloquium fecit cum Illustrissimo Paræciæ tuæ Patrono, & in illo etiam aliqua de te, vir Clarissime. Quæ illa putas? Amicum me probo, dum fideliter nuntio, quæ profint. Mutationem meditatur ille, si rite sensum assequor, faciendam in curatione Ecclesiæ, substituendo alterum in tuas vices, qui eam suscipiat. Causam affert æris alieni necessitatem, quo teneri dicitur te curione paræcialis Ecclesiæ. Metuit, ne patronus ipse adigatur denique ad solutionem, si accrescant onera. Addidit, verba sibi dari à te operam non addi. Ista questum se pluries, absque fructu. Hæc seriò narrantem audij cum metu. Opposui ex animo

mo meo non pauca pro te, ut placarem dicentis rigorem. Admisit. Sed & monita illa sua observari desiderat, & emendari. Hinc noveris, quid rebus tuis expediat, & benevolentium votis. Hos inter potio rem me habeas velim; sensurum acerrimè, si quid amici causam deinceps affligeret. Plura colloquio reservo, quod mihi propediem favere cupio, & tibi prodesse. Vale.

EPISTOLA C.

REINHARDO REVISSANO.

Epistola finalis.

AD te demum redeo, amicissime Revissane, & postibus tuis hederam figo, quam inde sumpsi. Finij epistolas meas, tuo potissimum, & Acofij, & Libofiani, & aliorum amicorum hortatu, in publicum protractas. An cum aliquo boni publici emolumento, tempus aperiet, ac legentium benevolentia. Si pœnitere me suscepti operis pudor coëgerit, vestro me consilio tueri liceat, aut authoritate defendere. Quidquid latutura demum sint tempora, ferendum, quod cum illis venerit. Si epistolarum argu-

argumenta ad mentem legentium non fuerint, extra indignationem esse sinar, qui ad amicorum necessitatem illas scripsi, non cum delectu thematum ad publicationem. Istud arti meæ, ac ingenio tribuere non potui. Ægrè si quis tulerit, plures earum Juvenibus literatis, de morum honestate, vel de literarum, Humaniorum præsertim, sectando studio fuisse scriptas, sciat velim, officij mei fuisse, cum illo hominum genere potissimum agere. Unde si frequentius idem argumentum in scriptionem redeat, necessitati veniam indulgeat, quam scribenti non dederit. Illis tamen profuturum spero, qui monitorem me habuere, ut ardentius amplecterentur, aut perseverarent in illis, quæ præscripsi. Duxisse enim, & præivisse ad bonum me puto; & porro etiam volo, ubi occasio, & facultas erit. Hoc saltem habet thematum diversitas, ut delectare varietas queat. Si autem quædam phrasæ, modique loquendi redeant frequentius, quam delicato quorundam gustui sapiat, quæso illos, amanter indulgeant.

Episto-

Epistolæ enim diversis temporibus exaratae, quid mirum, si alibi scriptorum memoriam non tenuere? Præsertim in eadem aut simili materia, ubi facile in calamum fluunt, quæ alibi leguntur expressa. Dabit hoc facilius bonus lector, cum sciat, nunquam mihi mentem fuisse, opus unum conficere pro typo. Satis erat scribenti, singulis ea significasse, quæ tunc exigebat argumenti conditio, quin animum ad alibi exarata adijceret. Unum est, quod austerioribus criticis amice dictum velim, cum phrasæ aliquas, vel modos scribendi non vulgares, vel etiam antiquata verba, non passim obvia deprehenderint, in ijs me temere non judicent, tanquam puræ latinitatis terminosegessum. Probatis authoribus illa debentur, quorum è promptuarijs desumpta sunt. Inter alios eruditissimum Lipsium, mihi familiariter notum, adducere in testimonium liceat, quem Belgæ sui principem latinitatis appellare non dubitârunt. Illum accuset, qui perperam de meis judicat. Tanti viri auctoritate munitus, aliorum crisin vereri non

non debeo. Apponere huc tamen admonitionem placuit, ut nōrint scrupulosi censores, quem in meis feriant. De amicorum nominibus, quibus inscriptæ sunt epistolæ, nemo sollicitus sit. Legat bonâ fide, & non errabit. Veritas ubique suum pretium habet, sive Themistocli scribatur, sive Epaminondæ. Hæc te, amicissime Revissane monere placuit, & alios per te, ut de scribentis animo ritè instructi sine offensione epistolas legant, quas collegi. Nunc, mi colendissime Revissane, officio meo defunctus, & longâ infirmitate ac doloribus attritus, vasa colligo, brevî, uti apparet, ad æterna iturus. Iter hoc meum potenti-
bus tuis suffragijs fortunatum mihi fac. Ego te illuc, post multa hæc gloriôsè præstita, serò venturum præstolabor, & hospitem inter beata excipiam. Interim veterem tuam amicitiam, affectum, & benevolentiam in me constanter retine, méque syncerum tuum cultorem agnosce. Vale.

F I N I S.

INDEX EPISTOLARUM.

Centuria I.

- I. **R** Einhardo Revissano. *De difficultate operis, & causis, has epistolas non edendi in lucem.* fol. i.
- II. Huberto Hortulano. *Modum & leges præscribit bene gerendi publica negotia.* 8.
- III. Ambrosio Melinoto. *De filio, ritè literis informando.* 12.
- IV. Julio Tamerinæ in Collegio Nobilium. *Quomodo vivendum inter multos.* 15.
- V. Symphoriano Buffereto recens electo Præfuli. 20.
- VI. Dominico Lampsonio. *Non delectari se novorum narratiunculis. Aliqua de suâ invaletudine.* 24.
- VII. Æmiliano Veramondo, *Abdicatis*
- LI

Index.

- tis sæcularibus curis ad Religionem a-*
spiranti. 27.
- VIII. Paulo Rivernæ Convictorum
Nobilium curatori. *De bono ejus re-*
gimine, & illorum laudatis moribus. 31.
- IX. Paulo Waltenhofio. *De lento*
progressu Considerationum, sub prelo
versantium. 34.
- X. Passiano Tarsætæ, *De illius periculo*
ex lapsu, & alijs ejus negotijs. 35.
- XI. Arbogasto Harphio *Literarum Hu-*
maniorum studium commendatur. 37.
- XII. Bohemundo Comiti Sanctacrucio.
De usu Exercitiorum Spiritualium. 40.
- XIII. Rosino Hamirato. *De morte so-*
roris, & fratre ejus ad Religionem
aspirante. 44
- XIV. Henrieto Solano. *Ominatur e-*
jus fratri novam dignitatem post mor-
tem antecessoris. 46.
- XV. Josepho Castulo, ad Academiam
abeunti. *Instructio Parænetica.* 49.
- XVI. Joanni Boissoto. *Petit ab ipso sub-*
sidium pro paupere familia. &c. 52.

Index.

- XVII. Ubaldo Comiti Tusculano, *ad quietem discedere cogitanti.* 54.
- XVIII. Mathiæ Rasoni. *De puerorum inurbanitate querenti.* 56.
- XIX. Francisco Genserico, vago Juveni, *Bona monita, ad emendandos mores data.* 60.
- XX. Wolfgango Mirisio, Odiloni Abbati Compensi ab Epistolis. *Queritur, non responsum sibi ad iteratas suas literas.* 74.
- XXI. Cano Virniæ, *De Gintareno amico, qui mortuus dicebatur. De morte Polemij, aquis hausti.* 76.
- XXII. Sigismundo Lecantæ, *De sacra peregrinatione, cum eodem obita.* 78.
- XXIII. Francisco Tenermanno, Viro Consulari acatholico. 80.
- XXIV. Adriano Cellario Philosophiæ Studiofo. *In electione statûs requirendum arbitrii iudicium.* 84.
- XXV. Andreæ Maronio. *De Icone Considerationum æri incidendâ, & alijs.* 86.
- XXVI. Andreæ Alcimo, *ut characteres pro typo à fusore procuret.* 87.

Index.

- XXVII. Francisco Rotilomio, Milensi
Toparchæ, *Ad Pactum Marianum
in sodalitate admitti postulanti.* 88.
- XXVIII. Christophoro Caro, *Stimu-
lus additur ad egregia.* 90.
- XXIX. Simoni Lavendulæ, Principis
Archiatro. *De effectu præscripti phar-
maci.* 91.
- XXX. Florentio Cedro, *ex immissâ ægri-
tudine monetur neglectæ vocationis.* 93.
- XXXI. Joanni Paveriæ, *Excusatio, quòd
postulatis respondere non possit.* 95.
- XXXII. Henrieto Solano, Dynastiæ Le-
thayiensis Præfecto. *Gratulatio de no-
va dignitate fratris, & promotione al-
terius Juvenis, per ipsum facta.* 98.
- XXXIII. Joanni Tarandæ, Musicæ
Præfecto, *actæ gratiæ pro labore, cor-
rigendis considerationibus Musicis im-
penso.* 100.
- XXXIV. Arnaldo Cordesio Bibliopolæ,
De libris, quos mitti sibi petiit. 102.
- XXXV. Mauritio S. R. I. Principi, &
Episcopo Lambertino. *Honorificum
de scriptis à se editis judicium veneratur.*
104. XXXVI.

Index.

- XXXVI. Rudolpho Vogtio, Parocho
Gadensi, *Doctrinæ ac Virtutis studium
commendat ad functiones Parochiales
necessarium.* 106.
- XXXVII. Iulio Thamesino. *Amicum e-
jus Macrobiū permoveri non posse, ut
scripta sua in publicum edat.* 107.
- XXXVIII. Arfacio Mamirodæ à Con-
siliis Intimis. *De moribus Labrucii ad
dignitatem ab eo promoti.* 109.
- XXXIX. Jano Perlamotto Prætori. *De
laude filiorum, & Refferij infelici mor-
te.* 117.
- XL. Andreæ Bassiano, *Post auditam Phi-
losophiam, ad Theologiam Scholasticam
aspiranti.* 120.
- XLI. Richardo Lamidæ Sacellano Ca-
strensi, *abitu molienti ab officio.* 121.
- XLII. Arbogasto Harphio, *Inhærenti
suis principiis ultra non contradicit. De
propriis scriptis suum sensum aperit.* 125
- XLIII. Casimiro Farnesio Comiti, *Ad
castra in Hungariam ituro Parænesis.* 128
- XLIV. Richardo Lamidæ, Sacellano
Castrensi in Hungaria. *Ejus curæ com-
men-*

Index.

- mendatur Casimirus Farnesius, Militie Tyro.* 135.
- XLV. Ambrosio Melinoto, Regiminis Vallonensis Consiliario, *Non expedire extra scholas publicas filium privatim instrui.* 137.
- XLVI. Mauritio Rosano ad Aulam Enobericam Legato, *Excusat se, quod ejus postulatis obsequi non possit.* 143.
- XLVII. Julio Thamesino, *De morte Equimarij egregij Viri, & de Musica Scenica.* 147.
- XLVIII. Jodoco Wernemanno, Basilianni Monasterij Religioso. *De nepotis inconstantia.* 148.
- XLIX. Jodoco Weidenhofio. *Ægrè fert, se nihil in ipsius gratiam efficere potuisse apud Patronos. Laudat librum ab ejus fratre editum.* 150.
- L. Thomæ Marino, Ecclesiæ Cathedralis Canonico, *offert considerationes typo impressas, & illarum editionis occasionem enarrat.* 152.
- LI. Marquardo Nasturtio, *Judicium peritorum requirendum, in literis proficere volenti.* 158.
- LII.

Index.

- LII. Carlo Weteravio, Chori Musici Moderatori. *De conficiendis tympanis. De imprimendis Considerationibus.* 162.
- LIII. Joanni Babylæ ad S. Crucem Ecclesiastæ. *Laudat ejus facundiam.* 164.
- LIV. Anselmo Masio. *Etiam ejus hortatu persuaderi Macrobio non potuisse, ut scripta sua vulgaret.* 165.
- LV. Pericano Gifelenio. *Lambertum studiosum juvenem ejus curæ commendat.* 167.
- LVI. Simoni Russo, *De literarum mansuetiorum difficultate, sed & præstantia.* 169.
- LVII. Limorico Telmanensis Monasterij Abbati, *Ut per unum è Religiosis modulos Musicos componi permittat.* 173.
- LVIII. Andreae Labieno, Lauchingenfis Paræciæ Curioni. *An mortuus sit unus è civibus, relictâ uxore, quæ id scire cupit.*
- LIX. Edmundo Ragusio. *Ut ad Patris petitionem seriò cogitet, quem statum eligat.* 176.

Index.

- LX. Andreae Garstio, Comiti Villano
à Secretis. *De illius morte.* 181.
- LXI. Pyrrho Feudio, *Post propugnatas è
Philosophia Theses, ad Juris prudentiam
transeunti.* 182.
- LXII. Henrieto Solano, Dynastiæ Le-
thaviensis Præfecto, *De Literis ad e-
jus fratrem missis, & de turbis civili-
bus, in urbe excitatis.* 184.
- LXIII. Christophoro Immolæ, SS. Theo-
logiæ studioso. *Ut se dignè præparet
ad functiones statui suo convenientes.*
186.
- LXIV. Francisco Genserico, *Post mo-
nita resipiscenti, ut non desistat, tristi
exemplo confirmatur.* 188.
- LXV. Ludovico Sonnæ, Collegiatae
Ecclesiæ Burgenfis Decano. *De pin-
genda imagine ad aram summam tem-
pli.* 192.
- LXVI. Bennoni Cusio, *actæ gratiæ pro
præstato obsequio, & quid vicissim actum
in ejus negotio.* 194.
- LXVII. Carolo Feranzæ, Nobilissimo Vi-
ro, *Damnum ab ignibus passo consola-
toria.* 169.
- LXVIII.

Index.

- LXVIII. Odiano Epimenio, Lib. Bar. de Kireto, *ut bonâ indole utatur ac magna.* 200.
- LXIX. Floriano Wolckio, Hagiano Consuli, *De statu nepotum ipsius.* 202.
- LXX. Friderico Rosano *Librum considerationum mittit.* 204.
- LXXI. Placentino Petronello, Halosimo Abbati, *Pro accepto libro gratias agenti respondet.* 205.
- LXXII. Emirano Androdio, *ad Imperii Comitia destinato, dubitanti, an suscipienda sit Legatio.* 206.
- LXXIII. Valerio Adoni, Mercimoniorum Præfecto. *Ut mutui causam componat. De novis belli motibus.* 211.
- LXXIV. Flavio Pollioni, *De Literarum Humaniorum usu, & præstantia.* 213.
- LXXV. Paschasio Petreo, Literatorum Mæcenati. *Dolet contra ejus mentem Musas à multis negligi, vel contemni.* 215.
- LXXVI. Martiano Vicofo Philosopho. *Curam Vocationis suæ ut habeat, & eorum, quos instruit. Aliquid de Motu perpetuo.* 228.
- LXXVII.

Index.

- LXXVII. Francisco Molino, *anxiè trahenti electionem statûs, animus additur ad audendum.* 220.
- LXXVIII. Valerio Valgîo, Villano Comiti à Cubiculis, *Parentalia Heri defuncti.* 223.
- LXXIX. Henrieto Solano, Dynastiæ Lethaviensis Præfecto. *Nuntiatur Venicii noti hominis mors. Excitatur ad historiam hujus temporis scribendam.* 225.
- LXXX. Josepho Stuardo, Philosophiæ studioso, *Multa bona precatur.* 228.
- LXXXI. Ludovico Sonnæ, Collegiatae Ecclesiæ Brugenfis Decano. *Querela de pictoris tarditate in pingenda imagine templi.* 229.
- LXXXII. Simoni Russo. *Laudat ejus Consilium, quod adolescentes in Rhetoricis instruendos suscepit.* 231.
- LXXXIII. Joanni Baptistæ Musselino, Rumicensis Capituli Camerario. 235.
- LXXXIV. Aurelio Comiti de Salinas. *De Librorum prohibitorum lectione.* 237.
- LXXXV. Francisco Palmenio, *ad Religiosum statum aspiranti.* 247.
- LXXXVI.

Index.

LXXXVI. Joanni Ingelio , *se amicè aperit, & per illum amicis bene precatur.*

249.

LXXXVII. Augustino Grutero , *ad Comitia Imperii Legato à Secretis. De periculoso rerum statu, & futurorum metu.*

251.

LXXXVIII. Nicodemo Malcio. *Suscepto sacerdotio ad officium sacellani Aulici promotus, bonorum precatio.*

252.

LXXXIX. Odiano Epimenio Lib. Bar. de Kireto. *Stimulus ad Generosa.*

254.

XC. Eleutherio Herennio & toti Rastiano Asceterio. *De funere Reginaldi, eorum Præsulis.*

257.

XCI. Guilielmo Romelio , Prætori. *De ejus filio, suæ curæ commisso.*

258.

XCII. Wolfgango Mirisio , Odiloni Compensi Præfuli ab Epistolis. *Iterum queritur, quòd etiam tertiæ epistolæ nihil responsum sit.*

260.

XCIII. Henrico Brandio. *De metibus bellicis. Aliquid de famoso prædone.*

262.

XCIV. Floriano Wolckio , *literariæ juven-*

ven-

Index.

- ventutis Moderatori, de suis clientibus
interroganti respondet.* 264.
- XCV. Ludovico Ilbio, Asceterii Ur-
montani Professo, *Ad vitam religio-
sam hortatio.* 266.
- XCVI. Theophoro Orano, Presbytero.
Liberalius stipendium desideranti. 268.
- XCVII. Megalino Serono, Morespa-
censi Decano. *Commendatur illius ho-
spitalitas.* 270.
- XCVIII. Philippo Aramandæ, *Inter Con-
siliarios adlecto, amica gratulatio.* 271.
- XCIX. Isidoro Schmirckio, Aulicæ Bib-
liothecæ Præsidi. *De Genealogia Du-
cum Bavariæ.* 273.
- C. Feliciano Resono. J. U. Candidato.
Deliberandi methodus præscribitur.
275.

Centuria II.

- I. **R**ogerio Abdomirio, Ecclesiæ
Montensis Canonico. *Ut so-
litariam vitam agere desiderantibus de
sustentatione provideat.* 293.
II.

Index.

- II. Bennoni Segartio, Recens electo
Consuli. *Precatur bona, & quid de
typo considerationum agatur nuntiat.*
297.
- III. Andreae Maronio. *De suo authoris
morbo, & morte amici Hevelii.* 299
- IV. Balthasari Melonio, *Præceptorum
Poëticorum elenchum desideranti.* 302.
- V. Auxentio Montalto Comiti, *Nova
edificia, & hortos exstruenti.* 304.
- VI. Arisio Moscho. *Libros petitos certò
venturos, & multa mutata esse in pa-
tria, post ejus discessum.* 310.
- VII. Sylvestro Cultrino Moreani Op-
pidi Grammatæo. *Nepotem à studiis
aversum, ad illa invitum, compellen-
dum non esse.* 312.
- VIII. Valerio Lorcæ, *apud exterum Prin-
cipem servitia ambienti.* 314.
- IX. Trebatio Ferolettæ. *In literis man-
suetioribus proficere volenti, prima prin-
cipia dictat.* 317.
- X. Alberto Rumano, Chamileniæ Præ-
fecto, *Petenti considerationes, recen-
ter typo impressas.* 320.
- XI.

Index.

- XI. Petro Husteno, Philosophiæ studio-
so. *In bonis propositis constantiam pre-*
catur. 322.
- XII. Sabino Fusco, *Seriam sui curam*
commendat, ut inter hujus vitæ pericula
non seducatur. 324.
- XIII. Heriberto Cepario. *Optat felicia*
optanti, & nuntiat illi parentis mor-
tem. 325.
- XIV. Hieronymo Nautæ. *De privatis*
negotiis. 328.
- XV. Trebatio Ferolettæ. *De necessitate*
faciendi notata ex authoribus. 330.
- XVI. Jodoco Birro. *De Lorcami nepo-*
tis sui statu vitæ sollicito. 335.
- XVII. Scipioni Moncadæ, *Querenti,*
quod gratiâ Principis exciderit, con-
solatoria. 336.
- XVIII. Didymo Porelio, *Oculorum in-*
firmitate laboranti. 343.
- XIX. Philippo Mandoræ. *De iniquitate*
præsentium temporum. 345.
- XX. Reginaldo Chrimelio, *Larinensis*
asceterii antistiti, Juvenem candida-
tum commendat. 346.
- XXI.

Index.

- XXI. Joanni Boifoto. *De considerationibus typo impressis.* 348.
- XXII. Christophoro Targisilo. *Pera-
tâ ritè deliberatione, adhuc anxio de
electione factâ, consolatoria.* 350.
- XXIII. Valerio Lorcæ: *Ab Extero Prin-
cipe inter secretos adlecto.* 353.
- XXIV. Francisco Raphelengio. *Ami-
cam admonitionem sæpe offendere. Præ-
cepta rhetorica paucis exponi non posse.* 356.
- XXV. Mauritio Rosano, ad Castra
Hungarica Legato. *De statu Christa-
ni exercitus ad Albam Regalem.* 360.
- XXVI. Christophoro Caro. *Mutuae be-
nevolentiae testimonium.* 364.
- XXVII. Rosemio Orono, *Promotionem
ad honoratum officium petenti.* 366.
- XXVIII. Eliano Waloricio, *Post propu-
gnatas in Academia Theses, ad officia
publica admoto.* 367.
- XXIX. Martino Sibenio, Religiosi A-
sceterii Præsuli, *Novi Candidati
commendantur.* 370.
- XXX. Leontio Crinallio, Comitatus
Stra-

Index.

- Stratonienſis Præfecto, ut hominem
exulem patriâ, ad eandem, & ad offi-
cium revocet, ſic volente conjuge Il-
luſtriſſimi Comitſ. 372.
- XXXI. Simoni Iſſo Bibliopolæ. De
vulgando per Belgium conſiderationum
libro. 374.
- XXXII. Wernero Nuſio. De Poëſi Sce-
nicâ. 375.
- XXXIII. Auguſtino Widnero Sulacen-
ſi Parocho, Paræciæ mutationem deſi-
deranti. 378.
- XXXIV. Floriano Wolckio, Hagiano
Conſuli. De ſtatu Nepotum. 381.
- XXXV. Trebatio Ferolettæ. Modus præ-
ſcribitur faciendi notata ex lectione
Authorum. 383.
- XXXVI. Iſidoro Schmirckio. De con-
ducto Inſtructore domeſtico. De cauſa
Sinenſi & aliis. 392.
- XXXVII. Ruſino Safrono. Quid in
literis manſuetioribus primò & maxime
conandum. 393.
- XXXVIII. Cano Virniæ. Petit ſibi mit-
ti ſacra manuſcula. 397.
- XXXIX.

Index

- XXXIX. Valerio Adoni. *Amicum suum Hartium, adversitatibus pressum commendat, ut suis eum hortatibus ad constantiam animet.* 189.
- XL. Menulæmo de Saxo. *Ad aliam Academiam abeuntis consilium non probatur.* 407.
- XLI. Ascanio de Utopiis, Consiliorum Præsidi. *Commissæ Legationis eventum exponit.* 403.
- XLII. Timotheo Bonvirano, abdicatâ Parochiâ Canonico. *Ut Mæcenatem ad erigendum Seminarium inducat.* 404.
- XLIII. Verulamio Comiti de Vinetis. *De præsentis rerum & temporum conditione simul & futura.* 406.
- XLIV. Rosemio Orono, Ædilium Præfecto. *Architectum conduci petiit. Cautè agendum cum magnatibus.* 409.
- XLV. Carolino Astio Religionis Candidato. *Cùm Minutius, ejus Sodalis, è Religionis Tyrocinio ad sæculum redisset.* 411.
- XLVI. Francisco Torresio Bibliopolæ.
- M m
- Com-

Index.

- Commendat illi Considerationes ad venditionem.* 413.
- XLVII.** Maximiliano Urano. *Amicè queritur de raris ejusdem scriptiōibus. Plura de motu perpetuo.* 414.
- XLVIII.** Aurelio Thorasso. *Honorifica nihil ad se. De Symbolographia quid sentiat.* 417.
- XLIX.** Ferdinando Lib. Bar. de Choreso. *Theses publicas ex Jure defendenti, Bona nova de pace constituenda.* 420.
- L.** Justino Pelicano. *Per eum D. Parenti tarditatem responsionis excusat, & offert sua obsequia.* 422.
- LI.** Joanni Ingelio. *In ludis theatralibus primò observandam esse Artem: cætera in postremis esse.* 424.
- LII.** Hieronymo Marso Consiliario Aulico. *De aliorum officialium mutationibus in Aula.* 426.
- LIII.** Joanni Babylæ Bibliopolæ. *De pretio librorum soluto, & de imprimendis Paldeanis operibus.* 429.
- LIV.** Claudio Rastoni. *Dat rationem cur petita non miserit.* 431.
- LV.

Index.

LV. Andreae Dantisco. *Vitanda prava consortia.* 432.

LVI. Nicolao Feronio, *Confecto religiosae vitae tyrocinio sollemnia vota professso.* 436.

LVII. Cano Virniæ. *Adolescentem in literis erudiendum ejus curæ commendat.* 437.

LVIII. Josepho Castulo, *Juveni Academico erranti, ad meliora reditus suadetur.* 438.

LIX. Philippo Brevano. *Dolet, prospera non evenisse, quæ sperabantur.* 440.

LX. Trebatio Ferolettæ. *De modo notandi ex authoribus.* 441.

LXI. Paulo Viviano viro consulari, *ut amico gratificetur propter contubernium.* 448.

LXII. Sigismundo Radegisio, *Religiosa vota professso.* 450.

LXIII. Simoni Gundaræ Parocho Teisensi. *Scribit pretium libri, quem petit. De morte Comitis Villani.* 451.

LXIV Bennoni Cossæ. *Servare se scripta sua ad proprium placitum, non editionem.* 453.

Mm 2

LXV.

Index.

- LXV. Wilhelmo Deschenweidio. *Excusat silentium. Quid famæ sit de publicis grassatoribus.* 455.
- LXVI. Francisco Torresio Bibliopolæ. *De libris mutuò missis, & venditis.* 456.
- LXVII. Simoni Iffo *Libros vendendos mittenti in Belgium respondet.* 458.
- LXVIII. Otmaro Dandiræ *Ad encænia.* 459.
- LXIX. Osato Upædiano. *Suo se genio regere volenti, submissionem suadet, & obtemperantiam, moderatoribus præstandam.* 460.
- LXX. Wernero Nufio. *Poësim scenicam, & modum struendi theatra, paucis doceri non posse.* 464.
- LXXI. Scipioni Moncadæ, *Querenti de amicorum defectu in necessitate.* 467.
- LXXII. Hirtio Mesanfæ sacro Parthenoni â sacris. *Nobilem virginem ex suis meritis Religioso cætui commendat.* 472.
- LXXIII. Wilibaldo Ehrenmanno. *In gratiam amici, ære alieno pressi, subsidium petenti.* 474.
- LXXXIV.

Index.

LXXIV. Arsenio Recaredo Nobili Ju-
veni, *Peregrinatio ad exteras rationes*
dissuadetur. 476.

LXXV. Prisciano Sriverio, *ut amico suo*
satisfaciat, solvendo debitum. 479.

LXXVI. Andriano Ulmio Academico
studiofo. *A bonis moribus deficientem,*
adreditum hortatur. 482.

LXXVII. Aurelio Thorasso. *Ex veteri*
consuetudine quædam familiariter, ubi
de morte viri præclari, utrique noti.
486.

LXXVIII. Rogerio Campiano Nobilium
Epheborum Præfecto, *Ut illos stre-*
nuè ad usum literarum excitet. 489.

LXXIX. Andreae Garstio ad Comitiam
Imp. legato à secretis. *Apologiam Bo-*
russicam mitti sibi petit. 492.

LXXX. Paulo Rivernæ, *Scriptorum edi-*
tionem suadenti respondet. 494.

LXXXI. Timotheo Rosiani Monasterij
Priori. *Imploratur ejus patrocini-um*
pro admittendo ad Religionem Candi-
dato. 469.

Index.

- LXXXII. Guidoni de Polswert Eccl.
Cath. Canonico. *Considerationum Sa-
crarum volumen offert.* 490.
- LXXXIII. Molardo Bucconio. *Acceptas
Procerum epistolas, eidem inscriptas of-
fert.* 499.
- LXXXIV. Francisco Torresio Bibliopolæ.
*Missi libri defectum supplet desideratis
folijs.* 500.
- LXXXV. Lævino Targæ nobili Juveni
ut de vitæ statu seriò cogitet. 502.
- LXXXVI. Hieronymo Casinello Præ-
tori. *De apparatu publico à civitate
adornando ad adventum sui Principis.*
503.
- LXXXVII. Maroco Limæ. *A Religiosa
vocatione ad sæculi vanitatem respici-
enti.* 506.
- LXXXVIII. Conrado Ufenti Capituli
Lingensis Decano. *Ut periculosum u-
nius viri cum altero sexu commercium
impediat.* 509.
- LXXXIX. Gervasio Summaræ. *E sacro
Tyrocinio propter ægritudinem di-
misso.* 510.
XC.

Index.

- XC. Georgio Stivoni Elisianæ Familiæ
Curatori *Vindicta Christiana.* 512
- XCI. Bennoni Cossæ. *Constantem illum
esse in amicitia, de quo dubitabat. De
tumultu excitato in urbe.* 518.
- XCII. Paulo Rivernæ Collegij Nobilium
curatori. *Ut nobilem Juvenem ad con-
tubernium suum admittat.* 520.
- XCIII. Marquardo Riviano, *Novos ho-
nores gratulatur.* 521.
- XCIV. Mathiæ Cervo, Convictûs Aca-
demici Alumno Neomytæ 523.
- XCV. Ludovico Tribaldo. *De Tra-
gædia Erkembaldi olim exhibita.*
525.
- XCVI. Petro Altenhofio. *Solidis prin-
cipijs firmandum esse animum.* 528.
- XCVII. Joachimo Temachio, stipen-
diorum Academicorum curatori.
*Ut indigo Academico ad prosequenda
studia sumptus procuret.* 530.
- XCVIII. Bennoni Cossæ. *De fabrican-
da statua argentea per aurificem.*
232.

XCIX.

Index.

XCIX. Domitio Bascaudo Paræciæ
Tingalensis curator. *De parando
cenotaphio ad templum, ære alieno gra-
vatum.* 533.

C. Reinhardo Revissano. *Epistola fi-
nalis* 535.

F I N I S.

Lang, Franz,

Epistolae familiares

Ingolstadt u.a. 1747

Epist. 399

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10403162-1

VD18 14562847-001